

Tomasz Wilżak

Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko – przewodnik po rozporządzeniu Rady Ministrów

**Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko
– przewodnik po rozporządzeniu Rady Ministrów**

Tomasz Wilżak

**Przedsięwzięcia
mogące znacząco oddziaływać na środowisko
– przewodnik
po rozporządzeniu Rady Ministrów**

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

Warszawa 2011

**Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko
– przewodnik po rozporządzeniu Rady Ministrów**

Tomasz Wilżak

Autor projektu okładki:

Filip Ostrowski (Adekwatna)

Autor zdjęć:

Tomasz Wilżak

Redakcja wydania:

Katarzyna Gałęcka

Agnieszka Wagner

Hanna Koczowska

Niniejsza publikacja nie stanowi źródła prawa, dlatego informacje w niej zawarte nie mają charakteru wiążącego. Publikacja ma charakter zbioru zasad mających pomóc w wyborze metod planowania i przygotowania inwestycji.

© **Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska**

ISBN 978-83-62940-15-8

Wydawca:

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Departament Ocen Oddziaływania na Środowisko
ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa
www.gdos.gov.pl (menu 00Ś)

**Wydanie pierwsze
Warszawa 2011**

Nakład: 4000 egz.

Skład, łamanie i druk:

Centrum Usług Wspólnych
ul. Powsińska 69/71
02-903 Warszawa

Opracowanie sfinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na zamówienie Ministra Środowiska na podstawie umowy trójstronnej Nr 62/10/Wn-50/NE-00-TX/D.

Skład i druk sfinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu priorytetowego „Wspieranie systemu ocen oddziaływania na środowisko i obszarów Natura 2000”, zgodnie z umową nr 396/2010/Wn-50/NE-00/D z dnia 17.08.2010 r.

Spis treści

I. Wprowadzenie	7
Cel opracowania	9
Zawartość opracowania	9
II. Część ogólna	11
Prawo unijne	11
Historia prawa krajowego	11
III. Część szczegółowa	15
Wstęp	17
Podział przedsięwzięć	17
Uwagi dotyczące kwalifikacji przedsięwzięć	19
Ważniejsze pojęcia	20
1. Przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko	21
1.1. Realizacja nowych przedsięwzięć § 2 ust. 1	21
1.2. Zmiany przedsięwzięć realizowanych lub zrealizowanych § 2 ust. 2	78
2. Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko	80
2.1. Realizacja nowych przedsięwzięć § 3 ust. 1	80
2.2. Zmiany przedsięwzięć realizowanych lub zrealizowanych oraz realizacja kolejnych przedsięwzięć „podprogowych” § 3 ust. 2	156
IV. Załącznik	159
Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko a rodzaje instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości	161

I.

Wprowadzenie

I. Wprowadzenie

Cel opracowania

W niniejszym przewodniku przedstawiono informacje, które gdy trafią do Czytelnika – inwestora, urzędnika, doradcy, potencjalnego uczestnika postępowania administracyjnego, powinny wywołać skutek w postaci odpowiedniego podejścia do stosowania *dyrektywy Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne* (Dz. U. UE L 175 z 5.7.1985 r., ze zm.) w zakresie kwalifikowania przedsięwzięć, które tej dyrektywie (a jednocześnie *ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, Dz. U. Nr 199, poz. 1227, ze zm.) podlegają. Są to tzw. przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko wskazane w art. 71 ust. 2 przywołanej ustawy jako wymagające uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ta sama ustawa art. 60 deleguje Radę Ministrów do określenia przedsięwzięć:

- mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko,
- mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,

które łącznie tworzą umowną grupę „przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko” wskazaną w *rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. Nr 213, poz. 1397). Umowną, ponieważ w stosunku do części przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, nie zostanie nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, rozstrzygając jednocześnie o wykluczeniu możliwości znaczącego oddziaływania na środowisko w wyniku ich realizacji.

„Odpowiednie podejście”, o którym wyżej wspomniano można ująć precyzyjniej, definiując tym samym cel niniejszej pracy. Cel ten to ułatwienie lub umożliwienie identyfikacji planowanego przedsięwzięcia i przypisanie takiego zamierzenia do jednej z poniższych kategorii:

- 1) przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (z równoczesnym wskazaniem czy jest to przedsięwzięcie „mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko”, czy też „mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko”),

- 2) przedsięwzięć nie będących mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko, czyli – innymi słowy – umożliwienie rozstrzygnięcia czy planowane zamierzenie jest przedsięwzięciem mogącym znacząco oddziaływać na środowisko, a jeśli jest to jakim.

Zawartość opracowania

Przewodnik zawiera:

- wyjaśnienie przepisów umożliwiające właściwe rozumienie i stosowanie *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*,
- charakterystykę powiązań przepisów rozporządzenia z innymi aktami prawnymi,
- wyjaśnienie pojęć ujętych w rozporządzeniu,
- charakterystykę przedsięwzięć w odniesieniu do wskazanych w rozporządzeniu progów i kryteriów,
- zestawienie krajowych przepisów dotyczących przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko z przepisami dyrektywy 85/337/EWG.

Przewodnik nie zawiera zamkniętego katalogu inwestycji (przewiduje bowiem ich różnorodną kombinację), które są objęte przepisami rozporządzenia.

Charakteryzując kolejne przepisy *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* przedstawiono (wg poniższego schematu) ich treść oraz odpowiadające im przepisy *dyrektywy Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne* (w języku polskim i angielskim). Opisano cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia oraz podano źródła przedstawionych informacji.

oznaczenie przepisu w rozporządzeniu brzmienie przepisu wg rozporządzenia
brzmienie tłumaczenia na język polski odpowiadającego (implementowanego) przepisu dyrektywy 85/337/EWG <i>brzmienie odpowiadającego (implementowanego) przepisu dyrektywy 85/337/EWG w języku angielskim</i>
Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia .....
Źródła .....

Na końcu „Przewodnika ...” przedstawiono relacje między „instalacjami” ujętymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować

znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055) a „przedsięwzięciami” określonymi w omawianym tu rozporządzeniu.

II.

Część ogólna

II. Część ogólna

Prawo unijne

Podstawowym aktem prawa wspólnotowego regulującym zasady przeprowadzania ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, oraz wskazującym przedsięwzięcia zasadom tym podlegające, jest przywołana już dyrektywy 85/337/EWG *dyrektywa Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne*.

Od wejścia w życie, 25 lat temu, jej treść zmieniano trzykrotnie – w roku 1997, 2003 i 2009. Modyfikacje dyrektywy dotyczyły m.in. przedsięwzięć określonych w załączniku I i II, czyli przedsięwzięć, w stosunku do których (w zależności od tego czy umieszczono je w załączniku I czy II) w myśl art. 4 ust. 2 ww. dyrektywy, konieczne (zał. I) lub możliwe (zał. II) będzie przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko.

Historia prawa krajowego

W prawie krajowym inwestycje „środowiskowo szkodliwe” ujęto po raz pierwszy również w roku 1985. Od tamtego czasu, katalog analizowanych przedsięwzięć, odnośnie ich wpływu na środowisko ulegał dość regularnym zmianom.

Rok 1985 – zarządzenie Ministra-Kierownika Urzędu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z dnia 27 marca 1985 r. w sprawie określenia rodzajów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi (M. P. Nr 8, poz. 74), wydane na podstawie art. 38 ust. 3 ustawy z dnia 12 lipca 1984 r. o planowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 35, poz. 185), w którym wskazano 10 rodzajów inwestycji uznanych za szczególnie szkodliwe.

Rok 1990 – zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23 kwietnia 1990 r. w sprawie inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz warunków, jakim powinna odpowiadać sporządzona przez rzeczoznawcę ocena oddziaływania inwestycji i obiektów budowlanych na środowisko (M. P. Nr 16, poz. 126), wydane na podstawie art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 12 lipca 1984 r. o planowaniu przestrzennym oraz art. 70 ust. 5 ustawy z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska, dotyczące 8 rodzajów inwestycji

oraz wskazujące zasady oceny oddziaływania na środowisko.

Rok 1995 – zmiana rozporządzenia wydanego w roku 1990, a następnie wprowadzenie nowego rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 13 maja 1995 r. w sprawie określenia rodzajów inwestycji szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz ocen oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 52, poz. 284), zmienianego w roku 1996 i 1997, w którym ujęto grupę inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz drugą – inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska (treść rozporządzenia wyraźnie wskazuje, że dokumentem stanowiącym podstawę tego wykazu była wymieniona wyżej dyrektywa).

Rok 1998 – rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 lipca 1998 r. w sprawie określenia rodzajów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska oraz wymagań, jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko tych inwestycji (Dz. U. Nr 93, poz. 589).

Rok 2002 – rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 września 2002 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych kryteriów związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 179, poz. 1490).

Rok 2004 – rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573), zmienione w roku 2005 i 2007.

Rok 2010 – rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397), omawiane w niniejszym przewodniku.

Transpozycja unijnej dyrektywy w zakresie przedsięwzięć ujętych w jej załącznikach – I i II, odbyła się poprzez:

– wprowadzenie do § 2 rozporządzenia Rady Ministrów przedsięwzięć, w stosunku do których

przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko jest obligatoryjnie (czyli wymienionych w załączniku I dyrektywy 85/337/EWG),
– wprowadzenie do § 3 rozporządzenia Rady Ministrów (a w kilku przypadkach do § 2¹)

przedsięwzięć, w stosunku do których przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko jest wynikiem badania indywidualnego lub wprowadzonych „progów obligujących” (czyli wymienionych w załączniku II tej dyrektywy).

---

¹ – „próg obligujący” wprowadzono np. w przypadku instalacji wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru (§ 2 ust. 1 pkt 5).

III.

Część szczegółowa

III. Część szczegółowa

Wstęp

System ocen oddziaływania na środowisko obejmuje w warunkach prawnych naszego kraju szereg rozwiązań szczegółowych ujętych w dwie grupy:

- strategiczne oceny oddziaływania na środowisko,
- oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko.

Częścią składową obu grup jest tzw. *ocena naturalowa*, czyli obowiązek – wynikający z art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej – poddania ocenie skutków wdrożenia każdego planu lub przedsięwzięcia, które mogłyby w istotny sposób oddziaływać na obszary Natura 2000 (a właściwie na wybrane: gatunki i ich siedliska oraz siedliska przyrodnicze).

Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko zostały skatalogowane – na podstawie załączników I i II dyrektywy 85/337/EWG oraz z uwzględnieniem krajowych reguł prawnych dotyczących podejmowania przedsięwzięć w ogóle – w omawianym tu rozporządzeniu Rady Ministrów. Wśród nich wyróżniono:

- przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko,
- przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Ponadto, zgodnie z ustawową delegacją (i treścią dyrektywy) w rozporządzeniu określono przypadki, w których zmiany dokonywane w obiektach są kwalifikowane jako przedsięwzięcia mogące zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

1.	Przedsięwzięcia	Przedsięwzięcia wymienione w rozporządzeniu RM, czyli wymagające przed ich realizacją uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	Przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko – czyli ujęte w § 2 rozporządzenia RM	Przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko wymagane
2.		Przedsięwzięcia	Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – czyli ujęte w § 3 rozporządzenia RM	Przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko zależne od wyników <i>screeningu</i>
3.		Przedsięwzięcia niewymienione w rozporządzeniu RM i nie wymagające przed ich realizacją uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach		„Badanie” i ewentualna ocena wpływu na obszary Natura 2000 (w ramach postępowania zmierzającego do wydania decyzji zezwalającej na realizację przedsięwzięcia)

Nie zatrzymując się przy ocenach strategicznych dotyczących projektów dokumentów (planów, polityk itd.), przedstawiono schemat obrazujący przedsięwzięcia podlegające przepisom *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, udziale społeczeństwa i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Z wyróżnionych trzech grup przedsięwzięć, tylko dwie pierwsze wywodzą się z dyrektywy 85/337/EWG, grupa ostatnia dotyczy innych przedsięwzięć, w stosunku do których wymagane jest przeanalizowanie możliwego wpływu na obszary Natura 2000.

Podział przedsięwzięć

Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko opisano w rozporządzeniu jako:

- obiekty,
- procesy,
- w sposób łączny (obiekt i proces).

O ile powierzchowne odróżnienie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko od przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko jest czynnością prostą, ponieważ ta pierwsza grupa

wymieniona jest w § 2, a kolejna w § 3 rozporządzenia, to zaszeregowanie konkretnego przedsięwzięcia z danego sektora gospodarki (branży) do jednej z ww. grup, bez znajomości treści całego rozporządzenia, może nastęrczać pewne kłopoty. Również kłopotliwe może okazać się przypisanie pewnych przedsięwzięć do konkretnego przepisu.

Znajdujące się w rozporządzeniu przedsięwzięcia, tak w § 2, jak i § 3, można przypisać do następujących kategorii:

- gospodarka wodna, w tym w rolnictwie,
- leśnictwo i rolnictwo, w tym hodowla zwierząt,
- magazynowanie,
- odpady i ścieki,
- przemysł chemiczny,
- przemysł drzewno-papierniczy,
- przemysł energetyczny, w tym energetyka jądrowa,
- przemysł lekki,
- przemysł mechaniczny,
- przemysł metalurgiczny,
- przemysł mineralny,
- przemysł spożywczy,
- przemysł wydobywczy,
- rekreacja i turystyka,
- systemy transportowe,
- zabudowa,
- inne.

Dostrzeżenie różnic między przedsięwzięciami (rozumianymi tu jako konkretny przepis – §/ust./pkt) o zbliżonym zakresie powiązań wewnątrz- i międzyparagrafowych, będzie możliwe po zapoznaniu się z charakterystyką każdego z przepisów. Niżej wskazano przykłady powiązań umożliwiające zorientowanie się w możliwych relacjach między przepisami (wskazując charakterystyczny element przedsięwzięcia i jego uszczegółowienia przypisano oznaczenia przepisów, które dotyczą tego elementu przedsięwzięcia).

Proces odgazowania

- wysokotemperaturowe węgla – ujęte w § 2 ust. 1 pkt 17
- pozostałe węgla i łupków bitumicznych – § 2 ust. 1 pkt 23 i § 3 ust. 1 pkt 2

Surowce

- **żelazo i stal**
- wytop surowki i stali – § 2. ust. 1 pkt 9
- prażenie i spiekanie rud żelaza – § 2 ust. 1 pkt 12 i § 3 ust. 1 pkt 10

- obróbka metali: kuźnie, walcownie, odlewnie, powlekanie powierzchniowe – § 2 ust. 1 pkt 13 i § 3 ust. 1 pkt 11

– **metale nieżelazane**

- prażenie i spiekanie – § 2 ust. 1 pkt 10
- pierwotny wytop – § 2 ust. 1 pkt 11
- wtórny wytop – § 2 ust. 1 pkt 14 i § 3 ust. 1 pkt 12

– **metale – wszystkie**

- obróbka powierzchniowa – § 2 ust. 1 pkt 13 lit. d, 15 i 16 oraz – § 3 ust. 1 pkt 13 i 14

Zważywszy na powyższe przykłady, wskazane będzie w odniesieniu do przedsięwzięcia, dla którego zastosowano próg lub kryterium, zapoznanie się z treścią objaśnień dotyczących § 2 oraz § 3.

Podział przedsięwzięć na kategorie (grupy), jak już wyżej wspomniano, jest przejrzysty. W rozporządzeniu wyróżniono:

- **przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko** określone w § 2 ust. 1 rozporządzenia, natomiast zmiany dokonywane w obiektach kwalifikowane jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko wskazuje § 2 ust. 2 tego aktu prawnego.

O ile w ustępie pierwszym wymienione są konkretne obiekty lub procesy, w kilku przypadkach doprecyzowane ilościowo, to ustęp drugi – nadal odnosząc się do tych obiektów lub procesów – wskazuje skalę planowanych zmian, w przypadku realizacji których, przedsięwzięcie należy zakwalifikować jako mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Warto przy tym zwrócić uwagę na dwie istotne zasady:

- w pewnych przypadkach przedsięwzięcia wymienione w § 2 ust. 1 mogą być traktowane jako przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (zob. § 3 ust. 1 pkt 107);
- zmiany obiektów lub procesów wymienionych w § 2 ust. 1 mogą być traktowane, nie tylko jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, ale również jako przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (zob. § 3 ust. 2 pkt 1),
- **przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko** przedstawione są § 3 ust. 1, a zmiany dokonywane w obiektach lub procesach, kwalifikowane jako przedsię-

wzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – w § 3 ust. 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia. Zwrócenia szczególnej uwagi wymaga § 3 ust. 2 pkt 3, który dotyczy przedsięwzięć **nieosiągających progów określonych w § 3 ust. 1**. Oznacza to, że jeżeli przedsięwzięcie jest ujęte w załączniku II dyrektywy 85/337/EWG, ale nie zostało ono uwzględnione w § 3 ust. 1 rozporządzenia, z uwagi na przyjęcie w danym przepisie progu ilościowego, to może ono również wymagać – przed jego realizacją – uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (szczegóły opisano dalej – część dotycząca § 3 ust. 2 pkt 3).

cej punktów wewnątrz jednego paragrafu (2 lub 3), to rozstrzygnięcie, który to punkt (wewnątrz § 2 lub 3) jest mniej istotne, ponieważ skutek pozostaje niezmienny, a w trakcie screeningu oraz oceny oddziaływania na środowisko należy poddać analizie wszelkie oddziaływania wynikające z realizacji, eksploatacji lub likwidacji przedsięwzięcia; niezbędne jest jednak właściwe określenie, do której spośród dwóch ww. grup przedsięwzięcie przynależy;

- 3) jeżeli inwestycja zawiera element wyraźnie przewidziany w § 2 lub 3, a także inne elementy, których nie ujęto w rozporządzeniu, to zasadne byłoby poddanie *screeningowi* i/lub oce-

Zmiany (przebudowy, rozbudowy, montaż)		przedsięwzięć wymienionych w	
		§ 2 ust. 1	§ 3 ust. 1
– osiagające progi – powodujące osiągnięcie progów	wymienionych w § 2 ust. 1	= ocena obligatoryjna	
		§ 2 ust. 2 pkt 1	§ 2 ust. 2 pkt 2
= ocena fakultatywna			
§ 3 ust. 2 pkt 1		§ 3 ust. 2 pkt 2	
– nieosiagające progów – nie powodujące osiągnięcie progów			

Prócz problemów z kwalifikacją przedsięwzięcia planowanego do realizacji od podstaw, równie zawile wydawać się może prawne przypisanie zmiany w przedsięwzięciu realizowanym lub zrealizowanym wymienionym w § 2 ust. 1 i § 3 ust. 1. Dlatego powyżej przedstawiono uproszczony schemat, który umożliwia zapoznanie się z zasadami kwalifikacji zmian realizowanych lub zrealizowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Uwagi dotyczące kwalifikacji przedsięwzięć

- 1) jeżeli planowana inwestycja posiada elementy, które można przypisać do przedsięwzięć ujętych w § 2 i w § 3 (np. zakład posiadający: instalację do wytwarzania podstawowych produktów lub półproduktów chemii organicznej przy zastosowaniu procesów chemicznych oraz oczyszczalnię ścieków przemysłowych), nie należy rozdzielać przedsięwzięć tylko potraktować je jako mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;
- 2) jeżeli planowane przedsięwzięcie posiada cechy umożliwiające przypisanie go do dwóch lub wię-

nie oddziaływania na środowisko całą inwestycję;

- 4) analizując przedsięwzięcie odnośnie jego występowania w rozporządzeniu należy uwzględnić wszelkie punkty rozporządzenia (np. instalacja do produkcji wyrobów ceramicznych za pomocą wypalania, o zdolności produkcyjnej mniejszej niż 50 ton na rok, może spełnić warunek przewidziany dla zabudowy przemysłowej);
- 5) przebudowa lub rozbudowa obiektów wymienionych w § 2 ust. 1 lub § 3 ust. 1, będzie przedsięwzięciem mogącym znacząco oddziaływać na środowisko, jeżeli dotyczy tych obiektów w ścisłym sensie; za przedsięwzięcia takie nie należy uznawać przebudów dotyczących wyłącznie urządzeń lub elementów „peryferyjnych” związanych z przedsięwzięciami mogącym znacząco oddziaływać na środowisko (pod warunkiem, że nie są one wprost wymienione w rozporządzeniu jak np. tłocznie); innymi słowy – przebudowy/rozbudowy obiektów z § 2 ust. 1 lub § 3 ust. 1, aby były traktowane jako przebudowy tych obiektów, nie mogą dotyczyć tylko elementów peryferyjnych takich obiektów;

- 6) wymienione w rozporządzeniu przedsięwzięcia dotyczą budowy (lub innych działań inicjowanych od podstaw), w tym takiej rozbudowy (przebudowy) obiektu, która skutkuje tym, że przedsięwzięcie zostanie sklasyfikowane jako ujęte w § 2 ust. 1 lub § 3 ust. 1; także w przypadku przedsięwzięć nie wymienionych w § 2 ust. 1 lub § 3 ust. 1, kiedy rozbudowa zmierza do realizacji takich obiektów/procesów, nie będziemy mieli do czynienia ze zmianą przedsięwzięcia niewymienionego w rozporządzeniu, która to zmiana – prowadząc nawet do realizacji przedsięwzięcia z § 2 ust. 1 – również nie jest przewidziana w rozporządzeniu, a będzie to **realizacja przedsięwzięcia wskazanego w § 2 ust. 1 lub § 3 ust. 1**;
- 7) remonty w rozumieniu *ustawy Prawo budowlane* nie są przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko;
- 8) klasyfikując przedsięwzięcie jako mogące znacząco oddziaływać na środowisko, w przypadkach kiedy opis zamieszczony w przytoczonym rozporządzeniu (jak i w niniejszym przewodniku) pozostaje niejednoznaczny, należy posiłkować się zapisami Dyrektywy Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne 85/337/EWG oraz jej interpretacją.

Ważniejsze pojęcia

- 1) **przedsięwzięcie** to zamierzenie budowlane lub inna ingerencja w środowisko polegająca na przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu, w tym również na wydobywaniu kopalin; przedsięwzięcia powiązane technologicznie kwalifikuje się jako jedno (art. 3 ust. 1 pkt 13 *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*); jako, że stosowanie sformułowania „przedsięwzięcie istniejące” – z uwagi na treść przytoczonej definicji – byłoby niepoprawne, tu stosowane są określenia obiekt/proces lub (podobnie jak w rozporządzeniu) przedsięwzięcie realizowane lub zrealizowane.
- 2) **instalacja** to
– stacjonarne urządzenie techniczne, lub
– zespół stacjonarnych urządzeń technicznych powiązanych technologicznie, do których tytułem prawnym dysponuje ten sam podmiot i położonych na terenie jednego zakładu, lub
– budowle niebędące urządzeniami technicznymi ani ich zespołami, których eksploatacja może spowodować emisję (art. 3 pkt 6 *ustawy Prawo ochrony środowiska*).
- 3) **budowa** to wykonywanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, a także odbudowa, rozbudowa, nadbudowa obiektu budowlanego (art. 3 pkt 6 *ustawy Prawo budowlane*).
- 4) **próg** w omawianym rozporządzeniu, jak i niniejszym opracowaniu oznacza wartość liczbową służącą szczegółowemu określeniu rodzaju przedsięwzięcia; progi wskazane w punktach –
– § 2 ust. 1 powodują, że po ich osiągnięciu w stosunku do przedsięwzięcia będzie wymagane przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko, natomiast ich niespełnienie (nieosiągnięcie) skutkuje tym, że przedsięwzięcie nie będzie należało do grupy mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (czyli będzie to przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko lub przedsięwzięcie w stosunku do którego nie będzie wymagane uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach);
– § 3 ust. 1 powodują, że w stosunku do przedsięwzięcia nie osiagającego tychże progów wykluczony jest obowiązek uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (natomiast przedsięwzięcie osiagające zastosowany próg będzie przedsięwzięciem mogącym potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, o ile oczywiście nie osiągnie progów określonych w § 2 ust. 1).
- 5) **przebudowa** to wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów, jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji; w przypadku dróg są dopuszczalne zmiany charakterystycznych parametrów w zakresie niewymagającym zmiany granic pasa drogowego (art. 3 pkt 7 *ustawy Prawo budowlane*).

1. Przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko

1.1. Realizacja nowych przedsięwzięć § 2 ust. 1

§ 2 ust. 1 pkt 1

- 1) instalacje do wyrobu substancji przy zastosowaniu procesów chemicznych służące do wytwarzania:
  - a) podstawowych produktów lub półproduktów chemii organicznej,
  - b) podstawowych produktów lub półproduktów chemii nieorganicznej,
  - c) nawozów mineralnych,
  - d) środków ochrony roślin oraz produktów biobójczych,
  - e) materiałów wybuchowych;

I.6. Zintegrowane urządzenia chemiczne, tj. takie urządzenia, które służą do wytwarzania na skalę przemysłową substancji z wykorzystaniem chemicznych reakcji przemiany, w których jest szereg zespołów zestawionych i powiązanych funkcjonalnie ze sobą, służących do:

- i) produkcji podstawowych organicznych substancji chemicznych;
- ii) produkcji podstawowych chemikaliów nieorganicznych;
- iii) produkcji fosforowych, azotowych lub potasowych nawozów sztucznych (prosty i złożonych);
- iv) produkcji substancji bazowych preparatów ochrony roślin i biocydów;
- [...]
- vi) produkcji materiałów wybuchowych.

II.6. Przemysł chemiczny (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I)

- [...]
- b) produkcja pestycydów i produktów farmaceutycznych, farb i lakierów, elastomerów i nadtlenczków;
- [...]

I.6. Integrated chemical installations, i.e. those installations for the manufacture on an industrial scale of substances using chemical conversion processes, in which several units are

juxtaposed and are functionally linked to one another and which are:

- i) for the production of basic organic chemicals;*
- ii) for the production of basic inorganic chemicals;*
- iii) for the production of phosphorous-, nitrogen- or potassium-based fertilizers (simple or compound fertilizers);*
- iv) for the production of basic plant health products and of biocides;*
- [...]
- vi) for the production of explosives.*

II.6. Chemical industry (Projects not included in Annex I)

- [...]
- b) production of pesticides and pharmaceutical products, paint and varnishes, elastomers and peroxides;*
- [...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis nie określa wielkości instalacji ani skali produkcji, jedynymi kryteriami determinującymi zaliczenie ww. inwestycji do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko są:

- proces (czyli kolejno następujące po sobie zmiany, w tym wypadku, materii) dzięki zastosowaniu którego możliwy jest wyrób określonego produktu lub półproduktu;
- rodzaje produktów lub półproduktów powstające w wyniku eksploatacji instalacji.

Proces chemiczny to ciąg współzależnych zjawisk elementarnych, w tym reakcji chemicznych, mających na celu realizację określonego etapu przetwarzania materii (należy zaznaczyć, że w trakcie produkcji, której podstawą są reakcje chemiczne występują również procesy mechaniczne, czy fizykochemiczne). Innymi słowy na proces chemiczny

składa się jedna lub więcej reakcji chemicznych zachodzących w trakcie produkcji. Przykłady kategorii procesów chemicznych to: katalizy, elektrolizy, procesy plazmochemiczne czy biochemiczne.

Produkty będące wynikiem procesów chemicznych określone są ze względu na ich skład chemiczny (w przepisie lit. a i b; w opisie poniżej pkt I i II) oraz przeznaczenie (w przepisie lit. c, d i e; w opisie poniżej pkt III, IV i V).

I. Podstawowe produkty lub półproduktów chemii organicznej w myśl *rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości*, to w szczególności:

- 1) węglowodory,
- 2) pochodne węglowodorów zawierające: tlen (alkohole, aldehydy, ketony, kwasy karboksylowe, estry, octany, etery, nadtlenki, żywice epoksydowe), siarkę, azot (aminy, amidy, azotyny, nitrozwiazki lub azotany, nitryle, cyjaniany, izocyjaniany), fosfor, rtęć,
- 3) związki metaloorganiczne,
- 4) podstawowe tworzywa (syntetyczne włókna polimerowe i włókna oparte na celulozie),
- 5) kauczuki syntetyczne,
- 6) barwniki i pigmenty,
- 7) środki powierzchniowo czynne.

II. Podstawowe produkty lub półprodukty chemii nieorganicznej w myśl ww. rozporządzenia, to w szczególności:

- 1) gazy: amoniak, chlor lub chlorowodór, fluor lub fluorowodór, tlenki węgla, związki siarki, tlenki azotu, wodór, chlorek karbonylu,
- 2) kwasy: chromowy, fluorowodorowy, fosforowy, azotowy, solny, siarkowy, oleum, kwasy siarkawe,
- 3) zasady: wodorotlenek amonu, wodorotlenek potasu, wodorotlenek sodu,
- 4) sole: chlorek amonu, chloran potasu, węglan potasu, węglan sodu, nadborany, azotan srebra,
- 5) niemetale, tlenki metali lub inne związki nieorganiczne: węglík wapnia, krzem, węglík krzemu.

III. Nawozy mineralne, w myśl art. 2 ust. 1 pkt 3 *ustawy o nawozach i nawożeniu* to nawozy – czyli produkty przeznaczone do dostarczania roślinom składników pokarmowych lub zwiększania żyzności gleb albo zwiększania żyzności stawów rybnych (art. 2 ust. 1 pkt 1) – nieorganiczne, produkowane

w drodze przemian chemicznych [...]. Jako przykłady nawozów mineralnych wymienić można m. in. nawozy: azotowe stałe i ciekłe, fosforowe i potasowe.

IV. Środki ochrony roślin oraz produkty biobójcze:

– **środki ochrony roślin**, zgodnie z art. 2 pkt 14 *ustawy o ochronie roślin*, to substancje aktywne lub preparaty zawierające jedną lub więcej substancji aktywnych, w postaci dostarczonej użytkownikowi, przeznaczone do:

- 1) ochrony roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów przed organizmami szkodliwymi lub zapobiegania występowaniu tych organizmów,
- 2) wpływania na procesy życiowe roślin w inny sposób niż składnik pokarmowy, w tym regulator wzrostu,
- 3) zabezpieczenia produktów roślinnych, jeżeli te substancje lub preparaty nie są objęte odrębnymi przepisami,
- 4) niszczenia niepożądanych roślin,
- 5) niszczenia części roślin lub hamowania, lub zapobiegania niepożądanemu wzrostowi roślin;

– **produkty biobójcze** to, w myśl art. 3 pkt 1 *ustawy o produktach biobójczych*, substancje czynne lub preparaty zawierające co najmniej jedną substancję czynną, w postaciach, w jakich są dostarczone użytkownikowi, przeznaczone do niszczenia, odstraszania, unieszkodliwiania, zapobiegania działaniu lub kontrolowania w jakikolwiek inny sposób organizmów szkodliwych przez działanie chemiczne lub biologiczne.

Kategorie (i grupy) produktów biobójczych, według ich przeznaczenia, określa stosowne rozporządzenie w tej sprawie, są to:

- produkty dezynfekujące i produkty biobójcze o ogólnym zastosowaniu,
- produkty konserwujące,
- produkty biobójcze do zwalczania szkodników,
- inne produkty biobójcze.

V. Materiały wybuchowe, według art. 3 pkt 9 *ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego*, to substancje chemiczne stałe lub ciekłe albo mieszaniny substancji, zdolne do reakcji chemicznej z wytwarzaniem gazu o takiej temperaturze i ciśnieniu i z taką szybkością, że

mogą powodować zniszczenia w otaczającym środowisku, a także wyroby wypełnione materiałem wybuchowym. W myśl *ustawy Prawo geologiczne i górnicze* do grupy tej należą środki strzałowe.

Źródła

Lindstrom K., Florido J.M.K. i inni. 2008. Interpretacja definicji niektórych kategorii przedsięwzięć z załączników I i II do Dyrektywy EIA. Komisja Europejska, Bruksela.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2003 r. w sprawie kategorii i grup produk-

tów biobójczych według ich przeznaczenia (Dz. U. Nr 16, poz. 150).

Selecki A., Gradoń L. 1985. Podstawowe procesy przemysłu chemicznego. Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, Warszawa.

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, ze zm.).

Ustawa z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. Nr 117, poz. 1007, ze zm.).

Ustawa z dnia 13 września 2002 r. o produktach biobójczych (Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 252, ze zm.).

Ustawa z dnia z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849, ze zm.).

Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. Nr 147, poz. 1033)

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 2

2) instalacje do wytwarzania podstawowych produktów farmaceutycznych z zastosowaniem procesów chemicznych lub biologicznych

I.6. Zintegrowane urządzenia chemiczne, tj. takie urządzenia, które służą do wytwarzania na skalę przemysłową substancji z wykorzystywaniem chemicznych reakcji przemiany, w których jest szereg zespołów zestawionych i powiązanych funkcjonalnie ze sobą, służących do:

[...]

v) produkcji podstawowych produktów farmaceutycznych z wykorzystaniem procesów chemicznych bądź biologicznych;

[...]

I.6. Integrated chemical installations, i.e. those installations for the manufacture on an industrial scale of substances using chemical conversion processes, in which several units are juxtaposed and are functionally linked to one another and which are:

[...]

v) for the production of basic pharmaceutical products using a chemical or biological process;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

W niniejszym przepisie, podobnie jak w przypadku § 2 ust. 1 pkt 1, instalacje będące przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko ustalono za pomocą procesów, dzięki którym możliwe jest uzyskanie określonych produktów.

Oprócz wcześniej opisanych **procesów chemicznych**, tu wskazano również **procesy biologiczne**, czyli procesy zachodzące z udziałem organizmów żywych.

Wyrobem jest natomiast **podstawowy produkt farmaceutyczny**, który można określić mianem „surowca farmaceutycznego” zdefiniowanego w art. 2 pkt 40 *ustawy Prawo farmaceutyczne*, jako substancja lub mieszanina substancji wykorzystywana do sporządzania lub wytwarzania produktów leczniczych. Termin „produkt leczniczy” również objaśniono w ww. ustawie – jest to substancja lub mieszanina substancji, przeznaczona do zapobiega-

nia lub leczenia chorób występujących u ludzi lub zwierząt, lub podawana człowiekowi lub zwierzęciu w celu postawienia diagnozy lub w celu przywrócenia, poprawienia czy modyfikacji fizjologicznych funkcji organizmu ludzkiego lub zwierzęcego.

Zwrócenia uwagi wymagają tzw. premiksów leczniczych (art. 2 pkt 27 ww. ustawy), które są weterynaryjnymi produktami leczniczymi, które w wyniku procesu technologicznego zostały przygotowane w postaci umożliwiającej ich mieszanie z paszą w celu wytworzenia paszy leczniczej. Wobec tego, jeżeli w efekcie eksploatacji instalacji

opartej o procesy chemiczne lub biologiczne używany jest podstawowy produkt farmaceutyczny wykorzystywany do wywarzania wyłącznie premiksów leczniczych, to instalację taką należy zakwalifikować jako mogącą zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Źródła

Ustawa z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271, ze zm.).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 3

3) elektrownie konwencjonalne, elektrociepłownie lub inne instalacje do spalania paliw w celu wytwarzania energii elektrycznej lub ciepłej, o mocy ciepłej nie mniejszej niż 300 MW rozumianej jako ilość energii wprowadzonej w paliwie do instalacji w jednostce czasu przy ich nominalnym obciążeniu;

I.2. – Elektrociepłownie i inne instalacje do spalania o mocy ciepłej co najmniej 300 MW,

[...]

I.2. – *Thermal power stations and other combustion installations with a heat output of 300 megawatts or more*

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącym zawsze znacząco oddziaływać na środowisko będą różnorodne instalacje spalające paliwa w celu produkcji energii (przeznaczonej następnie do dystrybucji). W przepisie użyto sformułowania „elektrownie konwencjonalne” i „elektrociepłownie” oraz „inne instalacje spalające paliwa w celu wytwarzania energii elektrycznej lub ciepłej”. Definiowanie dwóch pierwszych terminów nie jest konieczne, ponieważ bez względu na ich szczegółowe znaczenie są to „instalacje spalające paliwa w celu wytwarzania energii elektrycznej lub ciepłej”. Niemniej: – elektrownie to instalacje wytwarzające energię elektryczną (za konwencjonalne uznawane są instalacje, w których energia wytwarzana jest dzięki spalaniu surowców);

– elektrociepłownie to instalacje, w których w skrojonym procesie wytwarzana jest energia elektryczna i ciepła.

W przepisie mowa jest również o mocy ciepłej instalacji (MW_c). Aby dotrzeć do znaczenia tego sformułowania należy wyjść od jednostki mocy – jest nią wat ($1 \text{ W} = 1 \text{ J/s}$). Paliwa, zwane surowcami energetycznymi, są nośnikami energii pierwotnej o określonej wartości energetycznej (ujmowanej w jednostkach energii na jednostkę masy albo objętości np. J/kg , kcal/m^3). Dysponując wiedzą o wartości energetycznej surowca (np. dla wysokokalorycznego węgla wartość ta wynosi 7000 kcal/kg), porcji tego surowca jaka zostanie spalona w założonym czasie, możliwe jest określenie mocy ciepłej, czyli ilości energii wprowadzonej w paliwie do instalacji w jednostce czasu przy ich nominalnym obciążeniu.

Podsumowując – przedsięwzięciami wymagającymi przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko są instalacje, spalające surowce energetyczne celem wytworzenia energii, o mocy równej lub większej niż 300 MW_c .

Podkreślenia wymaga, że instalacjami mogącymi powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska są w przemyśle energetycznym instalacje o mocy ciepłej większej niż 50 MW_c .

Źródła

Gnutek Z., Kordylewski W. 2003. Maszynoznawstwo energetyczne – wprowadzenie do energetyki ciepłej. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie

poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

§ 2 ust. 1 pkt 4

4) elektrownie jądrowe lub inne reaktory jądrowe, z wyjątkiem instalacji badawczych służących do wytwarzania lub przetwarzania materiałów rozszczepialnych lub paliworodnych o mocy nominalnej nie większej niż 1 kW przy ciągłym obciążeniu termicznym;

I.2. [...]

– elektrownie jądrowe i inne reaktory jądrowe oraz demontaż lub wycofanie z eksploatacji takiej elektrowni jądrowej bądź reaktorów (*) (z wyjątkiem instalacji badawczych do produkcji i przekształcania materiałów rozszczepialnych i paliworod-

nych, o mocy nieprzekraczającej 1 kilowata przy ciągłym obciążeniu termicznym).

(*) elektrownie jądrowe i reaktory jądrowe uznane są za nieczynne wtedy, gdy całe paliwo jądrowe lub radioaktywnie skażone pozostałości w sposób stały usunięto z całego urządzenia.

I.2. [...]

– nuclear power stations and other nuclear reactors including the dismantling or decommissioning of such power stations or reactors (*) (except research installations for the pro

duction and conversion of fissionable and fertile materials, whose maximum power does not exceed 1 kilowatt continuous thermal load).

(*) nuclear power stations and other nuclear reactors cease to be such an installation when all nuclear fuel and other radioactively contaminated elements have been removed permanently from the installation site.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Wyjaśnienie niniejszego przepisu może nastąpić równocześnie ze zdefiniowaniem podstawowych pojęć, które wywodzą się z *ustawy Prawo atomowe*. Słowniczek zamieszczony w przywołanej ustawie nie definiuje wprost elektrowni jądrowych i innych reaktorów jądrowych¹, jednak lokuje je w art. 3 pkt 17, gdzie sprecyzowano termin obiekt jądrowy, jako obiekt lub urządzenie przeznaczone do wytwarzania, stosowania, przetwarzania, wzbogacania izotopowego, przechowywania, składowania materiału jądrowego w ilości umożliwiającej zrealizowanie samopodtrzymującej się reakcji rozszczepienia jądro-

¹ – zaznaczenia wymaga, że art. 100 pkt 2 *ustawy Prawo atomowe* zawiera definicję reaktora jądrowego (urządzenie zawierające paliwo jądrowe w stanie, w którym samopodtrzymująca się reakcja łańcuchowa rozszczepienia jądrowego może następować bez dodatkowego źródła neutronów), jednak towarzyszy jej zastrzeżenie, że jest to wyjaśnienie wprowadzone na potrzeby rozdziału 12, pn. „Odpowiedzialność cywilna za szkody jądrowe”, tej ustawy.

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 5

5) instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru o łącznej mocy nominalnej elektrowni nie mniejszej niż 100 MW oraz lokalizowane na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej;

II.3. Przemysł energetyczny

[...]

i) urządzenia wykorzystujące siłę wiatru do produkcji energii elektrycznej (gospodarstwa wiatrowe);

[...]

II.3. Energy industry

[...]

wego, w szczególności **elektrownie**, elektrociepłownie i ciepłownie z energetycznymi reaktorami jądrowymi oraz badawcze, doświadczalne i **inne reaktory jądrowe** – od rozpoczęcia budowy do zakończenia likwidacji. Wobec powyższego do kategorii „elektrownie jądrowe lub inne reaktory jądrowe” należy zaliczyć wszelkie rodzaje obiektów o wskazanym w definicji przeznaczeniu, od rozpoczęcia ich budowy do ostatecznej ich likwidacji.

Rozstrzygając możliwość wyłączenia obiektu jądrowego z grupy przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko należy mieć na uwadze, że wyłączenie to może dotyczyć jedynie instalacji spełniającej wszystkie z poniższych warunków:

- będzie to instalacja badawcza;
- przeznaczeniem instalacji będzie wytwarzanie lub przetwarzanie materiałów rozszczepialnych, lub paliworodnych;
- moc nominalna instalacji nie będzie przekraczać 1 kW przy ciągłym obciążeniu termicznym.

Źródła

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. Prawo atomowe (Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 276, ze zm.)

*i) installations for the harnessing of wind power for energy production (wind farms).
[...]*

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięcia wykorzystujące energię wiatru do produkcji energii elektrycznej uznawane są za mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w dwóch przypadkach:

- jeżeli instalację planuje się wznieść na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej (niezależnie od łącznej mocy nominalnej tej przyszłej instalacji);
- jeżeli instalację planuje się wznieść w innej, niż ww., lokalizacji a jej łączna moc nominalna (czy-

li suma mocy nominalnych urządzeń wchodzących w skład instalacji) będzie wynosiła co najmniej 100 MW.

Obszary morskie Rzeczypospolitej Polskiej, czyli polskie obszary morskie, to – w myśl art. 2 ust. 1 *ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej* – morskie wody wewnętrzne, morze terytorialne i wyłączna strefa ekonomiczna. Morskie wody wewnętrzne określono w art. 4 ww. ustawy, morze terytorialne w art. 5,

natomiast wyłączną strefę ekonomiczną – na podstawie art. 16 tejże ustawy – określono w umowach międzynarodowych (m. in. z Republiką Federalną Niemiec i Szwecją).

Źródła

Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, 1502, ze zm.)

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 6

- 6) stacje elektroenergetyczne lub napowietrzne linie elektroenergetyczne, o napięciu znamionowym nie mniejszym niż 220 kV, o długości nie mniejszej niż 15 km;

I.20. Konstrukcje napowietrznych linii elektrycznych o napięciu co najmniej 220 kV i długości powyżej 15 km.

I.20. Construction of overhead electrical power lines with a voltage of 220 kV or more and a length of more than 15 km.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym (czyli o maksymalnym napięciu elektrycznym, jakie może być podane w sposób trwały na element lub urządzenie elektrotechniczne nie powodując jego uszkodzenia) wynoszącym co najmniej 220 kV wraz ze stacjami elektroenergetycznymi, służą do przesyłu oraz dystrybucji energii elektrycznej i klasyfiko-

wane są jako przedsięwzięcia zawsze wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na podstawie jednego lub dwóch parametrów.

W przypadku stacji elektroenergetycznych (służących do rozdziału energii lub także do przetwarzania napięcia prądu) jest to wartość napięcia znamionowego osiągająca co najmniej 220 kV, przy czym o przynależności stacji do określonego napięcia decyduje najwyższe napięcie z jakim współdziała dana stacja (napięcie strony górnej stacji). Natomiast napowietrzne (nie podziemne) linie elektroenergetyczne winny spełnić dwa wymagania – osiągnąć:

- długość rzeczywistą co najmniej 15 km oraz
- napięcie znamionowe co najmniej 220 kV (będą to sieci napięć ultrawysokich [UWN], napięcia najwyższego [NN] lub napięcia wysokiego [WN]).

Źródła

Dołęga W. 2007. Stacje elektroenergetyczne. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław.

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 7

- 7) instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne, z wyłączeniem radiolinii, emitujące pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0,03 MHz do 300 000 MHz, w których równoważna moc promieniowana izotropowo wyznaczona dla pojedynczej anteny wynosi nie mniej niż:

- a) 2 000 W, a miejsca dostępne dla ludności znajdują się w odległości nie większej niż 100 m od środka elektrycznego, w osi głównej wiązki promieniowania tej anteny,
- b) 5 000 W, a miejsca dostępne dla ludności znajdują się w odległości nie większej niż 150 m od środka elektrycznego, w osi

- głównej wiązki promieniowania tej anteny,
- c) 10 000 W, a miejsca dostępne dla ludności znajdują się w odległości nie większej niż 200 m od środka elektrycznego, w osi głównej wiązki promieniowania tej anteny,
  - d) 20 000 W,
- przy czym równoważną moc promieniowaną izotropowo wyznacza się dla pojedynczej anteny także w przypadku, gdy na terenie tego samego zakładu lub obiektu znajduje się realizowana lub zrealizowana inna instalacja radiokomunikacyjna, radionawigacyjna lub radiolokacyjna;

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy instalacji, które nadają i/lub odbierają fale radiowe, a równocześnie emitują pola elektromagnetyczne (PEM), czyli w myśl art. 3 pkt 18 *ustawy Prawo ochrony środowiska* pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Aby jedno z wyżej wymienionych przedsięwzięć mogło zostać zaliczone do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, winno charakteryzować się określonymi cechami własnymi, będącymi skutkiem ich eksploatacji, a jego środek elektryczny winien znajdować się w pewnym przedziale odległości od miejsc dostępnych dla ludności.

Do cech własnych instalacji zaliczają się:

- jej rodzaj – instalacja radiokomunikacyjna, radionawigacyjna lub radiolokacyjna;
- częstotliwość emitowanego przez nią PEM – 0,03 do 300.000 megaherców;
- jej równoważna moc promieniowana izotropowo wyznaczona dla pojedynczej anteny – zależna od odległości miejsc dostępnych dla ludności, ale nie mniejsza niż 2000 W.

Należy podkreślić, że o ile równoważną moc promieniowaną izotropowo sumuje się dla jednej anteny, jeżeli jest ona zbudowana z co najmniej dwóch systemów nadawczych, to nie należy sumować równoważnej mocy promieniowanej izotropowo niezależnych anten wchodzących w skład tego samego lub różnych przedsięwzięć

(w tym kontekście zwrócenia uwagi wymaga ostatnia część omawianego przepisu, która dodatkowo podkreśla, że równoważną moc promieniowaną izotropowo wyznacza się dla pojedynczej anteny także w przypadku, gdy na terenie tego samego zakładu lub obiektu znajduje się realizowana lub zrealizowana inna instalacja radiokomunikacyjna, radionawigacyjna lub radiolokacyjna).

Znaczenia użytych w przepisie terminów:

- miejsca dostępne dla ludności to zgodnie z art. 124 ust. 2 *ustawy Prawo ochrony środowiska* wszelkie miejsca, z wyjątkiem miejsc, do których dostęp ludności jest zabroniony lub niemożliwy bez użycia sprzętu technicznego;
- odległość miejsc dostępnych dla ludności od środka elektrycznego anteny jest odcinkiem prostej, który wyznacza się wzdłuż osi głównej wiązki promieniowania anteny uwzględniając azymut i pochylenie tej osi; określenia odległości dokonuje się dla istniejącego stanu zagospodarowania otoczenia instalacji.
- oś wiązki głównej promieniowania anteny to linia poprowadzona wzdłuż kierunku wiązki głównej promieniowania anteny (przy czym wiązka główna to wiązka zawierająca kierunek maksymalnego promieniowania);
- równoważna moc promieniowana izotropowo jest iloczynem mocy doprowadzonej do anteny i zysku energetycznego anteny.

Źródła

PN-T-01012:1980. Słownictwo telekomunikacyjne. Anteny. Nazwy i określenia.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, ze zm.).

Wyjaśnienia [Ministerstwa Środowiska] do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2007 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 158, poz. 1105) [http://www.mos.gov.pl/g2/big/2009_05/74994e3ab3b7e0ec7431235a4c1bbb0f.pdf].

§ 2 ust. 1 pkt 8

- 8) instalacje związane z postępowaniem z paliwem jądrowym lub odpadami promieniotwórczymi:
- do wytwarzania lub wzbogacania paliwa jądrowego,
  - do przerobu wypalonego paliwa jądrowego lub przetwarzania wysokoaktywnych odpadów promieniotwórczych,
  - do składowania wypalonego paliwa jądrowego,
  - wyłącznie do składowania odpadów promieniotwórczych,
  - wyłącznie do przechowywania wypalonego paliwa jądrowego lub odpadów promieniotwórczych, w miejscu innym niż obiekt, w którym powstały, planowanego przez okres dłuższy niż 10 lat;

I.3.

- instalacje do przetwarzania napromieniowanych paliw jądrowych.
- urządzenia przeznaczone do:
  - produkcji i wzbogacania paliw jądrowych,
  - przetwarzania napromieniowanych paliw jądrowych lub wysokoaktywnych odpadów radioaktywnych,
  - ostatecznego unieszkodliwiania napromieniowanych paliw jądrowych,
  - wyłącznie do ostatecznego unieszkodliwiania odpadów radioaktywnych,
  - wyłącznie do składowania (planowanego na dłużej niż 10 lat) napromieniowanych paliw jądrowych lub odpadów radioaktywnych w innym miejscu niż miejsce produkcji.

I.3.

- installations for the reprocessing of irradiated nuclear fuel.*
- Installations designed:*
  - *for the production or enrichment of nuclear fuel,*
  - *for the processing of irradiated nuclear fuel or high-level radioactive waste,*
  - *for the final disposal of irradiated nuclear fuel,*
  - *solely for the final disposal of radioactive waste,*
  - *solely for the storage (planned for more than 10 years) of irradiated nuclear fuels or radioactive waste in a different site than the production site.*

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy instalacji innych niż obiekty jądrowe, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia, i w części zasadniczej obejmuje postępowania z paliwem jądrowym oraz odpadami promieniotwórczymi.

O ile postępowanie z odpadami promieniotwórczymi zostało zdefiniowane w *ustawie Prawo atomowe*, to w przypadku postępowania z paliwem jądrowym dysponujemy jedynie charakterystyką dotyczącą wypalonego paliwa jądrowego, co pozostaje niewystarczające, ponieważ komentowany przepis odnosi się nie tylko do materiałów poeksploatacyjnych, ale również tych dopiero przeznaczonych do użycia. Dlatego zasadne jest rozróżnienie dwóch grup przedsięwzięć występujących w przytoczonym wyżej przepisie – pierwszej dotyczącej „nie-wypalonego paliwa jądrowego” i drugiej odnoszącej się do „wypalonego paliwa jądrowego i odpadów promieniotwórczych”.

I. Instalacje związane z postępowaniem z paliwem jądrowym, przeznaczone do wytwarzania lub wzbogacania paliwa jądrowego (pkt 8 lit. a), którym – w myśl art. 100 pkt 3 *ustawy Prawo atomowe* – jest materiał, mogący wytwarzać energię przez samopodtrzymującą się reakcję łańcuchową rozszczepienia jądrowego¹.

II. Instalacje związane z postępowaniem z wypalonym paliwem jądrowym lub odpadami promieniotwórczymi (pkt 8 lit. b–e).

Przechodząc do charakterystyki drugiej z grup niezbędne jest objaśnienie dwóch podstawowych pojęć:

- **wypalone paliwo jądrowe** (art. 3 pkt 51 ww. ustawy) to paliwo jądrowe, które zostało napromieniowane w rdzeniu reaktora oraz na stałe usunięte z rdzenia;
- **odpady promieniotwórcze** (art. 3 pkt 22 ww. ustawy) to materiały stałe, ciekłe lub gazowe, zawierające substancje promieniotwórcze lub skażone tymi substancjami, których wykorzystanie jest niecelowe lub niemożliwe (zakwalifikowane do odpowiedniej kategorii odpadów wymienionych w art. 47 przywoływanej ustawy)².

Odnośnie instalacji do przerobu wypalonego paliwa jądrowego lub przetwarzania wysokoaktywnych

¹ – definicję tę wprowadzono na potrzeby rozdziału 12, pn. „Odpowiedzialność cywilna za szkody jądrowe”, przytoczonej ustawy.

² – definicja ta nie dotyczy rozdziału 8a, pn. „Przywóz na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wywóz z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i tranzyt przez to terytorium odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego”, ww. ustawy.

odpadów promieniotwórczych (pkt 8 lit. b), wskazania wymaga, że **przerób wypalonego paliwa jądrowego** to proces lub działanie zmierzające do wydobycia części lub wszystkich izotopów promieniotwórczych z wypalonego paliwa jądrowego w celu ich dalszego wykorzystania (art. 3 pkt 37 *ustawy Prawo atomowe*), natomiast **przetwarzanie odpadów promieniotwórczych** jest procesem lub działaniem zmierzającym do minimalizacji objętości odpadów, segregacją odpadów według kategorii oraz przygotowaniem ich do transportu lub składowania (art. 3 pkt 39). Sposób zaliczenia odpadów promieniotwórczych do kategorii wysokoaktywnych wskazano w § 6 *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego*.

Instalacje do składowania wypalonego paliwa jądrowego (pkt 8 lit. c), zgodnie z art. 3 pkt 44 *ustawy Prawo atomowe*, służą do złożenia wypalonego paliwa jądrowego bez zamiaru ponownego jego wydobycia. Analogiczną funkcję, lecz w stosunku do odpadów promieniotwórczych, posiadają instalacje przeznaczone wyłącznie do składowania odpadów promieniotwórczych (pkt 8 lit. d).

Ostatnie z przedsięwzięć, drugiej z wydzielonych grup, to instalacje (spełniając wszystkie z wymienionych niżej kryteriów):

- przeznaczone wyłącznie do przechowywania wypalonego paliwa jądrowego lub odpadów promieniotwórczych, czyli magazynowania paliwa jądrowego lub odpadów wydobywczych z zamiarem ponownego ich wydobycia w celu przetworzenia lub przerobu albo składowania (art. 3 pkt 36 ww. ustawy);
- w których planowane przechowywanie będzie trwało dłużej niż 10 lat,
- będące miejscem innym (odrębnym) niż obiekt stanowiący miejsce ich powstawania.

Źródła

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2002 r. w sprawie odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego (Dz. U. Nr 230, poz. 1925).

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. Prawo atomowe (Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 276, ze zm.).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 9

9) instalacje do pierwotnego i wtórnego wytopu surówki żelaza lub stali surowej, w tym instalacje do ciągłego odlewania stali;

I.4. – Kombinaty do wstępnego wytopu żelaza i stali,
[...]

II.4. Produkcja i przetwarzanie metali
a) urządzenia do produkcji surówki lub stali (pierwotny i wtórny wytop), łącznie z odlewem ciągłym;
[...]

I.4. – *Integrated works for the initial smelting of cast-iron and steel;*
[...]

II.4. *Production and processing of metals*
a) *installations for the production of pig iron or steel (primary or secondary fusion) including continuous casting;*
[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis, nie zawierając żadnych wskazówek ilościowych, określa, że do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zaliczają się instalacje, w wyniku eksploatacji których produkowana jest surówka żelaza lub stal surowa. Choć przepis w dyrektywie mówi o zaawansowaniu procesu wytopu („wstępny wytop”), a ten krajowy dotyczy uzyskania pewnych surowców („surówek żelaza lub stali surowej”), to oba niezależnie określają pewien etap produkcji stopów żelaza.

Dzięki procesom redukcji rud żelaza (Fe_3O_4 , Fe_2O_3), które można określić mianem „wytopu wstępnego”, zachodzącym w wielkich piecach wytwarzana jest surówka. Surówka jest stopem żelaza z węglem (jego udział wynosi od 3,2 do 5,5%), a przyjęte w normie PN-EN 10001:1996 określenie **surówka żelaza** oznacza stop żelaza z węglem zawierający powyżej 2% C i inne pierwiastki o ograniczonej zawartości [...], przeznaczony do dalszej przeróbki w stanie ciekłym na stal lub że-

liwo. [...]. Za **stal surową** uznawany jest stop żelaza, który nie jest produktem redukcji bezpośredniej (czyli etapu redukcji z udziałem węgla), masowo zawierający nie więcej niż 2% węgla i przeznaczony do dalszej obróbki plastycznej. Stale surowe określone w Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług to:

- stal niestopowa w postaci wlewków lub w pozostałych formach pierwotnych i półwyroby ze stali niestopowej,
- stal nierdzewna w postaci wlewków lub w pozostałych formach pierwotnych i półwyroby ze stali nierdzewnej,
- pozostała stal stopowa w postaci wlewków lub w pozostałych formach pierwotnych i półwyroby z pozostałej stali stopowej.

Choć w krajowym przepisie mowa jest o wytopie surówki żelaza i stali surowej, ma on również zastosowanie do żeliw (*cast-iron*), ponieważ żeliwa to produkt **wtórnego przetopu** surówki.

Wymienione w przepisie instalacje do ciągłego odlewania stali opierają się o proces ciągłego odlewania polegający na zasilaniu kontrolowaną ilością ciekłej stali, chłodzonego wodą miedzianego krystalizatora o odpowiednim przekroju poprzecznym i zapewniają osiągnięcie największej wydajności i otrzymanie najwyższej jakości tego surowca.

W uzupełnieniu zasadne jest przytoczenie znaczenia terminów pokrewnych pojęć tj. stali, staliwa, żeliwa, czyli stopów żelaza z węglem:

- stal – jest to stop żelaza z węglem i innymi dodatkami stopowymi, zawierający do około 2% węgla, otrzymany w procesach stalowniczych (służących zmniejszeniu udziału węgla i innych pierwiastków np. krzemu, manganu), przeznaczony na półwyroby i wyroby przerabiane plastycznie; powtórne przetopienie służy otrzymaniu stali o bardzo niskich zawartościach siarki i tlenu; w normie „PN-EN 10020:2003 Definicja i klasyfikacja gatunków stali”, wskazano definicje stali i jej podział ze względu na skład chemiczny i jakości,
- staliwo – jest to stop żelaza z węglem i innymi dodatkami stopowymi, zawierający do około 2% węgla, otrzymany w procesach stalowniczych i przeznaczony na odlewy,
- żeliwo – jest to stop żelaza z węglem i innymi pierwiastkami o zawartości ponad od około 2 do 5,5% węgla, przeznaczony na odlewy; dobrej jakości żeliwa produkowane są z surówki kwaśnej.

Wytwarzanie stali prowadzone jest głównie w hutach zintegrowanych, produkujących surówkę żelaza (kwaśną lub zasadową) w wielkich piecach i przerabiających ją na stal w konwertorach tlenowych lub w procesie elektrycznym w stalowniach z piecami łukowymi.

Należy zaznaczyć, że instalacjami mogącymi powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości – zgodnie ze stosownym rozporządzeniem Ministra Środowiska – są instalacje „do pierwotnego lub wtórnego wytopu surówki żelaza lub stali surowej, w tym do ciągłego odlewania stali, o zdolności produkcyjnej ponad 2,5 tony wytopu na godzinę”.

Źródła

- Hucińska J. (red.). 1995. Metaloznawstwo. Politechnika Gdańska, Gdańsk.
- Komisja Europejska. 2001. Dokument Referencyjny BAT dla najlepszych dostępnych technik w produkcji żelaza i stali (oryg. *Best Available Techniques Reference Document on the Production of Iron and Steel*). Bruksela (tłum. Ministerstwo Środowiska).
- Leda H. 1993. Wprowadzenie do inżynierii materiałowej. Politechnika Poznańska, Poznań.
- Niesler M. (red.). 2005. Najlepsze dostępne techniki (BAT) – wytyczne dla produkcji żelaza i stali – huty zintegrowane. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- PN-EN 10020:2003 Definicja i klasyfikacja gatunków stali. PKN, Warszawa.
- PN-EN 10001:1996 Surówka żelaza. Określenie i klasyfikacja. PKN, Warszawa.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 października 2008 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU) (Dz. U. Nr 207, poz. 1293, ze zm.).

§ 2 ust. 1 pkt 10

10) instalacje do prażenia lub spiekania rud metali, w tym rudy siarczkowej, z wyjątkiem rud żelaza;

I.4.

[...]

– urządzenia do produkcji nieżelaznych surowców metali z rud, koncentratów lub surowców wtórnych przy zastosowaniu procesów metalurgicznych, chemicznych lub elektrolitycznych.

II.4. Produkcja i przetwarzanie metali

[...]

k) urządzenia do prażenia i spiekania rud metali;

I.4.

[...]

– *installations for the production of non-ferrous crude metals from ore, concentrates or secondary raw materials by metallurgical, chemical or electrolytic processes.*

II.4. Production and processing of metals

[...]

k) *installations for the roasting and sintering of metallic ores.*

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Niniejszy przepis dotyczy instalacji przeznaczonych do realizacji wstępnych procesów przerobu rud metali, w tym rudy siarczkowej (zawierającej metale, np. miedź, nikiel, kobalt), innych niż rudy żelaza

(do których zaliczają się np. magnetyt). Kwalifikowanie przedsięwzięcia do grupy mogących znacząco oddziaływać na środowisko prowadzone będzie na podstawie rodzaju:

– surowca przeznaczonego do przerobu

oraz

– procesu, któremu będzie dany surowiec poddawany.

Podział rud (minerałów rudnych), mimo występowania form polimetalicznych, jest ugruntowany. **Prażenie**, to proces pirometalurgiczny odbywający się w odpowiednich piecach i prowadzący do wzbogacenia surowca (poprzez uwolnienie zbędnych składników), natomiast **spiekanie** służy nadaniu surowcom odpowiedniej wielkości i składu chemicznego celem ich dalszej obróbki.

Instalacje do prażenia lub spiekania rud metali zaliczają się do instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości.

Źródła

Komisja Europejska. 2001. Dokument Referencyjny BAT dla najlepszych dostępnych technik w produkcji metali nieżelaznych. Bruksela (oryg. *Reference Document on Best Available Techniques in the Non Ferrous Metals Industries*). Bruksela (tłum. Ministerstwo Środowiska).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 11

11) instalacje do pierwotnej produkcji metali nieżelaznych z rud, koncentratów lub produktów z odzysku, przy zastosowaniu procesów metalurgicznych, chemicznych lub elektrolitycznych;

I.4.

[...]

– urządzenia do produkcji nieżelaznych surowców metali z rud, koncentratów lub surowców wtór-

nych przy zastosowaniu procesów metalurgicznych, chemicznych lub elektrolitycznych

I.4.

[...]

– *installations for the production of non-ferrous crude metals from ore, concentrates or secondary raw materials by metallurgical, chemical or electrolytic processes.*

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Do kategorii przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zaliczono instalacje:

- do pierwotnej produkcji metali nieżelaznych z rud;
- do pierwotnej produkcji metali nieżelaznych z koncentratów;
- do pierwotnej produkcji metali nieżelaznych z produktów z odzysku;

przy zastosowaniu procesów metalurgicznych, chemicznych lub elektrolitycznych.

Zatem, jeżeli spełniony zostanie warunek „produkcji pierwotnej metalu nieżelaznego”, użycia w tym celu jednego z ww. surowców i zastosowania któregoś ze wskazanych procesów to przedsięwzięcie będzie wymagało przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Metale nieżelazne

To inne niż żelazo metale tj. aluminium, ołów, rtęć, cynk, kobalt, metale szlachetne (złoto, srebro, pallad i in.), czy też wysokotopliwe (wolfram, molibden, mangan i in.).

Produkcja pierwotna (a produkcja wtórna) i produkty z odzysku (a metale z odzysku)

Określając znaczenie „produkcji pierwotnej metali nieżelaznych z rud, koncentratów lub produktów z odzysku”, należy przywołać przepis § 2 ust. 1 pkt 14, który dotyczy „instalacji do wtórnego wytopu metali nieżelaznych lub ich stopów, w tym oczyszczania, odlewania, lub przetwarzania metali z odzysku [...]”, ponieważ między produkcją pierwotną, a wtórną istnieją podobieństwa.

W przepisie dotyczącym produkcji pierwotnej mowa jest o produktach z odzysku, natomiast

przy wtórnym wytopie są to wyłącznie metale z odzysku. Takie rozróżnienie wynika z faktu, że produkcja pierwotna pewnych metali może odbywać się w drodze odzysku z różnorodnych „odpadów”, w tym z innych metali, i nie sprowadza się wyłącznie do działań powiązanych z wytopem, a różnorodnych procesów metalurgicznych (np. pirometalurgicznych), chemicznych (np. ekstrakcja rozpuszczalnikowa) i elektrolitycznych. Przykładem może być tu szlam anodowy, produkt uboczny z produkcji miedzi, z którego można odzyskać np. srebro. Również metalowy złom, bądź materiały fotograficzne, mogą stanowić „produkty z odzysku” umożliwiające pozyskanie z nich metali szlachetnych.

Rudy, koncentraty i produkty z odzysku

Produkcja pierwotna metali nieżelaznych odbywa się z surowców pierwotnych oraz wtórnych. W tym pierwszym przypadku są to rudy (np. boksyt zawierający aluminium, rudy ołowiu) i koncentraty (np. wytwarzane z rud), natomiast materiały wtórne służące do produkcji metali nieżelaznych, to różnego rodzaju produkty uboczne i odpady, w tym złom i popioły.

Źródła

Komisja Europejska. 2001. Dokument Referencyjny BAT dla najlepszych dostępnych technik w produkcji metali nieżelaznych. Bruksela (oryg. *Reference Document on Best Available Techniques in the Non Ferrous Metals Industries*). Bruksela (tłum. Ministerstwo Środowiska).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 12

- 12) instalacje do prażenia i spiekania rudy żelaza o przerobie rudy żelaza nie mniejszym niż 500 000 t na rok;

I.4. – Kombinaty do wstępnego wytopu żelaza i stali,
[...]

II.4. Produkcja i przetwarzanie metali
[...]

- k) urządzenia do prażenia i spiekania rud metali;

I.4. – *Integrated works for the initial smelting of cast-iron and steel;*
[...]

II.4. *Production and processing of metals*

[...]

k) installations for the roasting and sintering of metallic ores.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

W przepisie, kwalifikującym instalacje do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymieniono procesy – prażenie i spiekanie – oraz wartość przerobu.

Prażenie i spiekanie służą przygotowaniu rud żelaza do wytopu, zazwyczaj procesy te odbywają się w tych samych kombinatach, gdzie dokonuje się przetopu surowki – w hutach zintegrowanych.

Prażenie jest to nagrzewanie rudy do temperatury mniejszej niż temperatura jej topnienia. W wyniku podniesienia temperatury zachodzą reakcje fizykochemiczne prowadzące do usunięcia z rudy pewnych jej składników. **Spiekanie** rud żelaza (drobnoziarnistych tworzyw żelazonośnych – miałkie rudy żelaza, aglorudy, pyliste koncentraty rudne, pyły żelazonośne, zgorzelina) jest również procesem termicznym, znajdującym zastosowanie przy surowcach, których nie można bezpośrednio przeznaczyć do wytopu (w wyniku spiekania po-

wstaje spiek o pożądanych cechach – wielkości i składzie).

Zdolność przerobu należy definiować analogicznie jak zdolność przetwarzania czy też zdolność produkcyjną. Zatem **przerób** jest to największa ilość określonego surowca lub surowców, która może zostać przekształcona (przerobiona) w jednostce czasu w normalnych warunkach pracy instalacji.

Instalacje do prażenia lub spiekania rud metali, bez względu na wielkość przerobu, zaliczają się do instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości.

Źródła

Niesler M. (red.). 2005. Najlepsze dostępne techniki (BAT) – wytyczne dla produkcji żelaza i stali – huty zintegrowane. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 13

13) instalacje do obróbki metali żelaznych:

- a) kuźnie z młotami o energii większej niż 50 kJ na młot o łącznej mocy cieplnej większej niż 20 MW,
- b) odlewnie o zdolności produkcyjnej wytopu większej niż 20 t na dobę,
- c) walcownie o zdolności produkcyjnej stali surowej większej niż 20 t na godzinę,
- d) do nakładania powłok metalicznych z wsadem stali większym niż 2 t na godzinę;

I.4. – Kombinaty do wstępnego wytopu żelaza i stali,

[...]

II.4. Produkcja i przetwarzanie metali

[...]

- b) Urządzenia do przetwarzania metali żelaznych:

i) walcownie gorące;

ii) kuźnie młotkowe;

iii) nakładanie ochronnych powłok metalowych;

c) Odlewnie metali żelaznych;

[...]

I.4. – *Integrated works for the initial smelting of cast-iron and steel;*

[...]

II.4. *Production and processing of metals*

[...]

b) installations for the processing of ferrous metals:

i) hot-rolling mills;

ii) smitheries with hammers;

iii) application of protective fused metal coats;

c) ferrous metal foundries

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy instalacji, służących obróbce metali żelaznych, tj. kuźni, odlewni, walcowni i instalacji do nakładania powłok metalicznych.

Kuźnie są instalacjami przeznaczonymi do obróbki plastycznej i kształtowania metali, których integralnym i podstawowym elementem są mechaniczne młoty kuźnicze. Przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko są obiekty, które równocześnie spełniają oba poniższe warunki:

- posiadają młoty o energii większej niż 50 kJ na młot, przy czym wartość ta nie dotyczy średniej energii młotów wchodzących w skład instalacji, a energii pojedynczego młota;
- gdzie łączna moc cieplna będzie przekraczała 20 MW, przy czym nominalna moc cieplna instalacji, zdefiniowana w *rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie przypadków, w których wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z instalacji nie wymaga pozwolenia* – jest to ilość energii wprowadzonej do instalacji w paliwie w jednostce czasu przy jej nominalnym obciążeniu.

Odlewnie służą do uzyskiwania produktów poprzez wypełnianie form metalami w stanie ciekłym. Najistotniejsze procesy w tego typu instalacjach to wytapianie i obróbka ciekłego metalu, przygotowanie mas formierskich i rdzeniowych, wykonywanie form i rdzeni, samo odlewanie, chłodzenie i wybijanie odlewów oraz ich wykańczanie. Zaliczenie odlewni do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko uwarunkowane jest osiągnięciem zdolności produkcyjnej, czyli największej ilości określonego wyrobu lub wyrobów, która może być wytworzona w jednostce czasu w normalnych warunkach pracy instalacji, ponad 20 ton na dobę. Szczegóły dotyczące ustalania zdolności produkcyjnej odlewni opracowali Bagińska i Holtzer (2004), definiując zdolność produkcyjną odlewni jako maksymalną ilość ciekłego metalu możliwą do wytworzenia w ciągu doby w normalnych warunkach pracy odlewni, uwzględniając techniczne możliwości przetwarzania wytopionego metalu w gotowe odlewy, które to możliwości wytwarzania są w postaci minimalnego osiąganego uzysku, minimalnego osiąganego poziomu braków i maksymalnej ilości odlewów możliwych do zformowania i odlania w warunkach danej odlewni.

Walcownie to instalacje do przerobu metali służące do ich kształtowania. Najważniejsze procesy zachodzące w walcowniach to ogrzewanie oraz obróbka cieplna materiałów wsadowych, oczyszczanie, szlifowanie, usuwanie zgorzeliny, odtłuszczenie, trawienie i kształtowanie (walcowanie wstępne, walcowanie, ciągnięcie). Przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko są instalacje o zdolności produkcyjnej ponad 20 ton stali surowej na godzinę.

O ile w rozporządzeniu dotyczącym rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska, jako całości, wskazano jedynie proces walcowania na gorąco, to omawiany przepis nie wprowadza takiego ograniczenia.

Instalacje do nakładania powłok metalicznych służą obróbce metali polegającej na pokryciu ich powierzchni innym metalem. Przedsięwzięciami, które zawsze będą wymagały przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, będą instalacje, w których wsad, czyli ilość surowca poddana powlekanii, przekracza 2 tony stali na godzinę. Jedną z metod pokrywania metali jest ciągle powlekanie ogniowe, w której surowiec przeciągany jest w ciekłym metalu.

Przepis nie dotyczy instalacji do powierzchniowej obróbki metali z zastosowaniem procesów chemicznych lub elektrolitycznych (te przedsięwzięcia wskazano w § 2 ust. 1 pkt 15 i § 3 ust. 1 pkt 14 rozporządzenia).

Źródła

- Bagińska E., Holtzer M. 2004. Działalność Technicznej Grupy Roboczej – Odlewnictwo ds. pozwoleń zintegrowanych. Biuletyn informacyjny Odlewniczej Izby Gospodarczej 1 [http://www.oig.com.pl/biuletyn/nr_1/biuletyn_1.html].
- Holtzer M. i in. 2005. Przewodnik w zakresie najlepszych dostępnych technik – wytyczne dla branży odlewniczej. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Komisja Europejska. 2001. Dokument Referencyjny BAT dla najlepszych dostępnych technik w przetwórstwie żelaza i stali (oryg. *Reference Document on Best Available Techniques in the Ferrous Metals Processing Industry*). Bruksela (tłum. Ministerstwo Środowiska).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie przypadków, w których wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z instalacji nie wymaga pozwolenia (Dz. U. Nr 130, poz. 881).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 14

14) instalacje do wtórnego wytopu metali nieżelaznych lub ich stopów, w tym oczyszczania, odlewania lub przetwarzania metali z odzysku, o zdolności produkcyjnej wytopu większej niż 4 t na dobę w przypadku ołowiu lub kadmu oraz większej niż 20 t na dobę w przypadku pozostałych metali, z wyłączeniem metali szlachetnych;

I.4.

[...]

– urządzenia do produkcji nieżelaznych surowców metali z rud, koncentratów lub surowców wtórnych przy zastosowaniu procesów metalurgicznych, chemicznych lub elektrolitycznych.

II.4. Produkcja i przetwarzanie metali

[...]

d) urządzenia do wytapiania, wraz z przetwarzaniem stopów metali nieżelaznych, z wyłączeniem metali szlachetnych, a uwzględniając odzyskane produkty (uszlachetnianie, przetapianie i in.);

[...]

I.4.

[...]

– *installations for the production of non-ferrous crude metals from ore, concentrates or secondary raw materials by metallurgical, chemical or electrolytic processes.*

II.4. *Production and processing of metals*

[...]

d) installations for the smelting, including the alloyage, of non-ferrous metals, excluding precious metals, including recovered products (refining, foundry casting, etc.);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis określa instalacje inne niż te wymienione w § 2 ust. 1 pkt 11. W myśl niniejszego przepisu przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko są instalacje – do wtórnego wytopu metali nieżelaznych lub ich stopów (w tym oczyszczania, odlewania lub przetwarzania metali z odzysku), z wyłączeniem metali szlachetnych, o zdolności produkcyjnej powyżej:

– 4 ton wytopu na dobę dla ołowiu lub kadmu;

lub

– 20 ton wytopu na dobę dla pozostałych metali.

Wtórny wytop

Proces ten obejmuje zabiegi zmierzające do ponownego wykorzystania metali nieżelaznych wycofanych z użytkowania, w sposób nie będący produkcją pierwotną metali z produktów z odzysku (szczególnie w opisie § 2 ust. 1 pkt 11). Jako elementy wtórnego wytopu wskazano w przepisie „oczyszczanie” (np. rafinacja, czy też oddzielanie części metalowych od części z tworzyw sztucznych, np. obudów), „odlewanie” (celem nadania odpowiedniego kształtu metalom poprzez wypełnianie form ciekłym surowcem) i „przetwarzanie” (różnorodne procesy związane z postępowaniem z metalami z odzysku; są to procesy inne niż te służące pierwotnej produkcji metali nieżelaznych przy zastosowaniu procesów metalurgicznych, chemicznych lub elektrolitycznych).

Jako przykład wtórnego wytopu można podać produkcję elementów akumulatorów z wysokiej czystości ołowiu.

Metale nieżelazne i ich stopy

W przepisie wyróżniono (już wcześniej opisane) metale nieżelazne, w tym ołów, kadm i metale szlachetne, oraz ich stopy.

Metale szlachetne, czyli złoto, srebro i platyna, platyna, pallad, rod, ruten, iryd i osm) wy-

mieniono wskazując, że tych metali przepis nie dotyczy. Należy przy tym zauważyć, że stosowanie przepisu wyłączono w stosunku do metali szlachetnych, ale nie w stosunku do ich stopów.

Stopy metali (mieszanki metali lub metalu i składnika nie będącego metalem np. krzemu) nieżelaznych są to stopy, w których żelazo nie jest podstawowym składnikiem, ale może być dodatkiem. Natomiast stopy metali szlachetnych to takie, w których udział metali szlachetnych przekracza 10%.

W stosunku do ołowiu i kadmu zastrzeżono, że instalacje do wtórnego wytopu będą przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, jeżeli ich zdolność produkcyjna przekroczy 4 tony na dobę. Wartość ta nie dotyczy wyłącznie czystych metali, ale i ich stopów, w których udział tych pierwiastków – w wyniku wtórnego wytopu – miałyby wynosić ponad 4 tony na dobę. Jeżeli udział wskazanych metali mierzony zdolnością produkcyjną jest równy lub mniejszy niż 4 tony na dobę, to aby instalacja mogła zostać uznana za mogącą zawsze znacząco oddziaływać na

środowisko, jej zdolność produkcyjna winna przekraczać 20 ton na dobę.

Zdolność produkcyjna

Jak już wcześniej wskazywano zdolność produkcyjna to największa ilość określonego wyrobu lub wyrobów, która może być wytworzona w jednostce czasu w normalnych warunkach pracy instalacji.

Źródła

Komisja Europejska. 2001. Dokument Referencyjny BAT dla najlepszych dostępnych technik w produkcji metali nieżelaznych. Bruksela (oryg. *Reference Document on Best Available Techniques in the Non Ferrous Metals Industries*). Bruksela (tłum. Ministerstwo Środowiska).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

§ 2 ust. 1 pkt 15

15) instalacje do powierzchniowej obróbki metali lub tworzyw sztucznych, z zastosowaniem procesów chemicznych lub elektrolitycznych, o całkowitej objętości wanień procesowych większej niż 30 m³;

II.4. Produkcja i przetwarzanie metali

[...]

e) urządzenia do obróbki powierzchniowej metali i tworzyw sztucznych przy użyciu elektrolizy lub reakcji chemicznych;

[...]

II.4. Production and processing of metals

[...]

e) installations for surface treatment of metals and plastic materials using an electrolytic or chemical process;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zaliczono instalacje, których dotyczy każdy z trzech poniższych elementów:

- umożliwiające powierzchniową obróbkę metali lub tworzyw sztucznych;
- stosujące do obróbki procesy chemiczne lub elektrolityczne;
- posiadające wanny procesowe o łącznej pojemności 30 m³.

Powierzchniowa obróbka, jak wynika z samego źródłosłowa, dotyczy obrabiania części wierzchniej metali lub tworzyw sztucznych, a polega na odpowiednim jej modyfikowaniu. W tym celu korzysta się z procesów chemicznych (zdefiniowanych wcześniej) lub elektrolitycznych, przy czym najpowszechniej stosowana jest galwanotechnika.

Wanny procesowe to urządzenia, w których zachodzi obróbka powierzchniowa. Wobec tego, wskazując czy objętość wanień procesowych w instalacji przekracza 30 m³, należy uwzględnić jedynie te wanny, w których poddawana obróbce powierzchnia ulega przekształceniu (zmianie) dzięki zastosowaniu jednego z wymienionych w przepisie procesów.

Podkreślenia wymaga fakt, że przepis dotyczy również instalacji do nakładania powłok metalicznych z wsadem równym lub mniejszym niż 2 tony stali na godzinę (czyli o wydajności mniejszej niż przedsięwzięcia wymienione w § 2 ust. 1 pkt 13

lit. d), jeżeli zostaną spełnione wszystkie z wymienionych na wstępie warunków.

Wymienione przedsięwzięcia należą do grupy instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości.

Źródła

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogą-

cych powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

Rubel E., Tomassi P., Ziółkowski J. 2009. Najlepsze dostępne techniki (BAT) – wytyczne dla powierzchniowej obróbki metali i tworzyw sztucznych. Instytut Mechaniki Precyzyjnej, Warszawa.

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 16

16) instalacje do powierzchniowej obróbki substancji, przedmiotów lub produktów, o zużyciu rozpuszczalników organicznych większym niż 150 kg na godzinę lub większym niż 200 t na rok;

II.4. Produkcja i przetwarzanie metali

[...]

e) urządzenia do obróbki powierzchniowej metali i tworzyw sztucznych przy użyciu elektrolizy lub reakcji chemicznych;

[...]

II.4. Production and processing of metals

[...]

e) installations for surface treatment of metals and plastic materials using an electrolytic or chemical process;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy tych samych instalacji, które wymieniono w pkt 9 załącznika do *rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości*, przy czym w adekwatnym przypisie wskazano, że opisana obróbka to w szczególności:

drukowanie, pokrywanie, odtłuszczanie, uszczelnianie, klejenie, malowanie, czyszczenie, impregnowanie¹.

Celem rozstrzygnięcia o przynależności przedsięwzięć do grupy mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko należy zwrócić uwagę na trzy kryteria²:

- rodzaj obróbki – powierzchniowa;
- zastosowana technologia – użycie rozpuszczalników organicznych;
- ilość zużywanych rozpuszczalników – ponad 150 kg/h lub 200 t/r (wartość ta dotyczy łącznej ilości rozpuszczalników organicznych: występujących jako wolne oraz zawarte w substancjach stosowanych w obróbce).

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie standardów emisyjnych z instalacji – § 31 pkt 5, w oparciu o art. 2 pkt 18 dyrektywy Rady 1999/13/WE, definiuje **rozpuszczalniki organiczne** jako LZO (lotne związki organiczne), stosowane oddzielnie bądź w połączeniu z innymi substancjami i które nie podlegają przemianie chemicznej, w celu rozpuszczania surowców, produktów, materiałów odpadowych lub zanieczyszczeń, lub LZO, które są stosowane jako czynnik rozpuszczający, czynnik dyspergujący, regulator lepkości, regulator napięcia powierzchniowego, plastyfikator lub konserwant (§ 2 pkt 5 określa z kolei lotne związki organiczne jako związki or-

¹ – w pkt 6.7 załącznika I dyrektywy Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (na podstawie, którego wprowadzono przywołany pkt 9 w załączniku ww. rozporządzenia) mowa jest o „instalacjach do powierzchniowej obróbki substancji, przedmiotów lub produktów, z wykorzystaniem rozpuszczalników organicznych, w szczególności do obróbki, drukowania, powlekania, odtłuszczania, uszczelniania, sortowania, malowania, czyszczenia lub impregnowania, o wydajności przekraczającej 150 kg na godzinę lub przekraczającej 200 ton rocznie”;

² – uznanie „substancji, przedmiotów lub produktów” za kolejne, czwarte, kryterium byłoby niewłaściwe; rzeczowniki te umożliwiają zachowanie właściwego brzmienia przepisu, a odnoszą się do wszelkiej materii, która może zostać poddana powierzchniowej obróbce z wykorzystaniem rozpuszczalników organicznych;

ganiczne mające w temperaturze 293,15 K prężność par nie mniejszą niż 0,01 kPa, względnie posiadające analogiczną lotność w szczególnych warunkach użytkowania).

Należy zauważyć, że do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko należą instalacje, w których zużycie rozpuszczalników organicznych³:

- przekracza 150 kg na godzinę, ale nie przekracza 200 ton rocznie;
- przekracza 150 kg na godzinę i przekracza 200 ton rocznie;
- nie przekracza 150 kg na godzinę, ale przekracza 200 ton rocznie.

W przypadku instalacji, w których zużycie ww. związków nie przekracza 150 kg na godzinę i nie przekracza 200 ton rocznie, zasadność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko badana jest indywidualnie (§ 3 ust. 1 pkt 15).

Źródła

Dyrektywa Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. dotycząca zintegrowanego zapobiega-

nia zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. U. UE L 257 z 10.12.1996 r., ze zm.).

Dyrektywa Rady 1999/13/WE z dnia 11 marca 1999 r. w sprawie ograniczenia emisji lotnych związków organicznych spowodowanej użytkowaniem organicznych rozpuszczalników podczas niektórych czynności i w niektórych urządzeniach (Dz. U. UE L 85 z 11.03.1999 r., ze zm.).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 kwietnia 2011 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (Dz. U. Nr 95, poz. 558).

Komisja Europejska. 2007. Obróbka powierzchniowa z użyciem rozpuszczalników organicznych (STS) – streszczenie. Bruksela.

³ – jeżeli instalacja miałaby funkcjonować krócej niż rok należy korzystać z proporcjonalnie niższej wartości zużycia rozpuszczalników organicznych.

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 17

17) koksownie inne niż wymienione w pkt 23;

I.1. Rafinerie ropy naftowej (wyłączając przedsiębiorstwa wytwarzające jedynie smary z ropy naftowej) i instalacje do gazyfikacji i upłynniania węgla lub łupków bitumicznych o wydajności co najmniej 500 ton dziennie.

[...]

II.5. Przemysł mineralny

a) piece koksowe (sucha destylacja węgla);

[...]

I.1. Crude-oil refineries (excluding undertakings manufacturing only lubricants from crude oil) and installations for the gasification and liquifaction of 500 tonnes or more of coal or bituminous shale per day.

[...]

II.5. Mineral industry

a) coke ovens (dry coal distillation);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Koksownie (zakłady koksownicze) to instalacje, w których zasadniczym procesem jest koksowanie, czyli wysokotemperaturowe odgazowanie węgla bez dostępu powietrza. Odgazowanie polega na suchej destylacji węgla w zespole komór koksowniczych. W wyniku koksowania otrzymuje się koks, czyli stały produkt destylacji, oraz smołę, wodę pirogenezy, amoniak, benzol i gaz koksowniczy.

W skład koksowni, które mogą funkcjonować jako samodzielne instalacje albo instalacje będące częścią hut, wchodzi:

- węglownia – służąca do odbioru i składowania węgla;

- piecownia z sortownią – w której odbywa się proces koksowania;
- „otrzymywalnia” węglpochodnych – w której następuje chłodzenie gazu koksowniczego i przechwytywanie substancji węglpochodnych (smoła, amoniak i in.);
- instalacje do przeróbki węglpochodnych – służące np. do destylacji smoły i in.

Koksownie w odróżnieniu od innych instalacji do odgazowania węgla (o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 23 i § 3 ust. 1 pkt 2) wyróżniają się procesem wysokotemperaturowym.

Należy zwrócić uwagę, że wszelkie instalacje związane z odgazowywaniem węgla zaliczono do instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości.

Źródła

Karcz A. 1991. Koksownictwo. Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków.

Klejnowski K., Łusiak T., Morel J., Olczak C., Sobolewski A., Ściążko M., Tatara A. 2005. Najlepsze dostępne techniki (BAT) wytyczne dla branży koksowniczej. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

§ 2 ust. 1 pkt 18

- 18) instalacje do produkcji klinkieru cementowego w piecach obrotowych o zdolności produkcyjnej większej niż 500 t na dobę;

II.5. Przemysł mineralny

[...]

b) urządzenia do wytwarzania cementu;

[...]

I.5. Mineral industry

[...]

b) installations for the manufacture of cement;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Identyfikacja wymienionych w przepisie instalacji możliwa jest na podstawie trzech cech:

- rodzaju produktu – klinkier cementowy;
- urządzenia wchodzącego w skład instalacji – piec obrotowy;
- zdolności produkcyjnej instalacji – ponad 500 ton na dobę.

Klinkier cementowy jest materiałem przeznaczonym do wytwarzania cementu. Produkcja cementu rozpoczyna się od kalcynacji, czyli rozkładu węglanu wapnia w wysokiej temperaturze (w efekcie pozostaje tlenek wapnia, a dwutlenek węgla się uwalnia). Kolejnym etapem jest klinkie-

ryzacja przebiegająca w jeszcze wyższej temperaturze – tu tlenek wapnia reaguje z tlenkami krzemu, glinu i żelaza, tworząc krzemiany, gliniany i żelaziany wapnia stanowiące klinkier. Dalej klinkier jest mielony, głównie z gipsem, dzięki temu możliwe jest otrzymanie cementu.

Piece służące prażeniu surowców posiadają różnorodne konstrukcje. Do wypalania klinkieru przeznaczone są **piece obrotowe** i szybowe (pozostałe rodzaje pieców prężalniczych wykorzystuje się w produkcji innych niż cement materiałów). Instalacja pieca obrotowego to system składający się z: urządzeń przygotowujących i podających wsad, zewnętrznego wymiennika ciepła, właściwego pieca obrotowego, chłodnika wypalonego produktu oraz urządzeń przygotowujących i podających paliwo. Przykłady pieców obrotowych to długie piece obrotowe albo piece obrotowe wyposażone w zewnętrzne podgrzewacze.

Instalacje do produkcji klinkieru cementowego w piecach obrotowych, o zdolności produkcyjnej ponad 500 ton na dobę, należą do grupy mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości. Rozporządzenie wskazujące tego rodzaju instalacje określa również pojęcie **zdolności produkcyjnej**, którą jest największa ilość określonego wyrobu lub wyrobów, która może być wytworzona w jednostce czasu w normalnych warunkach pracy instalacji.

Źródła

Kielski A. 1969. Ogólna technologia ceramiki. Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków.

Komisja Europejska. 2001. Dokument Referencyjny dla najlepszych dostępnych technik w przemyśle cementowo-wapienniczym. Bruksela (tłum. Ministerstwo Środowiska).

Piech J. 2001. Piece ceramiczne i szklarskie. Wydawnictwo Akademii Górniczo-Hutniczej, Kraków.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 19

19) instalacje do wytwarzania masy włóknistej z drewna lub innych materiałów włóknistych;

I.18. Zakłady przemysłowe do:
a) produkcji pulpy z drewna lub podobnych materiałów włóknistych;
[...]

*I.18. Industrial plants for the:
a) production of pulp from timber or similar fibrous materials;*
[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko są wszelkie instalacje – bez względu na ich zdolność produkcyjną, czy zastosowane procesy – służące do wytwarzania masy włóknistej. Masa włóknista (celulozowa) jest produktem mechanicznego lub chemicznego przerobu drewna lub innych surowców zawierających celulozę (np. konopie, len), służącym głównie do produkcji papieru. Należy zaznaczyć, że masa włóknista może być produkowana również z surowców wtórnych (makulatury), tak więc przytoczony przepis

dotyczy także obiektów umożliwiających uzyskanie wtórnej masy włóknistej.

Instalacje służące do wytwarzania masy włóknistej mogą funkcjonować niezależnie lub być częścią papirni zintegrowanych, w obu przypadkach są to instalacje mogące powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości.

Źródła

Komisja Europejska. 2001. Dokument referencyjny dla najlepszych dostępnych technik w przemyśle celulozowo-papierniczym. Bruksela (tłum. Ministerstwo Środowiska).

Michniewicz M. i in. 2005. Najlepsze dostępne techniki (BAT) wytyczne dla branży celulozowo-papierniczej. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 20

20) instalacje do wytwarzania papieru lub tektury, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 200 t na dobę;

I.18. Zakłady przemysłowe do:
[...]

- b) produkcji papieru i kartonu o wydajności przekraczającej 200 ton dziennie.

I.18. Industrial plants for the:

[...]

- b) production of paper and board with a production capacity exceeding 200 tonnes per day.*

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko są instalacje produkujące papier lub tekturę o wskazanej w przepisie zdolności produkcyjnej. Wskazane materiały papiernicze to wstęgi lub arkusze włókien celulozowych wraz z innymi składnikami wpływającymi na jakość i przydatność tych produktów. Stosowane są różnorodne systemy klasyfikacji wyrobów papierniczych. Jeden z nich określa, że papier jest wyrobem o gramaturze do 250 g/m², a określenie tektura stosuje się w stosunku do produktów o gramaturze przekraczającej 250 g/m². Jednak podziały te nie posiadają w kontekście powyższego przepisu znaczenia, ponieważ dotyczy on wszelkich instalacji wytwarzających materiały papiernicze o zdolności produkcyjnej równej lub większej niż 200 ton na dobę (zdolność produkcyjna to największa ilość określonego wyrobu lub wyrobów, która może zostać wy-

tworzona w jednostce czasu w normalnych warunkach pracy instalacji).

Wskazany w przepisie próg ilościowy nie dotyczy zintegrowanych papierni, których częścią jest instalacja do wywarzania masy włóknistej (wymieniona w § 2 ust. 1 pkt 19) – w takim przypadku przedsięwzięcie należy kwalifikować jako mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, bez względu na jego zdolność produkcyjną.

Zakłady wytwarzające papier lub tekturę posiadające zdolność wytwarzania co najmniej 200 ton na dobę są instalacjami mogącymi powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości.

Źródła

Komisja Europejska. 2001. Dokument referencyjny dla najlepszych dostępnych technik w przemyśle celulozowo-papierniczym. Bruksela (tłum. Ministerstwo Środowiska).

Michniewicz M. i in. 2005. Najlepsze dostępne techniki (BAT) wytyczne dla branży celulozowo-papierniczej. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 21

- 21) instalacje do przesyłu ropy naftowej, produktów naftowych, substancji chemicznych lub gazu, o średnicy zewnętrznej nie mniejszej niż 800 mm i długości nie mniejszej niż 40 km, wraz z towarzyszącymi im tłoczniami lub stacjami redukcyjnymi;

I.16. Rurociągi o średnicy powyżej 800 mm i długości powyżej 40 km

- do transportu gazu, ropy, chemikaliów

[...]

I.16. Pipelines with a diameter of more than 800 mm and a length of more than 40 km:

- for the transport of gas, oil, chemicals,

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Wymienione w przepisie przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko to rurociągi (system połączonych szczelnie rur) – włączając w to tłocznie i stacje redukcyjne – których długość osiąga co najmniej 40 km, a średnica zewnętrzna jego członów wynosi nie mniej niż 80 cm i służące do przesyłu:

- ropy naftowej;
- produktów naftowych;
- substancji chemicznych;
- gazu.

O ile pojęcie ropy naftowej jest powszechnie używane i jednoznacznie pojmowane (energetyczna kopalina podstawowa), to wskazane jest określenie pozostałych terminów użytych w przepisie: pro-

duktów naftowych, gazów i substancji chemicznych, tłoczni oraz stacji redukcyjnych.

Produkty naftowe to – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki w sprawie m. in. rurociągów przesyłowych dalekosiężnych służących do transportu ropy naftowej – produkty otrzymywane z ropy naftowej, a w szczególności: paliwa płynne, oleje opałowe, gaz płynny (skroplone węglowodory gazowe) oraz oleje i smary. Należy zauważyć – gdyż będzie to skutkowało odmienną kwalifikacją przedsięwzięć wymienionych w § 3 ust. 1 – że do produktów naftowych zaliczono otrzymywany z ropy naftowej gaz płynny. Wobec przedstawionego stanu rzeczy gazy takie nie powinny być uznawane za gazy wymienione w omawianym przepisie (które są produktami występującymi w stanie gazowym).

Substancje chemiczne, to pierwiastki chemiczne lub ich związki w stanie, w jakim występują w przyrodzie lub zostają uzyskane za pomocą procesu produkcyjnego, z wszelkimi dodatkami wymaganymi do zachowania ich trwałości oraz wszelkimi zanieczyszczeniami powstałymi w wyniku zastosowanego procesu, wyłączając rozpuszczalniki, które można oddzielić bez wpływu na stabilność i skład substancji. Definicja ta wywodzi się z rozporządzenia (WE) Nr 1907/2006, do którego odsyła art. 2 pkt 1 ustawy *o substancjach chemicznych i ich mieszaninach* (w której to – w myśl art. 1 ust. 2 – „substancje chemiczne” określa się mianem „substancji”).

Tłocznie, w myśl § 2 pkt 34 *rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe*, to zespoły urządzeń sprężania, regulacji i bezpieczeństwa wraz z instalacjami zasilającymi i pomocniczymi, spełniające oddzielnie lub równocześnie funkcje: przetłaczania gazu, podwyższania ciśnienia gazu ze złóż i zbiorników oraz zatłaczania gazu do tych zbiorników. Z kolei **stacje redukcyjne**, również zdefiniowane w przywołanym rozporządzeniu (§ 2 pkt 25) – to stacje gazowe (czyli zespół urządzeń w sieci gazowej, spełniający oddzielnie lub równocześnie funkcje redukcji, uzdatnienia, regulacji, pomiarów i rozdziału paliwa gazowego – § 2 pkt 25), w skład których wchodzi: przewód wejściowy i wyjściowy, armatura odcinająca i filtrująca, urządzenia regulacji ciśnienia paliwa

gazowego, ciśnieniowy system bezpieczeństwa, urządzenia rejestrujące ciśnienie oraz systemy alarmowe (szczególne wymienienie stacji redukcyjnych powoduje, że inne rodzaje stacji gazowych np. stacje uzdatnienia, czy stacje pomiarowe, w przypadku, kiedy nie są realizowane/przebudowywane równocześnie z zasadniczą częścią instalacji przesyłowych, nie powinny być uznawane za przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko; zastrzeżenie to dotyczy również innych detali samodzielnie nie stanowiących instalacji przesyłowej).

Źródła

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 lipca 2001 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. Nr 97, poz. 1055).

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 243, poz. 2063, ze zm.).

Rozporządzenie (WE) Nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz. U. UE L 396 z 30.12.2006 r., ze zm.).

Stopa J., Kosowski P. 2005. Wpływ sekwestracji geologicznej na koszty wytwarzania energii w elektrowniach węglowych i gazowych. *Polityka energetyczna* 8: 561–570.

Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. Nr 63, poz. 322).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 22

22) instalacje do magazynowania ropy naftowej, produktów naftowych lub substancji chemicz-

nych, o łącznej pojemności nie mniejszej niż 10 000 m³, wraz z urządzeniami do przeładunku;

I.21. Urządzenia do składowania ropy naftowej, produktów petrochemicznych i chemikaliów, o pojemności co najmniej 200.000 ton.

I.21. Installations for storage of petroleum, petrochemical, or chemical products with a capacity of 200 000 tonnes or more.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko są instalacje służące do magazynowania, czyli do przechowywania, omówionych wcześniej (w § 2 ust. 1 pkt 21) – ropy naftowej, produktów naftowych i substancji chemicznych.

Definicję magazynowania wprowadziły dwie ustawy¹, *ustawa o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz ustawa o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw*, według których jest to działalność gospodarcza polegająca na przechowywaniu:

- biokomponentów, paliw ciekłych lub biopaliw ciekłych, przeznaczonych do wprowadzenia do obrotu (wg pierwszej z wymienionych ustaw; art. 2 ust. 1 pkt 21);
- paliwa przeznaczonego do wprowadzania do obrotu (wg drugiej; art. 2 ust. 1 pkt 15).

Za urządzenia służące do przeładunku należy uznać wszelkie obiekty technologiczne umożliwia-

jące przeprowadzenie przeładunku, o których mówi *rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie*.

Rozstrzygając czy przedsięwzięcie – którego celem będzie przechowywanie ropy i innych produktów – objęte jest przez wskazany wyżej przepis, poza uwzględnieniem jego przeznaczenia, należy określić również łączną pojemność tych części instalacji, w których będą magazynowane wymienione produkty (co najmniej 10 000 m³).

Źródła

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 243, poz. 2063).

Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz. U. Nr 169, poz. 1199, ze zm.).

Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. Nr 169, poz. 1200, ze zm.).

¹ – definicje te przywołano wyłącznie w celach informacyjnych; kwalifikując przedsięwzięcie należy odnosić się do powszechnie przyjętego znaczenia słowa „magazynowanie”

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 23

23) rafinerie ropy naftowej, z wyjątkiem instalacji do wytwarzania wyłącznie smarów z ropy naftowej, oraz instalacje do zgazowania, odgazowania lub upłynniania węgla lub łupku bitumicznego, w ilości nie mniejszej niż 500 t na dobę;

I.1. Rafinerie ropy naftowej (wyłączając przedsiębiorstwa wytwarzające jedynie smary z ropy naftowej) i instalacje do gazyfikacji i upłynniania węgla lub łupków bitumicznych o wydajności co najmniej 500 ton dziennie.

I.1. Crude-oil refineries (excluding undertakings manufacturing only lubricants from crude oil) and installations for the gasification and liquifaction of 500 tonnes or more of coal or bituminous shale per day.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis określa typy instalacji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko służących do przerobu kopalin:

- rafinerie ropy naftowej;
- instalacje do zgazowania, odgazowania lub upłynniania węgla lub łupku bitumicznego;

Rafinerie ropy naftowej to instalacje służące do przerobu ropy naftowej, którego efektem jest możliwość otrzymania:

- paliw;
- parafiny, wosku i smoły;
- produktów dla przemysłu chemicznego;
- energii cieplnej lub elektrycznej (jako produktów ubocznych).

W myśl ww. przepisu spośród rafinerii ropy naftowej uznanych za przedsięwzięcia zawsze wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko wyłączono instalacje do wytwarzania smarów. Zastosowanie sformułowania „wyłącznie” oznacza, że jeżeli oprócz smarów wytwarzane są inne produkty, to instalacja nie może zostać uznana za niewymienioną w § 2 ust. 1 pkt 23.

Mimo iż pojęcie „smaru” zostało zdefiniowane w prawodawstwie unijnym na potrzeby decyzji Komisji ustanawiającej kryteria ekologiczne oraz związane z tym wymagania dotyczące oceny i weryfikacji dla przyznawania smarom wspólnotowego oznakowania ekologicznego¹, to w kontekście ww. przepisu określającego typy instalacji produkcyjnych, wskazane jest objaśnienie funkcjonalnego

znaczenia tego terminu – smary to substancje, które służą zmniejszeniu oporów tarcia podczas przemieszczania po sobie ciał stałych.

Zgazowanie to proces chemiczny prowadzący do otrzymania z surowców stałych gazu palnego (tzw. syngazu). Zgazowanie prowadzone jest w generatorach w warunkach wysokich temperatur i ciśnień. Otrzymane w ten sposób gazy mogą być wykorzystywane do produkcji paliw płynnych np. metodą Fischera-Tropsch’a.

Odgazowanie jest procesem polegającym na ogrzewaniu surowców bez dostępu powietrza. Odgazowanie może być prowadzone w temperaturach „niskich” (około 500°C) i nosi wówczas miano wylewiania lub w wysokich (około 1000°) – w takim przypadku jest to koksowanie (którego dotyczy § 2 ust. 1 pkt 23).

Upłynnianie to bezpośrednie (w przeciwieństwie np. do odgazowania i otrzymywania paliw płynnych, wyżej wspomnianą metodą F-T) przekształcanie surowców stałych w ciekłe. W przypadku węgla metoda ta bazuje na procesie Bergiusa (bezpośrednie uwodornienie węgla do produktu ciekłego – „ropy węglowej”).

¹ – w myśl art. 2 ust. 1 lit. a te same decyzji, „smar” („*lubricant*”) to preparat złożony z płynów bazowych i dodatków; przy czym „płyn bazowy” oznacza płyn smarujący, którego przepływ, starzenie, smarowność i właściwości przeciwzużyciowe, jak również właściwości dotyczące zawiesiny substancji skażających nie zostały ulepszone przez dodatki, natomiast „dodatek” oznacza substancję, której podstawowe działanie to poprawa przepływu, starzenia, smarowności, właściwości przeciwzużyciowych lub zawiesiny substancji skażających).

Źródła

- Decyzja Komisji z dnia 26 kwietnia 2005 r. ustanawiająca kryteria ekologiczne oraz związane z tym wymagania dotyczące oceny i weryfikacji dla przyznawania smarom wspólnotowego oznakowania ekologicznego (notyfikowana jako dokument nr C(2005) 1372; Dz. Urz. UE L 118/26 z 5 maja 2005 r.).
- Klank M. 2007. Perspektywy wykorzystania węgla w Polsce w aspekcie czystych technologii węglowych. *Gospodarka surowcami mineralnymi* 23, 2: 27–33.
- Mihułka M., Chuto J., Łaciński M., Dzenajewicz J., Wieczorek A. 2003. Charakterystyka technologiczna rafinerii ropy i gazu w Unii Europejskiej. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Nowak J., Kudełko J. 2008. Zagospodarowanie złóż węgla brunatnego w aspekcie zastosowania technologii wytwarzania innych nośników energii. *Gospodarka surowcami mineralnymi* 24, 4: 259–271.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).
- Zwierzycki W. 2001. Oleje, paliwa i smary dla motoryzacji i przemysłu. Rafineria Nafty GLIMAR i Instytut Technologii Eksploatacji, Gorlice-Radom.
- Tokarska A. 2008. Problematyka uzyskiwania frakcji paliwowych z węgla i odpadowych poliolefin. *Rocznik Ochrony Środowiska* 10: 533–543.
- Tokarska A. 2009. Badania wstępne nad upłynnieniem węgla brunatnych. *Rocznik Ochrony Środowiska* 11: 1095–1104.

§ 2 ust. 1 pkt 24

- 24) wydobywanie ze złoża gazu ziemnego, ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych, w ilości większej niż 500 t na dobę w przypadku ropy i jej naturalnych pochodnych lub większej niż 500 000 m³ na dobę w przypadku gazu ziemnego, oraz wydobywanie ropy naftowej i jej naturalnych pochodnych lub gazu ziemnego z obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej;

I.14. Wydobicie ropy naftowej i gazu ziemnego do celów handlowych w przypadku gdy ilości wydobyte przekraczają 500 ton dziennie dla ropy naftowej i 500.000 m³ dziennie w przypadku gazu.

I.14. Extraction of petroleum and natural gas for commercial purposes where the amount extracted exceeds 500 tonnes/day in the case

of petroleum and 500 000 m³/day in the case of gas.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis określa, że do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, polegających na pozyskaniu kopalin (surowców) energetycznych, należy:

- wydobywanie ze złoża gazu ziemnego w ilości przekraczającej 500 000 m³ na dobę,
- wydobywanie ze złoża ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych w ilości przekraczającej 500 t na dobę,
- wydobywanie z obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej ropy naftowej i jej pochodnych lub gazu, bez względu na przewidywaną do wydobycia ilość kopaliny.

§ 2 ust. 1 pkt 25

- 25) wydobywanie azbestu lub instalacje do przetwarzania azbestu lub produktów zawierających azbest:
- a) produktów azbestowo-cementowych w ilości gotowego produktu nie mniejszej niż 200 t na rok,
  - b) materiałów ciernych w ilości gotowego produktu nie mniejszej niż 50 t na rok,
  - c) innych produktów zawierających azbest w ilości nie mniejszej niż 200 t na rok;

I.5. Urządzenia do wydobywania azbestu oraz przetwarzania i transformacji azbestu i produktów zawierających azbest: dla produktów azbestowo-cementowych o rocznej produkcji większej niż 20.000 ton produktu końcowego, dla materiałów ciernych o rocznej produkcji większej niż 50 ton produktu końcowego i dla innych zastosowań azbestu, zużywających go w ilości większej niż 200 ton na rok.

I.5. Installations for the extraction of asbestos and for the processing and transformation of asbestos and products containing asbestos: for asbestos-cement products, with an annual production of more than 20 000 tonnes of finished products, for friction material, with an annual production of more than 50 tonnes of finished products, and for other uses of asbestos, utilization of more than 200 tonnes per year.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko wymienione w przepisie to:

- wydobywanie azbestu;
- instalacje do wytwarzania lub przetwarzania azbestu;
- instalacje do wytwarzania lub przetwarzania produktów azbestowo-cementowych w ilości nie mniejszej niż 200 ton gotowego produktu rocznie,
- instalacje do wytwarzania lub przetwarzania materiałów ciernych w ilości nie mniejszej niż 50 ton gotowego produktu rocznie,

- instalacje do wytwarzania lub przetwarzania innych produktów zawierających azbest w ilości nie mniejszej niż 200 ton rocznie.

Azbesty to grupa minerałów włóknistych należących do amfiboli (amozyt, krokidolit) i serpentynitów (chryzotyl), które są uwodnionymi glino-krzemianami żelazowo-magnezowymi. Choć azbest występuje na terenie Polski (np. na Dolnym Śląsku), to nigdy nie był wydobywany w naszym kraju.

Oszacowano, że po roku 1945 sprowadzono do Polski 2 miliony ton azbestu, a w roku 2008 znajdowało się na terenie całego kraju 14,5 miliona ton wyrobów zawierających azbest. Ze względu na szkodliwy wpływ tego minerału na zdrowie ludzi, *ustawą o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest*, wprowadzono na terenie Rzeczypospolitej Polskiej zakazy:

- wprowadzania wyrobów zawierających azbest lub azbestu;
- produkowania wyrobów zawierających azbest;
- obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest.

Ponadto przyjęty w roku 2009 r. przez Radę Ministrów „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032” zakłada, że do końca roku 2032 zostaną wycofane z użytku wyroby zawierające azbest.

W krajach Unii Europejskiej produkcja azbestu została również całkowicie zakazana.

Źródła

Pyssa J., Rokita G.M. 2007. Azbest – występowanie, wykorzystanie i sposób postępowania z odpadami azbestowymi. *Gospodarka surowcami mineralnymi* 23, 1: 49–61.

Uchwała Rady Ministrów nr 122/2009 z dnia 14 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032”.

Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r., Nr 3, poz. 20, ze zm.).

§ 2 ust. 1 pkt 26

26) instalacje do przerobu kopalin w ilości nie mniejszej niż 100 000 m³ na rok;

I.19. Kamieniołomy i kopalnie odkrywkowe w przypadku gdy powierzchnia zakładów przekracza 25 ha lub wydobycia torfu w zakładzie o powierzchni przekraczającej 150 ha.

I.19. Quarries and open-cast mining where the surface of the site exceeds 25 hectares, or peat extraction, where the surface of the site exceeds 150 hectares.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy kopalin, które *ustawa Prawo geologiczne i górnicze* dzieli na podstawowe i pospolite. Do tych pierwszych należą:

- gaz ziemny, ropa naftowa oraz jej naturalne pochodne, węgiel brunatny, węgiel kamienny i metan z węgla kamiennego;
- kruszce metali szlachetnych, rudy metali (z wyjątkiem darniowych rud żelaza) i metale w stanie rodzimym, łącznie z rudami pierwiastków rzadkich i rozproszonych, oraz pierwiastków promieniotwórczych;
- apatyt, baryt, fluoryt, fosforyt, gips i anhydryt, piryt, siarka rodzima, sole potasowe i potasowo-magnezowe, sole strontu, sól kamienna;
- azbest, bentonit, diatomit, dolomit, gliny białe wypalające się i kamionkowe, gliny i łupki ogniotrwałe, grafit, kaolin, kamienie szlachetne i ozdobne, kwarc, kwarcyt, magnezyt, miki, marmury i wapienie krystaliczne, piaski formierskie i szklarskie, skalenie, ziemia krzemionkowa,
- wszelkie kopaliny występujące w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej;
- należące do grupy kopalin pospolitych, ale zaliczone w drodze rozporządzenia przez Radę Ministrów w do kopalin podstawowych.

Kopaliny nie wymienione wyżej należą do kopalin pospolitych, którymi są m.in.:

- solanki, wody lecznicze i termalne (pozostałe wody podziemne nie są kopalinami),
- torf,
- piaski i żwiry.

Przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko będą zatem instalacje przerabiające kopaliny (bez względu na ich lokalizację, tak w miejscu wydobycia, jak i poza nim) w ilości równej lub większej niż 100 000 m³ w ciągu roku (w przypadku krótszego niż rok funkcjonowania instalacji, celem rozstrzygnięcia o zasadności kwalifikowania instalacji do ww. przepisu, należy dokonać odpowiednich przeliczeń).

Przerób kopalin może polegać m.in. na ich rozdrabnianiu, wzbogacaniu i prowadzi do ich wykorzystania w przemyśle chemicznym, metalurgicznym czy budownictwie. Należy zaznaczyć, że przepis nie dotyczy instalacji wymienionych we wcześniejszych przepisach § 2 ust. 1 (jeżeli nie występują tam progi ilościowe lub progi te są bardziej restrykcyjne):

- np. do spiekania lub prażenia rud metali (pkt 10), koksowni (pkt 17), rafinerii (pkt 23),
- wchodzących w skład przedsięwzięć, których częścią składową są instalacje do przeróbki kopalin (np. pkt 9 albo 11).

Źródła

Laskowski J., Łuszczkiewicz A. 1989. Przeróbka kopalin. Wzbogacanie surowców mineralnych. Wydawnictwo Politechniki Wrocławskiej, Wrocław.

Sokołowski M. 1995. Energia rozdrabniania. Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego, Warszawa.

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r., Nr 228, poz. 1947, ze zm.).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 27

27) wydobywanie kopalin ze złoża metodą:

- a) odkrywkową na powierzchni obszaru górniczego nie mniejszej niż 25 ha,

- b) podziemną o wydobyciu kopaliny nie mniejszym niż 100 000 m³ na rok;

I.19. Kamieniołomy i kopalnie odkrywkowe w przypadku gdy powierzchnia zakładów przekracza 25 ha lub wydobycia torfu w zakładzie o powierzchni przekraczającej 150 ha.

I.19. Quarries and open-cast mining where the surface of the site exceeds 25 hectares, or peat extraction, where the surface of the site exceeds 150 hectares.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko należy wydobywanie kopalin (które to wymieniono omawiając poprzedni przepis) metodą odkrywkową lub podziemną, osiągające odpowiednią powierzchnię obszaru górniczego (metoda odkrywkowa) lub ilość kopaliny przewidzianej do wydobycia w stosunku rocznym.

Wymienionym w przepisie złożem kopaliny, w myśl art. 6 pkt 1 *ustawy Prawo geologiczne i górnicze*, jest naturalne nagromadzenie minerałów i skał oraz innych substancji stałych, gazowych i ciekłych, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą.

Metoda odkrywkowa wydobywania kopaliny, czyli eksploatacja odkrywkowa, to eksploatacja kopaliny przez zdjęcie zalegającego nad złożem nadkładu lub eksploatacja ze złóż zalegających bezpośrednio na powierzchni ziemi (np. torf). Obszar górniczy (art. 6 pkt 8 ww. ustawy) to przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny oraz prowadzenia robót górniczych związanych z wykonywaniem koncesji.

Wydobycie metodą podziemną odbywa się pod powierzchnią ziemi, skąd urobek (kopalina) transportowany jest na powierzchnię ziemi. Eksploatacja takim sposobem powoduje zajęcie mniejszej powierzchni ziemi niż powierzchnia złoża. Określenie metody wydobywania, czyli wskazanie informacji o sposobie i systemie eksploatacji, zgodnie z *rozporządzeniem w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać dokumentacje geologiczne złóż kopaliny* (załącznik nr 5, pkt 22 i 23), winno się znaleźć w karcie informacyjnej każdego złoża kopaliny stałych.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że przepisem dotyczącym:

- wydobywania metodą otworową (metodą otworów wiertniczych) jest § 2 ust. 1 pkt 24, ponieważ właśnie gaz ziemny i ropę naftową pozyskuje się takim sposobem,
- wydobywania rud pierwiastków promieniotwórczych jest § 2 ust. 1 pkt 28 i nie wprowadzono tam progno ilościowego.

Źródła

Glapa W., Korzeniowski J.I. 2005. Mały leksykon górnictwa odkrywkowego. Wydawnictwo i Szkolenia Górnicze Burnat i Korzeniowski, Wrocław.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 lipca 2005 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać dokumentacje geologiczne złóż kopaliny (Dz. U. Nr 136, poz. 1151, ze zm.).

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r., Nr 228, poz. 1947, ze zm.).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 28

28) poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie rud pierwiastków promieniotwórczych;

I.3. [...]

- b) urzędnicy przeznaczone do:
  - produkcji i wzbogacania paliw jądrowych,

 [...]

I.13. [...]

- b) installations designed:
  - for the production or enrichment of nuclear fuel,

 [...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie rud pierwiastków promieniotwórczych (np. rudy

toru, rudy uranu) można zaliczyć do wstępnych etapów służących produkcji paliw jądrowych, mimo iż – przynajmniej w odniesieniu do poszukiwania i rozpoznawania – trudno znaleźć bezpośredni związek z „produkcją paliwa jądrowego”.

Ustawa Prawo geologiczne i górnicze zalicza rudy pierwiastków promieniotwórczych do kopalin podstawowych. Wspomniana ustawa określa też znaczenie **poszukiwania** (art. 6 pkt 4), którym jest wykonywanie prac geologicznych w celu odkrycia i wstępnego udokumentowania zasobów złóż kopalin lub wód podziemnych oraz **rozpoznawania** (art. 6 pkt 5), czyli wykonywania prac geologicznych na obszarze wstępnie udokumentowanego

złoża kopaliny lub wód podziemnych. Przy czym **praca geologiczna** (art. 6 pkt 2) to projektowanie i wykonywanie badań w celu ustalenia budowy geologicznej kraju, a zwłaszcza poszukiwania i rozpoznawania złóż kopalin, wód podziemnych, określania warunków geologiczno-inżynierskich, a także sporządzanie map i dokumentacji geologicznych oraz projektowanie i wykonywanie badań na potrzeby wykorzystania ciepła Ziemi lub ujmowania wód podziemnych.

Źródła

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r., Nr 228, poz. 1947).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 29

29) linie kolejowe wchodzące w skład transeuropejskiego systemu kolei dużych prędkości lub w skład transeuropejskiego systemu kolei konwencjonalnej, w rozumieniu ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 94, z późn. zm.), po których jest prowadzony ruch pociągów międzynarodowych, wraz z terminalami transportu kombinowanego przeznaczonego do obsługi przewozu rzeczy;

I.7. a) budowa dalekobieżnych linii ruchu kolejowego i portów lotniczych⁽¹⁾ z głównym pasem startowym o długości 2.100 m lub więcej;

[...]

⁽¹⁾ – do celów niniejszej dyrektywy „port lotniczy” oznacza port lotniczy zgodnie z definicją zawartą w Konwencji z Chicago 1944 ustanawiającej Organizację Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (załącznik 14).

I.7. a) construction of lines for long-distance railway traffic and of airports⁽¹⁾ with a basic runway length of 2 100 m or more;

[...]

⁽¹⁾ – for the purposes of this Directive, ‘airport’ means airports which comply with the definition in the 1944 Chicago Convention setting up the International Civil Aviation Organization (Annex 14).

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

W myśl przytoczonej w przepisie ustawy:

- **linia kolejowa** to droga kolejowa mająca początek i koniec wraz z przyległym pasem gruntu, na którą składają się odcinki linii, a także budynki, budowle i urządzenia przeznaczone do prowadzenia ruchu kolejowego wraz z zajęciami pod nie gruntami (art. 4 pkt 2; należy pamiętać, że mimo tak brzmiącej definicji budynki, budowle i wymienione urządzenia **samodzielnie** nie stanowią linii kolejowej, co najwyżej mogą wchodzić w skład terminalu); z kolei droga kolejowa jest nawierzchnią kolejową wraz z podtorzem i budowlami inżynieryjnymi oraz gruntem, na którym jest usytuowana (art. 4 pkt 1a); zaznaczenia wymaga, że bocznica (art. 4 pkt 10) jest również drogą a nie linią kolejową (jednak może ona wchodzić w skład terminalu);
- **transeuropejski system kolei dużych prędkości** jest siecią kolejową określoną w decyzji Nr 1692/96 w sprawie wspólnotowych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej¹, w skład której wchodzi:
  - 1) linie kolejowe specjalnie wybudowane dla ruchu odbywającego się z prędkością równą lub większą niż 250 km/h,

¹ – przywołana w ustawowej definicji decyzja Nr 1692/96 Parlamentu i Rady została zastąpiona decyzją Nr 884/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. zmieniającą decyzję Nr 1692/96/WE w sprawie wspólnotowych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej (Dz. Urz. UE L 167 z dnia 30.04.2004 r.);

- 2) linie kolejowe zmodernizowane dla ruchu odbywającego się z prędkością większą niż 200 km/h,
- 3) linie kolejowe stanowiące połączenia pomiędzy liniami, o których mowa wyżej, oraz stacjami kolejowymi w centrach miast (art. 4 pkt 27²);

– **transeuropejski system kolei konwencjonalnej** to sieć kolejowa określona w decyzji Nr 1692/96 w sprawie wspólnotowych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej, w skład której wchodzi:

- 1) linie kolejowe przeznaczone do ruchu pociągów poruszających się z prędkością nie większą niż 200 km/h, do przewozu osób lub rzeczy,
- 2) budowle, budynki i urządzenia przeznaczone do obsługi przewozu osób lub rzeczy, w tym terminale transportu kombinowanego przeznaczone do obsługi przewozu rzeczy³,

- 3) linie kolejowe stanowiące połączenia pomiędzy ww. liniami lub ww. infrastrukturą kolejową (art. 4 pkt 28⁴).

Choć terminale transportu kombinowanego przeznaczonego do obsługi przewozu rzeczy stanowią część ostatniej z przytoczonych definicji, to ich szczegółowe ujęcie w omawianym przepisie oznacza, że ich realizacja przy istniejącej linii kolejowej również będzie uznawana za przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

W związku z tym, że termin „przedsięwzięcie” dotyczy nie tylko budowy, ale m.in. przebudowy, to za linie kolejowe wymienione w przepisie, należy uznać te linie, które po stworzeniu odpowiednich warunków technicznych (czyli po modernizacji), będą częścią transeuropejskiego systemu kolei dużych prędkości lub transeuropejskiego systemu kolei konwencjonalnej, i po których prowadzony będzie ruch pociągów międzynarodowych.

² – do omawianej kategorii przepis zalicza również pojazdy kolejowe przeznaczone do ruchu odbywającego się na wskazanych liniach (które jednak nie odpowiadają terminowi „przedsięwzięcie”, ale należy określić wpływ na środowisko wynikający z ich użytkowania);

³ – wobec takiej definicji, tu także należy podkreślić, że budynki, budowle i wymienione urządzenia, samodzielnie nie stanowią linii kolejowej, co najwyżej mogą wchodzić w skład terminalu;

⁴ – w definicji tej mieszczą się także pojazdy kolejowe przeznaczone do ruchu na wymienionych liniach, obejmujące elektryczne i spalinowe pociągi zespolone, elektryczne i spalinowe pojazdy trakcyjne, wagony pasażerskie i wagony towarowe, w tym wagony przeznaczone do przewozu samochodów ciężarowych (które również nie odpowiadają terminowi przedsięwzięcia, ale ich eksploatacja winna być rozpatrywana w ocenie oddziaływania na środowisko).

Źródła

Decyzja Nr 1692/96 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lipca 1996 r. w sprawie wspólnotowych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej (Dz. Urz. WE L 228 z 9.09.1996 r.).

Decyzja Nr 884/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r.

zmieniająca decyzję nr 1692/96/WE w sprawie wspólnotowych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej (Dz. Urz. UE L 167 z dnia 30.04.2004 r.).

Ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 94, ze zm.).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 30

30) lotniska o podstawowej długości drogi startowej nie mniejszej niż 2 100 m;

I.7. a) budowa dalekobieżnych linii ruchu kolejowego i portów lotniczych⁽¹⁾ z głównym pasem startowym o długości 2 100 m lub więcej;

[...]

⁽¹⁾ – do celów niniejszej dyrektywy „port lotniczy” oznacza port lotniczy zgodnie z definicją zawartą w Konwencji z Chicago 1944 ustanawiającej Organizację Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (załącznik 14).

I.7. a) construction of lines for long-distance railway traffic and of airports⁽¹⁾ with a basic runway length of 2 100 m or more;

[...]

⁽¹⁾ – for the purposes of this Directive, ‘airport’ means airports which comply with the definition in the 1944 Chicago Convention setting up the International Civil Aviation Organization (Annex 14).

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko są lotniska¹, czyli – według art. 2 pkt 4 *ustawy Prawo lotnicze* – wydzielone obszary na lądzie, wodzie lub innej powierzchni w całości lub w części przeznaczone do wykonywania startów, lądowań i naziemnego, lub nawodnego

¹ – zgodnie z treścią załącznika nr 14 „Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym”, lotnisko (*Aerodrome*) to powierzchnia na ziemi lub wodzie (włącznie z budynkami, urządzeniami i wyposażeniem) przeznaczona do użytkowania w całości lub części dla przylotów, odlotów i naziemnego ruchu statków powietrznych;

² – w przypadku przedsięwzięć może być mowa jedynie o planowanym wpisaniu do rejestru.

ruchu statków powietrznych, wraz ze znajdującymi się w jego granicach obiektami i urządzeniami budowlanymi o charakterze trwałym (wpisane do rejestru lotnisk²).

Za drogę startową (*runway*) w załączniku 14 „Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym” przyjęto uważać prostokątną powierzchnię wytyczoną na lotnisku lądowym, przygotowaną do operacji startów i lądowań statków powietrznych. Według tego samego źródła pas drogi startowej (*runway strip*) – który wskazany był w przepisie poprzednio obowiązującego rozporządzenia – to wyznaczona powierzchnia obejmująca drogę startową i ewentualne zabezpieczenie przerwane startu, przeznaczona do: zmniejszenia ryzyka uszkodzenia statku powietrznego w przypadku jego zjazdu z drogi startowej oraz zapewnienia bezpieczeństwa statku przelatującego nad tą powierzchnią w czasie operacji startu lub lądowania.

Zasady klasyfikacji lotnisk określa *rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie klasyfikacji lotnisk i rejestru lotnisk cywilnych*.

Źródła

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji lotnisk i rejestru lotnisk cywilnych (Dz. U. Nr 122, poz. 1273, ze zm.).

Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (Dz. U. z 2006 r. Nr 100, poz. 696, ze zm.).

§ 2 ust. 1 pkt 31

31) autostrady i drogi ekspresowe;

I.7.

[...]

b) budowa autostrad i dróg szybkiego ruchu⁽²⁾

[...]

(2) – do celów niniejszej dyrektywy „droga szybkiego ruchu” oznacza drogę spełniającą wymagania zawarte w Umowie europejskiej o głównych drogach ruchu międzynarodowego z dnia 15 listopada 1975 r.

I.7.

[...]

b) construction of motorways and express roads⁽²⁾

[...]

(2) – for the purposes of the Directive, „express road” means a road which complies with the definition in the European Agreement on Main International Traffic Arteries of 15 November 1975

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Określenie wskazanych w przepisie budowli, będących drogami krajowymi, znajduje się w art. 4 usta-

wy o drogach publicznych oraz art. 2 ustawy Prawo o ruchu drogowym.

Według pierwszego z wymienionych aktów prawnych autostradą (art. 4 pkt 11) jest droga przeznaczona wyłącznie do ruchu pojazdów samochodowych:

- wyposażona przynajmniej w dwie trwale rozdzielone jednokierunkowe jezdnie,
- posiadająca wielopoziomowe skrzyżowania ze wszystkimi przecinającymi ją drogami transportu lądowego i wodnego,
- wyposażona w urządzenia obsługi podróżnych, pojazdów i przesyłek, przeznaczone wyłącznie dla użytkowników autostrady.

Natomiast droga ekspresowa¹ (art. 4 pkt 10) to droga również przeznaczona wyłącznie do ruchu pojazdów samochodowych:

- wyposażona w jedną lub dwie jezdnie,
- posiadająca wielopoziomowe skrzyżowania z przecinającymi ją innymi drogami transportu lądowego i wodnego, z dopuszczeniem wyjątkowo jednopoziomowych skrzyżowań z drogami publicznymi,
- wyposażona w urządzenia obsługi podróżnych, pojazdów i przesyłek, przeznaczone wyłącznie dla użytkowników drogi.

¹ – drogi ekspresowe według definicji podanej w „Umowie europejskiej o głównych drogach ruchu międzynarodowego z dnia 15 listopada 1975 r.” (którą przywołano w dyrektywie 85/337/EWG) to drogi zarezerwowane dla ruchu samochodowego, dostępne jedynie przez węzły lub skrzyżowania z regulacją ruchu i na których w szczególności zabronione jest zatrzymywanie i postój.

W myśl drugiej z ustaw:

- autostrada to droga dwujezdniowa, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi, na której nie dopuszcza się ruchu poprzecznego, przeznaczona tylko do ruchu pojazdów samochodowych, które na równej, poziomej jezdni mogą rozwinąć prędkość co najmniej 40 km/h, w tym również w razie ciągnięcia przyczep (pkt 3);
- droga ekspresowa jest drogą dwu- lub jednojezdniową, oznaczoną odpowiednimi znakami dro-

gowymi, na której skrzyżowania występują wyjątkowo, przeznaczoną tylko do ruchu pojazdów samochodowych (pkt 4).

Źródła

Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115, ze zm.).

Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, ze zm.).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 32

- 32) drogi inne niż wymienione w pkt 31, o mniej niż czterech pasach ruchu, na łącznym odcinku nie mniejszym niż 10 km;

I.7.

[..]

- c) budowa nowej drogi o czterech lub większej liczbie pasów bądź ich wyrównanie lub poszerzenie istniejącej drogi złożonej z najwyżej dwóch pasów do co najmniej czterech pasów, w przypadku gdy taka nowa droga lub wyrównywana lub poszerzana część drogi miała by co najmniej 10 kilometrów długości w jednym odcinku.

I.7.

[..]

- c) *construction of a new road of four or more lanes, or realignment and/or widening of an existing road of two lanes or less so as to provide four or more lanes, where such new road, or realigned and/or widened section of road would be 10 km or more in a continuous length.*

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, oprócz autostrad i dróg ekspresowych, są także inne drogi o co najmniej czterech pasach ruchu i łącznej długości drogi (a nie łącznej długości pasów ruchu) równej lub większej niż 10 km.

W przypadku, kiedy droga (inna niż autostrada lub droga ekspresowa):

- będzie posiadała mniej niż cztery pasy ruchu, a łączna długość jej odcinka osiągnie lub przekroczy 10 km, lub
- będzie posiadała cztery lub więcej pasów ruchu, a łączna długość jej odcinka nie osiągnie 10 km, nie należy jej uznawać za przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że:

- pas ruchu to zgodnie z *ustawą Prawo o ruchu drogowym* każdy z podłużnych pasów jezdni wystarczający do ruchu jednego rzędu pojazdów wielośladowych, oznaczony lub nieoznaczony znakami drogowymi (art. 2 pkt 7); z kolei jezdni to część drogi przeznaczona do ruchu pojazdów (określenie to nie dotyczy torowisk wydzielonych z jezdni; art. 2 pkt 6);
- w przepisie mowa jest o „łącznym odcinku” (czyli bez przerw), za który nie należy uznawać sumy odcinków krótszych niż 10 km, a wyłącznie te odcinki których „lita” długość wyniesie co najmniej 10 km, ponieważ tak stanowi treść dyrektywy 85/337/EWG (*continuous length*); w § 3 ust. 1 pkt 60 mamy natomiast do czynienia z „całkowitą długością” – czyli z odcinkami niepodzielonymi o długości co najmniej 1 km, jak i koniecznością sumowania odcinków nieprzylegających do siebie (których suma wyniesie co najmniej 1 km).

Źródła

Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115, ze zm.).

§ 2 ust. 1 pkt 33

33) porty lub śródlądowe drogi wodne pozwalające na żeglugę statków o nośności większej niż 1 350 t, w rozumieniu ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 857, z późn. zm.);

I.8. a) śródlądowe drogi wodne i porty śródlądowe pozwalające na przepływanie statków o wyporności powyżej 1.350 ton;

[...]

I.8. a) inland waterways and ports for inland-waterway traffic which permit the passage of vessels of over 1 350 tonnes;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

W myśl ww. przepisu przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko są porty i drogi wodne, o których mowa w ustawie o żegludze śródlądowej, czyli:

- śródlądowe porty umożliwiające obsługę statków o nośności powyżej 1350 ton;
- śródlądowe drogi wodne pozwalające na żeglugę statków o nośności powyżej 1350 ton.

Większość przywołanych w przepisie określić definiuje wskazana w nim *ustawa o żegludze śródlądowej*:

- 1) portem (ale i przystanią) – według art. 5 ust. 1 pkt 3 – jest akwen i grunt oraz związana z nim infrastruktura, znajdująca się w granicach portu (lub przystani).
- 2) statek (art. 5 ust. 1 pkt 1) to urządzenie pływające o napędzie mechanicznym lub bez napędu mechanicznego, w tym również prom, wodolot i poduszkowiec, przeznaczone lub używane na śródlądowych drogach wodnych do:
  - przewozu osób lub rzeczy,
  - pchania lub holowania,
  - inspekcji, nadzoru nad bezpieczeństwem ruchu żeglugowego lub szkolenia,
  - ratowania życia lub mienia,
  - połowu ryb,
  - wykonywania prac technicznych, utrzymania szlaków żeglugowych lub eksploatacji złóż kruszyw,

- uprawiania sportu lub rekreacji,
- celów mieszkalnych, biurowych, gastronomicznych, hotelowych lub warsztatowych, a także jako przystanie pływające, doki lub zakłady kąpielowe;

3) śródlądowe drogi wodne (art. 1 ust. 1) to wody śródlądowe uznane za żeglowne na podstawie przepisów Prawa wodnego; *ustawa Prawo wodne* definiując również śródlądową drogę wodną (art. 9 ust. 1 pkt 18 – mówi, że to śródlądowe wody powierzchniowe, na których, z uwagi na warunki hydrologiczne oraz istniejące urządzenia wodne, możliwy jest przewóz osób i towarów statkami żeglugi śródlądowej), wprowadza również delegację dla Rady Ministrów do określenia śródlądowych wód powierzchniowych uznanych za żeglowne (w praktyce właśnie do tego aktu prawnego odsyła art. 1 ust. 1 *ustawy o żegludze śródlądowej*; w rozporządzeniu tym wskazano 26 takich dróg).

Klasyfikację śródlądowych dróg wodnych wprowadza inny akt prawny – *rozporządzenie w sprawie klasyfikacji śródlądowych dróg wodnych*. Na podstawie maksymalnych parametrów statków, jakie mogą być dopuszczone do żeglugi oraz wielkości minimalnego prześwitu pod mostami, rurociągami i innymi urządzeniami krzyżującymi się z drogą wodną, określono klasy śródlądowych dróg wodnych (od Ia do Vb). Wśród parametrów określających statki dopuszczone do żeglugi na danej drodze wodnej wskazano „ładowność”¹, jednak nie podano nośności, która rozstrzyga o przypisaniu przedsięwzięcia do grupy mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Warto zaznaczyć, że obowiązujący zapis dyrektywy wynika z ówczesnej (obowiązującej od lat 60. do lat 90. XX w.) europejskiej klasyfikacji dróg wodnych, w której kryterium klasy drogi wodnej była m.in. nośność miarodajnej jednostki floty. Dla klasy IV nośność ta wynosiła właśnie 1350 ton, a „nośność przyjęta” 1000–1500 t, dlatego do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko zaliczały się drogi o klasie IV lub wyższej. Bazując na pozostałych wymiarach miarodajnych jednostek floty dla ówczesnej klasy IV (długość 80 m, szerokość 9,50 m, maks. zanurzenie 2,50 m, wys.

¹ – np. dla drogi wodnej klasy IV jest to 1000–1500 t w przypadku statków z napędem lub barek albo 1250–1450 t dla zestawów pchanych.

nadwodna 4,4 m), należy przyjąć, że do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko według klasyfikacji krajowej, należyć będą śródlądowe drogi wodne klas IV, Va i Vb².

Źródła

Kulczyk J., Winter J. 2003. Śródlądowy transport wodny. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 maja 2002 r. w sprawie klasyfikacji śródlądowych dróg wodnych (Dz. U. Nr 77, poz. 695).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie śródlądowych dróg wodnych (Dz. U. Nr 210, poz. 1786).

Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 857, ze zm.).

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, ze zm.).

² – niezależnie od zaproponowanego rozwiązania, podmiot starający się o uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach winien wskazać nośność statków korzystających z portu lub drogi wodnej.

§ 2 ust. 1 pkt 34

34) porty lub przystanie morskie, w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 179), w tym infrastruktura portowa służąca do załadunku i rozładunku, połączona z lądem lub położona poza linią brzegową, do obsługi statków o nośności większej niż 1 350 t, w rozumieniu ustawy z dnia 18 września 2001 r. – Kodeks morski (Dz. U. z 2009 r. Nr 217, poz. 1689 oraz z 2010 r. Nr 127, poz. 857) oraz ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej, z wyłączeniem przystani dla promów;

– porty morskie, w tym infrastruktura portowa służąca do załadunku i rozładunku, połączona z lądem lub położona poza linią brzegową, do obsługi statków o nośności powyżej 1 350 ton;

– przystanie morskie, w tym infrastruktura portowa służąca do załadunku i rozładunku, połączona z lądem lub położona poza linią brzegową, do obsługi statków o nośności powyżej 1 350 ton, z wyłączeniem przystani dla promów.

Portem lub przystanią morską (art. 2 pkt 2 *ustawy o portach i przystaniach morskich*) jest akwen i grunt oraz związana z nimi infrastruktura portowa, znajdujące się w granicach portu lub przystani morskiej. **Infrastruktura portowa** (art. 2 pkt 4) to znajdujące się w granicach portu lub przystani morskiej akweny portowe oraz ogólnodostępne obiekty, urządzenia i instalacje, związane z funkcjonowaniem portu, przeznaczone do wykonywania przez podmiot zarządzający portem zadań, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 5 (czyli do świadczenia usług związanych z korzystaniem z infrastruktury portowej). W tym miejscu należy wskazać, że:

– infrastruktura portowa – jak wynika z ww. definicji – może znajdować się tak w porcie jak i na terenie przystani;

– w przepisie mowa jest m. in. o „infrastrukturze portowej służącej do załadunku i rozładunku, połączonej z lądem lub położonej poza linią brzegową”, natomiast rozwinięcie pojęcia port lub przystań morska odnosi się do wszelkiej infrastruktury portowej (dlatego wskazane doprecyzo-

I.8. [...]

b) porty handlowe, nabrzeża dla załadunku i rozładunku połączone z lądem oraz przedporcia (z wyłączeniem nabrzeży dla promów), które mogą przyjąć statki o wyporności powyżej 1.350 ton.

I.8. [...]

b) trading ports, piers for loading and unloading connected to land and outside ports (excluding ferry piers) which can take vessels of over 1 350 tonnes.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

W myśl omawianego przepisu przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko są:

wanie należy czytać wyłącznie jako nawiązujące do brzmienia dyrektywy, a nie ograniczające zakres infrastruktury);

– infrastruktura portowa samodzielnie nie stanowi portu.

Ponadto, nadal odnosząc się do infrastruktury portowej, zasadne jest wskazanie, że:

– obiekty, urządzenia i instalacje wchodzące w skład infrastruktury zapewniającej dostęp do portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej określa stosowne rozporządzenie Ministra Infrastruktury;

– akweny portowe oraz ogólnodostępne obiekty, urządzenia i instalacje wchodzące w skład infrastruktury portowej dla każdego portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej określa stosowne rozporządzenia Ministra Infrastruktury;

– obiekty, urządzenia i instalacje wchodzące w skład infrastruktury zapewniającej dostęp do portu innego niż port o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej oraz przystani morskich, określa w akcie prawa miejscowego dyrektor właściwego urzędu morskiego;

– akweny portowe oraz ogólnodostępne obiekty, urządzenia i instalacje wchodzące w skład infrastruktury portowej, każdego portu innego niż port o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej oraz przystani morskich określa w akcie prawa miejscowego dyrektor właściwego urzędu morskiego.

Statkiem morskim, w myśl art. 2 § 1 *ustawy Kodeks morski*, jest każde urządzenie pływające

przeznaczone lub używane do żeglugi morskiej, natomiast definicję statku w rozumieniu *ustawy o żegludze śródlądowej* przytoczono przy omawianiu poprzedniego przepisu.

Źródła

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie określenia obiektów, urządzeń i instalacji wchodzących w skład infrastruktury zapewniającej dostęp do portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 4, poz. 41, ze zm.).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 31 sierpnia 2010 r. w sprawie określenia akwenów portowych oraz ogólnodostępnych obiektów, urządzeń i instalacji wchodzących w skład infrastruktury portowej dla każdego portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej (Dz. U. Nr 169, poz. 1139).

Ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 179).

Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 857, ze zm.).

Ustawa z dnia 18 września 2001 r. Kodeks morski (Dz. U. z 2009 r. Nr 217, poz. 1689, ze zm.).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 35

35) zapory lub inne urządzenia przeznaczone do zatrzymywania i stałego retencjonowania (gromadzenia) nie mniej niż 10 mln m³ nowej lub dodatkowej masy wody;

I.15. Zapory i inne urządzenia przeznaczone do zatrzymywania i stałego gromadzenia wody w przypadku gdy nowe lub dodatkowe masy wód zatrzymanych lub zmagazynowanych przekraczają 10 mln m³.

I.15. Dams and other installations designed for the holding back or permanent storage of water, where a new or additional amount of water held back or stored exceeds 10 million cubic metres.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Najistotniejszym kryterium służącym kwalifikacji przedsięwzięcia jako mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko jest ilość wody jaka

może być gromadzona przez obiekt do tego przeznaczony. W przepisie co prawda wskazano zapory, ale przy tym wymieniono inne urządzenia – wskutek tego zastosowana nomenklatura nabiera drugorzędного znaczenia, a najważniejsze pozostają cele jakie budowla winna spełniać (co w zasadzie oznacza, że dane przedsięwzięcie/budowla jest projektowana do spełniania takich celów).

Podkreślić należy, że wystarczającą przesłanką, aby zaliczyć zapórę lub inne urządzenie do przedsięwzięć wymienionych w przepisie jest zdolność (możliwość) do zatrzymania wód określonej ilości i ich stałego retencjonowania. Należy przy tym uznać, że sama możliwość zatrzymania określonej masy wód, skutkuje możliwością ich stałego retencjonowania.

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 36

36) budowle piętrzące wodę o wysokości piętrzenia nie mniejszej niż 5 m;

10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne

[...]

g) zapory i inne urządzenia przeznaczone do zatrzymywania lub gromadzenia wody na dłuższe okresy czasu (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

10. Infrastructure projects

[...]

g) dams and other installations designed to hold water or store it on a long-term basis (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Budowla piętrząca to rodzaj budowli hydrotechnicznych, o których mowa w załączniku *ustawy Prawo budowlane* (XXVII kategoria obiektów budowlanych), a jednocześnie urządzenie wodne wymienione w *ustawie Prawo wodne*. W myśl § 3 pkt 2 *rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie*, budowla piętrząca to każda budowla hydrotechniczna umożliwiająca stałe lub okresowe piętrzenie wody oraz substancji płynnych lub półpłynnych ponad przyległy teren albo akwen.

Termin „wysokość piętrzenia” zdefiniowano w § 1 pkt 21 *rozporządzenia w sprawie zakresu in-*

strukcji gospodarowania wodą (jak również w § 3 pkt 4 przywołanego wyżej rozporządzenia dotyczącego budowli hydrotechnicznych) – jest to różnica rzędnej maksymalnego poziomu piętrzenia i rzędnej zwierciadła wody dolnej, odpowiadającej przepływowi średniemu niskiemu¹. Przy czym:

– maksymalny poziom piętrzenia (Max PP) – to najwyższe położenie zwierciadła spiętrzonej wody przy uwzględnieniu stałej rezerwy powodziowej (§ 3 pkt 6)²

– przepływ średni niski – to wartość średnia arytmetyczna obliczona z minimalnych rocznych przepływów w określonych latach (§ 3 pkt 8).

Aby zaliczyć budowle hydrotechniczne do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko wyżej objaśniona wysokość piętrzenia winna być równa lub większa niż 5 m.

Źródła

Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 sierpnia 2006 r. w sprawie zakresu instrukcji gospodarowania wodą (Dz. U. Nr 150, poz. 1087).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 86, poz. 579).

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, ze zm.).

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, ze zm.).

¹ – kontynuacja definicji w rozporządzeniu dotyczącym budowli hydrotechnicznych jest następująca „[...]”; w przypadku prognozowanej erozji dna rzeki lub kanału należy uwzględnić również tę erozję; gdy budowla hydrotechniczna nie styka się z dolną wodą, przyjmuje się odpowiednio najniższą rzędną bezpośrednio przyległego terenu naturalnego lub uformowanego sztucznie”.

² – dla budowli piętrzącej niemającej pojemności powodziowej Max PP równy jest normalnemu poziomowi piętrzenia (NPP), którym zgodnie z § 3 pkt 5 rozporządzenia jest najwyższy poziom zwierciadła wody w normalnych warunkach użytkowania (dla budowli piętrzących wodę okresowo przyjmuje się poziom wody przy przepływie miarodajnym; dla budowli hydrotechnicznych znajdujących się w zasięgu cofki budowli piętrzącej przyjmuje się położenie zwierciadła wody wynikające z krzywej cofkowej tej budowli piętrzącej, ustalonej dla NPP zbiornika i średniego rocznego przepływu wody).

§ 2 ust. 1 pkt 37

37) urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 100 m³ na godzinę;

I.11. Ujęcia wód gruntowych lub systemy sztucznego nawadniania, gdzie pobór lub zużycie wody wynosi co najmniej 10 mln m³.

I.11. Groundwater abstraction or artificial groundwater recharge schemes where the annual volume of water abstracted or recharged is equivalent to or exceeds 10 million cubic metres.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy dwóch rodzajów przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko różniących się kierunkiem transportu wód. Są to:

- urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1100 m³/h;
- sztuczne systemy zasilania wód podziemnych o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1100 m³/h.

I. Termin „wody podziemne” określono w *ustawie Prawo wodne*: są to wszystkie wody znajdujące się pod powierzchnią ziemi w strefie nasycenia, w tym wody gruntowe pozostające w bezpośredniej styczności z gruntem lub podglebiem (art. 9 ust. 1 pkt 22). Przez sformułowanie „urządzenia umożliwiające pobór wód podziemnych” należy rozumieć rodzaj urządzeń wodnych będących obiektami służącymi do ujmowania wód podziemnych, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 19 lit. d ww. ustawy. Z kolei ujęciem wód podziemnych – zgodnie z art. 6 pkt 5a *ustawy Prawo geologiczne i górnicze* – jest otwór wiertniczy, grupa otworów wiertniczych, obudowane źródło naturalne lub inne wyrobisko konstrukcyjnie przygotowane do korzystania z wód podziemnych. Cechą kluczową, umożliwiającą przydzielenie przedsięwzięcia do wyszczególnionej w przepisie kategorii, jest tu zdolność poboru urządzenia lub zespołu urządzeń, a nie deklarowany potencjalny pobór wód. Mimo iż w przepisie mowa jest o samych urządzeniach

służących do poboru wód, to nie tylko ich wpływ podlega ocenie oddziaływania na środowisko – przede wszystkim winien być tu oceniany efekt środowiskowy maksymalnego możliwego poboru wód.

II. Międzynarodowy słownik hydrologiczny objaśnia „sztuczne zasilanie wód podziemnych” jako zwiększenie naturalnego zasilania podziemnej warstwy wodonośnej lub zbiorników wód podziemnych przez wtłaczanie wody przez studnie, wzmożone zasilanie powierzchniowe (np. deszczowanie), a także zmianę warunków hydrogeologicznych.

Sztuczne zasilanie wód podziemnych w części objęte jest regulacjami *ustawy Prawo geologiczne i górnicze*, a w części *ustawą Prawo wodne*. W pierwszej z wymienionych ustaw ujęto wtłaczanie wód do górotworu i zdefiniowano ten proces jako wprowadzanie wód z odwodnień wyrobisk górniczych, wód złożowych oraz wykorzystanych solanek, wód leczniczych oraz termalnych polegające na ich wtłaczaniu otworami wiertniczymi do formacji geologicznych, izolowanych od użytkowych poziomów wodonośnych lub w uzasadnionych przypadkach również do użytkowych poziomów wodonośnych (art. 6 pkt 12). W tym miejscu zasadne jest wskazanie, że jeżeli pobór kopalin będzie związany z wtłaczaniem wód do górotworu, a ilość transportowanej wody osiągnie lub przekroczy wskazaną w przepisie wartość, to przedsięwzięcie należy zaliczyć do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. *Ustawa Prawo wodne* określa inne niż ww. wymienione sztuczne zasilanie wód podziemnych, które traktowane jest – podobnie zresztą jak wskazany wcześniej pobór wód podziemnych – jako rodzaj szczególnego korzystania z wód.

Źródła

Międzynarodowy słownik hydrologiczny. 2001. Wydawnictwo PWN, Warszawa.

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r., Nr 228, poz. 1947, ze zm.).

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, ze zm.).

§ 2 ust. 1 pkt 38

38) urządzenia do przerzutu wody w celu zwiększenia zasobów wodnych innych cieków naturalnych, kanałów, jezior oraz innych zbiorników wodnych, w ilościach nie mniejszych niż 100 mln m³ na rok;

I.12. a) Przedsięwzięcia związane z przetaczaniem zasobów wodnych między dorzeczami rzek, w przypadkach gdy jest ono związane z zabezpieczeniem przed potencjalnym brakiem wody, a ilość przetoczonych wody przekracza 100 mln m³ rocznie;

[...] nie uwzględnia się przetaczania wody pitnej rurociągami.

I.12. a) works for the transfer of water resources between river basins where this transfer aims at preventing possible shortages of water and where the amount of water transferred exceeds 100 million cubic metres/year;

[...] transfer of piped drinking water is excluded.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Konstrukcja przepisu opiera się głównie o terminy pochodzące z *ustawy Prawo wodne*, na co wskazuje

jego porównanie z definicją przerzutu wody. W myśl art. 9 ust. 1 pkt 11 tej ustawy przerzut wody to ujmowanie i przemieszczanie wód powierzchniowych oraz niezanieczyszczonych wód pochodzących z odwodnienia zakładów górniczych, w celu zwiększenia zasobów wodnych innych cieków naturalnych, kanałów, jezior oraz innych zbiorników wodnych.

Urządzeniami służącymi do przerzutu są dwa rodzaje urządzeń wodnych (art. 9 ust. 1 pkt 19):

– urządzenia przeznaczone do ujmowania wód (lit. d),

– wyloty urządzeń służące do wprowadzania wody do wód lub urządzeń wodnych (lit. f).

oraz urządzenia służące przemieszczaniu wód (które również mogą być urządzeniami wodnymi, np. kanały, o których mowa w lit. a).

Wskazana w przepisie ilość wody równa jest średniemu przepływowi na poziomie około 3,17 m³/s. Należy zaznaczyć, że ujęty w przepisie przerzut wody, nie obejmuje – w myśl dyrektywy – przesyłu wody pitnej rurociągami.

Źródła

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 39

39) urządzenia do przesyłu wody, jeżeli średni przepływ z wielolecia w zlewni, z której woda jest pobierana, wynosi nie mniej niż 2 mld m³ na rok oraz ilość przesyłanej wody jest większa niż 5 % tego przepływu;

I.12. [...]

b) we wszystkich innych przypadkach przedsięwzięcia przetaczania zasobów wodnych między dorzeczami rzeki przy wieloletnim średnim wypływie wody z dorzecza w ujęciu wody przekracza 2.000 mln m³, a ilość przetaczanej wody przekracza 5 % tego wypływu.

[...] nie uwzględnia się przetaczania wody pitnej rurociągami.

I.12. [...]

b) in all other cases, works for the transfer of water resources between river basins where the multi-annual average flow of the basin of abstraction exceeds 2 000 million cubic metres/year and where the amount of water transferred exceeds 5% of this flow.

[...] transfer of piped drinking water is excluded.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy przesyłu wody innego niż ten wymieniony w § 2 ust. 1 pkt 38. Zgodnie z powyższym, aby przedsięwzięcie mogło być zaliczone do grupy mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, winno:

- dotyczyć zlewni¹ o rocznym przepływie równym co najmniej 2 mld m³ (czyli średnio 63,42 m³/s);
- ilość przesyłanej wody stanowi więcej niż 5% tego przepływu, czyli więcej niż 3,17 m³/s.

Jak wynika z powyższego zestawienia, ilość przesyłanej wody nie jest warunkiem wystarczającym do uznania przedsięwzięcia za objęte ww. przepisem. Niezbędne jest również spełnienie kryterium „zlewniowego”, czyli osiągnięcie określonej wartości przepływu w miejscu ujęcia wody.

¹ – zlewnia to w myśl art. 9 ust. 1 pkt 27 obszar łądu, z którego cały spływ powierzchniowy wód jest odprowadzany przez system strug, strumieni, potoków, rzek i kanałów do wybranego punktu biegu cieku.

§ 2 ust. 1 pkt 40

40) instalacje do oczyszczania ścieków przewidziane do obsługi nie mniej niż 100 000 równoważnych mieszkańców w rozumieniu art. 43 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.)

I.13. Oczyszczalnie ścieków o wydajności przekraczającej równoważnik zaopatrzenia niezbędny dla 150.000 ludzi, jak określono w art. 2 pkt 6 dyrektywy 91/271/EWG.

I.13. Waste water treatment plants with a capacity exceeding 150 000 population equivalent as defined in Article 2 point (6) of Directive 91/271/EEC.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Choć przeznaczenie oczyszczalni ścieków i ogólne znaczenie słowa „ścieki”, jest powszechnie znane, niżej podano prawne określenie – wywodzące się z *ustaw Prawo ochrony środowiska i Prawo wodne* – ciekłych „nieczystości”.

Ścieki w myśl art. 3 pkt 38 pierwszej z przytoczonych ustaw i według art. 9 ust. 1 pkt 14 – drugiej, to:

- wody zużyte, w szczególności na cele bytowe lub gospodarcze,
- ciekłe odchody zwierzęce, z wyjątkiem gnojówki i gnojowicy przeznaczonych do rolniczego wykorzystania w sposób i na zasadach określonych w *ustawie o nawozach i nawożeniu*,

O ile przepis § 2 ust. 1 pkt 38 dotyczy przedsięwzięć służących do przerzutu wody w celu zwiększenia zasobów wodnych innych cieków naturalnych, kanałów, jezior oraz innych zbiorników wodnych, to przepis ww. obejmuje jakiegokolwiek przesyłanie wody związane z osiągnięciem określonych parametrów.

Źródła

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.).

- wody opadowe lub roztopowe, ujęte w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacyjne, pochodzące z powierzchni zanieczyszczonych o trwałej nawierzchni, w szczególności z miast, portów, lotnisk, terenów przemysłowych, handlowych, usługowych i składowych, baz transportowych oraz dróg i parkingów,
- wody odciekowe ze składowisk odpadów i miejsc ich magazynowania, wykorzystane solanki, wody lecznicze i termalne,
- wody pochodzące z odwodnienia zakładów górniczych, z wyjątkiem wód włączanych do górotworu, jeżeli rodzaje i ilość substancji zawartych w wodzie włączanej do górotworu są tożsame z rodzajami i ilościami substancji zawartych w pobranej wodzie,
- wody wykorzystane, odprowadzane z obiektów chowu lub hodowli ryb łososiowatych,
- wody wykorzystane, odprowadzane z obiektów chowu lub hodowli ryb innych niż łososiowate albo innych organizmów wodnych, o ile produkcja tych ryb lub organizmów, rozumiana jako średnioroczny przyrost masy tych ryb albo tych organizmów w poszczególnych latach cyklu produkcyjnego, przekracza 1 500 kg z 1 ha powierzchni użytkowej stawów rybnych tego obiektu w jednym roku danego cyklu.

Celem ustalenia, jakie oczyszczalnie ścieków należą do grupy mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko należy dysponować wiedzą na temat „zakresu obsługi” planowanego przedsięwzięcia – zakres ten ilościowo ujmuje **równoważna liczba mieszkańców** (tzw. RLM).

Przez **jednego równoważnego mieszkańca** rozumie się ładunek substancji organicznych biologicznie rozkładalnych wyrażony jako wskaźnik pięciodobowego biochemicznego zapotrzebowania na tlen w ilości 60 g tlenu na dobę. Z kolei pięciodobowe biochemiczne zapotrzebowanie tlenu to ilość tlenu umożliwiająca drobnoustrojom tlenowym na aerobową mineralizację związków organicznych (w tym przypadku zawartych w ściekach).

Źródła

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, ze zm.).
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, ze zm.).
- Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. Nr 147, poz. 1033).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 41

41) instalacje do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych, w tym składowiska odpadów niebezpiecznych oraz miejsca retencji powierzchniowej odpadów niebezpiecznych;

1.9. Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów za pomocą spalania lub obróbki chemicznej, jak określono w załączniku II A do dyrektywy 75/442/EWG w pozycji D9, bądź składowiska odpadów niebezpiecznych (tj. odpadów, do których stosuje się dyrektywę 91/689/EWG).

1.9. Waste disposal installations for the incineration, chemical treatment as defined in Annex IIA to Directive 75/442/EEC under heading D9, or landfill of hazardous waste (i.e. waste to which Directive 91/689/EEC applies).

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Zrozumienie powyższego przepisu możliwe będzie dzięki wyjaśnieniu użytych pojęć, które zawiera *ustawa o odpadach*:

- 1) **odpady niebezpieczne** (art. 3 ust. 2) to odpady¹:
- należące do kategorii lub rodzajów odpadów określonych na liście A załącznika nr 2 do ustawy oraz posiadające co najmniej jedną z właściwości wymienionych w załączniku nr 4 do ustawy
  - lub
  - należące do kategorii lub rodzajów odpadów określonych na liście B załącznika nr 2 do ustawy i zawierające którykolwiek ze składników

wymienionych w załączniku nr 3 do ustawy oraz posiadające co najmniej jedną z właściwości wymienionych w załączniku nr 4 do ustawy (treść załączników nr 2, 3 i 4 zamieszczono niżej);

- 2) **odzysk odpadów** (art. 3 ust. 1 pkt 9) to wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania, określone w załączniku nr 5 do ustawy (treść załącznika nr 5 zamieszczono niżej);
- 3) **unieszkodliwianie odpadów** (art. 3 pkt 21) to poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych określonym w załączniku nr 6 do ustawy w celu doprowadzenia ich do stanu, którym nie stwarzają zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska (treść załącznika nr 6 zamieszczono niżej);
- 4) **składowisko odpadów** (art. 3 pkt 16) to obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów; w tym przypadku odpadów niebezpiecznych;
- 5) **retencja powierzchniowa** to rodzaj unieszkodliwiania odpadów, o którym mowa w pkt D4 załącznika 6 do ustawy, czyli np. umieszczanie odpadów na poletkach osadowych lub lagunach.

Źródła

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243, ze zm.).

¹ – odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii, określonych w załączniku nr 1 do ustawy, których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany (art. 3 ust. 1); katalog odpadów zawiera stosowne rozporządzenie.

Załącznik nr 2 ustawy o odpadach

Kategorie lub rodzaje odpadów niebezpiecznych wymienione według ich charakteru lub działalności, wskutek której powstały.

Lista A

odpady wykazujące którąkolwiek z właściwości wyszczególnionych w załączniku nr 4 i które składają się z:

1. odpadów medycznych i weterynaryjnych,
2. środków farmaceutycznych, leków i związków stosowanych w medycynie lub w weterynarii,
3. środków do impregnacji lub konserwacji drewna,
4. biocydów i środków fitofarmaceutycznych,
5. pozostałości substancji stosowanych jako rozpuszczalniki,
6. halogenowanych substancji organicznych nie stosowanych jako rozpuszczalniki, z wyjątkiem obojętnych materiałów spolimeryzowanych,
7. soli hartowniczych zawierających cyjanki,
8. olejów mineralnych i substancji oleistych (np. z obróbki metali),
9. emulsji, mieszanin: olej-woda, węglowodór-woda,
10. substancji zawierających PCB (np. dielektryki itp.),
11. materiałów smolistych powstających wskutek rafinacji, destylacji lub jakiegokolwiek obróbki pirolitycznej (np. pozostałości podestylacyjne itp.),
12. tuszów, barwników, pigmentów, farb, lakierów lub pokostów,
13. żywic, lateksu, plastyfikatorów, klejów lub spoiw,
14. substancji powstających w wyniku prac naukowo-badawczych, rozwojowych lub działalności dydaktycznej, które nie są zidentyfikowane lub są nowe i których oddziaływanie na człowieka lub środowisko jest nieznane (np. pozostałości laboratoryjne itp.),
15. środków pirotechnicznych i innych materiałów wybuchowych,
16. chemikaliów stosowanych w przemyśle fotograficznym lub do obróbki zdjęć (np. do wywoływania),
17. wszelkich substancji lub przedmiotów zanieczyszczonych dowolną pochodną polichlorowanego dibenzofuranu,

18. wszelkich substancji lub przedmiotów zanieczyszczonych dowolną pochodną polichlorowanej dibenzo-p-dioksyny.

Lista B

odpady, które zawierają którykolwiek ze składników wyliczonych w załączniku nr 3 i mają którekolwiek z właściwości wyliczonych w załączniku nr 4, i składają się z:

19. mydeł, tłuszczów lub wosków pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego,
20. niehalogenowanych substancji organicznych nie stosowanych jako rozpuszczalniki,
21. nieorganicznych substancji niezawierających metali lub związków metali,
22. popiołów lub żużli,
23. gleby i ziemi, w tym urobku z pogłębiania,
24. soli hartowniczych niezawierających cyjanoków,
25. pyłów lub proszków metalicznych,
26. zużytych materiałów katalitycznych,
27. cieczy lub szlamów zawierających metale lub związki metali,
28. pozostałości z operacji usuwania zanieczyszczeń (np. pyły z filtrów), z wyjątkiem pkt 29, 30 i 33,
29. szlamów z płuczek,
30. szlamów z zakładów uzdatniania wody,
31. pozostałości z dekarbonizacji,
32. pozostałości z kolumn jonowymiennych,
33. osadów ściekowych, niepoddanych unieszkodliwieniu lub nienadających się do zastosowania w rolnictwie,
34. osadów z czyszczenia zbiorników lub urządzeń,
35. urządzeń zanieczyszczonych,
36. pojemników zanieczyszczonych po produktach, które zawierały jeden lub więcej składników wymienionych w załączniku nr 3 (np. opakowania, butle gazowe itp.),
37. baterii, akumulatorów i innych ogniw elektrycznych,
38. olejów roślinnych,
39. substancji lub przedmiotów pochodzących z selektywnej zbiórki odpadów z gospodarstw domowych,
40. innych odpadów.

Załącznik nr 3 ustawy o odpadach

Składniki odpadów z listy B załącznika nr 2, które kwalifikują je jako odpady niebezpieczne, jeśli posiadają właściwości opisane w załączniku nr 4.

Odpady zawierające jako składniki:

- C1 beryl, związki berylu, - C2 związki wanadu, - C3 związki chromu (VI), - C4 związki kobaltu, - C5 związki niklu, - C6 związki miedzi, - C7 związki cynku, - C8 arsen, związki arsenu, - C9 selen, związki selenu, - C10 związki srebra, - C11 kadm, związki kadmu, - C12 związki cyny, - C13 antymon, związki antymonu, - C14 tellur, związki telluru, - C15 związki baru z wyjątkiem siarczynu baru, - C16 rtęć, związki rtęci, - C17 tal, związki talu, - C18 ołów, związki ołowiu, - C19 siarczki nieorganiczne, - C20 nieorganiczne związki fluoru, z wyjątkiem fluorku wapnia, - C21 cyjanki nieorganiczne, - C22 następujące metale alkaliczne lub metale ziem alkalicznych: lit, sód, potas, wapń, magnez w postaci niezwiązanej, - C23 kwaśne roztwory lub kwasy w postaci stałej, - C24 roztwory zasadowe i zasady w postaci stałej, - C25 azbest (pył i włókna), - C26 fosfor, związki fosforu, z wyjątkiem fosforanów mineralnych,	- C27 karbonylki metali, - C28 nadtlarki, - C29 chlorany, - C30 nadchlorany, - C31 azydki, - C32 PCB, - C33 farmaceutyki oraz związki stosowane w medycynie lub w weterynarii, - C34 biocydy i substancje fitofarmaceutyczne (np. pestycydy), - C35 substancje zakaźne, - C36 kreozoty, - C37 izocyjaniany, tiocyjaniany, - C38 cyjanki organiczne (np. nitryle), - C39 fenole, związki fenolowe, - C40 halogenowane rozpuszczalniki, - C41 rozpuszczalniki organiczne, z wyjątkiem rozpuszczalników halogenowanych, - C42 związki halogenoorganiczne, z wyjątkiem obojętnych materiałów spolimeryzowanych i innych substancji, o których mowa w niniejszym załączniku, - C43 aromatyczne, policykliczne i heterocykliczne związki organiczne, - C44 aminy alifatyczne, - C45 aminy aromatyczne, - C46 etery, - C47 substancje o właściwościach wybuchowych, z wyjątkiem substancji wyszczególnionych w innych punktach niniejszego załącznika, - C48 organiczne związki siarki, - C49 jakąkolwiek pochodną polichlorowanego dibenzofuranu, - C50 jakąkolwiek pochodną polichlorowanej dibenzo-p-dioksyny, - C51 węglowodory i ich związki z tlenem, azotem lub siarką nieuwzględnione w inny sposób w niniejszym załączniku

Załącznik nr 4 ustawy o odpadach

Właściwości odpadów, które powodują, że odpady są niebezpieczne

H1 „wybuchowe”: substancje, które mogą wybuchnąć pod wpływem ognia lub które są bardziej wrażliwe na wstrząs lub tarcie niż dinitrobenzen,	- H2 „utleniające”: substancje, które wykazują silnie egzotermiczne reakcje podczas kontaktu z innymi substancjami, w szczególności z substancjami łatwopalnymi, - H3-A „wysoco łatwopalne”: 1) ciekłe substancje mające temperaturę zapłonu poniżej 21 °C (w tym nadzwyczaj łatwopalne ciecze),

- 2) substancje, które mogą rozgrzać się, a w efekcie zapalić się w kontakcie z powietrzem w temperaturze otoczenia bez jakiegokolwiek dostarczenia energii,
- 3) stałe substancje, które mogą się łatwo zapalić po krótkim kontakcie ze źródłem zapłonu i które palą się nadal lub tlą po usunięciu źródła zapłonu,
- 4) gazowe substancje, które są łatwopalne w powietrzu pod normalnym ciśnieniem,
- 5) substancje, które w kontakcie z wodą lub wilgotnym powietrzem tworzą wysoce łatwopalne gazy w niebezpiecznych ilościach,
- H3-B „łatwopalne”: ciekłe substancje mające temperaturę zapłonu równą lub wyższą niż 21 °C i niższą lub równą 55 °C,
- H4 „drażniące”: substancje nieżrące, które poprzez krótki, długotrwały lub powtarzający się kontakt ze skórą lub błoną śluzową mogą wywołać stan zapalny,
- H5 „szkodliwe”: substancje, które, jeśli są wdychane lub dostają się drogą pokarmową lub wnikają przez skórę, mogą spowodować ograniczone zagrożenie dla zdrowia,
- H6 „toksyczne”: substancje (w tym wysoce toksyczne substancje), które, jeśli są wdychane lub dostają się drogą pokarmową lub wnikają przez skórę, mogą spowodować poważne, ostre lub chroniczne zagrożenie dla zdrowia, a nawet śmierć,
- H7 „rakotwórcze”: substancje, które, jeśli są wdychane lub dostają się drogą pokarmową lub wnikają przez skórę, mogą wywoływać raka lub też zwiększyć częstotliwość jego występowania,
- H8 „żrące”: substancje, które w zetknięciu z żywymi tkankami mogą spowodować ich zniszczenie,
- H9 „zakaźne”: substancje zawierające żywe mikroorganizmy lub ich toksyny, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do przyjęcia, że powodują choroby człowieka lub innych żywych organizmów,
- H10 „działające szkodliwie na rozrodczość”: substancje, które, jeśli są wdychane lub dostaną się drogą pokarmową lub jeśli wnikają przez skórę, mogą wywołać niedziedziczne wrodzone deformacje lub też zwiększyć częstotliwość ich występowania,
- H11 „mutagenne”: substancje, które, jeśli są wdychane lub dostaną się drogą pokarmową lub jeśli wnikają przez skórę, mogą wywołać dziedziczne defekty genetyczne lub też zwiększyć częstotliwość ich występowania,
- H12 substancje, które w wyniku kontaktu z wodą, powietrzem lub kwasem uwalniają toksyczne lub wysoce toksyczne gazy,
- H13 substancje, które po zakończeniu procesu unieszkodliwiania, mogą w dowolny sposób, wydzielić inną substancję, np. w formie odcieku, która posiada jakąkolwiek spośród cech wymienionych powyżej,
- H14 „ekotoksyczne”: substancje, które stanowią lub mogą stanowić bezpośrednie lub opóźnione zagrożenie dla jednego lub więcej elementów środowiska.

Załącznik nr 5 ustawy o odpadach

Proces odzysku

- R1 Wykorzystanie jako paliwa lub innego środka wytwarzania energii
- R2 Regeneracja lub odzyskiwanie rozpuszczalników
- R3 Recykling lub regeneracja substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (włączając kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania)
- R4 Recykling lub regeneracja metali i związków metali
- R5 Recykling lub regeneracja innych materiałów nieorganicznych
- R6 Regeneracja kwasów lub zasad
- R7 Odzyskiwanie składników stosowanych do usuwania zanieczyszczeń
- R8 Odzyskiwanie składników z katalizatorów
- R9 Powtórna rafinacja oleju lub inne sposoby ponownego wykorzystania oleju
- R10 Rozprowadzanie na powierzchni ziemi w celu nawożenia lub ulepszenia gleby
- R11 Wykorzystanie odpadów pochodzących z któregośkolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R10

- R12 Wymiana odpadów w celu poddania któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R11
- R13 Magazynowanie odpadów, które mają być poddane któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R12 (z wyjątkiem
- tymczasowego magazynowania w czasie zbiórki w miejscu, gdzie odpady są wytwarzane)
- R14 Inne działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub części
- R15 Przetwarzanie odpadów, w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu

Załącznik nr 6 ustawy o odpadach

Procesy unieszkodliwiania odpadów

- D1 Składowanie na składowiskach odpadów obojętnych
- D2 Obróbka w glebie i ziemi (np. biodegradacja odpadów płynnych lub szlamów w glebie i ziemi)
- D3 Składowanie przez głębokie zatłaczanie (np. zatłaczanie odpadów, które można pompować)
- D4 Retencja powierzchniowa (np. umieszczanie odpadów na poletkach osadowych lub lagunach)
- D5 Składowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne
- D6 Odprowadzanie do wód z wyjątkiem mórz (odprowadzanie do wód z wyjątkiem mórz w całości objęte jest zakazem)
- D7 Lokowanie (zatapianie) na dnie mórz
- D8 Obróbka biologiczna niewymieniona w innym punkcie niniejszego załącznika, w wyniku której powstają odpady, unieszkodliwiane za pomocą któregokolwiek z procesów wymienionych w punktach od D1 do D12 (np. fermentacja)
- D9 Obróbka fizyczno-chemiczna niewymieniona w innym punkcie niniejszego załącznika,
- w wyniku której powstają odpady, unieszkodliwiane za pomocą któregokolwiek z procesów wymienionych w punktach od D1 do D12 (np. parowanie, suszenie, strącanie)
- D10 Termiczne przekształcanie odpadów w instalacjach lub urządzeniach zlokalizowanych na lądzie
- D11 Termiczne przekształcanie odpadów w instalacjach lub urządzeniach zlokalizowanych na morzu
- D12 Składowanie odpadów w pojemnikach w ziemi (np. w kopalni)
- D13 Sporządzanie mieszanki lub mieszanie przed poddaniem któremukolwiek z procesów wymienionych w punktach od D1 do D12
- D14 Przepakowywanie przed poddaniem któremukolwiek z procesów wymienionych w punktach od D1 do D13
- D15 Magazynowanie w czasie któregokolwiek z procesów wymienionych w punktach od D1 do D14 (z wyjątkiem tymczasowego magazynowania w czasie zbiórki w miejscu, gdzie odpady są wytwarzane)
- D16 Przetwarzanie odpadów, w wyniku którego są wytwarzane odpady przeznaczone do unieszkodliwiania

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 42

- 42) stacje demontażu w rozumieniu ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 25, poz. 202, z późn. zm.);

II.11. Inne przedsięwzięcia
[...]

- b) urządzenia do unieszkodliwiania odpadów (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

- i) zakłady utylizacyjne.

II.11. Other projects

[...]

- b) installations for the disposal of waste (projects not included in Annex I);

[...]

- i) knackers' yards.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko są stacje demontażu, czyli zgodnie z art. 3 pkt 10 *ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji*, zakłady prowadzące przetwarzanie (1), w tym demontaż obejmujący następujące czynności:

- usunięcie z pojazdów (2) wycofanych z eksploatacji (3) elementów i substancji niebezpiecznych, w tym płynów,
- wymontowanie z pojazdów wycofanych z eksploatacji przedmiotów wyposażenia i części nadających się do ponownego użycia (4),
- wymontowanie z pojazdów wycofanych z eksploatacji elementów nadających się do odzysku (5) lub recyklingu (6).

Zasadne jest tu wskazanie, że ww. termin znajduje zastosowanie, jak stanowi to art. 1 ust. 1 przywołanej ustawy, do pojazdów wycofanych z eksploatacji. Wobec powyższego oraz z uwagi na występowanie w przytoczonej definicji innych pojęć, konieczne są dalsze wyjaśnienia (które przedstawiono w stosownej kolejności):

- (1) przetwarzanie jest czynnością podejmowaną po przekazaniu pojazdu wycofanego z eksploatacji do stacji demontażu w celu demontażu, odzysku lub przygotowania do unieszkodliwiania (art. 3 pkt 8),

¹ – kategorie pojazdów określono w załączniku nr 1 („Definicje kategorii i typów pojazdów dla potrzeb homologacji typu pojazdu. A. Definicje kategorii pojazdu”) *rozporządzenia w sprawie homologacji typu pojazdów samochodowych i przyczep*:

- kategoria M1 to pojazdy samochodowe mające co najmniej cztery koła oraz zaprojektowane i wykonane do przewozu osób mające nie więcej niż osiem miejsc oprócz siedzenia kierowcy (pkt 1.1),
- kategoria N1 to pojazdy samochodowe mające co najmniej cztery koła oraz zaprojektowane i wykonane do przewozu ładunków mające maksymalną masę nieprzekraczającą 3,5 tony (pkt 2.1).

² – odzysk, zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 9 *ustawy o odpadach*, to wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania, określone w załączniku nr 5 do ustawy.

³ – recykling, w myśl art. 3 ust. 1 pkt 14 *ustawy o odpadach*, to taki odzysk, który polega na powtórny przetworzeniu substancji lub materiałów zawartych w odpadach w procesie produkcyjnym w celu uzyskania substancji lub materiału o przeznaczeniu pierwotnym lub o innym przeznaczeniu, w tym też recykling organiczny, z wyjątkiem odzysku energii.

§ 2 ust. 1 pkt 43

- 43) miejsca demontażu pojazdów inne niż wymienione w pkt 42 oraz miejsca demontażu statków;

II.11. Inne przedsięwzięcia

[...]

- (2) pojazd to pojazd samochodowy zaliczony do kategorii M1 lub N¹, określonych w przepisach o ruchu drogowym¹, oraz trójkołowe pojazdy silnikowe, z wyłączeniem motocykli trójkołowych (art. 3 pkt 4),
- (3) pojazd wycofany z eksploatacji to pojazd stanowiący odpad w rozumieniu przepisów *ustawy o odpadach* (art. 3 pkt 6),
- (4) ponowne użycie to zastosowanie przedmiotów wyposażenia i części, wymontowanych z pojazdów wycofanych z eksploatacji, w tym samym celu, dla którego zostały pierwotnie zaprojektowane i wykonane (art. 3 pkt 7),
- (5) odzysk² rozumiany zgodnie z przepisami *ustawy o odpadach* (art. 3 pkt 3),
- (6) recykling³ rozumiany zgodnie z przepisami *ustawy o odpadach* (art. 3 pkt 9).

Źródła

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 24 października 2005 r. w sprawie homologacji typu pojazdów samochodowych i przyczep (Dz. U. Nr 238, poz. 2010, ze zm.).

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243, ze zm.).

Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 25, poz. 202, ze zm.).

b) urządzenia do unieszkodliwiania odpadów (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

i) zakłady utylizacyjne.

II.11. Other projects

- [...]
b) installations for the disposal of waste (projects not included in Annex I);
 [...]
i) knackers' yards.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

O ile przepis § 2 ust. 1 pkt 42 dotyczy stacji demontażu, czyli zakładów prowadzących przetwarzanie pojazdów wycofanych z eksploatacji zaliczonych do kategorii M1 lub N1, określonych w przepisach o ruchu drogowym, oraz trójkołowych pojazdów silnikowych, z wyłączeniem motocykli trójkołowych, to w miejscach demontażu pojazdów prowadzone będzie przetwarzanie wszelkich

innych pojazdów niż te wyżej wskazane (czyli nie ujęte w definicji znajdującej się w *ustawie o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji*, w tym pojazdy kolejowe, o których mowa w *ustawie o transporcie kolejowym*) oraz miejsca demontażu statków (z uwagi na brak doprecyzowania poprzez odniesienie do konkretnych aktów prawnych, należy uznać, że chodzi tu o wszelkie statki określone krajowymi przepisami, w tym powietrzne).

Źródła

Ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 94, ze zm.).

Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 25, poz. 202, ze zm.).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 44

44) strzępiarki złomu;

- II.11. Inne przedsięwzięcia
 [...]
b) urządzenia do unieszkodliwiania odpadów (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);
 [...]
 II.11. Other projects
 [...]
b) installations for the disposal of waste (projects not included in Annex I);
 [...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się:

1) strzępiarki¹ – zdefiniowane w art. 3 pkt 11 *ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploata-*

cji, czyli instalacje przeznaczone do rozdrabniania odpadów powstałych w trakcie demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji,

2) inne urządzenia/instalacje do rozdrabniania (strzępienia) złomu, czyli odpadów oznaczonych wg *rozporządzenia w sprawie katalogu odpadów* kodem 17 04 (odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali).

Źródła

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 12 października 2005 r. w sprawie minimalnych wymagań dla strzępiarek oraz metod rozdziału odpadów na frakcje materiałowe (Dz. U. Nr 214, Nr 1807, ze zm.).

Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 25, poz. 202 ze zm.).

¹ – minimalne wymagania dla strzępiarek określa stosowne rozporządzenie

§ 2 ust. 1 pkt 45

45) zakłady przetwarzania:

- a) w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495, z późn. zm.), w których przetwarzany jest zużyty sprzęt zawierający substancje i preparaty niebezpieczne,
- b) zużytych baterii lub zużytych akumulatorów, o których mowa w art. 63 ust. 1 pkt 2 lub ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach (Dz. U. Nr 79, poz. 666), prowadzące przetwarzanie i recykling zużytych baterii i akumulatorów stanowiących odpad niebezpieczny;

II.11. Inne przedsięwzięcia

[...]

- b) urządzenia do unieszkodliwiania odpadów (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

- i) zakłady utylizacyjne.

II.11. Other projects

[...]

- b) installations for the disposal of waste (projects not included in Annex I);

[...]

- i) knackers' yards.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

I. W myśl art. 3 ust. 1 pkt 15 *ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym*, zakład przetwarzania to instalacja, obiekt budowlany lub jego część, w którym jest prowadzone przetwarzanie zużytego sprzętu, w tym demontaż obejmujący usunięcie z tego sprzętu składników niebezpiecznych, materiałów i części składowych (które określono w załączniku nr 2 do tej ustawy). Użyte w powyższej definicji pojęcia również precyzuje ww. ustawa:

- zużyty sprzęt, to sprzęt stanowiący odpady w rozumieniu art. 3 ust. 1 *ustawy o odpadach* (art. 3 ust. 1 pkt 17),
- sprzęt, to urządzenie, którego prawidłowe działanie jest uzależnione od dopływu prądu elektrycznego lub od obecności pól elektromagnetycznych oraz mogące służyć do wytwarzania, przesyłu lub pomiaru prądu elektrycznego lub pól elektromagnetycznych i zaprojektowane do

użytku przy napięciu elektrycznym nieprzekraczającym 1000 V dla prądu przemiennego oraz 1500 V dla prądu stałego, zaliczonym do grup sprzętu określonych w załączniku nr 1 do ustawy (art. 3 ust. 1 pkt 10).

Wskazane wyżej terminy odwołują się do załączników przywoływanej wcześniej ustawy – **załącznika 1**, który wprowadza 10 grup sprzętu elektrycznego i elektronicznego:

- wielkogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego,
- małowgabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego,
- sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny,
- sprzęt audiowizualny,
- sprzęt oświetleniowy,
- narzędzia elektryczne i elektroniczne, z wyjątkiem wielkogabarytowych, stacjonarnych narzędzi przemysłowych,
- zabawki, sprzęt rekreacyjny i sportowy,
- wyroby medyczne, z wyjątkiem wszystkich wszczepianych i skażonych produktów,
- przyrządy do nadzoru i kontroli,
- automaty do wydawania;

oraz **załącznika 2**, określającego składniki niebezpieczne, materiały lub części składowe, które powinny być usunięte ze zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego:

- PCB,
- części składowe zawierające rtęć, w tym wyłączniki lub podświetlacze,
- baterie i akumulatory,
- płytki obwodów drukowanych do telefonów komórkowych oraz inne wyroby, jeżeli powierzchnia płytek obwodów drukowanych jest większa niż 10 centymetrów kwadratowych,
- wkłady drukujące, płynne i proszkowe, a także tonery barwiące,
- tworzywo sztuczne zawierające związki bromu zmniejszające palność,
- azbest oraz części składowe zawierające azbest,
- lampy elektronopromieniowe,
- wodorochlorofluorowęglowodory (HCFC), chłoro-fluorowęglowodory (CFC), wodorofluoro-węglowodory (HFC) lub węglowodory (HC),
- gazowe lampy wyładowcze,
- wyświetlacze ciekłokrystaliczne wraz z obudową, jeśli ją zawierają, o powierzchni większej niż 100 cm² oraz wszystkie tego typu podświetlacze z gazowymi lampami wyładowczymi,

- zewnętrzne okablowanie elektryczne,
- części składowe zawierające ogniotrwałe włókna ceramiczne, określone w tabeli 3.2 załącznika VI do rozporządzenia (WE) nr 1272/2008,
- części składowe zawierające substancje promieniotwórcze, z wyjątkiem części składowych, w przypadku których aktywność całkowita i stężenie promieniotwórcze izotopów promieniotwórczych nie przekraczają wartości określonych jako kryteria zwolnienia z obowiązku uzyskania zezwolenia albo zgłoszenia w przepisach wydanych na podstawie art. 6 pkt 1 ustawy Prawo atomowe,
- kondensatory elektrolityczne (wysokość > 25 mm, średnica > 25 mm lub proporcjonalnie podobne wielkości),
- oleje ze sprężarek.

Z kolei substancje niebezpieczne i mieszaniny niebezpieczne¹ (do których odnosi się omawiany przepis) określa art. 4 ust. 1 *ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach* są to substancje i ich mieszaniny zaklasyfikowane co najmniej do jednej z poniższych kategorii – substancje i mieszaniny:

- o właściwościach wybuchowych,
- o właściwościach utleniających,
- skrajnie łatwopalne,
- wysoce łatwopalne,
- łatwopalne,
- bardzo toksyczne,
- toksyczne,
- szkodliwe,
- żrące,
- drażniące,
- uczulające,
- rakotwórcze,
- mutagenne,
- działające szkodliwie na rozrodczość,
- niebezpieczne dla środowiska.

II. W przypadku zakładów przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów przepis odsyła do art. 63 ust. 1 pkt 2 lub ust. 2 o bateriach i akumulatorach w brzmieniu:

Art. 63. 1. Prowadzący zakład przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów, z wyjątkiem prowadzącego zakład przetwarzania zużytych baterii samochodowych kwasowo-ołowiowych, zużytych akumulatorów samochodowych kwasowo-ołowiowych, zużytych baterii przemysłowych kwasowo-ołowiowych lub zużytych akumulatorów przemy-

słowych kwasowo-ołowiowych, w ramach prowadzonej działalności przygotowuje zużyte baterie i zużyte akumulatory do recyklingu i unieszkodliwiania przez:

[...]

2) przetwarzanie poszczególnych rodzajów zużytych baterii i zużytych akumulatorów na odpowiednie frakcje materiałowe i recykling co najmniej wyodrębnionych metali w instalacjach i przy użyciu technologii zapewniających osiągnięcie co najmniej minimalnych poziomów wydajności recyklingu, o których mowa w art. 15 ust. 1.

2. Zużyte baterie samochodowe kwasowo-ołowiowe, zużyte akumulatory samochodowe kwasowo-ołowiowe, zużyte baterie przemysłowe kwasowo-ołowiowe lub zużyte akumulatory przemysłowe kwasowo-ołowiowe poddawane są przetwarzaniu wyłącznie w zakładzie przetwarzania prowadzącym również recykling ołowiu i jego związków oraz tworzyw sztucznych.

Jego druga część dotyczy przetwarzania i recyklingu zużytych baterii i akumulatorów stanowiących odpad niebezpieczny:

- znaczenie „przetwarzania” podano w art. 6 pkt 13 *ustawy o bateriach i akumulatorach* – są to czynności podejmowane po dostarczeniu zużytych baterii lub zużytych akumulatorów prowadzącemu zakład przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów w celu ich sortowania, przygotowania do recyklingu lub unieszkodliwiania,
- termin „recykling” wywodzi się z *ustawy o odpadach* (art. 3 ust. 1 pkt 14) i oznacza odzysk polegający na powtórnym przetwarzaniu substancji lub materiałów zawartych w odpadach w procesie produkcyjnym w celu uzyskania substancji lub materiału o przeznaczeniu pierwotnym lub o innym przeznaczeniu (przy czym art. 15 ust. 1 *ustawy o bateriach ...* określa minimalne poziomy wydajności recyklingu jakie muszą zostać osiągnięte za pomocą technologii i instalacji służących do przetwarzania i recyklingu poszczególnych rodzajów zużytych baterii lub zużytych akumulatorów),
- „bateria, akumulator” według art. 6 pkt 1 *ustawy o bateriach ...*, to źródło energii elektrycznej wytwarzanej przez bezpośrednie przetwarzanie energii chemicznej, które składa się z jednego

¹ – w omawianym tu przepisie mowa jest o „substancjach i preparatach niebezpiecznych” określonych w *ustawie o substancjach i preparatach chemicznych*, jednak obecnie obowiązuje *ustawa o substancjach chemicznych i ich mieszaninach*.

albo kilku pierwotnych ogniw baterii nienadających się do powtórnego naładowania albo wtórnych ogniw baterii nadających się do powtórnego naładowania,

– określenie „odpady niebezpieczne” opisano omawiając § 2 ust. 1 pkt 41.

Źródła

Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1222, ze zm.).

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243, ze zm.).

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495, ze zm.).

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach (Dz. U. Nr 79, poz. 666).

Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. Nr 63, poz. 322).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 46

46) instalacje do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów innych niż niebezpieczne przy zastosowaniu procesów termicznych lub chemicznych, w tym instalacje do krakingu odpadów, z wyłączeniem instalacji spalających odpady będące biomasą w rozumieniu przepisów o standardach emisyjnych z instalacji;

I.10. Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów za pomocą spalania lub obróbki chemicznej, jak określono w załączniku II A do dyrektywy 75/442/EWG w pozycji D9 o nie-niebezpiecznych odpadach, o wydajności przekraczającej 100 ton dziennie.

I.10. Waste disposal installations for the incineration or chemical treatment as defined in Annex IIA to Directive 75/442/EEC under heading D9 of nonhazardous waste with a capacity exceeding 100 tonnes per day.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Większość użytych w przepisie terminów wyjaśniono omawiając § 2 ust. 1 pkt 41. Niżej przedstawiono znaczenie pozostałych pojęć, których znajomość umożliwi poznanie i stosowanie przepisu.

Zastosowanie w stosunku do odpadów procesów termicznych to nic innego jak ich termiczne przekształcanie (art. 3 pkt 20 *ustawy o odpadach*) rozumiane jako:

– spalanie odpadów przez ich utlenianie,
– inne procesy termicznego przekształcania odpadów, w tym pirolizę, zgazowanie i proces plazmo-

wy, o ile substancje powstające podczas tych procesów termicznego przekształcania odpadów są następnie spalane.

Szczegółowe warunki prowadzenia procesu termicznego przekształcania odpadów określają przepisy *rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie wymagań dotyczących prowadzenia procesu termicznego przekształcania odpadów*, natomiast procesy chemiczne służące do unieszkodliwiania odpadów wymieniono z załączniki nr 6 do ww. ustawy. W przepisie wskazano przykład instalacji wykorzystujących opisane procesy – instalacje do **krakingu** odpadów.

Zastosowane wyłączenie dotyczy instalacji służących przetwarzaniu **biomasy**, którą w myśl § 2 pkt 1 *rozporządzenia w sprawie standardów emisyjnych z instalacji* są produkty składające się w całości lub w części z substancji roślinnych pochodzących z rolnictwa lub leśnictwa spalane w celu odzyskania zawartej w nich energii oraz następujące odpady:

– roślinne z rolnictwa i leśnictwa,
– roślinne z przemysłu przetwórstwa spożywczego, jeżeli odzyskuje się wytwarzaną energię cieplną,
– włókniste roślinne z procesu produkcji pierwotnej masy celulozowej i z procesu produkcji papieru z masy, jeżeli odpady te są spalane w miejscu, w którym powstają, a wytwarzana energia cieplna jest odzyskiwana,
– korek,
– drewno, z wyjątkiem odpadów drewna zanieczyszczonego impregnatami i powłokami ochronnymi, które mogą zawierać związki chloroorganiczne lub metale ciężkie, oraz drewna

pochodzącego z odpadów budowlanych lub z rozbioru.

Źródła

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 maja 2002 r. w sprawie wymagań dotyczą-

cych prowadzenia procesu termicznego przekształcania odpadów (Dz. U. Nr 37, poz. 339, ze zm.).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 kwietnia 2011 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (Dz. U. Nr 95, poz. 558).

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243, ze zm.).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 47

47) składowiska odpadów inne niż wymienione w pkt 41, mogące przyjmować odpady w ilości nie mniejszej niż 10 t na dobę lub o całkowitej pojemności nie mniejszej niż 25 000 t;

II.11. Inne przedsięwzięcia

[...]

b) urządzenia do unieszkodliwiania odpadów (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.11. Other projects

[...]

b) installations for the disposal of waste (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Pośród objętych przepisem § 2 ust. 1 pkt 41 instalacji, znajdują się składowiska odpadów – jednak tylko te, które składają odpady niebezpieczne. Zatem

omawiane tutaj przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, to budowle przeznaczone do składowania wszelkich innych odpadów, mające posiadać określone zdolności przyjmowania odpadów:

– dobową – co najmniej 10 ton;

– całkowitą – co najmniej 25 tysięcy ton.

Według klasyfikacji zawartej w art. 50 ust. 1 *ustawy o odpadach*, będą to odpowiedniej wielkości składowiska odpadów obojętnych lub składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, które uznawane są za instalacje mogące powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości.

Źródła

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243, ze zm.).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 48

48) obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A;

II.11. Inne przedsięwzięcia

[...]

b) urządzenia do unieszkodliwiania odpadów (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.11. Other projects

[...]

b) installations for the disposal of waste (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Do obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 *ustawy o odpadach wydobywczych*, zalicza się obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, jeżeli:

- 1) brak działania lub niewłaściwe działanie mogłoby spowodować poważny wypadek,
- 2) składowane są w nim odpady niebezpieczne,
- 3) składowane w nim odpady wydobywcze zawierają substancje lub preparaty niebezpieczne.

Obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych to obiekt przeznaczony do składowania odpadów wydobywczych w formie stałej, ciekłej, w roztworze lub zawiesinie, w tym tamy, hałdy i stawy osadowe, przy czym za obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych nie uznaje się wyrobisk górniczych wypełnianych odpadami wydobywczymi w celach rekultywacyjnych i technologicznych (art. 3 ust. 1 pkt 5 przytoczonej ustawy¹). Natomiast **odpady wydobywcze** to odpady pochodzące z poszukiwania, rozpoznawania, wydobywania, przeróbki i magazynowania kopalin ze złóż (art. 3 ust. 1 pkt 7 tejże ustawy¹).

Odnosząc się do przypadków zaliczenia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych do kategorii A zaznaczenia wymaga, że:

- 1) poważny wypadek jest zdarzeniem w miejscu prowadzenia działalności związanej z gospodarowaniem odpadami wydobywczymi w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, prowadzącym do natychmiastowego lub występującego po pewnym czasie poważnego zagroże-

nia dla zdrowia ludzi lub środowiska, w miejscu prowadzenia działalności lub poza nim (art. 3 ust. 1 pkt 8),

- 2) odpady niebezpieczne są to odpady:
  - należące do kategorii lub rodzajów odpadów określonych na liście A załącznika nr 2 do *ustawy o odpadach* oraz posiadające co najmniej jedną z właściwości wymienionych w załączniku nr 4 do tej ustawy,
  - lub
  - należące do kategorii lub rodzajów odpadów określonych na liście B załącznika nr 2 do *ustawy o odpadach* i zawierające którykolwiek ze składników wymienionych w załączniku nr 3 do wymienionej ustawy oraz posiadające co najmniej jedną z właściwości wymienionych w załączniku nr 4 do tejże ustawy,
- 3) substancje oraz preparaty niebezpieczne określa(ł)² art. 2 ust. 2 *ustawy o substancjach i preparatach chemicznych* (obecnie są to substancje niebezpieczne i mieszaniny niebezpieczne określone w art. 4 ust. 1 *ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach*).

Źródła

Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Nr 11, poz. 84 ze zm.).

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243, ze zm.).

Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. Nr 138 poz. 865, ze zm.).

Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. Nr 63, poz. 322).

¹ – ponadto należy zwrócić uwagę na art. 2 ust. 1 *ustawy o odpadach wydobywczych* ograniczający stosowanie wskazywanej ustawy.

² – stosowna zmiana *ustawy o odpadach wydobywczych* nie została jeszcze wprowadzona.

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 49

49) obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, mogące przyjmować odpady w ilości nie

mniejszej niż 10 t na dobę lub o całkowitej pojemności nie mniejszej niż 25 000 t;

- II.11. Inne przedsięwzięcia
[...]
b) urzędnictwa do unieszkodliwiania odpadów (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);
[...]
- II.11. *Other projects*
[...]
b) installations for the disposal of waste (projects not included in Annex I);
[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko należą obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, nie należące do kategorii A (które to wskazano w § 2 ust. 1 pkt 48):

- które mogą przyjmować co najmniej 10 ton odpadów wydobywczych na dobę¹,
- których całkowita pojemność wyniesie co najmniej 25 000 ton.

Są to tzw. „pozostałe obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych”, których eksploatacja będzie związana z osiągnięciem podanych wyżej

parametrów dobowej wydajności lub łącznej pojemności.

Należy zwrócić uwagę na to, że *ustawy o odpadach wydobywczych*, podobnie jak omawianego przepisu, nie odnosi się – w myśl art. 2 ust. 1 te same ustawy – do:

- odpadów powstałych w wyniku poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania kopalin ze złóż oraz ich magazynowania i przeróbki, które nie są bezpośrednio związane z tymi działaniami,
- odpadów powstałych w wyniku poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania kopalin ze złóż oraz ich magazynowania i przeróbki z obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej,
- włączania wód do górotworu w rozumieniu *ustawy Prawo geologiczne i górnicze*,
- mas ziemnych lub skalnych przemieszczanych w związku z wydobywaniem kopalin ze złóż, jeżeli koncesja na wydobywanie kopalin ze złóż udzielona na podstawie *ustawy Prawo geologiczne i górnicze* lub miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego określa warunki i sposób ich zagospodarowania.

Źródła

Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. Nr 138, poz. 865, ze zm.).

¹ – w przepisie mowa jest o zdolność do przyjmowania odpadów wydobywczych, której określenie winno być możliwe na podstawie „Programu gospodarowania odpadami wydobywczymi” (rozdział 3 *ustawy o odpadach wydobywczych*).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 50

50) bezbiornikowe magazynowanie substancji lub składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych;

- II.3. Przemysł energetyczny
[...]
d) podziemne składowanie gazów palnych;
[...]
- II.11. Inne przedsięwzięcia
[...]
b) Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);
[...]

- II.3. *Energy industry*
[...]
d) underground storage of combustible gases;
[...]
- II.11. *Other projects*
[...]
b) installations for the disposal of waste (projects not included in Annex I);
[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko są roboty górnicze polegające na:

- bezzbiornikowym magazynowaniu substancji w górotworze;
- bezzbiornikowym składowaniu odpadów w górotworze.

Regulacje prawne dotyczące wskazanych rodzajów przedsięwzięć wprowadzono do *ustawy Prawo geologiczne i górnicze* (art. 2), przy czym nie dotyczą one działalności prowadzonej w odkrywkowych wyrobiskach górniczych. Wobec powyższego przepis ten należy traktować jako nieobjęający odkrywkowych wyrobisk górniczych.

Za Lipińskim i Mikoszem (2003) można przyjąć, że bezzbiornikowe magazynowanie substancji w górotworze polega na ich gromadzeniu w naturalnych bądź sztucznych pustkach w górotworze (górotwór to część skorupy ziemskiej objęta działalnością górniczą). Wspomniani autorzy rozważają także czy określenia „bezzbiornikowe” należy używać również w stosunku do górotworów przystosowanych do magazynowania, np. poprzez ich uszczelnienie albo umocnienie. Zasadnym będzie jednak uznanie, że zrezygnowanie ze sformułowania „bezzbiornikowe” możliwe jest wyłącznie w odniesieniu do pojemników (zbiorników) zdolnych do gromadzenia substancji bez korzystania ze struktur górotworu (czyli takich pojemników, które mogłyby pełnić funkcję magazynującą również poza górotworem). Jako przykład magazynowania bezzbiornikowego w górotworze można przytoczyć gromadzenie gazu ziemnego, które praktykuje się w: kawernach solnych, warstwach zawodnionych oraz wyeksploatowanych złożach gazu i ropy naftowej.

Składowanie odpadów w górotworze to działalność analogiczna do magazynowania substancji, przy czym ww. ustawa w art. 6 pkt 15 definiuje składowiska podziemne jako „górotwór, w tym

podziemne wyrobisko górnicze, w którym odpady są unieszkodliwiane przez ich składowanie, z wyjątkiem składowania odpadów w odkrywkowych wyrobiskach górniczych”.

Ustawa Prawo geologiczne i górnicze wyróżnia trzy typy składowisk podziemnych, służących do:

- odpadów niebezpiecznych;
- odpadów obojętnych;
- odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Wymagania, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy podziemnych składowisk odpadów w zakresie lokalizacji, eksploatacji i zamknięcia, reguluje *rozporządzenie w sprawie podziemnych składowisk odpadów*.

Źródła

Glapa W., Korzeniowski J.I. 2005. Mały leksykon górnictwa odkrywkowego. Wydawnictwo i Szkolenia Górnicze Burnat i Korzeniowski, Wrocław.

Lipiński A., Mikosz r. 2003. Ustawa Prawo geologiczne i górnicze. Komentarz. Dom Wydawniczy ABC, Warszawa.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie podziemnych składowisk odpadów (Dz. U. Nr 110, poz. 935).

Siemek J., Nagy S. 2007. Podziemne magazyny gazu ziemnego w wyeksploatowanych kopalniach węgla. *Wiertnictwo Nafta Gaz* 24, 2: 857–868.

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r., Nr 228, poz. 1947, ze zm.).

Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. Nr 138 poz. 865, ze zm.).

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 51

51) chów lub hodowla zwierząt w liczbie nie mniejszej niż 210 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP); współczynniki przeliczeniowe sztuk zwierząt na DJP są określone w załączniku do rozporządzenia.

I.17. Urządzenia do intensywnej hodowli drobiu lub świń o pojemności większej niż:

- a) 85.000 stanowisk dla brojlerów, 60.000 stanowisk dla kur;
- b) 3.000 stanowisk dla świń produkcyjnych (ponad 30 kg); lub
- c) 900 stanowisk dla macior.

I.17. Installations for the intensive rearing of poultry or pigs with more than:

- b) 3 000 places for productionpigs (over 30 kg); or
 c) 900 places for sows.
 a) 85 000 places for broilers, 60 000 places for hens;

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Ustawa o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich definiuje użyte w przepisie terminy:

- **hodowla zwierząt** to zespół zabiegów zmierzających do poprawienia założeń dziedzicznych (genotypu) zwierząt gospodarskich, w zakres których wchodzi ocena wartości użytkowej i hodowlanej zwierząt gospodarskich, selekcja i dobór osobników do kojarzenia prowadzony w warunkach prawidłowego chowu (art. 2 pkt 4);
- **zwierzęta gospodarskie** to (art. 2 pkt 1)
  - koniowate – zwierzęta gatunków: koń (*Equus caballus*) i osioł (*Equus asinus*),
  - bydło – zwierzęta gatunków: bydło domowe (*Bos taurus*) i bawoły (*Bubalus bubalus*),
  - jeleniowate – zwierzęta z gatunków: jelen ślachetny (*Cervus elaphus*), jelen sika (*Cervus nippon*) i daniel (*Dama dama*) utrzymywane w warunkach fermowych w celu pozyskania mięsa lub skór, jeżeli pochodzą z chowu lub hodowli zamkniętej, o których mowa w przepisach prawa łowieckiego, albo chowu lub hodowli fermowej,
  - drób,
  - świnie (*Sus scrofa*),
  - owce (*Ovis aries*),
  - kozy (*Capra hircus*),
  - zwierzęta futerkowe (art. 2 pkt 1)¹.

Podane w przepisie jednostki DJP, czyli duże jednostki przeliczeniowe, są pochodną wagi zwierząt, przy czym za 1 DJP przyjęto 500 kg. Wartości DJP, dla poszczególnych grup zwierząt hodowlanych określono w załączniku omawianego rozporządzenia i przedstawiono niżej.

Celem stwierdzenia czy przedsięwzięcie należy do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko niezbędne jest sprawdzenie liczby sztuk inwentarza (zwierząt) do dużych jednostek przeliczeniowych (liczba sztuk x wartość współczynnika DJP odpowiadającego przewidzianej do chowu lub hodowli grupie zwierząt). Określając „rodzaj zwierząt” (dotyczy to rodzajów rozdzielonych ze względu na wiek, np.

konie) należy brać pod uwagę stan docelowy, czyli ten który zostanie osiągnięty w wyniku chowu lub hodowli.

Zaznaczenia wymaga, że ustalając DJP dla psiekąt drobiu należy korzystać – zgodnie z treścią przypisu do tabeli – z wartości wskazanej w wierszu 39 (mimo iż „działalność wylęgarni drobiu” ujęta jest *Polskiej Klasyfikacji Działalności* jako „chów i hodowla drobiu”; kod 01.47.Z).

Współczynniki przeliczeniowe sztuk zwierząt na duże jednostki przeliczeniowe inwentarza (DJP)

Lp.	Rodzaj zwierząt	Współczynnik przeliczenia sztuk rzeczywistych na DJP
1	2	3
1	Ogiery, klacze, wałachy	1,2
2	Małe konie: hucuły, koniki polskie, kuce	0,6
3	Żrebaki powyżej 2 lat	1
4	Żrebaki od 1 roku do 2 lat	0,8
5	Żrebaki od 1/2 do 1 roku	0,5
6	Żrebięta do 1/2 roku	0,3
7	Buhaje	1,4
8	Krowy	1
9	Jałówki cielne	1
10	Jałówki powyżej 1 roku	0,8
11	Jałówki od 1/2 do 1 roku	0,3
12	Cielęta do 1/2 roku	0,15
13	Kozy	0,15
14	Jelenie	0,29
15	Daniele	0,12
16	Knury	0,4
17	Maciory	0,35
18	Warchlaki od 2 do 4 miesięcy	0,07
19	Prosięta do 2 miesięcy	0,02
20	Tuczniki	0,14
21	Tryki powyżej 1 i 1/2 roku	0,12
22	Owce powyżej 1 i 1/2 roku	0,1
23	Jagnięta do 3 i 1/2 miesiąca	0,05
24	Jarlaki tryczki	0,08
25	Jarlaki maciory	0,1
26	Lisy, jenoty	0,025

¹ – co prawda w przywołanym przepisie mowa jest również o pszczole miodnej (*Apis mellifera*), jednak z przyczyn oczywistych nie są one objęte omawianym tu aktem normatywnym.

1	2	3
27	Norki, tchórze	0,0025
28	Nutrie	0,007
29	Szynszyle	0,001
30	Kury, kaczki	0,004
31	Gęsi	0,008
32	Indyki	0,024
33	Strusie	0,2
34	Perlice	0,003
35	Przepiórki	0,0003
36	Gołębie	0,002
37	Psy	0,05
38	Króliki	0,007

1	2	3
39	Inne zwierzęta o łącznej masie 500 kg, z wyłączeniem ryb	1 ^{*)}

*) Ze wskazanej wartości należy również korzystać ustalając DJP dla piskląt drobiu.

Źródła

Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, ze zm.).

Ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 133, poz. 921, ze zm.).

1.2. Zmiany przedsięwzięć realizowanych lub zrealizowanych § 2 ust. 2

§ 2 ust. 2 pkt 1

2. Do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się również przedsięwzięcia polegające na rozbudowie, przebudowie lub montażu przedsięwzięć realizowanych lub zrealizowanych wymienionych w:

1) ust. 1, jeżeli ta rozbudowa, przebudowa lub montaż osiąga progi określone w ust. 1, o ile progi te zostały określone;

[...]

I.22. Jakakolwiek zmiana lub poszerzenie przedsięwzięć wymienionych w niniejszym Załączniku, gdy taka zmiana lub poszerzenie samo w sobie napotyka progi podane w niniejszym załączniku.

I.22. Any change to or extension of projects listed in this Annex where such a change or extension in itself meets the thresholds, if any, set out in this Annex.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

W myśl dyrektywy 85/337/EWG również zmiany **obiektów/procesów** wymienionych w § 2 ust. 1 (wywodzących się z załącznika I tej dyrektywy) mogą¹ wymagać przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Zmiany te przepis określa mianem:

- rozbudowy,
- przebudowy,
- montażu,

a uznanie ich za przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko możliwe jest w przypadku osiągnięcia w wyniku tych działań progów, o których jest mowa w ust. 1. Użyte sformułowanie „osiągnięcie progów” oznacza zwiększenie zakresu działalności o wartość wskazaną w jednym z punktów § 2 ust. 1.

Jako przykład takiej zmiany można wskazać rozbudowę obiektu, w którym prowadzony jest

chów i hodowla zwierząt np. w liczbie 210 DJP, w wyniku której obiekt nie dość, że pozostanie przeznaczonym do chowu i hodowli zwierząt, to zwiększy swoją pojemność o co najmniej kolejnych 210 DJP. W efekcie takiej „osiągającej progi” rozbudowy powstanie obiekt, w którym prowadzony będzie chów i hodowla w liczbie co najmniej 420 DJP.

Inne przykłady „osiągającej progi” rozbudowy przedsięwzięć realizowanych lub zrealizowanych to zmiany np.:

- elektrowni konwencjonalnych, elektrociepłowni lub innych instalacji spalających paliwa w celu wytwarzania energii elektrycznej lub ciepłej, o mocy cieplnej nie mniejszej niż 300 MW – aby „osiągnąć próg” konieczna będzie rozbudowa skutkująca zainstalowaniem kolejnych urządzeń o mocy co najmniej 300 MW;
- instalacji do produkcji klinkieru cementowego w piecach obrotowych o zdolności produkcyjnej ponad 500 ton na dobę – „osiągnięcie progu” nastąpi w przypadku wzrostu zdolności produkcyjnej w wyniku rozbudowy do np. 1101 t na dobę, przy wyjściowej zdolności produkcyjnej 600 t.

Jeżeli zmiana (rozbudowa, przebudowa lub montaż) obiektu wymienionego w § 2 ust. 1 nie osiągnie progów wymienionych w tym ustępie, przedsięwzięcie należy uznać za mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Należy przy tym pamiętać, że w przypadku przedsięwzięć „nieprogowanych” mamy do czynienia z „instalacjami” a nie „zakładami”, dlatego, jeżeli w zakładzie funkcjonuje „nieprogowana” instalacja wymieniona w § 2 ust. 1 i w zakładzie tym realizujemy kolejną instalację „nieprogowaną”, to mamy do czynienia z realizacją nowej instalacji „nieprogowanej” wskazanej w § 2 ust. 1, a nie z przebudową „zakładu” nieosiągającą progów.

¹ – „mogą” ponieważ, obowiązek oceny dotyczy jedynie pewnego rodzaju zmian.

§ 2 ust. 2 pkt 2

2. Do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się również przedsięwzięcia polegające na rozbudowie, przebudowie lub montażu przedsięwzięć realizowanych lub zrealizowanych wymienionych w:

[..]

2) § 3 ust. 1, jeżeli ta rozbudowa, przebudowa lub montaż spowoduje osiągnięcie progów określonych w ust. 1, o ile progi te zostały określone.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Należy zaznaczyć, że przepis ten nie mówi już o „osiąganiu progów” w wyniku samej rozbudowy (lub przebudowy, czy montażu), lecz o „spowodowaniu osiągnięcia progów” (przy czym będą to dwa rodzaje przypadków). Samo sformułowanie „spowoduje osiągnięcie progów określonych w ust. 1” oznacza, że w wyniku realizacji przedsięwzięcia powstanie obiekt czy też funkcjonował będzie proces, wpisujący się w progi zastosowane w § 2 ust. 1 rozporządzenia.

Przywołane przypadki dotyczą zmian w przedsięwzięciach realizowanych lub zrealizowanych wymienionych w § 3 ust. 1 (czyli „stan wejściowy” to nie obiekt/proces wymieniony w § 2 ust. 1), określonych:

- za pomocą progów,
- bez zastosowania progów.

Przykładem pierwszego przypadku może być zmiana budowli piętrzącej o wysokości piętrzenia

4 m, na budowlę o wysokości 6 m. Jako przykład drugiego przypadku można wskazać przebudowę instalacji do przetwarzania celulozy na instalację do wytwarzania papieru o zdolności produkcyjnej co najmniej 200 ton na dobę.

Regulacja prawna dotycząca innych zmian przedsięwzięć realizowanych lub zrealizowanych wymienionych w § 3 ust. 1 została przewidziana w § 3 ust. 2 pkt 2.

W kontekście obu punktów § 2 ust. 2 zastrzec należy ponownie, że:

- przebudowy/rozbudowy przedsięwzięć realizowanych lub zrealizowanych wskazanych w § 3 ust. 1, które „nie powodują osiągnięcia progów”, ale prowadzą do powstania obiektu/procesu wymienionego w § 2 ust. 1 są w istocie realizacją przedsięwzięć wymienionych w § 2 ust. 1 [i należy je kwalifikować na podstawie jednego z punktów tego ustępu; przykład: „rozbudowa” punktu do zbierania odpadów (§ 3 ust.1 pkt 81) na stację demontażu pojazdów (§ 2 ust.1 pkt 42); „rozbudowa” istniejącej drogi (§ 3 ust.1 pkt 60) powodująca, że zmieniana droga uzyska status ekspresowej (§2 ust. 1 pkt 31)];
- w przypadku „rozbudowy” przedsięwzięć niewymienionych w § 2 ust. 1 lub § 3 ust. 1, ich zmiana prowadząca do powstania procesu/obektu wymienionego w § 2 ust. 1 lub § 3 ust. 1 nie jest traktowana jako „przebudowa, rozbudowa, montaż” nieprzewidziana w rozporządzeniu, a będzie to realizacja przedsięwzięcia kwalifikowana na podstawie jednego z punktów § 2 ust. 1 lub § 3 ust. 1 (przykład: „rozbudowa” zespołu zabudowy magazynowej o ”podprogowej powierzchni” na zakład przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów”).

2. Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko

2.1. Realizacja nowych przedsięwzięć § 3 ust. 1

§ 3 ust. 1 pkt 1

1) instalacje do wytwarzania produktów przez mieszanie, emulgowanie lub konfekcjonowanie chemicznych półproduktów lub produktów podstawowych;

II.6. Przemysł chemiczny (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I)

a) obróbka półfabrykatów i produkcja chemikaliów,

[...]

II.6. Chemical industry (projects not included in Annex I)

a) treatment of intermediate products and production of chemicals,

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określono wskazując procesy (wytwarzanie poprzez mieszanie, emulgowanie lub konfekcjonowanie) i rodzaje produktów (wejściowych – chemiczne półprodukty lub produkty podstawowe; wyjściowych – wszelkich będących efektem zastosowania danych procesów w stosunku do wskazanych produktów wejściowych).

Mieszanie to prowadzanie w ruch celem umożliwienia lub przyspieszenia procesów wymiany masy i ciepła. Z kolei emulgowanie jest procesem powodującym powstanie emulsji, czyli układu złożonego z niemieszających się cieczy, z których jedna pozostaje rozproszona w drugiej w formie niewielkich kropelek.

Termin konfekcjonowanie używany jest w krajowym prawie w odniesieniu do nawozów oraz środków ochrony roślin i oznacza głównie pakowanie lub

przepakowywanie (art. 2 ust. 1 pkt 12 *ustawy o nawozach i nawożeniu*; art. 2 pkt 21 *ustawy o ochronie roślin*) – ale także w stosunku do wyrobów gumowych jako polegające m. in. na ich cięciu i łączeniu (§ 21 ust. 1 *rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy produkcji wyrobów gumowych*). W przemyśle spożywczym pojęcie to oznacza krajanie, porcjowanie oraz pakowanie. Wobec powyższego za konfekcjonowanie, na potrzeby rozumienia omawianego przepisu, należy uznać wszelkie wyżej ujęte charakterystyki z uwzględnieniem znaczenia słownikowego terminu „konfekcjonować” – określonego jako *porcjowanie, pakowanie i produkowanie fabrycznie gotowych wyrobów*.

Chemiczne półprodukty i produkty podstawowe wskazano charakteryzując § 3 ust. 1 pkt 1 (ponadto wskazane jest w tej sprawie zapoznanie się z interpretacją Komisji Europejskiej).

Źródła

Iwańska J. i in. 2001. *Leksykon naukowo-techniczny*. WNT, Warszawa.

Lindstrom K., Florido J.M.K. i inni. 2008. *Interpretacja definicji niektórych kategorii przedsięwzięć z załączników I i II do Dyrektywy EIA*. Komisja Europejska, Bruksela.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 października 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy produkcji wyrobów gumowych (Dz. U. Nr 131, poz. 1462, ze zm.).

Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849, ze zm.).

Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2007 r. Nr 147, poz. 1033, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 2

2) instalacje do zgazowania, odgazowania lub upłynniania węgla lub łupku bitumicznego, inne

niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 17 i 23, lub instalacje do wytwarzania smarów z ropy naftowej;

–
–

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Wymienione w przepisie przedsięwzięcia scharakteryzowano omawiając § 2 ust. 1 pkt 23. W tym miejscu wskazać należy, że do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko:

– nie należą instalacje do wysokotemperaturowego odgazowania węgla, ponieważ wszelkie tego typu

instalacje to koksownie, które bez względu na ich wydajność zostały zaliczone do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (§ 2 ust. 1 pkt 17);

– należą instalacje do zgazowania, odgazowania (innego niż ww. wymienione) i upłynniania węgla lub łupków bitumicznych o możliwym przeobrażeniu mniejszym niż 500 ton surowca na dobę;

– należą rafinerie ropy naftowej, których jedynym przeznaczeniem byłyby produkcja smarów (pojęcie smarów przedstawiono przy opisie § 2 ust. 1 pkt 23).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 3

3) instalacje do brykietowania węgla kamiennego lub brunatnego;

II.3. Przemysł energetyczny

[...]

f) przemysłowe brykietowanie węgla kamiennego i brunatnego;

[...]

II.3. Energy industry

[...]

f) industrial briquetting of coal and lignite;

[...]

siada wyższą wartość opałową, to brykietowanie krajowego węgla brunatnego jest możliwe bez dodatku lepiszcza (w innych przypadkach jako lepiszcze w procesie brykietowania bywa stosowane m.in. wapno palone).

Źródła

Giemza H., Gruszka G., Hycnar J.J., Józefiak T., Kiermaszek K. 2009. Technologie odzysku drobnoziarnistych materiałów i odpadów węglowych na potrzeby produkcji paliw i energetyk. Materiały XXIII konferencji „Zagadnienia surowców energetycznych i energii w gospodarce krajowej”, Zakopane, s. 51–60.

Gnutek Z., Kordylewski W. 2003. Maszynoznawstwo energetyczne – wprowadzenie do energetyki cieplnej. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław.

Pawlik T., Słomska I. 1979. Technika cieplna. Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Kraków.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis obejmuje instalacje służące do spajania okruchów (fragmentów) węgla kamiennego lub brunatnego.

Węgiel kamienny i węgiel brunatny należą do naturalnych paliw stałych. O ile ten pierwszy po-

przy ich nominalnym obciążeniu, nie mniejszej niż 25 MW, a przy stosowaniu paliwa stałego – nie mniejszej niż 10 MW; przy czym przez paliwo rozumie się paliwo w rozumieniu przepisów o standardach emisyjnych z instalacji;

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 4

4) elektrownie konwencjonalne, elektrociepłownie lub inne instalacje do spalania paliw w celu wytwarzania energii elektrycznej lub cieplnej, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 3, o mocy cieplnej rozumianej jako ilość energii wprowadzonej w paliwie do instalacji w jednostce czasu

II.3. Przemysł energetyczny

- a) urządzenia przemysłowe do produkcji energii, pary i gorącej wody (przedsięwzięcia nie wymienione w załączniku I);

[...]

II.3. *Energy industry*

- a) *industrial installations for the production of electricity, steam and hot water (projects not included in Annex I);*

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko są instalacje do spalania paliw w celu wytwarzania energii elektrycznej lub cieplej o mocy cieplnej mniejszej niż 300 MW, ale nie mniejszej niż:

- 25 MW w przypadku stosowaniu paliw innych niż paliwa stałe;
- 10 MW w przypadku stosowaniu paliwa stałego.

Pojęcie mocy cieplnej przybliżono w komentarzu do § 2 ust. 1 pkt 3. W tym miejscu konieczne jest doprecyzowanie pozostałych kryteriów. W powyższym przepisie oraz w § 2 ust. 1 pkt 3 mowa jest o paliwach, które należy zdefiniować na gruncie prawa dotyczącego standardów emisyjnych z instalacji. Paliwem – w myśl § 2 pkt 3 stosownego rozporządzenia – jest dowolna palna substancja stała, ciekła lub gazowa, z wyjątkiem odpadów, które nie stanowią biomasy¹, czyli, w myśl § 2 pkt 1 przywołanego rozporządzenia, odpadów:

- a) roślinnych z rolnictwa i leśnictwa,
- b) roślinnych z przemysłu przetwórstwa spożywczego, jeżeli odzyskuje się wytwarzaną energię cieplną,

- c) włóknistych roślinnych z procesu produkcji pierwotnej masy celulozowej i z procesu produkcji papieru z masy, jeżeli odpady te są spalane w miejscu, w którym powstają, a wytwarzana energia cieplna jest odzyskiwana,

d) korka,

- e) drewna, z wyjątkiem odpadów drewna zanieczyszczonego impregnatami i powłokami ochronnymi, które mogą zawierać związki chlorowcoorganiczne lub metale ciężkie, oraz drewna pochodzącego z odpadów budowlanych lub z rozbiórki.

Niezbędne jest również doprecyzowanie kryterium decydującego o wartości mocy, jaką należy uwzględnić przy kwalifikacji instalacji, czyli „stałości” paliwa. Jako stałe można określić wszelkie paliwa, które nie są gazami lub cieciami, czyli występujące w stałym stanie skupienia. Paliwami stałymi są surowce naturalne oraz te powstałe sztucznie. Te pierwsze to drewno, torf, węgiel brunatny, węgiel kamienny, czy łupki bitumiczne, a produkty ich przerobu to paliwa stałe sztuczne: koks, półkoks, brykiety, pył węglowy, węgiel drzewny, granulata drzewny i in.

Źródła

Gnutek Z., Kordylewski W. 2003. Maszynoznawstwo energetyczne – wprowadzenie do energetyki cieplnej. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław.

Pawlik T., Słomska I. 1979. Technika cieplna. Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Kraków.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 kwietnia 2011 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (Dz. U. Nr 95, poz. 558).

¹ – nie oznacza to, że instalacje służące spalaniu odpadów innych niż biomasa nie należą do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, przedsięwzięcia te wskazano w innych przepisach.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 5

- 5) elektrownie wodne;

II.3. Przemysł energetyczny

[...]

- h) Urządzenia do produkcji wodnej energii elektrycznej;

[...]

II.3. *Energy industry*

[...]

- h) installations for hydroelectric energy production;*

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Elektrownie wodne, inaczej obiekty energetyki wodnej, to w myśl art. 9 pkt 19 lit. e *ustawy Prawo wodne* rodzaje urządzeń wodnych służących do korzystania z zasobów wodnych (efektem dodatkowym takiego korzystania jest kształtowanie tychże wód). Działanie elektrowni wodnych polega na konwersji energii ruchu wody na energię ruchu obrotowego turbiny wodnej.

Budowę takich urządzeń od podstaw, jak i ich budowę poprzez przebudowę istniejących innych urządzeń wodnych, należy uznawać za przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Ponadto należy zaznaczyć, że prze-

pis nie ogranicza wód wyłącznie do śródlądowych, również elektrownie wykorzystujące energię płynów morskich będą przedsięwzięciami, o których mowa § 3 ust. 1 pkt 5.

Źródła

Gnutek Z., Kordylewski W. 2003. *Maszynoznawstwo energetyczne – wprowadzenie do energetyki cieplnej*. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław.

Hoffman M. 1992. *Małe elektrownie wodne – poradnik*. Wydawnictwo Nabba, Warszawa.

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 6

- 6) instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 5:
- a) lokalizowane na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.),
  - b) o całkowitej wysokości nie niższej niż 30 m;

II.3. Przemysł energetyczny

[...]

- i) urządzenia wykorzystujące siłę wiatru do produkcji energii elektrycznej (gospodarstwa wiatrowe);

[...]

II.3. Energy industry

[...]

i) installations for the harnessing of wind power for energy production (wind farms).

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko są instalacje do wytwarzania energii elektrycznej z energii wiatru, których nie wymieniono w § 2 ust. 1 pkt 5, a które planuje się zlokalizować:

- 1) w granicach obszarów objętych ochroną, bez względu na ich (instalacji) wysokość (pkt a);
- 2) poza terenami objętymi ochroną, przy czym ich całkowita wysokość wyniesie co najmniej 30 m (pkt b).

Zatem – o ile przedsięwzięcie nie osiąga lub nie przekracza łącznej mocy nominalnej 100 MW albo nie jest lokalizowane na obszarach morskich RP – przeprowadzenia screeningu wymagały będą instalacje do produkcji energii elektrycznej z energii wiatru:

- 1) w granicach parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, obszarów Natura 2000 (bez względu na fakt, czy instalacje te zostaną uznane za przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000), użytków ekologicznych lub zespołów przyrodniczo-krajobrazowych;
- 2) o wysokości co najmniej 30 m, poza granicami obszarów omówionych wyżej (określając wysokość instalacji należy uwzględnić położenie skrajnej/zewnętrznej części łopat wirnika w maksymalnej odległości od powierzchni gruntu).

Źródła

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, ze zm.).

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 7

- 7) stacje elektroenergetyczne lub napowietrzne linie elektroenergetyczne, o napięciu znamionowym nie mniejszym niż 110 kV, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 6;

II.3. Przemysł energetyczny

[...]

b) urządzenia przemysłowe do transportu gazu, pary i gorącej wody, linie napowietrzne do przesyłania energii elektrycznej (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.3. Energy industry

[...]

b) industrial installations for carrying gas, steam and hot water; transmission of electrical energy by overhead cables (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko dotyczącymi przesyłu i rozdziału energii będą:

- 1) stacje elektroenergetyczne o napięciu znamionowym strony górnej stacji mieszczącym się w przedziale mniej niż 220 kV – nie mniej niż 110 kV;
- 2) napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym:
  - równym lub większym niż 220 kV, jeżeli ich długość nie osiąga 15 km (dłuższych linii o takim napięciu dotyczy § 2 ust. 1 pkt 6);
  - mieszczącym się w przedziale mniej niż 220 kV – nie mniej niż 110 kV, bez względu na ich długość;

Należy przy tym pamiętać, że stacje elektroenergetyczne i linie elektroenergetyczne, nie objęte ww. przepisem, ani nie wymienione w § 2 ust. 1 pkt 6, czyli:

- stacje elektroenergetyczne o napięciu znamionowym strony górnej stacji poniżej 110 kV,

– linie energetyczne o napięciu znamionowym niższym niż 110kV,
 – linie energetyczne inne niż napowietrzne, mogą być realizowane jako część innych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (np. instalacji wykorzystujących siłę wiatru do produkcji energii) – wówczas wskazane jest traktowanie takich obiektów jako nierozdzielnej

części owych przedsięwzięć wymagających uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Źródła

Dołęga W. 2007. Stacje elektroenergetyczne. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 8

8) instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 7, z wyłączeniem radiolinii, emitujące pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0,03 MHz do 300 000 MHz, w których równoważna moc promieniowana izotropowo wyznaczona dla pojedynczej anteny wynosi nie mniej niż:

- a) 15 W, a miejsca dostępne dla ludności znajdują się w odległości nie większej niż 5 m od środka elektrycznego, w osi głównej wiązki promieniowania tej anteny,
- b) 100 W, a miejsca dostępne dla ludności znajdują się w odległości nie większej niż 20 m od środka elektrycznego, w osi głównej wiązki promieniowania tej anteny,
- c) 500 W, a miejsca dostępne dla ludności znajdują się w odległości nie większej niż 40 m od

środku elektrycznego, w osi głównej wiązki promieniowania tej anteny,

- d) 1 000 W, a miejsca dostępne dla ludności znajdują się w odległości nie większej niż 70 m od środka elektrycznego, w osi głównej wiązki promieniowania tej anteny,
- e) 2 000 W, a miejsca dostępne dla ludności znajdują się w odległości nie większej niż 150 m i nie mniejszej niż 100 m od środka elektrycznego, w osi głównej wiązki promieniowania tej anteny,
- f) 5 000 W, a miejsca dostępne dla ludności znajdują się w odległości nie większej niż 200 m i nie mniejszej niż 150 m od środka elektrycznego, w osi głównej wiązki promieniowania tej anteny,
- g) 10 000 W, a miejsca dostępne dla ludności znajdują się w odległości nie większej niż

- 300 m i nie mniejszej niż 200 m od środka elektrycznego, w osi głównej wiązki promieniowania tej anteny
- przy czym równoważną moc promieniowaną izotropowo wyznacza się dla pojedynczej anteny także w przypadku, gdy na terenie tego samego zakładu lub obiektu znajduje się realizowana lub zrealizowana inna instalacja radiokomunikacyjna, radionawigacyjna lub radiolokacyjna;

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Ustalenie, które spośród instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych,

należą do grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko możliwe będzie na podstawie wcześniej już omówionych – przy charakterystyce § 2 ust. 1 pkt 7 – kryteriów, do których zaliczają się:

- częstotliwość emitowanego PEM;
- równoważną moc promieniowaną izotropowo wyznaczoną dla pojedynczej anteny.

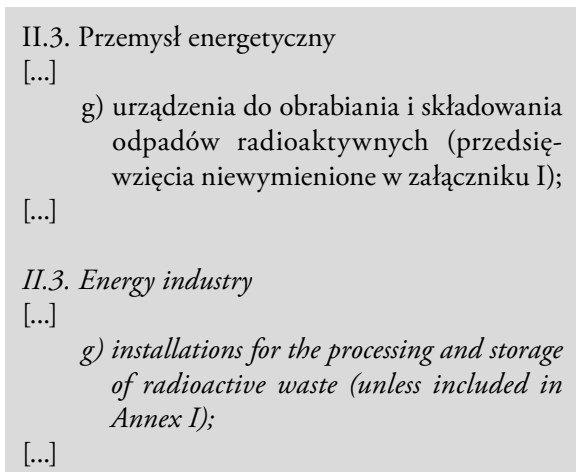
Prócz wiedzy na temat wskazanych parametrów niezbędna będzie informacja o odległości miejsc dostępnych dla ludności od środka elektrycznego anteny.

W omawianym przepisie, podobnie jak w przypadku § 2 ust. 1 pkt 7, dodatkowo zaznaczono, że równoważna moc promieniowana izotropowo wyznaczana jest dla pojedynczej anteny także w przypadku, gdy na terenie tego samego zakładu lub obiektu znajduje się realizowana lub zrealizowana inna „radioinstalacja”.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 9

- 9) instalacje do przetwarzania lub przechowywania odpadów promieniotwórczych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 8 lit. b oraz e;

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Niniejszy przepis należy odnieść do treści § 2 ust. 1 pkt 8, ponieważ i tam wymieniono pewne typy instalacji służących do przetwarzania lub przechowywania odpadów promieniotwórczych. Przedtem jed-

nak wskazane jest przypomnienie definicji obu procesów:

- przetwarzanie odpadów promieniotwórczych to proces lub działanie zmierzające do minimalizacji objętości odpadów, segregacja odpadów według kategorii oraz przygotowanie ich do transportu lub składowania (art. 3 pkt 39 *ustawy Prawo atomowe*);
- przechowywanie odpadów promieniotwórczych to magazynowanie odpadów promieniotwórczych z zamiarem ponownego ich wydobycia w celu przetworzenia lub przerobu albo składowania (art. 3 pkt 36 *ustawy Prawo atomowe*).

Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko będą zaliczały się zatem¹:

- 1) instalacje do przetwarzania odpadów promieniotwórczych wszelkich innych niż wysokoaktywne (np. odpady promieniotwórcze średnioaktywne);
- 2) instalacje do przechowywania odpadów promieniotwórczych, jeżeli spełniają jeden z poniższych warunków:
  - a) nie służą wyłącznie do przechowywania odpadów promieniotwórczych (a przy tym nie są

¹ – poniższe warunkowanie wynika z faktu – będącego następstwem treści przepisu § 3 ust. 1 pkt 10 – że pewne instalacje do przetwarzania lub przechowywania odpadów promieniotwórczych będą przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko; patrz § 2 ust. 1 pkt 8 lit. b i e.

innymi przedsięwzięciami, o których mowa w § 2 ust. 1);

b) przechowywanie odpadów promieniotwórczych będzie w nich trwało nie dłużej niż 10 lat;

c) odpady przechowywane będą w obiekcie stanowiącym miejsce ich powstawania;

Zasadne jest wskazanie, że instalacje wymienione § 3 ust. 1 pkt 9 związane są również z wypalonym paliwem jądrowym, jeżeli spełnia ono przesłanki wskazane w definicji odpadu promieniotwórczego (materiału stałego, ciekłego lub gazowego, zawierającego substancje promieniotwórcze lub

skażonego tymi substancjami, którego wykorzystanie jest niecelowe lub niemożliwe; art. 3 pkt 22 ustawy *Prawo atomowe*).

Źródła

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2002 r. w sprawie odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego (Dz. U. Nr 230, poz. 1925).

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. Prawo atomowe (Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 276, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 10

10) instalacje do prażenia i spiekania rud żelaza inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 12;

II.4. Produkcja i przetwarzanie metali
[...]

k) urządzenia do prażenia i spiekania rud metali;

II.4. Production and processing of metals
[...]

k) installations for the roasting and sintering of metallic ores.

rud żelaza (ich przeznaczenie opisano przy komentarzu do § 2 ust. 1 pkt 12), których przerób jest mniejszy niż 500 000 ton rudy żelaza na rok. Termin „przerób” oznacza maksymalną ilość surowca, która może zostać przekształcona w jednostce czasu w normalnych warunkach pracy instalacji.

Instalacje do prażenia lub spiekania rud metali, o przerobie mniejszym niż 500 000 ton rudy żelaza rocznie również należą do grupy instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości.

Źródła

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis – odwołując się do § 2 ust. 1 pkt 12 rozporządzenia – wskazuje, że do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko należą instalacje do prażenia i spiekania

* * *

§ 2 ust. 1 pkt 11

11) instalacje do obróbki metali żelaznych: kuźnie, odlewnie, walcownie, ciągarnie i instalacje do nakładania powłok metalicznych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 13;

II.4. Produkcja i przetwarzanie metali
[...]

b) Urządzenia do przetwarzania metali żelaznych:

i) walcownie gorące;

ii) kuźnie młotkowe;

iii) nakładanie ochronnych powłok metalowych;

c) Odlewnie metali żelaznych;

[...]

II.4. *Production and processing of metals*

[...]

b) *installations for the processing of ferrous metals:*i) *hot-rolling mills;*ii) *smitheries with hammers;*iii) *application of protective fused metal coats;*c) *ferrous metal foundries*

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zaliczono instalacje do obróbki metali żelaznych, których przeznaczenie opisano w § 2 ust. 1 pkt 13 – ale cechujące się niższymi wartościami parametrów produkcji, niż te wymienione w przywołanym przypisie – oraz wszelkie ciągarne, bez względu na ich zdolność produkcyjną.

Wobec powyższego do przedsięwzięć, w stosunku do których konieczne będzie badanie co do zasadności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, zaliczają się:

- kuźnie z młotami o energii równej lub mniejszej niż 50 kJ na młot o łącznej mocy cieplnej do 20 MW (włącznie),
- odlewnie o zdolności produkcyjnej równej lub mniejszej niż 20 ton wytopu na dobę,
- walcownie o zdolności produkcyjnej równej lub mniejszej niż 20 ton stali surowej na godzinę,
- instalacje do nakładania powłok metalicznych, z wsadem równym lub mniejszym niż 2 tony stali na godzinę;
- ciągarne, czyli instalacje służące do wytwarzania elementów długich (o niskiej wartości ilorazu wielkości przekroju poprzecznego do wielkości przekroju podłużnego) np. drutu, czy prętów; ciągnięcie może odbywać się „na sucho” lub „na mokro”.

Źródła

Komisja Europejska. 2001. Dokument Referencyjny BAT dla najlepszych dostępnych technik w przetwórstwie żelaza i stali (oryg. *Reference Document on Best Available Techniques in the Ferrous Metals Processing Industry*). Bruksela (tłum. Ministerstwo Środowiska).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 12

- 12) instalacje do wtórnego wytopu metali nieżelaznych lub ich stopów, w tym oczyszczania, odlewania lub przetwarzania metali z odzysku, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 14;

II.4. *Produkcja i przetwarzanie metali*

[...]

d) *urządzenia do wytapiania, wraz z wytwarzaniem stopów metali nieżelaznych, z wyłączeniem metali szlachetnych, a uwzględniając odzyskane produkty (uszlachetnianie, przetapianie i in.);*

[...]

II.4. *Production and processing of metals*

[...]

d) *installations for the smelting, including the alloyage, of non-ferrous metals, excluding precious metals, including recovered products (refining, foundry casting, etc.);*

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Ustalając czy przedsięwzięcie należy do grupy mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko niezbędne jest rozstrzygnięcie, czy nie będzie ono służyło pierwotnej produkcji metali nieżelaznych, ponieważ wówczas zastosowanie znajduje § 2 ust. 1 pkt 11.

Po stwierdzeniu, że instalacja na pewno będzie służyła do wytopu wtórnego metali nieżelaznych (szczegóły przy komentarzu do § 2 ust. 1 pkt 11 i 14) należy ustalić czy przedsięwzięcie poprzez zastosowanie progu lub kryterium nie zostało wymienione w § 2 ust. 1 pkt 14. Progi ilościowe i kryterium jakościowe zastosowano tam w stosunku do rodzaju produktu:

- ołów i kadm vs. pozostałe metale i stopy metali nieżelaznych;
- metale szlachetne vs. pozostałe metale i stopy metali nieżelaznych.

Wziąwszy powyższe pod uwagę, do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziały-

wać na środowisko, zaliczają się instalacje do wtórnego wytopu:

- metali szlachetnych;
- ołowiu i kadmu, jeżeli zdolność produkcyjna instalacji jest równa lub mniejsza niż 4 tony na dobę,
- stopów zawierających kadm lub ołów, jeżeli zdolność produkcyjna instalacji jest równa lub mniejsza niż 20 tony na dobę, a udział tych pierwiastków mierzony zdolnością produkcyjną jest równy lub mniejszy niż 4 tony na dobę;
- instalacje do wtórnego wytopu metali lub ich stopów o zdolność produkcyjnej instalacji równej lub mniejszej niż 20 tony na dobę.

Źródła

Komisja Europejska. 2001. Dokument Referencyjny BAT dla najlepszych dostępnych technik w produkcji metali nieżelaznych. Bruksela (oryg. *Reference Document on Best Available Techniques in the Non Ferrous Metals Industries*). Bruksela (tłum. Ministerstwo Środowiska).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 13

- 13) instalacje do powierzchniowej obróbki metali lub tworzyw sztucznych z zastosowaniem procesów chemicznych lub elektrolitycznych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 15;

II.4. Produkcja i przetwarzanie metali

[...]

- e) urządzenia do obróbki powierzchniowej metali i tworzyw sztucznych przy użyciu elektrolizy lub reakcji chemicznych;

[...]

II.4. Production and processing of metals

[...]

e) installations for surface treatment of metals and plastic materials using an electrolytic or chemical process;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy przedsięwzięć o łącznej objętości wanień procesowych równej lub mniejszej niż 30 m³. Pozostałe cechy przedsięwzięć wymienionych w przepisie scharakteryzowano przy opisie § 2 ust. 1 pkt 15.

Zaznaczenia wymaga, że powyższa kategoria przedsięwzięć obejmuje również instalacje – jeżeli objętość wanień procesowych nie będzie przekraczać 30 m³ – do nakładania powłok metalicznych, z wsadem równym lub mniejszym niż 2 tony stali na godzinę (czyli przedsięwzięcia niewymienione w § 2 ust. 1 pkt 13 lit. d i § 2 ust. 1 pkt 15).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 14

- 14) instalacje do powierzchniowej obróbki substancji, przedmiotów lub produktów z zastosowaniem rozpuszczalników organicznych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 16;

II.4. Produkcja i przetwarzanie metali

[...]

- e) urządzenia do obróbki powierzchniowej metali i tworzyw sztucznych przy

użyciu elektrolizy lub reakcji chemicznych;

[...]

II.4. Production and processing of metals

[...]

e) installations for surface treatment of metals and plastic materials using an electrolytic or chemical process;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zaliczono instalacje do „obróbki rozpuszczalnikowej” w przypadkach, kiedy zużycie rozpuszczalników organicznych będzie mniejsze albo co najwyżej równe:

– 150 kg na godzinę lub

– 200 ton na rocznie.

Cechy jakościowe umożliwiające identyfikację tego typu przedsięwzięć wskazano przy charakterystyce § 2 ust. 1 pkt 16.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 15

15) instalacje do produkcji kotłów, zbiorników, kadzi lub innych pojemników z blach;

II.4. Produkcja i przetwarzanie metali

[...]

e) urządzenia do obróbki powierzchniowej metali i tworzyw sztucznych przy użyciu elektrolizy lub reakcji chemicznych;

[...]

II.4. Production and processing of metals

[...]

e) installations for surface treatment of metals and plastic materials using an electrolytic or chemical process;

[...]

ślając żadnych progów ilościowych ani procesów wyróżniających wskazane instalacje (umieszczenie wymienionych przedsięwzięć pośród mogących znacząco oddziaływać na środowisko wynika najpewniej z poddawania przyszłych zbiorników obróbce powierzchniowej).

Wśród produktów przetwórstwa przemysłowego określonych w sekcji C załącznika *rozporządzenia w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług*, w dziale 25 „wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń” wymieniono „25.2 zbiorniki, cysterny i pojemniki metalowe”, a wśród nich m. in. kotły centralnego ogrzewania, cysterny, kadzie i pojemniki metalowe na skroplony lub sprężony gaz.

Źródła

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 października 2008 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU) (Dz. U. Nr 207, poz. 1293, ze zm.).

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy instalacji służących do produkowania pojemników z blach oraz ich obróbki, nie okre-

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 16

16) instalacje do produkcji klinkieru cementowego inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 18 oraz instalacje do produkcji cementu lub wapna;

b) installations for the manufacture of cement;

[...]

II.5. Przemysł mineralny

[...]

b) urządzenia do wytwarzania cementu;

[...]

II.5. Mineral industry

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko należą instalacje do produkcji:

– klinkieru cementowego w piecach obrotowych o zdolności produkcyjnej równej lub mniejszej niż 500 ton na dobę;

- klinkieru cementowego w piecach innych niż piece obrotowe (bez względu na ich zdolność produkcyjną)
- cementu, z wyłączeniem instalacji w skład których wchodzi piec obrotowy o zdolności produkcyjnej klinkieru cementowego większej niż 500 ton na dobę (które to wymieniono w § 2 ust. 1 pkt 18);
- wapna.

Komentując § 2 ust. 1 pkt 18 omówiono klinkier cementowy, piece obrotowe oraz w sposób ogólny sposób otrzymywania cementu. Tu należy dodać że **cement** jest wapniowym materiałem wiążącym (spoiwem mineralnym) uzyskiwanym z przerobu skał wapiennych, margli i pewnych rodzajów skał ilastych.

Pojęcie **wapno** dotyczy wapna palonego i wapna gaszonego. Wapno palone produkuje się wypalając węglan wapnia i/lub węglan magnezu – w procesie tym uwalniany jest dwutlenek węgla, a uzyskiwany tlenek wapnia. Produkcja wapna palonego odbywa się ze skał wapiennych o zawartości węglanu wapnia powyżej 95%. Wapno gaszone uzyskuje się w procesie hydratyzowania polegającym na zalewaniu wodą wapna palonego.

Instalacje do produkcji cementu lub wapna w piecach o zdolności produkcyjnej ponad 50 ton na dobę należą do rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości.

Źródła

- Kielski A. 1969. Ogólna technologia ceramiki. Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków.
- Komisja Europejska. 2001. Dokument Referencyjny dla najlepszych dostępnych technik w przemyśle cementowo-wapienniczym. Bruksela (tłum. Ministerstwo Środowiska).
- Piech J. 2001. Piece ceramiczne i szklarskie. Wydawnictwo Akademii Górniczo-Hutniczej, Kraków.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 17

- 17) instalacje do produkcji lub montowania pojazdów, sprzętu mechanicznego lub produkcji silników, przy czym za sprzęt mechaniczny uznaje się urządzenia inne niż pojazdy wyposażone w silnik;

II.4. Produkcja i przetwarzanie metali

[...]

- f) produkcja i montowanie pojazdów mechanicznych oraz produkcja silników;

[...]

II.4. Production and processing of metals

[...]

- f) manufacture and assembly of motor vehicles and manufacture of motorvehicle engines;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis określa rodzaje instalacji umożliwiających wytworzenie:

- pojazdów,
- sprzętu mechanicznego,
- silników.

Definicja terminu „pojazd”, według której jest to środek transportu przeznaczony do poruszania się po drodze oraz maszyna lub urządzenie do tego przystosowane, znajduje się w *ustawie Prawo o ruchu drogowym* (art. 2 pkt 31).

Znaczenie pojęcia „sprzęt mechaniczny” – poza wskazaniem w omawianym tu przepisie, że „za sprzęt mechaniczny uznaje się urządzenia inne niż pojazdy wyposażone w silnik” – nie jest zdefiniowane w prawie krajowym. Termin ten dotyczy np. przyczep¹ oraz innych urządzeń nie wyposażonych w silnik, produkowanych z zastosowaniem technologii podobnych jak te wykorzystywane przy produkcji pojazdów i o gabarytach zbliżonych do pojazdów.

¹ – pojazdy mogą nie posiadać silnika, np. przyczepy, które w myśl art. 2 pkt 50 *ustawy Prawo o ruchu drogowym* to pojazdy bez silnika, przystosowane do łączenia go z innym pojazdem.

Ponadto za sprzęt mechaniczny należałoby uznać tylko te urządzenia, które są zaopatrzone w mechanizm lub zespół mechanizmów, umożliwiając ruch sprzętu w trakcie eksploatacji (mechanizm to łańcuch kinetyczny, w którym jedno człon jest nieruchomy, pozostałe zaś wykonują ściśle określone ruchy [...]; mechanizmy są podstawowymi częściami składowymi maszyn i przyrządów; natomiast sprzęt to przyrządy, przybory, maszyny urządzenia itp. mające określone przeznaczenie).

Z kolei za silniki (będące maszynami zmieniającymi energię na pracę) w rozumieniu omawiane-

go przepisu należy uznawać silniki umożliwiające pojazdom ruch, co wynika z treści dyrektywy 85/337/EWG.

Źródła

Iwańska J. i in. 2001. Leksykon naukowo-techniczny. WNT, Warszawa.

Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r., Nr 108, poz. 908, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 18

18) instalacje do budowy lub naprawy statków powietrznych;

II.4. Produkcja i przetwarzanie metali

[...]

h) zakłady budowy i naprawy samolotów;

[...]

II.4. Production and processing of metals

[...]

h) installations for the construction and repair of aircraft;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Określenie przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko możliwe jest dzięki zdefiniowaniu w art. 2 pkt 1 *ustawy Prawo lotnicze* terminu statek powietrzny (którym jest urządzenie zdolne do unoszenia się w atmosferze na skutek oddziaływania powietrza innego niż oddziaływanie powietrza odbitego od podłoża), a przede wszystkim dzięki wyróżnieniu klasyfikacji statków powietrznych wskazanej w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury.

Przywołane rozporządzenie wprowadza podział statków powietrznych ze względu na:

- charakterystykę i przeznaczenie;
- przeznaczenie operacyjne;
- sposób unoszenia się w przestrzeni powietrznej.

Niżej przedstawiono najbardziej obrazowy podział statków powietrznych, oparty o sposób ich poruszania się w powietrzu:

- aerostaty (ich siła nośna powstaje wskutek wyporności w otaczającym powietrzu), czyli balony, balony z napędem pomocniczym i sterowce;
- aerodyny (ich siła nośna powstaje w wyniku oddziaływań aerodynamicznych na przeznaczonych do tego powierzchniach tych statków), czyli –
  - stałopłaty
  - przemiennopłaty
  - wiropłaty
  - samoloty
  - szybowce
  - szybowce z napędem pomocniczym
  - motoszybowce
  - śmigłowce
  - wiatrakowce
  - wiroszybowce (żyroszybowce)
  - skrzydłowce (ornitoptery)
  - mięśnioloty
  - spadochrony
  - paralołotnie
  - paralołotnie z napędem
  - motoparalołotnie
  - lotnie
  - lotnie z napędem
  - motolotnie.

Źródła

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie klasyfikacji statków powietrznych (Dz. U. Nr 139, poz. 1333, ze zm.).

Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (Dz. U. z 2006 r. Nr 100, poz. 696, ze zm.).

§ 3 ust. 1 pkt 19

19) instalacje do produkcji lub naprawy sprzętu kolejowego

II.4. Produkcja i przetwarzanie metali

[...]

j) wytłaczanie eksplozyjne;

[...]

II.4. Production and processing of metals

[...]

j) swaging by explosives;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Wskazanie przedsięwzięć objętych ww. przepisem, które jest interpretacją uwzględniającą treść transponowanego punktu dyrektywy 85/337/EWG, możliwe będzie poprzez odniesienie się do aktu prawnego Komisji Europejskiej. Jest to *rozporządzenie w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 dotyczącego krótkoterminowej statystyki w zakresie definicji Głównych Grup Przemysłowych*, w którym wskazano Główne Grupy Przemysłowe. Pośród zdefiniowanych grup, w pkt 35.2 ujęto „Produkcję lokomotyw kolejowych i tramwajowych oraz taboru kolejowego” (nie można przy tym zapomnieć, że omawiany przepis obejmuje również instalacje do naprawy, a nie wyłącznie do produkcji).

Polska Klasyfikacja Działalności określa przedsięwzięcia tego typu podobnym mianem: produkcja lokomotyw kolejowych oraz taboru szynowego (podklasa 30.20.Z). Ponadto dodatkowo precyzuje o jakiej działalności jest mowa – produkcja:

- elektrycznych, spalinowych, parowych i pozostałych lokomotyw kolejowych,
- pojazdów kolejowych lub tramwajowych z własnym napędem: wagonów pasażerskich, towarowych, platform, pojazdów naprawczych lub serwisowych,
- taboru kolejowego i tramwajowego bez własnego napędu, takiego jak: wagony pasażerskie, towarowe, samowładowcze, cysterny oraz wagony warsztatowe, dźwigi kolejowe, tendry itp.,
- wyspecjalizowanych części do lokomotyw kolejowych lub tramwajowych lub do taboru kolejowe-

go, takich jak: wózki zwrotne, osie i koła, hamulce i części do nich; haki i elementy sprzęgające, zderzaki i ich części; amortyzatory; podwozia do lokomotyw i wagonów; szkielety konstrukcyjne wagonów i lokomotyw; nadwozia; połączenia korytarzowe itp.,

- kopalnianych lokomotyw dołowych i wagonów silnikowych,
- mechanicznych i elektromechanicznych urządzeń sygnalizacyjnych, bezpieczeństwa i sterowania ruchem na drogach szynowych, wodach śródlądowych, ulicach, drogach, miejscach parkingowych, lotniskach itp.,
- siedzeń do wagonów taboru szynowego.

W PKD zaznaczono jednak, że wskazana podklasa działalności nie obejmuje:

- produkcji szyn niezmontowanych (sklasyfikowanej w 24.10.Z),
- produkcji gotowych elementów metalowych wyposażenia torów kolejowych (sklasyfikowanej w 25.99.Z),
- produkcji silników elektrycznych (sklasyfikowanej w 27.11.Z),
- produkcji elektrycznego wyposażenia do sygnalizacji bezpieczeństwa i kontroli ruchu (sklasyfikowanej w 27.90.Z),
- produkcji silników i turbin (sklasyfikowanej w 28.11.Z).

Wobec powyższego podkreślenia wymaga, że ww. wyłączenia nie powinny mieć zastosowania w stosunku do przepisów krajowych implementujących dyrektywę 85/337/EWG. Natomiast trudno do kategorii „produkcja sprzętu kolejowego” zaliczyć „produkcję siedzeń do wagonów taboru szynowego”, jako niespecyficznych elementów właściwego sprzętu kolejowego.

Źródła

Rozporządzenie Komisji (WE) nr 586/2001 z dnia 26 marca 2001 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 dotyczącego krótkoterminowej statystyki w zakresie definicji Głównych Grup Przemysłowych (Dz. Urz. WE L Nr 86 z 27.03.2001 r.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, ze zm.).

§ 3 ust. 1 pkt 20

20) instalacje do wytłaczania eksplozyjnego;

II.4. Produkcja i przetwarzanie metali

[...]

i) produkcja sprzętu kolejowego;

[...]

II.4. Production and processing of metals

[...]

i) manufacture of railway equipment;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

W przepisie przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wskazano po-

zez określenie sposobu nadawania kształtu przedmiotom. Można się jedynie domyślać, że ujęta tak metoda kształtowania dotyczy obiektów wykonanych z metalu (w dyrektywie 85/337/EWG, „wytłaczanie eksplozyjne” zostało przypisane do kategorii „produkcja i przetwarzanie metali”).

„Wytłaczania eksplozyjnego” dotyczy patent Paula A. Pausky’ego z 1973 roku „Tubing swage utilizing explosives”. System ten polega na nadaniu określonego kształtu rurze, dzięki eksplozji materiału wybuchowego zaaplikowanego do jej wnętrza.

Źródła

Pausky P.A. 1973. Tubing swage utilizing explosives. United States Patents 3750440.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 21

21) instalacje do produkcji betonu w ilości nie mniejszej niż 15 t na dobę;

–

–

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko są instalacje do produkcji betonu, czyli materiału powstającego ze zmieszania kruszywa drobnego i grubego, wody, a także ewentualnych domieszek i dodatków, który

uzyskuje swoje właściwości w wyniku hydratacji cementu. W efekcie hydratacji z mieszanki betonowej powstaje „sztuczny kamień”.

Wskazany próg ilościowy określa przytaczaną już wielokrotnie zdolność produkcyjną, czyli maksymalną ilość wyrobu możliwą do wytworzenia w jednostce czasu w normalnych warunkach pracy instalacji.

Źródła

Kondratowicz W. 1987. Materiały budowlane. Politechnika Wrocławska, Wrocław.

Norma PN-EN 206-1 Beton – Część 1. Wymagania, właściwości produkcja i zgodność.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 22

22) instalacje do produkcji mas bitumicznych;

II.6. Przemysł chemiczny (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I)

a) obróbka półfabrykatów i produkcja chemikaliów,

[...]

II.6. Chemical industry (projects not included in Annex I)

a) treatment of intermediate products and production of chemicals,

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Za masy bitumiczne uznać należy wszelkie substancje, w skład których wchodzi bitumy, czyli mieszaniny węglowodorów pochodzenia naturalnego lub otrzymywane w rafineriach w wyniku pirotechnologii. Cechami wyróżniającymi bitumy są: zdol-

ność do klejenia lub spajania oraz konsystencja – od ciekłej do stałej. Do grupy bitumów należą m.in. asfalty, smoły, czy paki.

Źródła

Kondratowicz W. 1987. Materiały budowlane. Politechnika Wroclawska, Wrocław.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 23 i 24

- 23) instalacje do wytapiania substancji mineralnych;
24) instalacje do produkcji włókien mineralnych;

II.5. Przemysł mineralny

[...]

- e) urządzenia do wytapiania substancji mineralnych, wliczając produkcję włókien mineralnych;

[...]

II.5. Mineral industry

[...]

- e) installations for smelting mineral substances including the production of mineral fibres;

[...]

czyniowego, szkła płaskiego, włókna szklanego ciągłego, szkła domowego, szkła specjalnego oraz wełny mineralnej, włókien ceramicznych oraz fryty.

Przemysł ściśle szklany objęty jest innymi, niż tu omawiane, przepisami rozporządzenia (§ 3 ust. 1 pkt 26), wobec tego omawiane tu przedsięwzięcia dotyczą jedynie produkcji niemetalicznych wyrobów mineralnych:

- wełny mineralnej,
- włókien mineralnych (ceramicznych),
- fryty,

które szczegółowo opisano w „Dokumencie referencyjnym BAT dla najlepszych dostępnych technik w przemyśle szklarskim”.

Źródła

Lindstrom K., Florido J.M.K. i inni. 2008. Interpretacja definicji niektórych kategorii przedsięwzięć z załączników I i II do Dyrektywy EIA. Komisja Europejska, Bruksela.

Komisja Europejska. 2001. Dokument referencyjny BAT dla najlepszych dostępnych technik w przemyśle szklarskim. Bruksela (tłum. Ministerstwo Środowiska).

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Wskazanie przedsięwzięć wymienionych w ww. przepisach jest możliwe poprzez odniesienie się do treści dokumentu „Interpretacja definicji niektórych kategorii przedsięwzięć z załączników I i II do Dyrektywy EIA”, w którym stwierdzono, że do działań objętych pkt 5 lit. d i e załącznika II dyrektywy 85/337/EWG należy wytwarzanie: szkła na-

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 25

- 25) instalacje do produkcji wyrobów ceramicznych za pomocą wypalania, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 50 t na rok;

II.5. Przemysł mineralny

[...]

- f) produkcja wyrobów ceramicznych poprzez wypalanie, w szczególności dachó-

wek, cegieł, cegieł szamotowych, płytek, naczyń kamionkowych lub porcelany.

II.5. Mineral industry

[...]

- f) manufacture of ceramic products by burning, in particular roofing tiles, bricks, refractory bricks, tiles, stoneware or porcelain.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Wskazane w przepisie przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko ujęto poprzez opisanie ich charakteru i sprecyzowanie możliwości produkcyjnych.

Instalacja do produkcji wyrobów ceramicznych za pomocą wypalania. Termin „wyroby ceramiczne” objaśniono jako wyroby wytwarzane z mieszaniny materiałów nieorganicznych, zawierających głównie glinę lub krzemiany, które mogą zawierać niewielkie domieszki substancji organicznych, wypalane (mogą być one pokryte szkliwem, emalią lub dekorowane). Co prawda definicja ta znajduje się w *rozporządzeniu w sprawie wykazu substancji, których stosowanie jest dozwolone w procesie wytwarzania lub przetwarzania materiałów i wyrobów z innych tworzyw niż tworzywa sztuczne przeznaczone do kontaktu z żywnością*¹ (§ 2 pkt 2), to zakres jej jest uniwersalny i możliwy do stosowania w kontekście omawianego przepisu.

Proces produkcyjny w omawianych instalacjach obejmuje zazwyczaj następujące etapy:

- przygotowanie surowców,
  - przygotowanie mas,
  - formowanie wyrobów,
  - suszenie wyrobów,
  - sortowanie wyrobów,
  - magazynowanie wyrobów,
  - wysyłka wyrobów,
- a w przypadku produktów szkliwionych, dodatkowo będzie to:
- szkliwienie

- zdobienie
- powtórne wypalanie (lub wypalania).

Zdolność produkcyjna została określona – w *rozporządzeniu w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości* – jako największa ilość określonego wyrobu lub wyrobów, która może być wytworzona w jednostce czasu w normalnych warunkach pracy instalacji.

Źródła

Dyrektywa Rady z dnia 15 października 1984 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich dotyczących wyrobów ceramicznych przeznaczonych do kontaktu z środkami spożywczymi (Dz. Urz. WE L 277 z 20.10.1984 r.).

Kielski A. 1969. Ogólna technologia ceramiki. Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie wykazu substancji, których stosowanie jest dozwolone w procesie wytwarzania lub przetwarzania materiałów i wyrobów z innych tworzyw niż tworzywa sztuczne przeznaczone do kontaktu z żywnością (Dz. U. Nr 17, poz. 113).

¹ – i pochodzi z dyrektywy Rady z dnia 15 października 1984 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich dotyczących wyrobów ceramicznych przeznaczonych do kontaktu z środkami spożywczymi.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 26

26) instalacje do produkcji szkła, w tym włókna szklanego lub wyrobów ze szkła;

II.5. Przemysł mineralny

[...]

d) urządzenia do produkcji szkła, w tym włókna szklanego;

[...]

II.5. Mineral industry

[...]

d) installations for the manufacture of glass including glass fibre;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Instalacje, o których jest mowa w przepisie, zostały ujęte w dziale 23 *Polskiej Klasyfikacji Działalności* obejmującym tzw. „produkcję wyrobów z pozosta-

łych mineralnych surowców niemetalicznych”. W wyróżnionej grupie pn. „Produkcja szkła i wyrobów ze szkła”, wyszczególniono m.in. produkcję włókien szklanych.

Podział szkieł, będących materiałami nieorganicznymi w stanie szklistym, ze względu na skład chemiczny przedstawia się następująco – szkła:

- sodowo-wapniowe,
- ołowiowe i kryształowe,
- borokrzemianowe,
- specjalne.

Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług zawiera szereg kategorii produktów należących do szkieł i wyrobów z niego, w tym np. – szkło

- lane i walcowane, ciągnięte i dmuchane, w arkuszach, ale nieobrobione inaczej,

- typu float i szkło powierzchniowo zagruntowane lub polerowane, w arkuszach, ale nieobrobione inaczej,
- bezpieczne
- i wiele innych.

Nieodzownym elementem instalacji do produkcji szkła są różnego rodzaju piece, np. regeneracyjne.

Źródła

Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, ze zm.).

Komisja Europejska. 2001. Dokument referencyjny BAT dla najlepszych dostępnych technik w przemyśle szklarskim. Bruksela (tłum. Ministerstwo Środowiska).

§ 3 ust. 1 pkt 27

27) instalacje do czyszczenia, odtłuszczania lub procesów wykończalniczych włókien lub materiałów włókienniczych;

II.8. Przemysł tekstylny, skórzany, drzewny i papierniczy

[...]

b) zakłady obróbki wstępnej (mycie, bielenie, merceryzacja), farbiarnie włókien lub tekstyliów;

[...]

II.8. *Textile, leather, wood and paper industries*

[...]

b) *plants for the pretreatment (operations such as washing, bleaching, mercerization) or dyeing of fibres or textiles;*

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Wymienione w przepisie instalacje dotyczą działalności przemysłu włókienniczego, ujętej w dziale 13 PKD pn. „produkcja wyrobów tekstylnych”.

Przedsięwzięcia te mogą funkcjonować jako zintegrowane, a w przypadku występowania niezależnego będą to instalacje do:

- czyszczenia włókien,
- czyszczenia materiałów włókienniczych,
- odtłuszczania włókien,
- odtłuszczania materiałów włókienniczych,
- procesów wykończalniczych włókien,
- procesów wykończalniczych materiałów włókienniczych.

W krajowym prawie wskazano definicję produktu włókienniczego, i mimo że z pozoru jej zastosowanie wydawać się może nieadekwatne (mowa jest o produkcie), to w istocie za produkt włókienniczy uważa się **surowiec**, półprodukt na każdym etapie przetworzenia lub produkt składający się wyłącznie z włókien tekstylnych, niezależnie od zastosowanego sposobu ich mieszania i łączenia (§ 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i znakowania produktów włókienniczych). Wobec tego, że najistotniejszą cechą ww. produktu włókienniczego jest skład, zasadne jest przytoczenie definicji włókna tekstylnego¹ – to jednostka strukturalna mająca właściwą dla siebie elastyczność, delikatność i wysoki wskaźnik długości w stosunku do maksymalnego wymiaru poprzecznego, która dzięki tym cechom jest odpowiednia do stosowania we włókiennictwie² (§ 2 pkt 2 lit. a ww. rozporządzenia).

1 – wykaz włókien tekstylnych zawarty jest w załączniku nr 1 przywołanego rozporządzenia,

2 – ponadto włókna tekstylne to elastyczne taśmy lub rurki, których widoczna szerokość nie przekracza 5 mm, w tym tasiemki cięte z szerszych taśm lub folii, wytworzone z substancji używanych do produkcji włókien wymienionych pod lp. 19–44 załącznika nr 1 do rozporządzenia i odpowiednich do zastosowania we włókiennictwie; widoczna szerokość oznacza szerokość tasiemki lub rurki po złożeniu, spłaszczeniu lub skróceniu albo średnia szerokość, jeżeli nie jest jednakowa (§ 2 pkt 2 lit. b).

Pamiętać należy, aby do przedsięwzięć ujętych w omawianym przepisie zaliczać wyłącznie surowce i półprodukty, czyli włókno lub materiały włókiennicze.

Zdecydowanego podkreślenia wymaga, że ww. wymienione instalacje przemysłu włókienniczego nie obejmują sklasyfikowanej w dziale 96 PKD tzw. „pozostałej indywidualnej działalności usługowej”, do której przypisano „pranie i czyszczenie wyrobów włókienniczych i futrzarskich” (podklasa 96.01.Z dotyczy m.in. prania i czyszczenia chemicznego, prasowania itp. wszystkich rodzajów odzieży i wyrobów tekstylnych, wykonywanego przy pomocy urządzeń mechanicznych lub ręcznie itp.).

Źródła

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 kwietnia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i znakowania produktów włókienniczych (Dz. U. Nr 81, poz. 743, ze zm.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, ze zm.).

Mihułka M., Sójka-Ledakowicz J., Gajdzicki B., Machnowski W., Żyła r., Lewartowska J., Grzywacz K., Strzelecka-Jastrząb E. 2003. Charakterystyka technologiczna przemysłu włókienniczego w Unii Europejskiej. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.

§ 3 ust. 1 pkt 28

28) instalacje do garbowania lub uszlachetniania skór;

II.8. Przemysł tekstylny, skórzany, drzewny i papierniczy

[...]

c) garbarnie skór i skórek;

[...]

II.8. *Textile, leather, wood and paper industries*

[...]

c) *plants for the tanning of hides and skins;*

[...]

nych, podklasa – 15.11.Z „Wyprawa skór, garbowanie; wyprawa i barwienie skór futerkowych” – dotyczy przedsięwzięć wymienionych w omawianym przepisie.

Podklasa ta obejmuje¹:

- wyprawę skór: moczenie, wapnienie, odmięśnianie, odwapnianie, piklowanie, odtłuszczenie, garbowanie mineralne lub roślinne, dwojenie, wyżymanie, struganie, dogarbowanie, natłuszczenie, barwienie, suszenie i ich wykończenie,
- produkcję skóry zamszowej (irchy) i pergaminu oraz skóry welurowej, oraz skóry apreturowanej.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

W *Polskiej Klasyfikacji Działalności* wyróżniono dział 15 pn. „Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych”, w którym jedna, z dwóch wyróżnio-

¹ – w kontekście opisu w PKD zaznaczenia wymaga, że obiektów służących do produkcji sztucznej skóry, nie należy uznawać za „instalacje do garbowania lub uszlachetniania skór”.

§ 3 ust. 1 pkt 29

29) instalacje do wytwarzania papieru lub tektury, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 20;

II.8. Przemysł tekstylny, skórzany, drzewny i papierniczy:

Źródła

Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, ze zm.).

a) zakłady przemysłowe do produkcji papieru i kartonu (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

*II.8. Textile, leather, wood and paper industries:
a) industrial plants for the production of paper and board (projects not included in Annex I);*

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko są instalacje o zdolności wytwarzania papieru lub tektury mniejszej niż 200 ton na dobę, pod warunkiem, że ich częścią nie są instalacje produkujące masę włóknistą. W przypadku przekroczenia wymienionego parametru maksymalnej wydajności instalacji lub

w przypadku papierni zintegrowanych, czyli posiadających instalacje do produkcji masy włóknistej, zastosowanie znajdują przepisy § 2 ust. 1 (pkt 19 i 20).

Źródła

Komisja Europejska. 2001. Dokument referencyjny dla najlepszych dostępnych technik w przemyśle celulozowo-papierniczym. Bruksela (tłum. Ministerstwo Środowiska).

Michniewicz M. i in. 2005. Najlepsze dostępne techniki (BAT) wytyczne dla branży celulozowo-papierniczej. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 30

30) instalacje do przetwarzania celulozy;

II.8. Przemysł tekstylny, skórzany, drzewny i papierniczy:

[...]

d) urządzenia do produkcji i przetwarzania celulozy.

II.8. Textile, leather, wood and paper industries:

[...]

d) cellulose-processing and production installations.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy instalacji przetwarzających celulozę (złożony związek organiczny, biopolimer, pochodzenia roślinnego) wszystkich innych niż te, które – obejmują instalacje do produkcji masy włóknistej;

– obejmują instalacje do wytwarzania papieru lub tektury o zdolności produkcyjnej równej lub większej niż 200 ton na dobę;
– stanowią jedną z pozostałych instalacji wymienionych w § 2 ust. 1 (np. w pkt 1 lit. a).

Wobec powyższego instalacje do przetwarzania celulozy posiadają zatem tę samą rangę co wymienione w § 3 ust. 1 pkt 29 instalacje służące do wytwarzania papieru lub tektury, jednak służą otrzymaniu innych niż papier lub tektura produktów.

Źródła

Komisja Europejska. 2001. Dokument referencyjny dla najlepszych dostępnych technik w przemyśle celulozowo-papierniczym. Bruksela (tłum. Ministerstwo Środowiska).

Michniewicz M. i in. 2005. Najlepsze dostępne techniki (BAT) wytyczne dla branży celulozowo-papierniczej. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 31

31) instalacje do wytwarzania lub przetwarzania produktów na bazie elastomerów;

II.9. Przemysł gumowy

Wytwarzanie i obróbka produktów opartych na elastomerach.

II.9. Rubber industry

Manufacture and treatment of elastomer-based products.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Elastomery to produkty chemii organicznej – polimery syntetyczne o zdolności do nietrwałych zmian kształtu. Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko to wszelkie instalacje do wytwarzania lub przetwarzania produktów

na bazie elastomerów, bez względu na ich zdolność produkcyjną czy asortyment wyrobów. Przepis dotyczy produktów w całości lub częściowo złożonych z elastomerów.

Źródła

- Leda H. 1993. Wprowadzenie do inżynierii materiałowej. Politechnika Poznańska, Poznań.
 Łużny W. 1999. Wstęp do nauki o polimerach. Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 32

- 32) instalacje do przesyłu ropy naftowej, produktów naftowych lub substancji chemicznych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 21;

II.3. Przemysł energetyczny

[...]

- b) urządzenia przemysłowe do transportu gazu, pary i gorącej wody, linie napowietrzne do przesyłania energii elektrycznej (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne

[...]

- i) instalacje ropociągowe i gazociągowe oraz rurociągi do transportu strumieni CO₂ dla celów geologicznego składowania (projekty nieobjęte załącznikiem I);

[...]

II.3. Energy industry

[...]

- b) industrial installations for carrying gas, steam and hot water; transmission of elec-

trical energy by overhead cables (projects not included in Annex I);

[...]

II.10. Infrastructure projects

[...]

i) oil and gas pipeline installations and pipelines for the transport of CO₂ streams for the purposes of geological storage (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Wymienione w przepisie przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko to rurociągi służące do przesyłu ropy naftowej, produktów naftowych i substancji chemicznych, jeżeli:

- ich zewnętrzna średnica jest mniejsza niż 800 mm (bez względu na długość sieci transportowej),
- ich długość jest mniejsza niż 40 km (bez względu na średnicę zewnętrzną elementów rurociągu).

Należy zauważyć, że spośród wymienionych surowców i produktów nie znalazły się gazy¹ – zasady kwalifikacji tych przedsięwzięć regulują przepisy § 3 ust. 1 pkt 33.

¹ – omawiany tu przepis dotyczy jednak gazów płynnych będących produktami naftowymi (szczegóły opisano przy § 2 ust. 1 pkt 21).

§ 3 ust. 1 pkt 33

33) instalacje do przesyłu gazu inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 21 oraz towarzyszące im tłocznie lub stacje redukcyjne, z wyłączeniem gazociągów o ciśnieniu nie większym niż 0,5 MPa i przyłączy do budynków;

II.3. Przemysł energetyczny

[...]

b) urządzenia przemysłowe do transportu gazu, pary i gorącej wody, linie napowietrzne do przesyłania energii elektrycznej (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne

[...]

i) instalacje ropociągowe i gazociągowe oraz rurociągi do transportu strumieni CO₂ dla celów geologicznego składowania (projekty nieobjęte załącznikiem I);

[...]

II.3. Energy industry

[...]

b) *industrial installations for carrying gas, steam and hot water; transmission of electrical energy by overhead cables (projects not included in Annex I);*

[...]

II.10. Infrastructure projects

[...]

i) *oil and gas pipeline installations and pipelines for the transport of CO₂ streams for the purposes of geological storage (projects not included in Annex I);*

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Instalacje będące przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko to

rurociągi wraz z wyposażeniem, służące do przesyłu i dystrybucji gazu:

- 1) o ciśnieniu większym niż 0,5 MPa i,
  - średnicy zewnętrznej mniejszej niż 800 mm (bez względu na długość sieci transportowej);
  - lub
  - długości mniejszej niż 40 km (bez względu na średnicę zewnętrzną elementów rurociągu);
- 2) które nie stanowią przyłączy.

Z treści przepisu wynika, że badaniu zasadności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko nie będą podlegały gazociągi sklasyfikowane jako gazociągi niskiego ciśnienia (do 10 kPa włącznie) i gazociągi średniego ciśnienia (powyżej 10 kPa do 0,5 MPa włącznie)¹ oraz przyłącza, którymi są – zdefiniowane w § 2 pkt 5 *rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego* – odcinki sieci od gazociągu zasilającego do armatury odcinającej służące do przyłączenia do sieci gazowej urządzeń lub instalacji podmiotu przyłączonego.

Zaznaczyć należy, że omawiany przepis nie dotyczy przesyłu gazów płynnych, które ujmuje § 3 ust. 1 pkt 32 oraz tzw. „elementów peryferyjnych” (innych niż wymienione w przepisie – tłocznie i stacje redukcyjne) samodzielnie nie stanowiących instalacji przesyłowej (jeżeli elementy te nie są realizowane/przebudowywane równocześnie z zasadniczą częścią instalacji przesyłowych, nie powinny być uznawane za przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko).

Źródła

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 3 lipca 2001 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. Nr 97, poz. 1055).

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego (Dz. U. Nr 133, poz. 891).

¹ – zgodnie z podziałem gazociągów według maksymalnego ciśnienia roboczego, wskazanym w § 5 pkt 1 *rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe*.

§ 3 ust. 1 pkt 34

- 34) instalacje do przesyłu pary wodnej lub ciepłej wody, z wyłączeniem osiedlowych sieci ciepłowniczych i przyłączy do budynków;

II.3. Przemysł energetyczny

[...]

- b) urządzenia przemysłowe do transportu gazu, pary i gorącej wody, linie napowietrzne do przesyłania energii elektrycznej (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.3. Energy industry

[...]

- b) *industrial installations for carrying gas, steam and hot water; transmission of electrical energy by overhead cables (projects not included in Annex I);*

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Wskazanie wymienionych w przepisie przedsięwzięć możliwe jest dzięki określeniu pełnionej przez nie funkcji. Zatem do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zaliczyć należy instalacje, które przeznaczone będą do przesyłu:

- pary wodnej (czyli wody w stanie gazowym),
- ciepłej wody (o temperaturze podniesionej w sposób naturalny lub sztuczny).

Zastosowane w przepisie wyłączenia (co oznacza, że dla wyłączonych przedsięwzięć nie jest wy-

magane uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach) obejmują:

- osiedlowe sieci ciepłownicze,
- przyłącza do budynków.

Sieć ciepłownicza, w myśl § 2 pkt 7 *rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemów ciepłowniczych*, to połączone ze sobą urządzenia lub instalacje, służące do przesyłania i dystrybucji ciepła ze źródeł ciepła do węzłów cieplnych (z kolei węzłem cieplnym są połączone ze sobą urządzenia lub instalacje służące do zmiany rodzaju lub parametrów nośnika ciepła dostarczanego z przyłącza oraz regulacji ilości ciepła dostarczanego do instalacji odbiorczych; § 2 pkt 9). Za osiedlowe sieci ciepłownicze należy uznać takie sieci, które znajdują się na terenie osiedla mieszkaniowego, czyli zespołu budynków mieszkalnych.

Termin „przyłącza” również zdefiniowano w przywołanym wyżej rozporządzeniu, jednak wskazane w nim znaczenie¹ wykracza poza pożądaną definicję „przyłączy do budynków”, dlatego, wywodząc z art. 3 pkt 9 *ustawy Prawo budowlane*, za przyłącze uznać należy urządzenie budowlane, w tym wypadku służące do krótkodystansowego przesyłu, związane z obiektem budowlanym, zapewniające możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem.

Źródła

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 stycznia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemów ciepłowniczych (Dz. U. Nr 16, poz. 92).

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, ze zm.).

¹ – odcinek sieci ciepłowniczej doprowadzający ciepło wyłącznie do jednego węzła cieplnego albo odcinek zewnętrznych instalacji odbiorczych za grupowym węzłem cieplnym lub źródłem ciepła, łączący te instalacje z instalacjami odbiorczymi w obiektach (§ 2 pkt 9).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 35

- 35) instalacje do magazynowania ropy naftowej, produktów naftowych lub substancji chemicznych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 22, oraz instalacje do dystrybucji ropy naftowej, produktów naftowych lub substancji chemicznych, z wyłączeniem stacji paliw gazu płynnego;

II.3. Przemysł energetyczny

[...]

- e) Powierzchniowe składowanie paliw kopalnych;

[...]

II.6. Przemysł chemiczny (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I)

[...]

- c) pomieszczenia i urządzenia do magazynowania ropy naftowej, produktów petrochemicznych i chemicznych.

II.3. Energy industry

[...]

- e) *surface storage of fossil fuels;*

[...]

II.6. Chemical industry (Projects not included in Annex I)

[...]

- c) *storage facilities for petroleum, petrochemical and chemical products*

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

W przepisie obok samego przeznaczenia instalacji wskazano, poprzez odwołanie do innego przepisu rozporządzenia oraz wyszczególnienie konkretnego rodzaju obiektów, kryteria umożliwiające zaliczenie planowanej do realizacji instalacji do grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W obu przypadkach, tak instalacji do magazynowania, jak i tych przeznaczonych do dystrybucji, są to kryteria ilościowe – w stosunku do instalacji przeznaczonych do:

- magazynowania, wskazano górny próg zakresu przez odwołanie do § 2 ust. 1 pkt 22 – wynosi on mniej niż 10 000 m³;

¹ – § 122 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie.

² – w § 1 pkt 3 wskazanego rozporządzenia za samodzielną stację gazu płynnego uznano obiekt budowlany, usytuowany poza stacją paliw płynnych, w skład którego mogą wchodzić: budynek, podziemne lub nadziemne zbiorniki gazu płynnego, odmierzacze gazu płynnego, instalacje technologiczne, w tym urządzenia do magazynowania gazu płynnego, instalacje wodno-kanalizacyjne i energetyczne, podjazdy i zadaszenia oraz inne pomieszczenia pomocnicze.

³ – według § 1 pkt 2 ww. rozporządzenia stacja paliw płynnych to obiekt budowlany, w skład którego mogą wchodzić: budynek, podziemne zbiorniki magazynowe paliw płynnych, podziemne lub nadziemne zbiorniki gazu płynnego, odmierzacze paliw płynnych i gazu płynnego, instalacje technologiczne, w tym urządzenia do magazynowania i załadunku paliw płynnych oraz gazu płynnego, instalacje wodno-kanalizacyjne i energetyczne, podjazdy i zadaszenia oraz inne urządzenia usługowe i pomieszczenia pomocnicze.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 36

- 36) instalacje do podziemnego magazynowania gazów łatwopalnych, z wyłączeniem zbiorników na gaz płynny o pojemności nie większej niż 20 m³, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 50;

- dystrybucji, ujęto dolny próg poprzez wyłączenie stacji paliw na gaz płynny, w których gaz płynny może być magazynowany¹ w:

- 1) zbiornikach podziemnych o pojemności do 20 m³ i łącznej pojemności do 40 m³;
- 2) zbiornikach naziemnych o pojemności do 5 m³ i łącznej pojemności do 10 m³;
- 3) butlach stalowych o łącznej masie gazu płynnego do 1 350 kg w magazynach do tego celu przeznaczonych.

Ponadto należy zwrócić uwagę na następujące zagadnienia:

- przywołana w przepisie dystrybucja nie jest dystrybucją wykonywaną za pośrednictwem rurociągów (instalacje do przesyłu objęte są innymi przepisami rozporządzenia);
- wyłączenie dotyczy tylko stacji paliw na gaz płynny – w przypadku, gdy stacja paliw będzie obejmowała również magazynowanie lub dystrybucję paliw lub produktów innych niż gaz płynny, to wyłączenie nie znajdzie zastosowania; w konsekwencji wyłączenie dotyczy samodzielnych stacji gazu płynnego² oraz stacji paliw płynnych³ magazynujących lub dystrybuujących wyłącznie gaz płynny.

Źródła

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 243, poz. 2063, ze zm.).

II.3. Przemysł energetyczny

[...]

- d) podziemne składowanie gazów palnych;

[...]

II.3. Energy industry

[...]

d) *underground storage of combustible gases;*

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Odniesienie przepisu wyłącznie do § 2 ust. 1 pkt 50 – gdzie wymienia się bezzbiornikowe magazynowanie substancji – mogłoby oznaczać, że obejmuje on wszelkie inne instalacje do magazynowania gazów bez względu na ich objętość (z zastrzeżeniem wyłączenia). Należy jednak zwrócić uwagę na treść § 2 ust. 1 pkt 22, gdzie mowa jest o produktach naftowych oraz o produktach chemicznych, wśród których znajdują się gazy. Zważając na treść odpowiedniego zapisu w dyrektywie 85/337/EWG należałoby przyjąć, że instalacje do podziemnego magazynowania gazów łatwopalnych będących produktami naftowymi lub chemicznymi są w części objęte przez § 2 ust. 1 pkt 22.

Wobec powyższego, przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko będą instalacje do podziemnego magazynowania gazów łatwopalnych:

- będących produktami naftowymi lub chemicznymi, o łącznej pojemności mniejszej niż 10 000 m³;
- nie będących produktami naftowymi lub chemicznymi bez względu na pojemność, w sposób inny niż bezzbiornikowy w górotworze oraz, w przypadku gazu płynnego, o pojemności większej niż 20 m³.

Należy zaznaczyć, że przepis wyłącza zbiorniki o pojemności mniejszej niż 20 m³, nie odwołując się do pojemności łącznej. Wynikiem tego jest fakt, że nie obejmuje on samodzielnych stacji gazu płynnego, w których gaz płynny może być magazynowany w zbiornikach podziemnych o pojemności do 20 m³ (§ 122 pkt 1 *rozporządzenia sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie*).

Termin gaz łatwopalny zdefiniowano w § 3 pkt 10 lit. c *rozporządzenia w sprawie szczegółowych wymagań dla wyrobów aerozolowych* – jest to gaz lub mieszanina gazów, które zmieszane z powietrzem ulegają zapaleniu w temperaturze 20°C i ciśnieniu 1,013 bara.

Źródła

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 243, poz. 2063, ze zm.).

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 listopada 2009 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla wyrobów aerozolowych (Dz. U. Nr 188, poz. 1460).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 37

37) instalacje do naziemnego magazynowania kopalnych surowców energetycznych inne niż wymienione w pkt 35 lub do naziemnego magazynowania gazu, z wyłączeniem zbiorników na gaz płynny o pojemności nie większej niż 10 m³ oraz zbiorników na olej o pojemności nie większej niż 3 m³;

II.3. Przemysł energetyczny

[...]

c) *powierzchniowe składowanie gazu ziemnego;*

[...]

e) *powierzchniowe składowanie paliw kopalnych;*

[...]

I.3. Energy industry

[...]

c) *surface storage of natural gas*

[...]

e) *surface storage of fossil fuels;*

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy instalacji do magazynowania naziemnego, czyli odbywającego się powyżej powierzchni ziemi. Wskazując przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko należy zwrócić uwagę na § 2 ust. 1 pkt 22, gdzie mowa jest o instalacjach do magazynowania (w ogóle) o łącznej objętości nie mniejszej niż 10 000 m³. W konsekwencji otrzymamy dwa podrodzaje przedsięwzięć.

Pierwszy to instalacje do naziemnego magazynowania kopalnych surowców energetycznych (czyli kopalń będących nośnikami energii), innych niż:

- ropa naftowa (której dotyczy pkt 35),
- produkty naftowe (których dotyczy pkt 35),
- gaz (który przyporządkowano do podrodzaju 2 – niżej).

Należy zwrócić uwagę, że:

- przepis nie wskazuje progu ilościowego dla surowców innych niż oleje¹ (mają to być instalacje o pojemności większej niż 3 m³);
- energetyczne surowce kopalne, inne niż wyżej wypunktowane, nie są w zakresie ich magazynowania objęte pozostałymi przepisami rozporządzenia, dlatego np. instalacja do magazynowania węgla brunatnego będzie przedsięwzięciem mo-

gącym potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko bez względu na skalę przemysłowego magazynowania.

Drugi z wymienionych podrodzajów obejmuje instalacje do naziemnego magazynowania jakiegokolwiek gazu innego niż produkt naftowy (którego dotyczy pkt 35). W tym przypadku próg ilościowy zastosowano – podobnie jak w przypadku § 3 ust. 1 pkt 35 i 36 – wyłącznie w stosunku do gazu płynnego dla zbiorników o pojemności równej lub mniejszej niż 10 m³. Dzięki takiej regulacji *screeningowi* nie podlegają samodzielne stacje gazu płynnego, które – zgodnie z § 122 pkt 2 *rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych* [...] – mogą posiadać zbiorniki naziemne na gaz płynny o łącznej pojemności do 10 m³.

Źródła

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekośćne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 243, poz. 2063).

¹ – będących kopalnymi surowcami energetycznymi, ale nie będących produktami naftowymi.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 38

38) instalacje do przetwarzania produktów zawierających azbest inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 25;

II.5. Przemysł mineralny

[...]

- c) urządzenia do produkcji azbestu oraz wyrobów azbestowych (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.5. Mineral industry

[...]

- c) installations for the production of asbestos and the manufacture of asbestos-

-products (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Uwzględniając treść § 2 ust. 1 pkt 25, do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zaliczyć należy instalacje do przetwarzania:

- produktów azbestowo-cementowych w ilości mniejszej niż 200 ton gotowego produktu rocznie,
- materiałów ciernych w ilości mniejszej niż 50 ton gotowego produktu rocznie,
- innych produktów zawierających azbest w ilości mniejszej niż 200 ton rocznie.

§ 3 ust. 1 pkt 39

39) instalacje do przerobu kopalin inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 26;

II.2. Przemysł wydobywczy:

a) kamieniołomy, kopalnie odkrywkowe, wydobycie torfu (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

e) powierzchniowe urządzenia przemysłowe dla wydobywania węgla, ropy naftowej, gazu ziemnego i rud, a także łupków bitumicznych.

II.2. Extractive industry

a) *quarries, open-cast mining and peat extraction (projects not included in Annex I);*

[...]

e) *surface industrial installations for the extraction of coal, petroleum, natural gas and ores, as well as bituminous shale.*

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis obejmuje przedsięwzięcia inne niż wymienione w § 2 ust. 1, wobec tego zaliczenie przedsięwzięcia do grupy objętej ww. przepisem, możliwe będzie w drodze wykluczenia.

Podstawowym kryterium, na podstawie którego możliwe będzie zaliczenie instalacji do przerobu kopaliny do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jest ilość kopaliny przerabiana w stosunku rocznym – mniej niż 100 000 m³ (§ 2 ust. 1 pkt 26). Następnie należy ustalić czy dana instalacja nie jest objęta innym przepisem § 2 ust. 1 (nie jest np. rafinerią [§ 2 ust. 1 pkt 23], instalacją do spiekania do prażenia lub spiekania rud metali [§ 2 ust. 1 pkt 10] lub inną).

Przepis stosuje się do instalacji, które miałyby funkcjonować przy eksploatowanych złożach kopaliny, jaki i instalacji działających samodzielnie, czy w zakładach zintegrowanych.

§ 3 ust. 1 pkt 40

40) wydobywanie kopalin ze złoża metodą odkrywkową inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 27 lit. a:

a) bez względu na powierzchnię obszaru górniczego:
– jeżeli dotyczy torfu lub kredy jeziornej,

- na obszarach bezpośredniego lub potencjalnego zagrożenia powodzią,
  - na terenie gruntów leśnych lub w odległości nie większej niż 100 m od nich,
  - na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
  - w odległości nie większej niż 250 m od terenów, o których mowa w art. 113 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.),
  - jeżeli działalność będzie prowadzona z użyciem materiałów wybuchowych,
  - jeżeli w odległości nie większej niż 0,5 km od miejsca planowanego wydobywania kopaliny metodą odkrywkową znajduje się inny obszar górniczy ustanowiony dla wydobywania kopaliny metodą odkrywkową,
- b) z obszaru górniczego o powierzchni większej niż 2 ha lub o wydobyciu większym niż 20 000 m³ na rok, inne niż wymienione w lit. a;

II.2. Przemysł wydobywczy:

- a) kamieniołomy, kopalnie odkrywkowe, wydobywanie torfu (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.2. Extractive industry

- a) quarries, open-cast mining and peat extraction (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Wyłączając wydobywanie kopaliny metodą odkrywkową na powierzchni obszaru górniczego o powierzchni co najmniej 25 ha – które to należy do kategorii przedsięwzięć mogących zawsze zna-

cząco oddziaływać na środowisko – *screeningu* wymagały będą wszystkie inne tego typu przedsięwzięcia, jeżeli:

- 1) planowana do wydobycia ilość kopaliny przekroczy w skali roku 20 000 m³,
- lub
- 2) wydobywanie odbywać się będzie z obszaru górniczego o powierzchni przekraczającej 2 ha,
- lub
- 3) wydobywanie odbywać się będzie z obszaru górniczego o powierzchni równej lub mniejszej niż 2 ha (czy też planowana do wydobycia ilość kopaliny w skali roku będzie równa lub mniejsza niż 20 000 m³) i jednocześnie wydobycie dotyczyć będzie –
  - określonej kopaliny (lit. a tiret 1) lub
  - terenów wrażliwych (lit. a tiret 2–5) lub
  - wybranych metod wydobywania (lit. a tiret 6) lub
  - „zagęszczenia” działalności odkrywkowej (lit. a tiret 7).

O ile przedsięwzięcia określone wyłącznie na podstawie powierzchni wydobywania lub ilości kopaliny nie wymagają dodatkowych wyjaśnień, to wskazane jest omówienie przesłanek, których zaistnienie decydować będzie o konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w stosunku do wydobywania na powierzchni obszaru górniczego mniejszej lub równej 2 ha (kryteria te zawiera lit. a omawianego przepisu):

- torf jest skałą osadową, rodzajem kopaliny pospolitej (ustalenie czy dane przedsięwzięcie dotyczy będzie torfu, nie będzie stanowić problemu – rodzaj pozyskiwanej kopaliny to jedna z podstawowych informacji związanych z planowanym wydobyciem),
- obszary bezpośredniego lub potencjalnego zagrożenia powodzią, w myśl art. 79 ust. 2 *ustawy Prawo wodne* wskazywane były¹ w studiach ochrony przeciwpowodziowej, które sporządzał dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej²,
- grunty leśne „Ls” (oraz grunty położone w odległości do 100 m od nich), to jedna z grup użytków gruntowych objętych ewidencją gruntów i budynków prowadzoną przez starostów,
- obszary objęte formami ochrony przyrody oraz otuliny form ochrony przyrody – parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe oraz

¹ – przepis ten uchylono art. 1 pkt 24 *ustawy o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw*.

² – obecnie terenami analogicznymi do obszarów bezpośredniego oraz potencjalnego zagrożenia powodzią są obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, w tym obszary szczególnego zagrożenia powodzią (o których mowa m. in. w art. 9 ust. 1 pkt 6b i 6c oraz art. 88d *znowelizowanej ustawy Prawo wodne*); przy czym należy zastrzec, że zgodnie z art. 14 *ustawy o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw* studia ochrony przeciwpowodziowej, sporządzone przez właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej, zachowują ważność do dnia sporządzenia mapy zagrożenia powodziowego.

otuliny tych obszarów, a także obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,

- tereny, o których mowa w art. 113 ust. 2 pkt 1 *ustawy Prawo ochrony środowiska* (oraz tereny położone w odległości do 250 m od nich), to tzw. obszary chronione akustycznie, czyli tereny przeznaczone: pod zabudowę mieszkaniową, pod szpitale i domy opieki społecznej, pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, na cele uzdrowiskowe, na cele rekreacyjno-wypoczynkowe lub na cele mieszkaniowo-usługowe (tereny te określane są w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; natomiast w przypadku braku planów określenia dokonuje się na podstawie faktycznego zagospodarowania i wykorzystywania tego i sąsiednich terenów; art. 115 przywołanej ustawy),
- działalność jest prowadzona z użyciem materiałów wybuchowych – materiały wybuchowe to, w myśl art. 3 pkt 9 *ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego*, substancje chemiczne stałe lub ciekłe albo mieszaniny substancji, zdolne do reakcji chemicznej z wytwarzaniem gazu o takiej temperaturze i ci-

śnieniu, i z taką szybkością, że mogą powodować zniszczenia w otaczającym środowisku, a także wyroby wypełnione materiałem wybuchowym (w myśl *ustawy Prawo geologiczne i górnicze* do grupy tej należą środki strzałowe),

- ustalenie obecności obszarów górniczych w sąsiedztwie planowanego wydobycia (tzn. w odległości do 500 m od skraju analizowanego obszaru górniczego) możliwe będzie dzięki rejestrowi obszarów górniczych prowadzonemu przez Ministra Środowiska (art. 52 ust. 1. *ustawy Prawo geologiczne i górnicze*) lub dzięki informacjom, które są w posiadaniu organu koncesyjnego.

Źródła

- Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, ze zm.).
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, ze zm.).

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, ze zm.).

Ustawa z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. Nr 117, poz. 1007, ze zm.).

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, ze zm.).

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 32, poz. 159).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 41

- 41) wydobywanie kopalin ze złoża:
- metodą podziemną inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 27 lit. b lub metodą otworów wiertniczych inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 24,
  - na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 24 lub ze śródlądowych wód powierzchniowych;

II.2. Przemysł wydobywczy:

[...]

- górnictwo podziemne;
- wydobycie minerałów przy pomocy pogłębiarek morskich lub rzecznych;

[...]

II.2. *Extractive industry*

[...]

- underground mining;*
- extraction of minerals by marine or fluvial dredging;*

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zaliczać się będzie wydobywanie:

- kopalin ze złoża metodą podziemną o wydobyciu mniejszym niż 100 000 m³ kopaliny rocznie,
- gazu ziemnego, w ilości równej lub mniejszej niż 500 000 m³ na dobę, ze złoża metodą otworów wiertniczych,
- ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych, w ilości równej lub mniejszej niż 500 ton na dobę, ze złoża metodą otworów wiertniczych,
- kopalin, innych niż gaz ziemny lub ropa naftowa i jej pochodne, ze złoża metodą otworów wiertniczych (bez względu na skalę wydobycia),
- kopalin, innych niż gaz ziemny lub ropa naftowa i jej pochodne, z obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej,
- kopalin ze złoża ze śródlądowych wód powierzchniowych.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 42

- 42) wiercenia wykonywane w celu:
- składowania odpadów promieniotwórczych,
  - zaopatrzenia w wodę, z wyłączeniem wykonywania ujęć wód podziemnych o głębokości mniejszej niż 100 m;

II.2. Przemysł wydobywczy:

[...]

- głębokie wiercenia, w szczególności:
  - wiercenia geotermiczne,
  - wiercenia w celu składowania odpadów jądrowych,

– wiercenia w celu zaopatrzenia w wodę, z wyjątkiem wierceń w celu zbadania stabilności gruntu;

[...]

II.2. *Extractive industry*

[...]

- deep drillings, in particular:*
  - geothermal drilling,*
  - drilling for the storage of nuclear waste material,*
  - drilling for water supplies,*

with the exception of drillings for investigating the stability of the soil;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis obejmuje przedsięwzięcia niezwiązane z wydobyciem kopalin, a polegające na wykonaniu otworów wiertniczych służących:

- składowaniu odpadów promieniotwórczych (bez względu na głębokość wiercenia),

- zaopatrzeniu w wodę, jeżeli głębokość wiercenia osiągnie lub przekroczy 100 m.

W przypadku, kiedy wiercenie wykonywane w celu zaopatrzenia w wodę osiągnie mniejszą niż 100 m głębokość, ale urządzenie lub zespół urządzeń umożliwiający pobór wód podziemnych albo sztuczne systemy zasilania wód podziemnych (korzystające z ujęć podziemnych) będą przedsięwzięciami mogącymi zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, fakt wykonania wiercenia należy uwzględnić w ramach przeprowadzania *screeningu* lub/i oceny oddziaływania na środowisko.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 43

- 43) poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin:
- a) połączone z robotami geologicznymi wykonywanymi przy użyciu materiałów wybuchowych,
  - b) na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej,
  - c) prowadzone metodą podziemną,
  - d) wykonywane metodą otworów wiertniczych o głębokości większej niż 1 000 m;

– drilling for the storage of nuclear waste material,
– drilling for water supplies,
with the exception of drillings for investigating the stability of the soil;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Ustawa Prawo geologiczne i górnicze definiuje, użyte w zasadniczej części przepisu, określenia:

- **poszukiwaniem** jest wykonywanie prac geologicznych w celu odkrycia i wstępnego udokumentowania zasobów złóż kopalin lub wód podziemnych (art. 6 pkt 4 ww. ustawy),
- **rozpoznawanie** z kolei obejmuje wykonywanie prac geologicznych na obszarze wstępnie udokumentowanego złoża kopaliny lub wód podziemnych (art. 6 pkt 5 ww. ustawy),
- **złożami kopalin** są naturalne nagromadzenia minerałów i skał oraz innych substancji stałych, gazowych i ciekłych, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą (art. 6 pkt 1 ww. ustawy).

Niezbędne jest przywołanie kilku kolejnych terminów występujących w objaśnionych wyżej pojęciach, jak i samym przepisie¹:

- **praca geologiczna** to projektowanie i wykonywanie badań w celu ustalenia budowy geologicznej kraju, a zwłaszcza poszukiwania i rozpozna-

II.2. Przemysł wydobywczy:

[...]

- b) górnictwo podziemne;
- c) wydobycie minerałów przy pomocy pogłębiarek morskich lub rzecznych;
- d) głębokie wiercenia, w szczególności:
  - wiercenia geotermiczne,
  - wiercenia w celu składowania odpadów jądrowych,
  - wiercenia w celu zaopatrzenia w wodę, z wyjątkiem wierceń w celu zbadania stabilności gruntu;

[...]

II.2. Extractive industry

[...]

- b) *underground mining;*
- c) *extraction of minerals by marine or fluvial dredging;*
- d) *deep drillings, in particular:*
  - *geothermal drilling,*

¹ – określenia tu nie uwzględnione (m. in. materiały wybuchowe, obszary morskie Rzeczypospolitej Polskiej) objaśniono przy omawianiu innych przepisów.

wania złóż kopalin, wód podziemnych, określania warunków geologiczno-inżynierskich, a także sporządzanie map i dokumentacji geologicznych oraz projektowanie i wykonywanie badań na potrzeby wykorzystania ciepła Ziemi lub ujmowania wód podziemnych (art. 6 pkt 2 ww. ustawy),

– **robota geologiczna** to wykonywanie w ramach prac geologicznych wszelkich czynności poniżej powierzchni ziemi, w tym wykonywanych przy użyciu materiałów wybuchowych, oraz likwidacja wyrobisk po tych czynnościach (art. 6 pkt 3 ww. ustawy).

Zwrócenia uwagi wymaga, że w przepisie występuje rozróżnienie podziemnej metody poszuki-

wania lub rozpoznawania złóż kopalin od metody otworowej (otworów wiertniczych). Metoda prowadzenia prac geologicznych, obejmujących roboty geologiczne (czyli czynności wykonywane poniżej powierzchni ziemi), winna być wskazana w projekcie prac geologicznych (w myśl art. 31 ust. 2 ww. ustawy, gdzie mowa jest o konieczności uwzględnienia w tym projekcie „sposobu osiągnięcia zamierzonego celu prac”).

Źródła

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r., Nr 228, poz. 1947, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 44

44) pozyskiwanie gruntu na skutek trwałego odkładu na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej;

II.1. Rolnictwo, leśnictwo i akwakultura
[...]

g) rekultywacja terenów z morza.

II.1. Agriculture, silviculture and aquaculture
[...]

g) reclamation of land from the sea.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Zjawisko powstawania gruntów na skutek trwałego, naturalnego lub sztucznego, odkładu na obsza-

rach morskich RP przewidziane jest w *ustawie Prawo wodne*. Ustawa ta stanowi jednocześnie, że tak powstałe grunty pozostają własnością Skarbu Państwa.

Naturalne odkłady gruntu są skutkiem procesów geomorfologicznych – sedymentacji. Sztuczne pozyskiwanie gruntu z terenów morskich znane jest jako wydzieranie łądu morzu i polega na tworzeniu polderów.

Źródła

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 45

45) instalacje do produkcji paliw z produktów roślinnych, z wyłączeniem instalacji do wytwarzania biogazu rolniczego w rozumieniu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.) o zainstalowanej mocy elektrycznej nie większej niż 0,5 MW lub wytwarzających ekwiwalentną ilość biogazu rolniczego wykorzystywanego do innych celów niż produkcja energii elektrycznej;

–
–

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przetwarzanie produktów roślinnych celem uzyskania paliw należy do grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środo-

wisko. Definicja paliwa została określona w *ustawie Prawo energetyczne* – jest to paliwo stałe, ciekłe albo gazowe będące nośnikiem energii chemicznej (art. 3 pkt 3).

Natomiast *ustawa o ochronie roślin* precyzuje pojęcie produktu roślinnego (art. 2 pkt 2). Jednak skorzystanie z niego – ze względu na zastosowany zakres objaśnienia – może prowadzić do nieporozumień¹. Wobec powyższego na potrzeby omawianych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, za produkt roślinny uznać należy jakikolwiek surowiec pochodzenia roślinnego służący do produkcji paliw, który nie jest odpadem.

Zastosowane w przepisie wyłączenie dotyczy instalacji produkujących biogaz rolniczy w rozumieniu *ustawy Prawo energetyczne*, którym jest paliwo gazowe otrzymywane z surowców rolniczych,

produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości przemysłu rolno-spożywczego lub biomasy leśnej w procesie fermentacji metabolicznej (art. 3 pkt 20a). W myśl art. 9a ust. 11 tej ustawy minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, m.in. sposób przeliczania ilości wytworzonego biogazu rolniczego na ekwiwalentną ilość energii elektrycznej.

Źródła

Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, ze zm.).

Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849, ze zm.).

¹ – wg przywołanej ustawy **produkt roślinny** to nieprzetworzony lub poddany wstępnemu przetworzeniu materiał pochodzenia roślinnego, który nie jest **rośliną**; użyte w tejże ustawie pojęcie **rośliny** oznacza – żywe rośliny lub ich części, wraz z nasionami w rozumieniu botanicznym przeznaczonymi do siewu, w szczególności: a) owoce, w rozumieniu botanicznym, z wyjątkiem głęboko zamrożonych, b) warzywa, z wyjątkiem głęboko zamrożonych, c) bulwy, bulwocebule, rozłogi, cebule i kłącza, d) kwiaty cięte, e) ścięte drzewa z liśćmi, f) gałęzie z liśćmi, g) kultury tkankowe roślin, h) liście, łęty, i) żywy pyłek, j) oczka, zrazy, sadzonki (art. 2 pkt 1 ww. ustawy).

§ 3 ust. 1 pkt 46

46) stocznie produkcyjne lub remontowe;

II.4. Produkcja i przetwarzanie metali

[...]

g) stocznie;

II.4. Production and processing of metals

[...]

g) shipyards;

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przyjmując, że w stoczniach prowadzona jest budowa (i remont) statków, w znaczeniu określonym prawodawstwem dotyczącym żeglugi morskiej oraz śródlądowej, czyli:

– urządzeń pływających przeznaczonych lub używanych do żeglugi morskiej (art. 2 § 1 *ustawy Kodeks morski*),

– urządzeń pływających o napędzie mechanicznym lub bez napędu mechanicznego, w tym również promy, wodoloty i poduszki przeznaczone lub używane na śródlądowych drogach wodnych do przewozu osób lub rzeczy, pchania lub holowania, [...], połowu ryb, [...], uprawiania sportu lub rekreacji (art. 5 ust. 1 pkt 1 *ustawy o żegludze śródlądowej*),

to wymienione w przepisie przedsięwzięcia obejmą obiekty duże, w których odbywa się produkcja i/lub remont np. kontenerowców, jak i mniejsze wytwarzające np. jachty.

Źródła

Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 857, ze zm.).

Ustawa z dnia 18 września 2001 r. Kodeks morski (Dz. U. z 2009 r. Nr 217, poz. 1689, ze zm.).

§ 3 ust. 1 pkt 47

47) instalacje do wyrobu płyt pilśniowych, płyt wiórowych, sklejek lub mebli;

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Działalność polegająca na wytwarzaniu wyrobów, w których głównym składnikiem jest drewno¹, ujmuje *Polska Klasyfikacja Działalności*:

– **płyty pilśniowe, płyty wiórowe i sklejki** przypisano do działu 16 pn. „produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania”, a szczegółowiej ujęto je w podklasie 16.21.Z – produkcja arkuszy fornirowych i płyt wykonanych na bazie drewna; należy

zaznaczyć, że w opisie podklasy rozróżniono płyty pilśniowe, wiórowe od fornirowych, jednak mimo to, wszystkie przedsięwzięcia objęte podklasą działalności 16.21.Z, należy uznać za przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,

– **meble** ujęto w dziale 31 pn. „produkcja mebli”.

Zatem przedsiębiorca planujący uruchomienie działalności określonej w przywołanych kategoriach PKD, nie powinien mieć wątpliwości, co do konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Źródła

Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, ze zm.).

¹ – jeżeli w ramach instalacji do produkcji płyt pilśniowych wytwarzana będzie masa włóknista, przedsięwzięcie należy zaliczyć do grupy mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (§ 2 ust. 1 pkt 19).

§ 3 ust. 1 pkt 48

- 48) tartaki i stolarnie posiadające instalacje do impregnacji drewna lub o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 10 000 m³ drewna na rok;

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Wymienione przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko obejmują instalacje służące głównie do mechanicznego przetwarzania drewna.

W tartakach prowadzona jest produkcja wyrobów tartacznych – działalność taka ujęta jest w podklasie 16.10.Z PKD „Produkcja wyrobów tartacznych” i obejmuje:

- piłowanie, heblowanie i obróbkę mechaniczną drewna,
- rozcinanie na warstwy, korowanie lub struganie kłód,
- produkcję drewnianych podkładów kolejowych,
- produkcję drewnianych materiałów podłogowych niepołączonych,
- produkcję wełny drzewnej, mączki drzewnej, wiórów,
- suszenie drewna,
- impregnowanie drewna i obróbkę chemiczną drewna z użyciem środków konserwujących lub innych substancji.

W stolarniach produkowane są różnorodne wyroby drewniane, wykorzystywane np. w budow-

nictwie. Do tego rodzaju działalności należy zaliczyć następujące podklasy działu 16 PKD pn. „produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania”:

- 16.22.Z Produkcja gotowych parkietów podłogowych,
- 16.23.Z Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa,
- 16.24.Z Produkcja opakowań drewnianych,
- 16.29.Z Produkcja pozostałych wyrobów z drewna [...].

Aby wyżej wymienione typy przedsięwzięć wymagały uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach winny spełniać jeden z warunków:

- w procesie technologicznym stosowana będzie impregnacja drewna w przeznaczony do tego instalacji,
- zdolność produkcyjna (odnosząca się zarówno do tartaków, jak i stolarni) wyniesie 10 000 m³ w ciągu roku.

Objaśnienie terminu „zdolność produkcyjna” wskazywano wcześniej wielokrotnie, natomiast impregnacja drewna to proces służący jego zabezpieczeniu przed szkodliwymi czynnikami, głównie biotycznymi.

Źródła

Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 49

- 49) trasy narciarskie, tory bobslejowe, wyciągi narciarskie, w tym wyciągi do narciarstwa wodnego, skocznie narciarskie, oraz urządzenia im towarzyszące;

II.12. Turystyka i wypoczynek

- a) nartostrady, wyciągi narciarskie i kolejki linowe oraz inwestycje towarzyszące;

[...]

II.12. *Tourism and leisure*

- a) *ski-runs, ski-lifts and cable-cars and associated developments;*

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięcia wymienione w przepisach obejmują infrastrukturę umożliwiającą uprawianie wybranych sportów zimowych:

- narciarstwa zjazdowego (trasy i wyciągi narciarskie),
- skoków narciarskich (skocznie narciarskie),
- bobslejów (trasy bobslejowe).

Infrastruktura ta w większości – trasy narciarskie, tory bobslejowe, skocznie narciarskie – została zakwalifikowana do klasy 2414 *PKOB* pn. „budowle sportowe i rekreacyjne pozostałe”. Nie wskazano tam wyciągów narciarskich, jednak mowa jest o wyciągach orczykowych, krzesełkowych i kabinowych (z dopiskiem „zainstalowane na stałe”; w odniesieniu do omawianego przepisu takie zastrzeżenie jest nieuprawnione). Natomiast *PKD* plasuje wyciągi narciarskie w podklasie 49.39.Z pn. „pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany”, zaraz za wyciągami orczykowymi. Jednak również nieuprawnione byłoby

akceptowanie zapisu rozróżniającego wyciągi orczykowe od narciarskich, ponieważ oba wymienione rodzaje wyciągów podlegają omawianemu tu przepisowi.

Za urządzenia towarzyszące uznać należy obiekty niezbędne do funkcjonowania ww. infrastruktury lub obsługi osób z niej korzystających.

Źródła

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (*PKOB*) (Dz. U. Nr 112, poz. 1316, ze zm.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (*PKD*) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 50

50) ośrodki wypoczynkowe lub hotele, zlokalizowane poza terenami mieszkaniowymi, terenami przemysłowymi, innymi terenami zabudowanymi i zurbanizowanymi terenami niezabudowanymi, w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454), wraz z towarzyszącą im infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:

- a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
- b) 2 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a

– przy czym przez powierzchnię zabudowy rozumie się powierzchnię terenu zajęta przez obiekty budowlane oraz pozostałą powierzchnię przeznaczoną do przekształcenia w wyniku realizacji przedsięwzięcia;

II.12. Turystyka i wypoczynek
[...]

- c) ośrodki wypoczynkowe i kompleksy hotelowe poza obszarami miejskimi wraz z inwestycjami towarzyszącymi;

[...]

II.12. *Tourism and leisure*

[...]

c) *holiday villages and hotel complexes outside urban areas and associated developments;*

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wskazano na podstawie czterech cech:

- 1) przeznaczenia obiektu (ośrodki wypoczynkowe, hotele),
- 2) rodzaju użytku gruntowego, na terenie którego planowana jest budowa obiektu,
- 3) lokalizacji przyszłego obiektu względem granic form ochrony przyrody,
- 4) powierzchni zabudowy przyszłego obiektu.

1) Za działalność objętą omawianym przepisem należy uznać tę, przewidzianą przez podklasy 55.10.Z i 55.20.Z *PKD*, czyli hotele i podobne obiekty zakwaterowania oraz obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania.

Do pierwszej z wymienionych grup przypisano obiekty, w których celem jest zapewnienie za-

kwaterowania w cyklu dziennym lub tygodniowym. W opisie podklasy wskazano, że „obiekty tu sklasyfikowane zapewniają zakwaterowanie w umeblowanych pokojach, apartamentach z usługami codziennego sprzątnięcia, siania łóżek oraz szeroki zakres usług dodatkowych takich jak: usługi podawania posiłków i napojów, usługi parkingowe, usługi pralni, udostępnianie basenów kąpielowych, pomieszczeń do ćwiczeń gimnastycznych czy urządzeń rekreacyjnych oraz udostępnianie sal konferencyjnych”. Podklasą tą objęto hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe (np. wotele, bo-tele, novotele, zajazdy, zamki).

Z kolei celem funkcjonowania obiektów noclegowych turystycznych i miejsc krótkotrwałego zakwaterowania jest „zapewnienie zakwaterowania w cyklu dziennym lub tygodniowym w specjalnie wydzielonych umeblowanych pokojach lub pomieszczeniach umożliwiających mieszkanie, przygotowywanie posiłków oraz spanie lub z warunkami do gotowania lub wyposażonymi kuchniami”. Obiektami tymi mogą być pokoje, apartamenty albo mieszkania w budynkach wielopiętrowych, zespoły takich budynków, domki letniskowe lub kempingowe. Do grupy tej zaliczono m. in. ośrodki kolonijne i pozostałe obiekty wypoczynku wakacyjnego (np. ośrodki wczasowe, domy wycieczkowe, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe), czy schroniska młodzieżowe i górskie.

2) Użytki gruntowe inne niż tereny mieszkaniowe, tereny przemysłowe, inne tereny zabudowane i zurbanizowane tereny niezabudowane (wskazane w *rozporządzeniu w sprawie ewidencji gruntów i budynków*), czyli te których omawiany przepis dotyczy to m.in.:

- użytki rolne,
- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione,
- użytki ekologiczne¹,
- nieużytki.

Pozyskanie informacji o użytkach gruntowych terenu, na którym przewiduje się realizację inwestycji, możliwe jest od starosty, w formie wypisu.

3) Wskazane w przepisie obszary chronione to parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, użytki ekologiczne lub zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

4) Znaczenie określenia „powierzchnia zabudowy” zdefiniowano w przepisie, tu należy podkreślić, że termin ten nie odnosi się tylko do powierzchni obiektów budowlanych.

W przepisie wskazano ponadto, że *screeningowi*, a w przypadkach uzasadnionych, także ocenie oddziaływania na środowisko, podlega towarzysząca ośrodkowi wypoczynkowemu lub hotelowi, infrastruktura (związana z funkcjonowaniem tychże obiektów).

Źródła

Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, ze zm.).

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, ze zm.).

¹ – nie oznacza to automatycznie, że grunt ten jest objęty formą ochrony przyrody

§ 3 ust. 1 pkt 51

51) stałe pola kempingowe lub karawaningowe:

- a) na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- b) o powierzchni zagospodarowania nie mniejszej niż 0,5 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a;

II.12. Turystyka i wypoczynek

[...]

- d) stałe obozy kempingowe i karawaningowe;

[...]

II.12. *Tourism and leisure*

[...]

d) *permanent camp sites and caravan sites*;
[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określone mianem pól kempingowych lub karawaningowych, to jednocześnie podklasa działalności oznaczona symbolem 55.30.Z PKD pn. „pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe”, która obejmuje zapewnienie:

- krótkotrwałego zakwaterowania w obozowiskach (np. rekreacyjnych, wędkarskich, łowieckich), przyczepach kempingowych,
- miejsc dla pojazdów kempingowych,
- miejsc na ustawienie namiotów.

W przepisie wprowadzono rozróżnienie powodujące, że na terenach parków narodowych, rezer-

watów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, obszarów Natura 2000, użytków ekologicznych lub zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, w stosunku do wszelkich pól kempingowych, lub karawaningowych wymagane będzie uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Poza wskazanymi obszarami chronionym wymóg taki obowiązywał będzie w stosunku do pól o powierzchni zagospodarowania równiej lub większej niż 0,5 ha (za powierzchnię zagospodarowania uznać należy całą powierzchnię przeznaczoną na pole kempingowe, lub karawaningowe).

Źródła

Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 52–56

52) zabudowa przemysłowa lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:

- a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
- b) 1 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a

– przy czym przez powierzchnię zabudowy rozumie się powierzchnię terenu zajęta przez obiekty budowlane oraz pozostałą powierzchnię przeznaczoną do przekształcenia w wyniku realizacji przedsięwzięcia;

53) zabudowa mieszkaniowa wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą:

- a) objęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:
  - 2 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otuli-

nach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,

- 4 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze,

b) nieobjęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:

- 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
- 2 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze

– przy czym przez powierzchnię zabudowy rozumie się powierzchnię terenu zajęta przez obiekty budowlane oraz pozostałą powierzchnię przeznaczoną do przekształcenia w wyniku realizacji przedsięwzięcia;

54) centra handlowe wraz z towarzyszącą im infrastrukturą o powierzchni użytkowej nie mniejszej niż:

- a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6

- ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
- b) 2 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a
- przy czym przez powierzchnię użytkową rozumie się sumę powierzchni zabudowy i powierzchni zajętej przez pozostałe kondygnacje nadziemne i podziemne mierzone po obrysie zewnętrznym rzutu pionowego obiektu budowlanego;
- 55) zabudowa usługowa inna niż wymieniona w pkt 54, w szczególności szpitale, placówki edukacyjne, kina, teatry, obiekty sportowe, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą:
- a) objęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:
- 2 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
  - 4 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze,
- b) nieobjęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:
- 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
  - 2 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze
- przy czym przez powierzchnię zabudowy rozumie się powierzchnię terenu zajęta przez obiekty budowlane oraz pozostałą powierzchnię przeznaczoną do przekształcenia w wyniku realizacji przedsięwzięcia;
- 56) garaże, parkingi samochodowe lub zespoły parkingów, wraz z towarzyszącą im infrastrukturą, o powierzchni użytkowej nie mniejszej niż:
- a) 0,2 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwiet-

- nia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
- b) 0,5 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a
- przy czym przez powierzchnię użytkową rozumie się sumę powierzchni zabudowy i powierzchni zajętej przez pozostałe kondygnacje nadziemne i podziemne mierzone po obrysie zewnętrznym rzutu pionowego obiektu budowlanego;

II. 10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne

- a) przedsięwzięcia inwestycyjne na obszarach przemysłowych;
- b) przedsięwzięcia inwestycyjne na obszarach miejskich, włączając budownictwo centrów handlowych i parkingów;

[...]

II.10. Infrastructure projects

- a) industrial estate development projects;*
- b) urban development projects, including the construction of shopping centres and car parks;*

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko są różnego typu budowle i towarzysząca im infrastruktura, zajmujące pewną powierzchnię, której wielkość jest cechą kwalifikującą przedsięwzięcie do ww. grupy.

W omawianych przepisach rozróżniono:

- zabudowę przemysłową (pkt 52),
- zabudowę magazynową (pkt 52),
- zabudowę mieszkaniową (pkt 53),
- zabudowę usługową, w tym m.in. centra handlowe, czy placówki edukacyjne (pkt 54 i 55),
- parkingi i garaże (pkt 56).

Wskazanie czy dana zabudowa należy do któregoś z wymienionych typów nie powinno nastroczać kłopotów. Za zabudowę przemysłową należy rozumieć zabudowę przeznaczoną do działalności produkcyjnej, za magazynową – służącą przechowywaniu dóbr materialnych, zaś zabudowa usługowa dotyczy wszelkich rodzajów przewidzianych w PKWiU usług (szczególnie zostały tu potraktowane placówki handlowe).

Uznanie zabudowy za przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko następuje na podstawie wiedzy o:

(I)

– powierzchni zabudowy, którą jest powierzchnia terenu zajęta przez obiekty budowlane oraz pozostałe powierzchnie przeznaczone do przekształcenia w wyniku realizacji przedsięwzięcia (pkt 52, 53 i 55);

lub

– powierzchni użytkowej, którą jest suma (wskazanej wyżej) powierzchni zabudowy i powierzchni zajętej przez pozostałe kondygnacje nadziemne i podziemne mierzone po obrysie zewnętrznym rzutu pionowego obiektu budowlanego (pkt 54 i 56);

(II)

– lokalizacji planowanej zabudowy w stosunku do obszarów objętych ochroną (pkt 52–56);

(III)

– objęciu planowanej zabudowy ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego¹ lub miejscowego planu odbudowy² (pkt 53 i 55).

Zaznaczenia wymaga fakt, że integralną częścią omawianych przedsięwzięć jest „towarzysząca infrastruktura”, czyli wszelkie elementy przedsięwzięcia inne niż budowle. Ich obecność należy uwzględniać tak przy samej kwalifikacji przedsięwzięcia (jeżeli powodują zabudowanie lub utwardzenie nieruchomości), jak i w ra-

mach screeningu czy oceny oddziaływania na środowisko.

Ponadto podkreślenia wymaga, że wartość parametru powierzchni – czy to zabudowy, czy użytkowej – dla obszarów objętych formami ochrony przyrody lub ich otulin różni się znacznie od pozostałych obszarów (zlokalizowanych poza nimi).

Niżej zestawiono cechy planowanej zabudowy decydujące o przynależności do grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (objaśnienia: mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego; mpo – miejscowy plan odbudowy)

Źródła

Ustawa z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu (Dz. U. Nr 84, poz. 906, ze zm.).

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717, ze zm.).

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, ze zm.).

Typ zabudowy		Rodzaj obszaru		Obszary chronione i ich otuliny	Pozostałe obszary	
		powierzchnia zabudowy [ha]				
zabudowa przemysłowa i magazynowa (pkt 52)				≥0,5	≥1,0	
zabudowa mieszkaniowa	z mpzp lub mpo (pkt 53 lit. a)			≥2,0	≥4,0	
	bez mpzp lub mpo (pkt 53 lit. b)			≥0,5	≥2,0	
zabudowa usługowa	inna niż centra handlowe, w tym szpitale, placówki edukacyjne, kina, teatry, obiekty sportowe	z mpzp lub mpo (pkt 55 lit. a)		≥2,0	≥4,0	
		bez mpzp lub mpo (pkt 55 lit. b)		≥0,5	≥2,0	
			powierzchnia użytkowa [ha]			
	centra handlowe (pkt 54)			≥0,5	≥2,0	
garaże, parkingi samochodowe lub zespoły parkingów (pkt 56)				≥0,2	≥0,5	

¹ – o miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego mówi ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;

² – o miejscowym planie odbudowy mówi ustawa o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu.

§ 3 ust. 1 pkt 57

57) parki rozrywki, pola golfowe i stadiony, wraz z towarzyszącą im infrastrukturą

II.12. Turystyka i wypoczynek
[...]

e) parki rozrywki.

[...]

II.12. Tourism and leisure

[...]

e) theme parks.

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy wielkoobszarowych, nie zdefiniowanych w krajowym prawie, obiektów sportowych lub rekreacyjnych.

Park rozrywki, tak w rozporządzeniu, jak i dyrektywie 85/337/EWG, jako przedsięwzięcie wymagające *screeningu* nie został szczegółowo opisany. Wskazane jest zatem przytoczenie wyjaśnień Komisji Europejskiej odnośnie cech umożliwiających klasyfikację ww. obiektów: *Parki uwzględnione w tej kategorii przedsięwzięć mogą być stworzone np. dla celów rekreacyjnych, edukacyjnych lub informacyjnych. Jednak należy zauważyć, że kategoria przedsięwzięć*

„park rozrywki” jest wymieniona w Załączniku II(12) w pozycji “Turystyka i wypoczynek”. Na przykład park o określonej tematyce, posiadający określoną atrakcję lub kilka atrakcji, jak na przykład wesołe miasteczko, powinien być uwzględniany jako park rozrywki. Obszary przeznaczone na atrakcje rozrywkowe oparte na lub związane z konkretnym tematem powinny również zostać objęte tą kategorią przedsięwzięć. Na przykład aquaparki i ogrody zoologiczne należy uznawać za należące do tej kategorii przedsięwzięć.

W prawie krajowym brak jest stosownej definicji tego typu obiektów. W PKD utworzono podklasę 93.21.Z pn. „działalność wesołych miasteczek i parków rozrywki”, którą określono jako obejmującą „działalność wesołych miasteczek i parków rozrywki oraz organizowanie różnych atrakcji rozrywkowych i rekreacyjnych, takich jak: zjazdy wodne, gry, pokazy, wystawy tematyczne i imprezy plenerowe”. Ze względu na szerokie, a przy tym niejednoznaczne określenie należy zaznaczyć, że „wesołe miasteczka i parki wypoczynkowe”, to również obiekty budowlane przynależące do klasy „budowle sportowe i rekreacyjne pozostałe” *Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych* (oznaczono je kodem 2412).

Pola golfowe ujęto w podklasie 93.11.Z pn. „działalność obiektów sportowych” PKD, jednocześnie jest to rodzaj budowli należącej do ww. kla-

sy obiektów budowlanych *PKOB* (należy podkreślić, że omawiany tu przepis nie dotyczy ścieżek do minigolfa).

Stadiony są rodzajem obiektu budowlanego zakwalifikowanego do kategorii V załącznika *ustawy Prawo budowlane*. W ustawie tej, w kontekście konieczności uzyskania pozwolenia na budowę (a w zasadzie wobec braku takiej potrzeby) wymieniono „boiska szkolne” oraz „boiska” (art. 29 ust. 1 pkt 9). W *PKOB* nie ujęto „stadionów” – wskazano za to boiska, natomiast w PKD mowa jest o „działalności stadionów”. Stadionów dotyczy również *rozporządzenie w sprawie warunków bezpieczeństwa, jakie powinny spełniać stadiony*, na których mogą odbywać się mecze piłki nożnej, jednak i tu nie wprowadzono definicji stadionu.

Wobec braku legalnej definicji tego typu obiektów za stadion, w myśl *Leksykonu naukowo-technicznego*, uznać należy teren z urządzeniami sportowymi, trybunami itp. zazwyczaj z centralnie położonym i otoczonym bieżnią lekkoatletyczną boiskiem sportowym.

Źródła

Iwańska J. i in. 2001. *Leksykon naukowo-techniczny*. WNT, Warszawa.

Lindstrom K., Florido J.M.K. i inni. 2008. *Interpretacja definicji niektórych kategorii przedsięwzięć z załączników I i II do Dyrektywy EIA*. Komisja Europejska, Bruksela.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB) (Dz. U. Nr 112, poz. 1316, ze zm.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, ze zm.).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 czerwca 2010 r. w sprawie warunków bezpieczeństwa, jakie powinny spełniać stadiony, na których mogą odbywać się mecze piłki nożnej (Dz. U. Nr 121, poz. 820).

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 58

58) linie kolejowe wraz z terminalami transportu kombinowanego przeznaczonego do obsługi przewozu rzeczy inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 29 oraz mosty, wiadukty lub tunele liniowe w ciągu dróg kolejowych;

II.10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne

[...]

- c) budowa dróg kolejowych i urządzeń do przeładunku w transporcie mieszanym oraz terminali dla transportu mieszanego (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.10. Infrastructure projects

[...]

- c) construction of railways and intermodal transshipment facilities, and of intermodal terminals (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko są linie kolejowe wszystkie inne niż te, które ujmują treść przepisu § 2 ust. 1 pkt 29 oraz terminale transportu kombinowanego przewidziane do funkcjonowania przy liniach kolejowych innych niż wchodzące w skład transeuropejskiego systemu kolei dużych prędkości lub transeuropejskiego systemu kolei konwencjonalnej.

Zwrócenia uwagi wymaga, że linia kolejowa to nie tylko droga kolejowa mająca początek i koniec wraz z przyległym pasem gruntu, na którą składają się odcinki linii, ale i budynki, budowle oraz urządzenia przeznaczone do prowadzenia ruchu kolejowego. I o ile w trakcie budowy nowej linii kolejowej lub rozbudowy/przebudowy linii istniejącej, w zakresie przedsięwzięcia należy ujmować wspomniane budynki, budowle lub urządzenia przewidziane do prowadzenia ruchu kolejowego, to w przypadku niezależnego wznoszenia lub przebudowy tychże obiektów, nie jest zasadne przyjmowanie, że stanowią one przedsięwzięcia wymienione w § 3 ust. 1 pkt 58.

Również obiekty wyłączone rozporządzeniem *w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko* (§ 3 ust. 1 pkt 54) – tzn. chodniki, konstrukcje oporowe, przepusty, kładki, przejścia przez tory kolejowe, przejazdy kolejowe, perony, wiaty peronowe, urządzenia odwadniające i odprowadzające wodę, ekrany akustyczne, urządzenia oświetleniowe, stałe zasłony odśnieżne, pasy przeciwpożarowe, urządzenia przeznaczone do prowadzenia ruchu kolejowego, obiekty do obsługi podróżnych, nastawnie oraz posterunki – nie są przedsięwzięciami, które realizowane samodzielnie (czy też rozbudowywane albo przebudowywane), należącymi do grupy mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Stwierdzenia takie uprawnia druga część omawianego przepisu, w której niezależnie wymieniono grupę obiektów inżynierskich, tj. mosty, wiaduk-

ty lub tunele liniowe w ciągu dróg kolejowych¹, stanowiących przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Źródła

Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 10 września 1998 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle kolejowe i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 151, poz. 987).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573, ze zm.).

Ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 94, ze zm.).

¹ – czyli wzdłuż tych dróg.

§ 3 ust. 1 pkt 59

59) lotniska inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 30 lub lądowiska, z wyłączeniem lądowisk centrów urazowych, o których mowa w ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410, z późn. zm.), przeznaczonych wyłącznie dla śmigłowców ratunkowych;

II.10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne

[...]

d) budowa lotnisk (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.10. Infrastructure projects

[...]

d) construction of airfields (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko będą lotniska o długości drogi startowej mniejszej niż 2 100 m oraz lądowiska określone w art. 2 pkt 5 ustawy *Prawo lotnicze*, jako wydzielony obszar na lądzie, wodzie

lub innej powierzchni w całości, lub w części przeznaczony do wykonywania startów, lądowań i naziemnego ruchu statków powietrznych¹.

Zastosowanie w przepisie wyłączenie dotyczy lądowisk centrów urazowych, którymi – w myśl art. 3 pkt 11 *ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym* – są wydzielone funkcjonalnie części szpitali, w rozumieniu przepisów o zakładach opieki zdrowotnej, w których działa szpitalny oddział ratunkowy, w których to częściach specjalistyczne oddziały są powiązane ze sobą organizacyjnie oraz zakresem zadań, w sposób pozwalający na szybkie diagnozowanie i leczenie pacjenta urazowego (spełniające wymagania określone w ustawie).

Źródła

Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (Dz. U. z 2006 r. Nr 100, poz. 696, ze zm.).

Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410, ze zm.).

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, ze zm.).

¹ – w ustawie definicja ta ma dalszą część – „obszar [...] **ujęty w ewidencji lądowisk**”, jednak w kontekście omawianego tu przepisu kwestia „wpisu do ewidencji” nie posiada znaczenia ani nie może znaleźć zastosowania, ponieważ obowiązek zgłoszenia lądowiska do ewidencji prowadzonej przez Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego musi nastąpić przed rozpoczęciem użytkowania lądowiska, m.in. po wykazaniu przez użytkownika, że lądowisko odpowiada właściwym wymaganiom (w myśl art. 93 ust. 2 *ustawy Prawo lotnicze*), czyli zawsze po realizacji lądowiska (poprzedzonej uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach). Należy też zaznaczyć, odnosząc się do tzw. „innych miejsc startów i lądowań” przywołanych w rozdziale 5 działu IV *ustawy Prawo lotnicze*, że sformułowanie „lądowisko” obejmie każde przedsięwzięcie (w rozumieniu art. 3 pkt 13 *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*), którego przeznaczenie określa art. 2 pkt 5 *ustawy Prawo lotnicze*.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 60

60) drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 31 i 32 oraz obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej, z wyłączeniem przebudowy dróg oraz obiektów

mostowych, służących do obsługi stacji elektroenergetycznych i zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

II.10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne

[...]

- e) budowa dróg, portów i urządzeń portowych, łącznie z portami rybackimi (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.10. Infrastructure projects

[...]

- e) construction of roads, harbours and port installations, including fishing harbours (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

W § 2 ust. 1 pkt 31 i 32 omawianego rozporządzenia wskazano rodzaje dróg będące przedsięwzięciami wymagającymi przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Są to:

- autostrady,
- drogi ekspresowe,
- drogi publiczne, które na długości równej lub większej niż 10 km posiadają co najmniej cztery pasy ruchu.

Wymienione powyżej przedsięwzięcia to „górne wykluczenie” dróg z grupy potencjalnie mogących znacząco oddziaływać na środowisko. „Wykluczenie dolne” zawiera przepis § 3 ust. 1 pkt 60 określający jakie cechy dróg powodują, że należy przeprowadzić w stosunku do nich badanie zasadności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Te cechy dróg to¹:

- rodzaj jej nawierzchni – twarda; droga o nawierzchni twardej to tzw. droga twarda, o której mowa w art. 2 pkt 2 *ustawy Prawo o ruchu drogowym*, czyli droga z jezdnią o nawierzchni bitumicznej, betonowej, kostkowej, klinkierowej lub brukowcowej oraz z płyt betonowych lub kamienno-betonowych, jeżeli długość nawierzchni przekracza 20 m (inne drogi są drogami gruntowymi),
- całkowita (a nie łączna, jak w przypadku § 2 ust. 1 pkt 32) jej długość – większa niż 1 km, również po zsumowaniu długości odcinków nie

przylegających do siebie (jak to może mieć miejsce np. przy dwustronnym przedłużaniu istniejącej drogi).

Zwrócenia uwagi wymaga znaczenie określenia droga. Według *ustawy Prawo o ruchu drogowym* (art. 2 pkt 1) droga to wydzielony pas terenu składający się z jezdni, pobocza, chodnika, drogi dla pieszych lub drogi dla rowerów, łącznie z torowiskiem pojazdów szynowych znajdującym się w obrębie tego pasa, przeznaczony do ruchu lub postoju pojazdów, ruchu pieszych, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt. Nieco odmienne znaczenie tego terminu podano w *ustawie o drogach publicznych* (art. 4 pkt 2) – to budowla wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami, stanowiąca całość techniczno-użytkową, przeznaczona do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowana w pasie drogowym. W obu definicjach wskazano przede wszystkim (wymieniając przy tym różnorodne urządzenia i obiekty towarzyszące) zasadnicze przeznaczenie tych budowli, czyli „ruch pojazdów”/„ruch drogowy”. I takiego znaczenia drogi dotyczy ich ewentualna przebudowa czy rozbudowa, o której mowa w § 3 ust. 2. O ile budując nową drogę lub zmieniając nawierzchnię drogi istniejącej, za elementy tychże przedsięwzięć należy uznawać również chodniki i inne tego typu obiekty, to budowa samych tylko chodników, zjazdów i innych tego typu konstrukcji, przy drogach istniejących, nie ingerująca w część drogi przeznaczoną do ruchu pojazdów nie będzie przedsięwzięciem, o którym mowa § 3 ust. 1 pkt 60. Podobnie jak w przypadku kolei, peryferyjne przedsięwzięcia drogowe budowane samodzielnie czy też przebudowywane – tj. zjazdy z drogi publicznej, przejazdy drogowe, pasy postojowe, pasy dzielące, pobocza, chodniki, ścieżki rowerowe, konstrukcje oporowe, przepusty, kładki, czy obiekty i urządzenia wyposażenia technicznego dróg² – nie są przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Wyjątek stanowią tu ujęte w przepisie obiekty mostowe, czyli budowle przeznaczone do przeprowadzenia drogi, samodzielnego ciągu pieszego lub pieszo-rowerowego, szlaku wędrówek zwierząt dziko żyjących, lub innego rodzaju komunikacji gospodarczej nad przeszkodą terenową, a w szczegól-

¹ – w przepisie znajduje się również wykluczenie ściśle określonych przebudów dróg, które omówiono w końcowej części tej charakterystyki.

² – w przypadku obiektów i urządzeń wyposażenia technicznego dróg należy rozważyć możliwość ich kwalifikacji do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na podstawie innych przepisów rozporządzenia (np. MOP – zabudowa usługowa).

ności: most, wiadukt, estakada, kładka (§ 3 pkt 1 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie). objaśnienia wymaga tu zastrzeżenie „w ciągu drogi o nawierzchni twardej” użyte w stosunku do obiektów mostowych. Oznacza to, z jednej strony, że przepis dotyczy obiektów związanych z drogami twardymi, a z drugiej, że obiekty te winny się znajdować w ciągu drogi, czyli w jej osi podłużnej, a nie poprzecznej (jak np. kładki dla pieszych nad drogą).

Zastosowane w przepisie wyłączenie dotyczy jedynie przebudów dróg oraz obiektów mostowych, które to drogi lub obiekty mostowe spełniają łącznie następujące warunki:

- służą do obsługi stacji elektroenergetycznych (ruch po tych drogach oraz obiektach mostowych odbywa się jedynie w związku z obsługą tychże stacji);
- zlokalizowane są poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy o ochronie przyrody, czyli nie znajdują się na terenie parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, obszaru Natura 2000, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 61

61) linie tramwajowe, koleje napowietrzne lub podziemne, w tym metro, kolejki linowe lub linie szczególnego charakteru, wraz z towarzyszącą im infrastrukturą, używane głównie do przewozu pasażerów;

II.10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne
[...]

h) linie tramwajowe, linie kolei nadziemnej lub podziemnej, kolejki wiązane lub podobne szczególnego typu, używane wyłącznie lub głównie do transportu osobowego;

[...]

II.10. Infrastructure projects

[...]

Źródła

Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 63, poz. 735, ze zm.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573, ze zm.).

Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115, ze zm.).

Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, ze zm.).

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, ze zm.).

h) tramways, elevated and underground railways, suspended lines or similar lines of a particular type, used exclusively or mainly for passenger transport;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy, innych niż koleje, systemów transportowych, w których pojazdy poruszają się w sposób skanalizowany, czyli po wyznaczonym przez urządzenie (szyny, liny¹) torze. Pośród omawianych przedsięwzięć przywołano:

- linie tramwajowe,
- koleje napowietrzne,
- koleje podziemne, w tym metro,

¹ – przy czym sam fakt funkcjonowania w systemie transportowym liny, nie może decydować o uznaniu przedsięwzięcia za linię szczególnego charakteru (np. promy).

- kolejki linowe,
- linie szczególnego charakteru.

Ze względu na niemożność określenia zakresu przedsięwzięć objętych mianem „linii szczególnego charakteru”, wcześniej wskazane linie tramwajowe i in. można traktować jako ich przykłady, a sam przepis należy odnosić do konstrukcji systemu transportowego.

Również wskazanie „używane głównie do przewozu pasażerów” ze względu na zastosowanie przysłówka „głównie”, równoważnego sformułowa-

niu „w szczególności”, pozwala wykluczyć z grupy przedsięwzięć objętych § 3 ust. 1 pkt 63 tylko obiekty, które będą przeznaczone wyłącznie do transportu towarów.

Wprowadzenie do przepisu „towarzyszącej infrastruktury” odnosi się wyłącznie do przypadków budowy linii – jeżeli przebudowa dotyczyć będzie jedynie elementów towarzyszących, to należy jej traktować jako przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 62

- 62) porty lub śródlądowe drogi wodne, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 33;

II.10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne

[...]

- e) budowa dróg, portów i urządzeń portowych, łącznie z portami rybackimi (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);
- f) budowa śródlądowych dróg wodnych niewymienionych w załączniku I, prace kanalizacyjne i przeciwpowodziowe;

[...]

II.12. Turystyka i wypoczynek

[...]

- b) porty jachtowe;

[...]

II.10. Infrastructure projects

[...]

- e) construction of roads, harbours and port installations, including fishing harbours (projects not included in Annex I);
- f) inland-waterway construction not included in Annex I, canalization and flood-relief works;

[...]

II.12. Tourism and leisure

[...]

- b) marinas;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy śródlądowych portów i dróg wodnych umożliwiających obsługę statków, których nośności wynosić będzie co najwyżej 1350 ton. Objasnienia dotyczące tych przedsięwzięć przedstawiono omawiając § 2 ust. 1 pkt 33.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 63

- 63) przystanie śródlądowe:

- a) dla nie mniej niż 10 statków, w tym statków używanych wyłącznie do uprawiania sportu lub rekreacji, o których mowa w ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej,
- b) wykorzystujące linię brzegową na długości większej niż 20 m;

II.10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne

[...]

- e) budowa dróg, portów i urządzeń portowych, łącznie z portami rybackimi (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.12. Turystyka i wypoczynek

[...]

b) porty jachtowe;

[...]

II.10. Infrastructure projects

[...]

e) construction of roads, harbours and port installations, including fishing harbours (projects not included in Annex I);

[...]

II.12. Tourism and leisure

[...]

b) marinas;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

W skład przystani śródlądowej wchodzi akwen i grunt oraz związana z nim infrastruktura, znajdująca się w jej granicach (art. 5 ust. 1 pkt 3 *ustawy o żegludze śródlądowej*). Uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach będą wymagały planowane do realizacji przystanie, jeżeli jeden z charakterystycznych parametrów zostanie osiągnięty lub przekroczony.

Pierwszym z kryteriów jest liczba statków (co najmniej 10), do obsługi których przystań będzie przeznaczona. Przywołana wcześniej ustawa – w art. 5 ust. 1 pkt 1 – wskazuje, że statek to urządzenie pływające o napędzie mechanicznym lub bez napędu mechanicznego, w tym również prom,

wodolot i poduszkowiec, przeznaczone lub używane na śródlądowych drogach wodnych do:

- przewozu osób lub rzeczy,
- pchania lub holowania,
- inspekcji, nadzoru nad bezpieczeństwem ruchu żeglugowego lub szkolenia,
- ratowania życia lub mienia,
- połowu ryb,
- wykonywania prac technicznych, utrzymania szlaków żeglugowych lub eksploatacji złóż kruszyw,
- uprawiania sportu lub rekreacji,
- celów mieszkalnych, biurowych, gastronomicznych, hotelowych lub warsztatowych, a także jako przystanie pływające, doki lub zakłady kąpielowe.

Mimo że w przytoczonej definicji odwołano się do „dróg wodnych”, nie oznacza to, że przepis odnosi się wyłącznie do przystani lokalizowanych wyłącznie przy tych drogach – dotyczy on wszelkich przystani śródlądowych.

Długość linii brzegowej (ponad 20 m) akwenu, która ma zostać zajęta na potrzeby przystani, to drugi z parametrów, który może powodować przypisanie przedsięwzięcia do grupy mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Niezbędne jest przy tym rozróżnienie terminu „linia brzegowa” i „nabrzeże” (rozbudowa nabrzeża w głąb akwenu może nie powodować zajęcia linii brzegowej).

Źródła

Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 857, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 64

64) porty lub przystanie morskie, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 34;

II.10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne

[...]

e) budowa dróg, portów i urządzeń portowych, łącznie z portami rybackimi (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.10. Infrastructure projects

[...]

e) construction of roads, harbours and port installations, including fishing harbours (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Wskazując porty i przystanie morskie, w stosunku do których konieczne jest badanie zasadności prze-

przewodzenia oceny oddziaływania na środowisko, należy uwzględnić treść § 2 ust. 1 pkt 34 – czyli stwierdzić czy:

- 1) przystań będzie obsługiwała promy;
- 2) przystań lub port będą obsługiwały jakiegokolwiek statki o nośności nieprzekraczającej (równej lub mniejszej) 1 350 ton.

Zatem przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko będą:

- porty morskie do obsługi statków o nośności równej lub mniejszej niż 1 350 ton;
- wszelkie przystanie morskie dla promów;
- przystanie morskie do obsługi statków o nośności równej lub mniejszej niż 1 350 ton.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 65

65) budowle przeciwpowodziowe, z wyłączeniem przebudowy wałów przeciwpowodziowych polegającej na doszczelnieniu korpusu wałów i ich podłoża, w celu ograniczenia możliwości ich rozmycia i przerwania w czasie przechodzenia wód powodziowych, a także regulacja wód lub ich kanalizacja rozumiana jako zagospodarowanie wód umożliwiające ich wykorzystanie do celów żeglugowych;

10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne

[...]

f) budowa śródlądowych dróg wodnych niewymienionych w załączniku I, prace kanalizacyjne i przeciwpowodziowe;

[...]

10. Infrastructure projects

[...]

f) inland-waterway construction not included in Annex I, canalization and flood-relief works;

[...]

1) budowli przeciwpowodziowych – będących rodzajem urządzeń wodnych, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 19 lit. a *ustawy Prawo wodne*; wobec schematu podziału urządzeń wodnych zastosowanego w art. 9 ust. 1 pkt 19, należy zastrzec, że jakakolwiek inna budowla niż wymienione w ww. przepisie, która spełniać będzie funkcje przeciwpowodziowe¹ również winna być uznana za objętą omawianym przepisem²,

2) kanalizacji wód (a właściwie rzek) – służy³ przekształceniu ich w drogę wodną, która będzie posiadała wymagane parametry (głębokość koryta oraz prędkość wody), czyli jest zagospodarowaniem wód umożliwiającym ich wykorzystanie do celów żeglugowych;

3) regulacja wód (a właściwie cieków naturalnych) – służy poprawie warunków korzystania z wód i ochronie przeciwpowodziowej i w myśl art. 67 ust. 2 *ustawy Prawo wodne*, sprowadza się do podejmowania przedsięwzięć (których zakres wykracza poza działania związane z utrzymaniem wód⁴) polegających w szczególności na kształtowaniu przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta cieku naturalnego.

Jedyne wyłączenie wprowadzone w przepisie, dotyczy przebudowy urządzeń wodnych – wałów

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis obejmuje przedsięwzięcia związane z kształtowaniem zasobów wodnych i dotyczy:

¹ – powódź, w myśl art. 9 ust. 1 pkt 10 *ustawy Prawo wodne*, to czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, powstałe na skutek wezbrania wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, powodujące zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

² – pod warunkiem, że nie jest to jedno z przedsięwzięć wymienionych w § 2 ust. 1 omawianego rozporządzenia.

³ – pojęcie to nie zostało zdefiniowane w *ustawie Prawo wodne*; przepis ten w pewien sposób zachodzi na „śródlądowe drogi wodne” (dlatego konieczne będzie, przy kwalifikacji tego typu przedsięwzięć, uwzględnienie maksymalnej nośności statków, którym ma posłużyć kanalizacja).

⁴ – utrzymanie śródlądowych wód powierzchniowych oraz morskich wód wewnętrznych polega na zachowaniu lub odtworzeniu stanu ich dna lub brzegów oraz na konserwacji lub remoncie istniejących budowli regulacyjnych w celu zapewnienia swobodnego spływu wód oraz lodów, a także właściwych warunków korzystania z wód (art. 22 ust. 1); jako, że określenie „odtworzenie stanu ich dna lub brzegów” nakłada się na użyte w stosunku do regulacji wód „kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta cieku naturalnego”, ze względu na szerokie zastosowanie dyrektywy 85/337/EWG, również te (definiowane jako *utrzymywanie*) działania należy uznać za przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (właśnie jako *regulację wód*).

przeciwpowodziowych, i w tym zakresie obejmuje roboty doszczelniające korpus wałów i ich podłoże.

Źródła

Kulczyk J., Winter J. 2003. Śródlądowy transport wodny. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 86, poz. 579).

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 66

66) budowle piętrzące wodę inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 35 i 36:

- a) na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, z wyłączeniem budowli piętrzących wodę na wysokość mniejszą niż 1 m realizowanych na podstawie planu ochrony, planu zadań ochronnych lub zadań ochronnych ustanowionych dla danej formy ochrony przyrody,
- b) jeżeli piętrzenie dotyczy cieków naturalnych, na których nie istnieją budowle piętrzące wodę,

- c) jeżeli w promieniu mniejszym niż 5 km na tym samym cieku lub cieku z nim połączonym znajduje się inna budowla piętrząca wodę,
- d) na wysokość nie mniejszą niż 1 m;

10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne

[...]

- g) zapory i inne urządzenia przeznaczone do zatrzymywania lub gromadzenia wody nadłuższe okresy czasu (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

10. Infrastructure projects

[...]

g) dams and other installations designed to hold water or store it on a long-term basis (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko są budowle piętrzące wodę (scharakteryzowane przy opisie przepisu § 2 ust. 1 pkt 36) o wysokości piętrzenia mniejszej niż 5 m albo umożliwiające zatrzymywanie i stałe gromadzenie mniej niż 10 mln m³ nowej lub dodatkowej masy wody, jeżeli:

- będą piętrzyły wodę na wysokość co najmniej 1 m (pkt d),
- znajdują się na obszarach wrażliwych, wyłączając te budowle, których wzniesienie przewidziano w planie ochrony lub innym tego typu dokumencie (pkt a i b),
- w ich pobliżu znajdują się inne budowle piętrzące wodę jakichkolwiek gabarytów (pkt c).

Zatem, aby dokonać rozstrzygnięcia – czy dana budowla piętrząca, inna niż wymieniona w § 2 ust. 1 pkt 35 lub 36, wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, niezbędne jest dysponowanie następującymi informacjami:

- 1) wysokość na jaką piętrzona będzie woda (jeżeli co najmniej na jeden metr, to *screening* będzie konieczny, jeżeli wysokość będzie mniejsza niż jeden metr, to konieczne będzie rozważanie kolejnych, niżej wymienionych kryteriów),
- 2a) czy planowana inwestycja zlokalizowana będzie w granicach parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, obszaru Natura 2000, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo krajobrazowego albo otuliny parku narodowego, otuliny rezerwatu przyrody, lub otuliny parku krajobrazowego,

oraz

- 2b) czy planowana inwestycja spełniając warunek opisany w pkt 2a, została uwzględniona w jednym z dokumentów – odnoszących się do parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego lub obszaru Natura 2000 – określających zasady ochrony obszaru ochroną objętego (jeżeli nie została uwzględniona – wymaga przeprowadzenia *screeningu*, jeżeli została uwzględniona i budowla ta będzie piętrzyła wodę na wysokość mniejszą niż jeden metr – *screening* nie będzie konieczny, o ile nie zajdą niżej wymienione przesłanki; wskazane w przepisie wyłączenie nie obejmuje budowli piętrzących na wysokość równą lub większą niż 1 metr),
- 3a) czy planowana inwestycja zlokalizowana będzie na cieku naturalnym (dotyczy to również cieków znajdujących się poza obszarami, o których mowa w pkt 2a),

oraz

- 3b) czy ciek, o którym mowa w pkt 3b, jest już przegrodzony budowlą piętrzącą (jeśli nie – *screening* będzie niezbędny, jeśli tak, należy rozważyć kolejne kryterium),
- 4) czy w odległości do 5 km od miejsca lokalizacji danej inwestycji, na tym samym cieku lub cieku z nim połączonym (nie muszą to być cieki naturalne), znajduje się inna budowla piętrząca (jeśli tak – *screening* niezbędny, jeśli nie, decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach nie będzie konieczna).

Pozyskanie każdej z wymienionych informacji w wielu przypadkach nie będzie konieczne, ponieważ może się okazać, że już ze względu na wysokość piętrzenia lub lokalizację w obszarze objętym ochroną lub jego otulinie, przedsięwzięcie będzie wymagało uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Źródła

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 67

- 67) kanały w rozumieniu art. 9 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne;

II.1. Rolnictwo, leśnictwo i akwakultura

[...]

- c) przedsięwzięcia zarządzania wodą w rolnictwie, włączając nawadnianie i meliorację;

[...]

II.10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne

[...]

- j) budowa akweduktów transportujących wodę na dalekie odległości;

[...]

II.1. Agriculture, silviculture and aquaculture

[...]

- c) *water management projects for agriculture, including irrigation and land drainage projects*

[...]

II.10. Infrastructure projects

[...]

j) *installations of long-distance aqueducts;*

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Kanał, to rodzaj urządzenia (budowli) wodnego, które – w myśl art. 9 ust. 1 pkt 5 *ustawy Prawo wodne* – jest sztucznym korytem prowadzącym wodę w sposób ciągły lub okresowy, o szerokości dna co najmniej 1,5 m przy jego ujściu lub ujęciu.

Źródła

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, ze zm.).

§ 3 ust. 1 pkt 68

- 68) rurociągi wodociągowe magistralne do przesyłania wody oraz przewody wodociągowe magistralne doprowadzające wodę od stacji uzdatniania do przewodów wodociągowych rozdzielczych, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową;

II.10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne

[...]

- j) budowa akweduktów transportujących wodę na dalekie odległości;

[...]

II.10. Infrastructure projects

[...]

j) installations of long-distance aqueducts;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Obiekty służące do przesyłania wody, które są przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, ujęto w przepisie określając elementy sieci wodociągowej (rodzaje przewodów rozprowadzających), wśród których znajdują się:

- rurociągi wodociągowe magistralne,
- przewody wodociągowe magistralne doprowadzające wodę od stacji uzdatniania do przewodów wodociągowych rozdzielczych.

W obu przypadkach odniesiono się do przewodów wodociągowych magistralnych (w pierwszym w sposób pośredni), za które uznaje się elementy sieci wodociągowej będące głównymi przewodami doprowadzającymi wodę do przewodów rozdzielczych. Z kolei przewody rozdzielcze to

przewody wodociągowe doprowadzające wodę z magistrali do przyłączy (przyłączy) wodociągowych. W powyższy sposób zostały określone elementy sieci wodociągowej, których realizacja nie wymaga uprzedniego uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – są to przewody rozdzielcze. Wszystkie przewody wodociągowe wyższego rzędu objęte są omawianym tu przepisem.

Wskazana w przepisie stacja uzdatniania wody to obiekt służący modyfikacji wody celem umożliwienia spożycia jej przez ludzi.

Zastosowane w przepisie wyłączenie ograniczone do przebudów wykonywanych metodą bezwykopową, czyli w sposób nie powodujący ingerencji w powierzchnię gruntu wzdłuż całego rurociągu, a tylko w niewielkie jego fragmenty.

Źródła

Iwańska J. i in. 2001. Leksykon naukowo-techniczny. WNT, Warszawa.

Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. Nr 123, poz. 858, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 69

- 69) przedsięwzięcia ochrony brzegów morskich oraz zabezpieczające przed wpływami morza, a także inne przedsięwzięcia powodujące zmianę strefy brzegowej, w tym wały, mola, pirsy, z wyłączeniem ich odbudowy;

dykes, moles, jetties and other sea defence works, excluding the maintenance and reconstruction of such works;

[...]

II.10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne

[...]

- k) prace nabrzeżne w celu zwalczania erozji i prace na morzu prowadzące do zmiany wybrzeża morskiego poprzez budowę, na przykład, grobli, mol, pirsów, oraz pozostałe prace na morzu służące ochronie wybrzeża, z wyłączeniem prac konserwatorskich i rekonstrukcji;

[...]

II.10. Infrastructure projects

[...]

- k) coastal work to combat erosion and maritime works capable of altering the coast through the construction, for example, of*

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis wskazuje działalność wykonywaną w obrębie morskich akwenów oraz obszarów lądowych bezpośrednio do nich przylegających. Rozważając zasadność zakwalifikowania przedsięwzięcia do grupy mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, należy rozważyć czy spowoduje ono:

- 1) osiągnięcie przypisanego celu,
- 2) określone skutki, bez względu na przypisany cel.

Wymienione w przepisie rodzaje zamierzeń budowlanych/innych ingerencji w środowisko dotyczą:

- 1a) ochrony brzegów morskich,

- 1b) przedsięwzięć nie sklasyfikowanych jako „przedsięwzięcia ochrony brzegów morskich”, a powodujących zabezpieczenie przed wpływami morza,
- 2) innych rodzajów przedsięwzięć powodujących zmianę strefy brzegowej (jako przykłady podano – za dyrektywą – wały, mola i pirsy).

Wprowadzone wyłączenie obejmuje tylko odbudowę obiektów, czyli przywrócenie ich do stanu sprzed zniszczenia. Za nieuprawnione uznawać należy traktowanie jako odbudowy robót budowlanych polegających na ingerencji w strefę brzegową, która uległa renaturalizacji, po zniszczeniu wcześniej istniejącej budowli (w takich przypadkach będziemy mieli do czynienia z budową, a nie odbudową).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 70 i 71

- 70) urzędnicy lub zespoły urzędów umożliwiające pobór wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 37, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 10 m³ na godzinę;
- 71) urzędnicy lub zespoły urzędów umożliwiające pobór wód podziemnych z tej samej warstwy wodonośnej, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m³ na godzinę, inne niż wymienione w pkt 70, jeżeli w odległości mniejszej niż 500 m znajduje się inne urządzenie lub zespół urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m³ na godzinę, z wyłączeniem zwykłego korzystania z wód;

- a) urzędnicy lub zespoły urzędów umożliwiające pobór wód podziemnych o zdolności poboru zawartej w przedziale:
- co najmniej 10 m³/h – mniej niż 1100 m³/h,
  - co najmniej 1 m³/h – mniej niż 10 m³/h, pod warunkiem, że w odległości do 500 m znajduje się inne urządzenie (albo ich zespół) o zdolności poboru co najmniej 1 m³/h, pobierające wodę z tej samej warstwy wodonośnej (tej samej, która będzie poddana eksploatacji przez planowane do realizacji urządzenie); przy czym przepis ten nie obejmuje urządzeń, które służą do zwykłego korzystania z wód;
- b) sztuczne systemy zasilania wód podziemnych o zdolności poboru wody zawartej w przedziale: co najmniej 10 m³/h – mniej niż 1100 m³/h.

Większość wyjaśnień dotyczących urządzeń umożliwiających pobór wód podziemnych i systemów sztucznego zasilania wód podziemnych przedstawiono opisując przepis § 2 ust. 1 pkt 37, tu zasadne jest omówienie tylko kilku aspektów dotyczących § 3 ust. 1 pkt 73.

Warstwa wodonośna to warstwowane lub niewarstwowane utwory skalne przepuszczalne i nasycone wodą, wykazujące wystarczającą porowatość i przepuszczalność umożliwiającą znaczący przepływ wód podziemnych lub pobór znaczących ilości wód podziemnych (art. 9 ust. 1 pkt 19a ustawy Prawo wodne).

Zwykłe korzystanie z wód – art. 36 ust. 1 i 2 ustawy Prawo wodne wskazuje, że właścicielowi gruntu przysługuje prawo do zwykłego korzystania z wód stanowiących jego własność oraz z wody podziemnej znajdującej się w jego gruncie¹, celem zaspokojenia potrzeb własnego gospodarstwa do-

II.10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne

[...]

- l) Ujęcia wód gruntowych i systemy sztucznego nawadniania niewymienione w załączniku I;

[...]

II.10. Infrastructure projects

[...]

- l) groundwater abstraction and artificial groundwater recharge schemes not included in Annex I;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko są:

¹ – w kontynuacji definicji podano, że „prawo to nie stanowi prawa do wykonywania urządzeń wodnych bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego”

mowego oraz gospodarstwa rolnego. Przy czym art. 36 ust. 3 zastrzega, że zwykłym korzystaniem z wód nie jest m.in.:

- nawadnianie gruntów lub upraw wodą podziemną za pomocą deszczowni;
- pobór wody powierzchniowej lub podziemnej w ilości większej niż 5 m³ na dobę;
- korzystanie z wód na potrzeby działalności gospodarczej².

Biorąc pod uwagę powyższe należy zaznaczyć, że w stosunku do urządzeń do poboru wód podziemnych służących do zaspokojenia potrzeb własnego gospodarstwa domowego oraz gospodarstwa rolnego, których eksploatacja:

- nie dotyczy nawadniania gruntów lub upraw za pomocą deszczowni,
- nie obejmuje poboru przekraczającego 5 m³ na dobę (w tym przypadku kryterium nie dotyczy

zdolności poboru urządzeń a ilości pobieranej wody),

- nie jest prowadzona na potrzeby działalności gospodarczej,

nie jest równocześnie wymagane uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ustalenie czy w odległości do 500 m znajdują się inne urządzenia umożliwiające pobór wód podziemnych dotyczy również urządzeń innych, niż te które umożliwiają zwykłe korzystanie z wód, i możliwe jest dzięki informacjom pozostającym w dyspozycji organów właściwych do wydawania pozwoleń wodnoprawnych.

Źródła

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, ze zm.).

² – ponadto wskazano jeszcze „rolnicze wykorzystanie ścieków lub wprowadzanie do wód lub do ziemi oczyszczonych ścieków, jeżeli ich łączna ilość jest większa niż 5 m³ na dobę”, które nie dotyczy omawianego przepisu.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 72

72) urządzenia do przerzutu wody w celu zwiększania zasobów wodnych innych cieków naturalnych, kanałów, jezior oraz innych zbiorników wodnych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 38;

II.10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne
[...]

- m) prace nad przetaczaniem zasobów wodnych między zlewiskami rzek wymienione w załączniku I.

II.10. Infrastructure projects
[...]

- m) works for the transfer of water resources between river basins not included in Annex I.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko będą urządzenia do przerzutu wody, czyli ujmowania i przemieszczania wód powierzchniowych oraz niezanieczyszczonych wód pochodzących z odwodnienia zakładów górniczych, w celu zwiększenia zasobów wodnych innych cieków naturalnych, kanałów, jezior oraz innych zbiorników wodnych, w ilościach mniejszych niż 100 mln m³ rocznie.

Źródła

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, ze zm.).

§ 3 ust. 1 pkt 73

73) grzebowiska zwłok zwierzęcych;

II.11. Inne przedsięwzięcia
[...]
b) urządzenia do unieszkodliwiania odpadów (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);
[...]
II.11. Other projects
[...]
b) installations for the disposal of waste (projects not included in Annex I);
[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Grzebowiskiem jest wydzielony teren, na którym – po uzyskaniu m.in. stosownej decyzji, o której

mowa w art. 7 ust. 3 *ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* – możliwe jest zakopywanie zwłok zwierząt (czyli zwierząt padłych lub zabitych w celu innym niż spożycie przez ludzi; art. 2 pkt 26 *ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt*).

Źródła

Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008, ze zm.).

Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342, ze zm.).

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 7 grudnia 2006 r., sygn. akt II OSK 1443/05.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 74

74) tory wyścigowe lub próbne dla pojazdów mechanicznych;

II.11. Inne przedsięwzięcia
a) stałe tory wyścigowe i dojazd próbnych dla pojazdów mechanicznych;
[...]
II.11. Other projects
a) permanent racing and test tracks for motorized vehicles;
[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy obiektów przeznaczonych do użytkowania pojazdów w sposób inny, niż odbywający się w ramach ruchu drogowego. Będą to – w grupie: – torów wyścigowych – np. sportowe „tory żużlowe”, „tory kartingowe”, „tory motocrossowe”,

tory przeznaczone do wyścigów samochodowych i inne, gdzie wykorzystywane są pojazdy mechaniczne w sposób niestandardowy (sport),

– torów próbnych – obiekty, na których prowadzone będą jazdy próbne, czyli sprawdzające, czy też testujące pojazdy mechaniczne.

Pojęcie pojazdu mechanicznego zdefiniowano w krajowym prawodawstwie dotyczącym ubezpieczeń¹, jednak objaśnienie to nie jest wystarczające dla właściwego zastosowania przepisów dyrektywy 85/337/EWG. Wskazane jest zatem przyjęcie, że pojazd mechaniczny, to pojazd poruszający się dzięki silnikowi.

Źródła

Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152, ze zm.).

¹ – wg art. 2 pkt 10 *ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych* ..., pojazd mechaniczny to pojazd samochodowy, ciągnik rolniczy, motorower i przyczepa określone w przepisach *ustawy Prawo o ruchu drogowym* lub pojazd wolnobieżny w rozumieniu przepisów *ustawy Prawo o ruchu drogowym*, z wyłączeniem pojazdów wolnobieżnych będących w posiadaniu rolników posiadających gospodarstwo rolne i użytkowanych w związku z posiadaniem tego gospodarstwa.

§ 3 ust. 1 pkt 75

75) stanowiska testowania silników, turbin lub reaktorów;

II.11. Inne przedsięwzięcia

[...]

f) stanowiska testowe dla silników, turbin lub reaktorów;

[...]

II.11. Other projects

[...]

f) test benches for engines, turbines or reactors;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis jest niemal identyczny jak jego odpowiednik z załącznika II dyrektywy 85/337/EWG. Z jego treści – wobec braku stosownych uszczegółowień w ww. dyrektywie, jak i możliwych do wykorzystania objaśnień w prawie krajowym – wywieść można, że przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie

znacząco oddziaływać na środowisko będą stanowiska testowania prototypów oraz urządzeń już eksploatowanych, ale wymagających sprawdzenia ich działania.

Pośród urządzeń, których przepis dotyczy wymieniono:

- silnik – to maszyna przekształcająca energię w pracę mechaniczną,
- turbina – to tzw. silnik wirnikowy, należący do grupy maszyn przepływowych,
- reaktor – to urządzenie, w którym zachodzi/-ą reakcja/-e (proces/-y), np. przetwarzania energii chemicznej (lub jądrowej¹) na energię cieplną.

Niestety przywołana dyrektywa nie określa specyfiki, ani gabarytów urządzeń, których testowanie, a przedtem budowa stanowiska do ich testowania, wymaga przeprowadza *screeningu*.

Źródła

Gnutek Z., Kordylewski W. 2003. Maszynoznawstwo energetyczne – wprowadzenie do energetyki cieplnej. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław.

¹ – pamiętać należy przy tym, że przepisem dotyczącym reaktorów jądrowych jest § 2 ust. 1 pkt 4, który obejmuje także instalacje badawcze.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 76

76) stacje obsługi lub remontowe sprzętu budowlanego, rolniczego lub środków transportu, inne niż wymienione w pkt 17–19 i 46, z wyłączeniem myjni i stacji kontroli pojazdów;

4. Produkcja i przetwarzanie metali

[...]

f) produkcja i montowanie pojazdów mechanicznych oraz produkcja silników;

[...]

4. Production and processing of metals

[...]

f) manufacture and assembly of motor vehicles and manufacture of motorvehicle engines;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Ujęte w rozporządzeniu przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, to:

- stacje obsługi sprzętu budowlanego lub rolniczego albo środków transportu,
- stacje remontowe sprzętu budowlanego lub rolniczego albo środków transportu,

inne niż

- myjnie,
- stacje kontroli pojazdów,
- instalacje do produkcji lub montowania pojazdów, sprzętu mechanicznego lub produkcji silników (§ 3 ust. 1 pkt 17),

oraz

- instalacje do budowy lub naprawy statków powietrznych (§ 3 ust. 1 pkt 18),
- instalacje do produkcji lub naprawy sprzętu kolejowego (§ 3 ust. 1 pkt 19),
- stocznie produkcyjne lub remontowe (§ 3 ust. 1 pkt 46).

Wprowadzone wyłączenia powodują, że przedsięwzięcia wymienione w przepisie dotyczą obsługi lub remontu sprzętu budowlanego, lub rolniczego oraz środków transportu, innych niż statki powietrzne, sprzęt kolejowy, statki morskie i śródlądowe. Natomiast, jeżeli stacji obsługi statków powietrznych, sprzętu kolejowego, statków morskich i śródlądowych, nie będzie można uznać – w zależności od szczegółów przepisu – za instalację do bu-

dowy, produkcji, naprawy lub remontu, to przepis obejmie również i te stacje obsługi.

Wobec wskazanych w przepisie wyłączeń zasadne jest również zdefiniowanie określenia „stacja kontroli pojazdów” – jest to stacja¹, w której przeprowadzane są badania techniczne pojazdów².

Za sprzęt budowlany lub rolniczy, poza pojazdami, uznać należy maszyny zaopatrzone w silnik lub obsługiwane przez pojazdy silnikowe.

Źródła

Rozporządzenie Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 10 lutego 2006 r. w sprawie szczegółowych wymagań w stosunku do stacji przeprowadzających badania techniczne pojazdów (Dz. U. Nr 40, poz. 275).

¹ – szczegółowe wymagania, jednocześnie wyposażenie, a zetem i zakres działania stacji kontroli pojazdów określa *rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań w stosunku do stacji przeprowadzających badania techniczne pojazdów*.

² – w rozumieniu *ustawy Prawo o ruchu drogowym*.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 77

77) instalacje do oczyszczania ścieków inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 40, przewidziane do obsługi nie mniej niż 400 równoważnych mieszkańców w rozumieniu art. 43 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne;

II.11. Inne przedsięwzięcia:

[...]

c) oczyszczalnie ścieków (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

I.11. Other projects

[...]

c) waste-water treatment plants (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Instalacje do oczyszczania ścieków wymagające przed ich realizacją zbadania zasadności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko określone są przez dwa progi ilościowe określające równoważną liczbę mieszkańców:

- górny – wynikający z treści przepisu § 2 ust. 1 pkt 40, który dotyczy co najmniej 100 000 RLM
- dolny – wskazany w powyższym przepisie i wynoszący nie mniej niż 400 RLM.

Wobec powyższego przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko będą instalacje do oczyszczania ścieków przeznaczone do obsługi od 400 do mniej niż 100 000 równoważnych mieszkańców (znaczenie tego terminu przedstawiono omawiając przedsięwzięcia wymienione w § 2 ust. 1 pkt 40).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 78

78) instalacje do oczyszczania ścieków przemysłowych z wyłączeniem instalacji, które nie po-

wodują wprowadzania do wód lub urządzeń ścieków zawierających substancje szczególnie

szkodliwe dla środowiska wodnego, wymienione w załączniku nr 11 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz. 984 oraz z 2009 r. Nr 27, poz. 169);

II.11. Inne przedsięwzięcia:

[...]

c) oczyszczalnie ścieków (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.11. Other projects

[...]

c) waste-water treatment plants (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Ujęte w powyższym przepisie przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko obejmują instalacje służące oczyszczaniu ścieków przemysłowych, bez względu na ładunek (w sensie ilościowym) zawartych w nich zanieczyszczeń (w przeciwieństwie do instalacji przewidzianych do obsługi określonej równoważnej liczby mieszkańców, o których mowa § 2 ust. 1 pkt 40 oraz § 3 ust. 1 pkt 81). Zastosowane wyłączenie powoduje jednak, że *screeningowi* podlegać będą tylko instalacje, z których wprowadzane są do wód lub urządzeń ścieki zawierające substancje szkodliwe (rozważając czy dana instalacja podlega wyłączeniu, należy brać pod uwagę sam fakt wystąpienia tych substancji w ściekach; nie należy natomiast odnosić się do ewentualnego przekroczenia „dopuszczalnych wartości” ustalonych rozporządzeniem wymienionym w przepisie).

Doprecyzowania wymagają dwa z użytych w przepisie terminów:

I. ścieki przemysłowe, to – w myśl art. 9 ust. 1 pkt 17 *ustawy Prawo wodne* – ścieki, które nie są ściekami bytowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, powstałe w związku z prowadzoną przez zakład działalnością handlową, przemysłową, składową, transportową lub usługową, a także będące ich mieszaniną ze

ściekami innego podmiotu, odprowadzane urządzeniami kanalizacyjnymi tego zakładu;

II. substancje szkodliwe wymienione w załączniku nr 11 (rozporządzenia w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego) to:

1) substancje szczególnie szkodliwe, powodujące zanieczyszczenie wód, które należy eliminować (wskazane w „Wykazie I” ww. załącznika) – z wyjątkiem tych, które charakteryzują się niewielką toksycznością, trwałością i bioakumulacją, i z tego powodu są biologicznie nieszkodliwe lub są szybko przekształcane w wodzie w substancje biologicznie nieszkodliwe – należące do następujących rodzin i grup substancji:

– związki fluorowcoorganiczne lub substancje, które mogą tworzyć takie związki w środowisku wodnym,

– związki fosforoorganiczne,

– związki cynoorganiczne,

– substancje, które mają własności rakotwórcze, mutagenne lub teratogenne w środowisku wodnym, lub przez to środowisko,

– rtęć i jej związki,

– kadm i jego związki,

– trwałe oleje mineralne i węglowodory ropopochodne (są substancjami ciekłymi pochodzącymi z ropy naftowej lub przeróbki chemicznej węgla, a także sama ropa naftowa, charakteryzujące się trudną rozpuszczalnością w wodzie, niską i bardzo niską prężnością par, a przez to pozostające przez długi okres w środowisku wodnym przy praktycznym braku emisji ich składników do atmosfery),

– trwałe syntetyczne substancje, które mogą pływać, pozostawać w zawieszeniu lub tonąć i które mogą kolidować z jakimikolwiek sposobami wykorzystania wód powierzchniowych.

2) substancje szczególnie szkodliwe, powodujące zanieczyszczenie wód, które należy ograniczać (wskazane w „Wykazie II” ww. załącznika):

– substancje należące do rodzin i grup substancji z wykazu I, nieujęte w tabeli I załącznika nr 3 do rozporządzenia,

- niektóre substancje lub kategorie substancji należące do rodzin i grup substancji wymienionych niżej, które mają szkodliwy wpływ na środowisko wodne na określonym obszarze –
  - – niemetale i metale oraz ich związki: cynk, miedź, nikiel, chrom, ołów, selen, arsen, antymon, molibden, tytan, cyna, bar, beryl, bor, uran, wanad, kobalt, tal, tellur, srebro,
  - – biocydy i ich pochodne nieujęte w wykazie I,
  - – substancje, które mają szkodliwy wpływ na smak lub zapach pochodzących ze środowiska wodnego produktów przeznaczonych do spożycia przez ludzi, oraz związki, które mogą spowodować powstanie takich substancji w wodzie, co spowodowałoby, że wody te nie nadawałyby się do spożycia przez ludzi,
  - – toksyczne lub trwałe związki organiczne krzemu oraz substancje, które mogą spowodować powstanie takich związków w wodzie, z wyjątkiem tych, które są biologicznie nieszkodliwe lub są szybko przekształcane w wodzie w substancje nieszkodliwe,
  - – nieorganiczne związki fosforu i fosfor niezwiązany,
  - – nietrwałe oleje mineralne i węglowodory ropopochodne (są substancjami gazowymi lub ciekłymi o niskich temperaturach wrzenia – charakteryzujące się wysoką prężnością par i trudno emulgujące się w wodzie – które w normalnych warunkach łatwo odparowują, przemieszczając się tym samym ze środowiska wodnego do powietrza atmosferycznego),
  - – fluorki,
  - – cyjanki,
  - – substancje, które ujemnie wpływają na bilans tlenu w wodzie, szczególnie amoniak i azotyny.

Źródła

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz. 984, ze zm.)

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, ze zm.).

§ 3 ust. 1 pkt 79

79) sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową oraz przyłączy do budynków;

II.10. Przedsięwzięcia infrastrukturalne

[...]

- b) przedsięwzięcia inwestycyjne na obszarach miejskich, włączając budownictwo centrów handlowych i parkingów;

[...]

II.10. Infrastructure projects

[...]

- b) urban development projects, including the construction of shopping centres and car parks;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Sieci kanalizacyjne na podstawie art. 2 pkt 7 *ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*, należy definiować jako przewody kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi odprowadzane są ścieki. W tej samej ustawie, podobnie zresztą jak i w innych aktach prawnych (*ustawy Prawo ochrony środowiska i Prawo wodne*), określono znaczenia słowa ścieki (szczegóły przy charakterystyce § 2 ust. 1 pkt 40).

W przepisie wskazano, że głównym kryterium kwalifikującym do grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko jest długość tejże sieci (a w zasadzie przewodów kanalizacyjnych). Ponadto odniesiono się do „całkowitej długości przedsięwzięcia”, co oznacza, że nawet w przypadku działań polegających na budowie dwóch

krótszych odcinków, których zsumowana długość wyniesie co najmniej 1 km konieczne będzie uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Zastosowane wyłączenia – skutkujące brakiem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – obejmują:

– przyłącza do budynków (tak w przypadku budowy, jak i przebudowy, prowadzonej jakąkolwiek metodą),

– przebudowy sieci kanalizacyjnych prowadzone metodą bezwykopową.

Źródła

Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 80

80) instalacje związane z odzyskiem lub unieszkodliwianiem odpadów, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 41–47, z wyłączeniem instalacji do wytwarzania biogazu rolniczego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne o zainstalowanej mocy elektrycznej nie większej niż 0,5 MW lub wytwarzających ekwiwalentną ilość biogazu rolniczego wykorzystywanego do innych celów niż produkcja energii elektrycznej, a także miejsca retencji powierzchniowej odpadów oraz rekultywacja składowisk odpadów;

II.11. Inne przedsięwzięcia

[...]

b) urzędnicy do unieszkodliwiania odpadów (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.11. Other projects

[...]

b) installations for the disposal of waste (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko z zakresu gospodarowania odpadami – innymi niż odpady promieniotwórcze czy wydobywcze lub materiały wybuchowe (których w § 3 ust. 1 dotyczą pkt 9, 42, 82 i 83) – są instalacje powiązane z ich odzyskiem lub unieszkodliwianiem, z wyłączeniem niżej wymienionych przedsięwzięć, które należą do grupy mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, tj.:

- instalacji do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych (§ 2 ust. 1 pkt 41),
- stacji lub miejsc demontażu pojazdów (§ 2 ust. 1 pkt 42 i 43),
- strzępiarek złomu (§ 2 ust. 1 pkt 44),
- zakładów przetwarzania zużytego sprzętu zawierającego substancje i preparaty niebezpieczne (§ 2 ust. 1 pkt 45 lit. a),
- zakładów przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów (§ 2 ust. 1 pkt 45 lit. b),
- instalacji do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów innych niż niebezpieczne przy zastosowaniu procesów termicznych lub chemicznych, z wyłączeniem instalacji spalających odpady, które są biomasą (§ 2 ust. 1 pkt 46),
- składowisk odpadów, innych niż niebezpieczne, mogące przyjmować nie mniej niż 10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności nie mniejszej niż 25 tys. ton (§ 2 ust. 1 pkt 47).

Omawiając powyższy przepis zasadne (mimo że powtórne) jest wskazanie znaczenia pojęć odzysk i unieszkodliwianie odpadów:

- odzyskiem odpadów są działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania (art. 3 ust. 1 pkt 9 *ustawy o odpadach*); działania te określono w załączniku nr 5 do ustawy;
- unieszkodliwianiem odpadów jest poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych określonym w załączniku nr 6 do ww. ustawy w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska (art. 3 pkt 21 *przywołanej ustawy*).

Wprowadzone wyłączenie dotyczące instalacji produkujących biogaz rolniczy omówiono przy § 3 ust. 1 pkt 45.

Źródła

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 81

81) punkty do zbierania lub przeładunku odpadów, w tym złomu;

II.11. Inne przedsięwzięcia

[...]

e) składowisko złomu żelaza, w tym złomu samochodowego;

[...]

II.11. Other projects

[...]

e) storage of scrap iron, including scrap vehicles;

[...]

Znaczenie terminu „odpad” przedstawiono już wielokrotnie, tu wypada jedynie wskazać, że w myśl *rozporządzenia w sprawie katalogu odpadów*, złom to odpady oznaczone kodem 17 04 (odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali):

- miedź, brąz, mosiądz (17 04 01) ,
- aluminium (17 04 02),
- ołów (17 04 03),
- cynk (17 04 04),
- żelazo i stal (17 04 05),
- cyna (17 04 06),
- mieszaniny metali (17 04 07),
- odpady metali zanieczyszczone substancjami niebezpiecznymi (17 04 09; odpad niebezpieczny),
- kable zawierające ropę naftową, smołę i inne substancje niebezpieczne (17 04 10; odpad niebezpieczny),
- kable inne niż wymienione w 17 04 10 (17 04 11).

Złom to również jeden z rodzajów odpadów opisanych kodem 19 01 (odpady z termicznego przekształcania odpadów) – złom żelazny usunięty z popiołów paleniskowych (19 01 02).

Źródła

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 82

82) obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywanych inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 48 i 49;

II.11. Inne przedsięwzięcia

[...]

b) Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.11. Other projects

[...]

b) installations for the disposal of waste (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Spośród obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych w ogóle, przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko

będą obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, inne niż obiekty kategorii A (§ 2 ust. 1 pkt 48):

- mogące przyjmować mniej niż 10 ton odpadów wydobywczych na dobę (patrz § 2 ust. 1 pkt 49),
- o całkowitej pojemności mniejszej niż 25 000 ton (patrz § 2 ust. 1 pkt 49).

Gospodarowanie odpadami wydobywczymi w niezbędnym zakresie omówiono charakteryzując § 2 ust. 1 pkt 48 i 49.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 83

83) unieszkodliwianie lub odzysk materiałów wybuchowych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 41;

II.11. Inne przedsięwzięcia

[...]

h) urządzenia do odzysku lub likwidacji substancji wybuchowych;

[...]

II.11. Other projects

[...]

h) installations for the recovery or destruction of explosive substances;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy materiałów wybuchowych przeznaczonych do odzysku lub unieszkodliwienia, czyli będących odpadami, ale innymi niż odpady niebezpieczne (bowiem odpadów niebezpiecznych dotyczy się § 2 ust. 1 pkt 41).

Materiały wybuchowe to substancje chemiczne stałe lub ciekłe albo mieszaniny substancji, zdolne do reakcji chemicznej z wytwarzaniem gazu

o takiej temperaturze i ciśnieniu i z taką szybkością, że mogą powodować zniszczenia w otaczającym środowisku, a także wyroby wypełnione materiałem wybuchowym¹ [...] (art. 3 pkt 9 *ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego*).

Odzysk odpadów to wszelkie działania, nie stwarzające zagrożeń dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania (art. 3 ust. 1 pkt 9 *ustawy o odpadach*). Natomiast unieszkodliwianiem odpadów jest poddanie ich procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych² [...] w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska (art. 3 pkt 21 *ustawy o odpadach*).

Źródła

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243, ze zm.).

Ustawa z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. Nr 117, poz. 1007, ze zm.).

¹ – określone w załączniku nr 5 do *ustawy o odpadach*.

² – określonym w załączniku nr 6 do *ustawy o odpadach*.

§ 3 ust. 1 pkt 84

84) instalacje związane z unieszkodliwianiem zasolonych wód kopalnianych;

II.11. Inne przedsięwzięcia

[...]

b) Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.11. Other projects

[...]

b) installations for the disposal of waste (projects not included in Annex I);

[...]

- 2) **zasolone** wody kopalniane, to solanki oraz wody zasolone (wody te w systemie MIDAS¹ klasyfikuje się na podstawie mineralizacji, te pierwsze powyżej 35 g/l, drugie – od 0,5 g/l do 35 g/l),
- 3) **unieszkodliwianie** wywieść można z definicji unieszkodliwiania odpadów, którym – w myśl art. 3 ust. 3 pkt 21 *ustawy o odpadach* – jest poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych określonym w załączniku nr 6 do tej ustawy w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska,
- 4) **instalacje związane** – to urządzenia służące nie tylko do samego procesu unieszkodliwiania, ale również te, których zastosowanie będzie niezbędne przed unieszkodliwianiem, jak i po unieszkodliwieniu tychże wód.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Określenie instalacji związanych z unieszkodliwianiem zasolonych wód kopalnianych, będących przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, możliwe będzie dzięki wskazaniu znaczenia występujących w przepisie terminów:

- 1) **wody kopalniane**, za które Lipiński i Mikosz (2003) uznają wody znajdujące się w wyrobiskach zakładu górniczego oraz te występujące w zasięgu oddziaływania wyrobisk, jak również wody doprowadzane do zakładu z powodów technologicznych,

¹ – baza danych złóż kopalin Państwowego Instytutu Geologicznego.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 85

85) scalanie gruntów, w których obszar użytków rolnych jest większy niż:

- a) 10 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy;

- b) 100 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a);

II.1. Rolnictwo, leśnictwo i akwakultura

a) przedsięwzięcia dotyczące restrukturyzacji obszarów wiejskich;

[...]

II.1. Agriculture, silviculture and aquaculture
a) projects for the restructuring of rural land
holdings;
 [...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Scalania gruntów służą tworzeniu korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów i gruntów leśnych, racjonalne ukształtowanie rozłogów gruntów, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu (art. 1 *ustawy o scalaniu i wymianie gruntów*).

Przepis, do grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, zalicza scalanie użytków rolnych, których powierzchnia przekracza:

- 10 ha, w przypadku, kiedy znajdują się w granicach obszarów objętych ochroną lub w granicach otulin tych obszarów,
- 100 ha, w przypadku, kiedy użytki te znajdują się poza granicami ww. obszarów lub ich otulin.

Scalanie, w myśl powyżej przywołanej ustawy, może być przeprowadzone w wyniku postępowania scaleniowego lub scaleniowo-wymiennego. Określając, czy przed wydaniem decyzji o zatwierdzeniu projektu scalenia lub wymiany gruntów konieczne jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, należy wziąć pod uwagę łączny obszar objęty projektem scaleniowo-wymiennym (co w przypadku procedury samego scalania nie pozostawia wątpliwości).

Źródła

Ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2003 r. Nr 178, poz. 1749, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 86 i 87

86) zmiana lasu lub nieużytku na użytek rolny lub wylesienia mające na celu zmianę sposobu użytkowania terenu:

- a) jeżeli dotyczy lasów łęgowych, olsów lub lasów na siedliskach bagiennych,
- b) jeżeli dotyczy lasu będącego enklawą pośród użytków rolnych lub nieużytków,
- c) na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy;
- d) w granicach administracyjnych miast,

87) zmiana lasu lub nieużytku na użytek rolny lub wylesienia mające na celu zmianę sposobu użytkowania terenu, o powierzchni nie mniejszej niż 1 ha, inne niż wymienione w pkt 86;

II.1. Rolnictwo, leśnictwo i akwakultura
 [...]
 b) przedsięwzięcia w celu wykorzystania nieużytków i obszarów półnaturalnych do intensywnego użytkowania rolnego;
 [...]

d) wstępne zalesianie i wycinanie lasów w celu zamiany przeznaczenia gruntów;

[...]

II.1. Agriculture, silviculture and aquaculture
 [...]

b) projects for the use of uncultivated land or semi-natural areas for intensive agricultural purposes;

[...]

d) initial afforestation and deforestation for the purposes of conversion to another type of land use;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepisy obejmujące zmianę lasu lub nieużytku na użytek rolny oraz wylesienia mające na celu zmianę sposobu użytkowania terenu wyróżniają dwie kategorie tych przedsięwzięć, kwalifikując je do grupy mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko:

- bez względu na powierzchnię poddawaną zmianie,
- o powierzchni zmiany co najmniej 1 ha.

W przypadku **zmiany lasu na użytek rolny** lub **wylesienia** mającego na celu zmianę sposobu użytkowania terenu, *screening* niezależnie od powierzchni jakiej dotyczy przedsięwzięcie, wymagany będzie w stosunku do:

- lasów łągowych,
- olsów,
- lasów na siedliskach bagiennych,
- lasów stanowiących enklawy pośród użytków rolnych lub nieużytków,
- lasów znajdujących się na terenach obszarów objętych ochroną, jak i w ich otulinach,

W pozostałych okolicznościach przedsięwzięcia te będą uznawane za mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jeśli przekształcenie obejmie teren leśny o powierzchni równej lub większej niż 1 ha.

Zmiana nieużytku na użytek rolny, bez względu na powierzchnię, wymaga przeprowadzenia *screeningu*, jeżeli nieużytek ten znajduje się w granicach obszarów objętych ochroną lub w gra-

nicach ich otulin albo w granicach administracyjnych miast. W pozostałych przypadkach badanie zasadności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko warunkowane jest powierzchnią przeznaczoną do zmiany nieużytku – winna ona wynosić co najmniej 1 ha.

W przepisie przywołano kilka terminów wymagających wyjaśnienia:

- las łągowy, ols oraz lasy na siedliskach bagiennych¹ to tzw. siedliskowe typu lasu, które ewidencjonowane są w planach urządzenia lasu, uproszczonych planach urządzenia lasu lub w inwentaryzacji stanu lasów,
- enklawa to fragment lasu o powierzchni mniejszej niż 1 ha (w związku z treścią pkt 87) izolowany od innych lasów użytkami rolnymi i/lub nieużytkami².

Źródła

Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435, ze zm.).

¹ – czyli bór bagienny, bór mieszany bagienny, las mieszany bagienny, bór górski bagienny oraz bór mieszany górski bagienny.

² – *screening* wymagany będzie bez względu na rozmiar planowanej zmiany sposobu użytkowania.

§ 3 ust. 1 pkt 88

88) gospodarowanie wodą w rolnictwie polegające na:

- a) melioracji łąk, pastwisk lub nieużytków,
- b) melioracji terenów znajdujących się na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, innej niż wymieniona w lit. a,
- c) melioracji na obszarze nie mniejszym niż 2 ha, innej niż wymieniona w lit. a oraz b, jeżeli:
  - w odległości nie większej niż 1 km od granicy projektowanego obszaru meliorowanego w ciągu ostatnich 5 lat zmeliorowano obszar o powierzchni nie mniejszej niż 1 ha oraz
  - łączna powierzchnia projektowanego obszaru meliorowanego oraz obszaru zmeliorowanego w ciągu ostatnich 5 lat wyniesie nie mniej niż 5 ha,
- d) melioracji na obszarze nie mniejszym niż 5 ha, innej niż wymieniona w lit. a–c,
- e) budowie zbiorników wodnych lub stawów, o powierzchni nie mniejszej niż 0,5 ha na terenach gruntów innych niż orne znajdujących się na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
- f) budowie stawów o głębokości nie mniejszej niż 3 m, innej niż wymieniona w lit. e;

II.1. Rolnictwo, leśnictwo i akwakultura

[...]

- c) przedsięwzięcia zarządzania wodą w rolnictwie, włączając nawadnianie i meliorację;

[...]

II.1. Agriculture, silviculture and aquaculture

[...]

- c) water management projects for agriculture, including irrigation and land drainage projects;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Wymienione w przepisie przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko to melioracje, zbiorniki wodne i stawy.

Ustawa Prawo wodne zalicza zbiorniki wodne i stawy do urządzeń wodnych służących kształtowaniu zasobów wodnych i korzystaniu z tychże zasobów (art. 9 ust. 1 pkt 19). Są to jednocześnie obiekty gospodarki wodnej przypisane do XXIV kategorii obiektów budowlanych (załącznik *ustawy Prawo budowlane*).

Melioracje wodne to regulacje stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrona użytków rolnych przed powodzią (art. 70 ust. 1 *ustawy Prawo wodne*). Melioracja prowadzona jest za pośrednictwem urządzeń melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych. Te pierwsze to, służące realizacji celów przypisanych melioracjom:

- budowle piętrzące, budowle upustowe oraz obiekty służące do ujmowania wód,
- stopnie wodne, zbiorniki wodne,
- kanały, wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie,
- rurociągi o średnicy co najmniej 0,6 m,
- budowle regulacyjne oraz przeciwpowodziowe,
- stacje pomp, z wyjątkiem stacji wykorzystywanych do nawodnień ciśnieniowych.

Drugą z grup tworzą (również przeznaczone do melioracji wodnych):

- rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie,
- drenowania,
- rurociągi o średnicy poniżej 0,6 m,
- stacje pomp do nawodnień ciśnieniowych,
- ziemne stawy rybne,
- groble na obszarach nawadnianych,
- systemy nawodnień grawitacyjnych i ciśnieniowych.

Biorąc powyższe pod uwagę, jeżeli budowa lub odtworzenie, a następnie funkcjonowanie jednego z wyżej ujętych urządzeń, doprowadzi do regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrony użytków rolnych przed powodzią, speł-

niając przy tym warunki, o których mowa w omawianym przepisie, to w stosunku do takiego urządzenia zaistnieje potrzeba uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Przywołane warunki to kolejno:

- rodzaj użytku gruntowego planowanego do melioracji (łąka, pastwisko lub nieużytek; w stosunku do nich *screening* zawsze będzie konieczny),
- lokalizacja terenu planowanego do melioracji (parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, oraz ich otuliny, a także obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe; na tych terenach również *screening* będzie konieczny, nawet jeżeli melioracja nie będzie dotyczyła łąk, pastwisk lub nieużytków),
- wielkość obszaru przewidywanego do poddania melioracji (jeśli obszar ten osiągnie lub przekroczy 5 ha *screening* będzie niezbędny; natomiast jeśli powierzchnia ta będzie mniejsza, a melioracja nie dotyczyła łąk, pastwisk albo nieużytków, czy też innych użytków, ale znajdujących się na terenach objętych ochroną, to *screening* wymagany będzie w stosunku do melioracji mających objąć obszar co najmniej dwuhektarowy, jednak tylko w przypadku, kiedy do 5 lat wstecz, w od-

ległości do 1 km – licząc od krawędzi maksymalnego zasięgu obszaru przeznaczanego do zmeliorowania – poddano melioracji inny obszar o powierzchni co najmniej 1 ha).

Należy zaznaczyć, że utrzymywanie sprawnie działających urządzeń melioracji wodnych (**nie związanych z koniecznością ich odtworzenia**), nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W przypadku budowy stawów wprowadzono dwie grupy kryteriów, których spełnienie spowoduje, że konieczne będzie uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach:

- 1) jeśli głębokość stawu, choć na niewielkiej powierzchni, osiągnie lub przekroczy 3 m,
- 2) jeśli staw będzie płytszy, ale –
  - jego powierzchnia wyniesie co najmniej 0,5 ha i
  - usytuowany w granicach form ochrony przyrody lub ich otulin i
  - wybudowany na dotychczasowych użytkach gruntowych innych niż orne.

Jeżeli którykolwiek z ww. warunków nie zaistnieje, to nie zaistnieją również podstawy, aby z uwagi na omawiany tu przepis, w stosunku do budowy stawu konieczne było przed jego realizacją uzyskanie ww. decyzji.

Drugi z omówionych wyżej zespołów warunków dotyczy także zbiorników wodnych.

Źródła

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, ze zm.).

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, ze zm.).

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 89 i 90

89) zalesienia:

- a) pastwisk lub łąk, na obszarach bezpośredniego lub potencjalnego zagrożenia powodzią,
- b) nieużytków na glebach bagiennych,
- c) nieużytków lub innych niż orne użytków rolnych, znajdujących się na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy;

90) zalesienia o powierzchni powyżej 20 ha inne niż wymienione w pkt 89;

II.1. Rolnictwo, leśnictwo i akwakultura
[...]

- d) wstępne zalesianie i wycinanie lasów w celu zamiany przeznaczenia gruntów;

[...]

II.1. Agriculture, silviculture and aquaculture

[...]

- d) *initial afforestation and deforestation for the purposes of conversion to another type of land use;*

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Zalesienia są jednym ze sposobów powiększania zasobów leśnych i polegają na wprowadzeniu roślinności leśnej na grunty nie stanowiące lasów. Określona w *ustawie o lasach* definicja lasu (art. 3), jako m. in. gruntu o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha, pokrytego roślinnością leśną (upra-

wami leśnymi) [...], pozwala wywieść znaczenie terminu „zalesienie”, jako procesu prowadzącego do założenia uprawy leśnej na powierzchni co najmniej 0,10 ha.

Wspomniana ustawa przewiduje (art. 14 ust. 2), że do zalesienia mogą być przeznaczone nieużytki, grunty rolne nieprzydatne do produkcji rolnej i grunty rolne nieużytkowane rolniczo oraz inne grunty nadające się do zalesienia, a w szczególności:

- grunty położone przy źródłiskach rzek lub potoków, na wododziałach, wzdłuż brzegów rzek oraz na obrzeżach jezior i zbiorników wodnych;
- lotne piaski i wydmy piaszczyste;
- strome stoki, zbocza, urwiska i zapadliska;
- hałdy i tereny po wyeksploatowanym piasku, żwirze, torfie i glinie. Przy czym grunty przeznaczone do zalesienia określa miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lub decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (art. 14 ust. 3).

To czy zalesienie będzie należało do grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko uzależnione jest od kilku kryteriów, z których podstawowym jest wielkość przeznaczonych do zalesienia powierzchni. Niżej wskazano okoliczności, których spełnienie decyduje o przydzieleniu zalesienia do ww. grupy – planowane jest zalesienie:

- 1) na obszarze większym niż 20 ha (bez względu na jakiegokolwiek inne uwarunkowania);
- 2) bez względu na jego powierzchnię, jeżeli zalesienie dotyczyć będzie -
  - pastwisk lub łąk¹ na obszarach bezpośredniego lub potencjalnego zagrożenia powodzią²,
  - nieużytków na glebach bagiennych³,

¹ – zgodnie z ewidencją gruntów i budynków.

² – o obszarach tych mowa jest w *ustawie Prawo wodne*. (patrz jednak przypisy do objaśnień § 3 ust. 1 pkt 40).”

³ – za gleby bagienne uznać należy gleby bagiennych siedliskowych typów lasu.

– innych niż orne użytków rolnych* znajdujących się w granicach parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, obszarów Natura 2000 (bez względu na fakt, czy zalesienia te zostaną uznane za przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000), użytków ekologicznych lub zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz na terenie otulin parków narodowych,

rezerwatów przyrody oraz parków krajobrazowych.

Źródła

Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435, ze zm.).

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 91–101

- 91) instalacje do produkcji i przetwórstwa tłuszczów roślinnych lub zwierzęcych;
- 92) instalacje do przetwórstwa owoców, warzyw, ryb lub produktów pochodzenia zwierzęcego, z wyłączeniem tłuszczów zwierzęcych, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 50 t na rok;
- 93) instalacje do produkcji mleka lub wyrobów mleczarskich, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 50 t na rok;
- 94) instalacje do produkcji wyrobów cukierniczych lub syropów, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 50 t na rok;
- 95) instalacje do uboju zwierząt;
- 96) instalacje do pozyskiwania skrobi;
- 97) instalacje do produkcji tranu lub mączki rybnej;
- 98) instalacje do pakowania i puszkowania produktów roślinnych lub zwierzęcych, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 50 t na rok;
- 99) browary lub słodownie;
- 100) cukrownie;
- 101) gorzelnie, zakłady przetwarzające alkohol etylowy oraz wytwarzające napoje alkoholowe;

II.7. Przemysł spożywczy

- a) wytwarzanie olejów i tłuszczów roślinnych i zwierzęcych;
- b) pakowanie i puszkowanie produktów zwierzęcych i roślinnych;
- c) produkcja produktów mleczarskich;
- d) browary i słodownie;
- e) wytwarzanie wyrobów cukierniczych i syropów;

- f) urządzenia do uboju zwierząt;
- g) urządzenia przemysłowe do wytwarzania skrobi;
- h) zakłady przetwórstwa ryb i tranu;
- i) cukrownie

II.7. Food industry

- a) manufacture of vegetable and animal oils and fats;
- b) packing and canning of animal and vegetable products;
- c) manufacture of dairy products;
- d) brewing and malting;
- e) confectionery and syrup manufacture;
- f) installations for the slaughter of animals;
- g) industrial starch manufacturing installations;
- h) fish-meal and fish-oil factories;
- i) sugar factories.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Do grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko należą instalacje przemysłu spożywczego i z nim powiązane, które można przydzielić do jednej z trzech grup, w zależności o rodzaju przerabianych surowców – przetwarzanie i produkcja z surowców pochodzenia:

- 1) zwierzęcego – pkt 93, 95, 97;
- 2) roślinnego – pkt 94, 96, 99, 100 i 101;
- 3) roślinnego i zwierzęcego – pkt 91, 92 i 98;

Drugi podział wskazanych wyżej instalacji opiera się o pułap ich zdolności produkcyjnej:

- 1) instalacje o zdolności produkcyjnej (określonej jako największa ilość określonego wyrobu lub

wyrobów, która może być wytworzona w jednostce czasu w normalnych warunkach pracy instalacji) nie mniejszej niż 50 ton rocznie – pkt 92, 93, 94 i 98.

2) instalacje, niezależnie od ich zdolności produkcyjnej – pkt 91, 95, 96, 97, 99 i 101.

I. Instalacje do produkcji i przetwórstwa tłuszczów roślinnych lub zwierzęcych (pkt 91) – to wszelkie instalacje, w których produktem albo surowcem jest tłuszcz pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego (przepis ten nie dotyczy jedynie tranu, który ujęto w pkt 97). Tłuszcze w PKWiU ujęto m.in. jako:

- 10.11.5 – tłuszcz z bydła, owiec, kóz lub świń,
- 10.12.3 – tłuszcz z drobiu,
- 10.4 – oleje i tłuszcze zwierzęce i roślinne (inne niż ww.), w tym np. -
  - – 10.41.1 – oleje i tłuszcze zwierzęce (z wyłączeniem tłuszczów z bydła, owiec, kóz, świń i drobiu) oraz ich frakcje, surowe (np. stearyna smalcowa, olej smalcowy, oleostearyna, oleina i olej łojowy, nieemulgowane),
  - – 10.41.2 – oleje roślinne surowe (np. olej sojowy, z orzeszków ziemnych surowy, z nasion bawełny, z rzepaku, rzepiku i gorczycy),
  - – 10.41.3 – linters bawełniane,
  - – 10.41.5 – oleje rafinowane, z wyłączeniem pozostałości,
  - – 10.41.6 – oleje i tłuszcze roślinne i zwierzęce oraz ich frakcje uwodornione, estryfikowane, ale dalej nieprzetworzone,
  - – 10.42.1 – margaryna i podobne tłuszcze jadalne,
- 10.82.12 – masło, tłuszcz i olej kakaowe.

II. Instalacje do przetwórstwa owoców, warzyw, surowych ryb lub produktów pochodzenia zwierzęcego, z wyłączeniem tłuszczów zwierzęcych, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 50 ton rocznie (pkt 92) – przepis dotyczy obiektów przetwórczych, w których surowcem wejściowym są owoce, warzywa, surowe ryby lub inne niż tłuszcze produkty pochodzenia zwierzęcego.

III. Instalacje do produkcji mleka lub wyrobów mleczarskich, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 50 ton rocznie (pkt 93) – kwalifikacja instalacji możliwa jest na podstawie wiedzy o rodzaju wyrobów będących efektem jej funkcjonowania oraz na podstawie zdolności produkcyjnej (w przypadku różnych wyrobów wartości zdolności produkcyjnej należy zsumować) te same instalacje.

Wyroby mleczarskie ujęto w PKWiU w pozycji 10.5, w skład której wchodzi: mleko i przetwory mleczne (10.51) oraz lody (10.52).

IV. Instalacje do produkcji wyrobów cukierniczych lub syropów, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 50 ton rocznie (pkt 94) – wyroby cukiernicze wskazano w pozycji 10.82 sekcji C „produkty przetwórstwa przemysłowego” PKWiU (które należy odróżnić od „wyrobów ciastkarskich i ciastek, świeżych” – pozycja 10.71.12), natomiast syropy przypisano do kilku kategorii (m.in. 15.62.21).

V. Instalacje do uboju zwierząt (pkt 95), tzw. ubojnie, przeznaczone są do wykonywania uboju (art. 4 pkt 13 *ustawy o ochronie zwierząt*), czyli spowodowania śmierci zwierzęcia. Należy przy tym przytoczyć stanowisko Komisji Europejskiej – ubój można uznać za zakończony po standardowym podzieleniu dużych zwierząt (np. owce, bydło, świnie) lub wytworzeniu gotowych do sprzedaży tuszy zwierzęcych (drób). Dopuszczalne metody uboju określa stosowne rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

VI. Instalacje do pozyskiwania skrobi (pkt 96) – wszelkie obiekty umożliwiające uzyskanie tego polisacharydu należy zaliczyć do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

VII. Instalacje do produkcji tranu lub mączki rybnej (pkt 97) – produkty rybne tj. mąki, mączki i granulki z ryb ujęto w pozycji 15.20.13-10.00 PKWiU, natomiast tranu w 15.41.11 (oleje i tłuszcze zwierzęce).

VIII. Instalacje do pakowania i puszkowania produktów roślinnych lub zwierzęcych, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 50 ton rocznie (pkt 98) – aby przedsięwzięcia mogły zostać zakwalifikowane na podstawie przywołanego przepisu winny spełnić kilka kryteriów:

- w skład takiego przedsięwzięcia winna wchodzić instalacja;
- instalacja ta powinna służyć pakowaniu lub puszkowaniu (tzw. linie pakujące);
- pakowane/puszkowane produkty mogą być pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego (surowe lub przetworzone).

XI. Browary lub słodownie (pkt 99) – zakłady produkujące piwo (pozycja 11.05 w PKWiU), lub sód (pozycja 11.06), należą do grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na

środowisko bez względu na ich zdolność produkcyjną.

X. Cukrownie (pkt 100) – przepis obejmuje wszelkie zakłady produkujące cukier (pozycja 10.81 wg PKWiU).

XI. Gorzelnie, zakłady przetwarzające alkohol etylowy oraz wytwarzające napoje alkoholowe (pkt 101) – alkohol etylowy to, w myśl art. 2 pkt 1 *ustawy o wyrobie alkoholu etylowego oraz wytwarzaniu wyrobów tytoniowych*, płyn alkoholowy uzyskany w wyniku destylacji po fermentacji alkoholowej produktów rolniczych albo płyn alkoholowy uzyskany w sposób syntetyczny.

Źródła

Lindstrom K., Florido J.M.K. i inni. 2008. Interpretacja definicji niektórych kategorii przedsięwzięć z załączników I i II do Dyrektywy EIA. Komisja Europejska, Bruksela.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 września 2004 r. w sprawie kwalifikacji osób uprawnionych do zawodowego uboju oraz warunków i metod uboju i uśmiercania zwierząt (Dz. U. Nr 205, poz. 2102, ze zm.)

Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, ze zm.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 października 2008 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU) (Dz. U. Nr 207, poz. 1293, ze zm.).

Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002, ze zm.).

Ustawa z dnia 2 marca 2001 r. o wyrobie alkoholu etylowego oraz wytwarzaniu wyrobów tytoniowych (Dz. U. Nr 31, poz. 353, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 102 i 103

102) chów lub hodowla zwierząt, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 51, w liczbie nie mniejszej niż 60 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP);

103) chów lub hodowla zwierząt, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 51, w liczbie nie mniejszej niż 40 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP), jeżeli działalność ta prowadzona będzie:

- a) w odległości mniejszej niż 100 m od następujących terenów w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków, nie uwzględniając nieruchomości gospodarstwa na którego terenie chów lub hodowla będą prowadzone:
- mieszkaniowych,
  - innych zabudowanych z wyłączeniem cmentarzy i grzebowisk dla zwierząt,
  - zurbanizowanych niezabudowanych,
  - rekreacyjno-wypoczynkowych z wyłączeniem kurhanów, pomników przyrody oraz terenów zieleni nieurządzonej niezaliczonej do lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych,

b) na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy;

II.1. Rolnictwo, leśnictwo i akwakultura

[...]

e) urządzenia do intensywnej hodowli żywności (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.1. Agriculture, silviculture and aquaculture

[...]

e) intensive livestock installations (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

O ile przynależność przedsięwzięć polegających na chowie i hodowli zwierząt do kategorii zawsze mo-

gących znacząco oddziaływać na środowisko ustalana jest wyłącznie na podstawie ich wielkości, wyrażonej dużymi jednostkami przeliczeniowymi, to w przypadku przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wprowadzono dodatkowe kryterium. Kryterium tym jest lokalizacja, wprowadzająca rozróżnienie ww. przedsięwzięć.

Na terenie całego kraju chów i hodowla zwierząt o liczbie inwentarza zawartej w przedziale: mniej niż 210 DJP – nie mniej niż 60 DJP, będzie przedsięwzięciem wymagającym zbadania, w stosunku do niego, zasadności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Natomiast na obszarach wrażliwych pod względem środowiskowym (niżej opisanych), wskazanego zbadania wymagały będą **także** przedsięwzięcia obejmujące chów i hodowlę o liczbie inwentarza co najmniej 40 DJP.

Terenami, w stosunku do których wprowadzono większą restrykcję odnośnie konieczności uży-

skania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach są:

- 1) tereny mieszkaniowe, tereny przemysłowe, inne tereny zabudowane, zurbanizowane tereny niezabudowane lub tereny rekreacyjno-wypoczynkowe oraz obszar w odległości do 100 m od nich; przy czym dokonując kwalifikacji lub pomiaru odległości nie należy uwzględniać nieruchomości tego gospodarstwa, na terenie którego przedsięwzięcie będzie realizowane; należy również zaznaczyć, że informacje o rodzaju nieruchomości znajdują się w ewidencji gruntów i budynków, którą prowadzą starostowie;
- 2) obszary wartościowe pod względem przyrodniczym -
  - parki narodowe, rezerваты przyrody oraz parki krajobrazowe, oraz otuliny tych form ochrony przyrody,
  - obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, użytki ekologiczne oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 104

104) chów lub hodowla obcych rodzimej faunie zwierząt, innych niż gospodarskie w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 133, poz. 921, z późn. zm.), w liczbie nie mniejszej niż 4 matki lub 20 sztuk, z wyjątkiem ryb oraz skorupiaków;

II.1. Rolnictwo, leśnictwo i akwakultura

[...]

e) urządzenia do intensywnej hodowli żywca (przedsięwzięcia niewymienione w załączniku I);

[...]

II.1. Agriculture, silviculture and aquaculture

[...]

e) intensive livestock installations (projects not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy chowu lub hodowli gatunków innych niż zwierzęta gospodarskie, które nie są przy-

tym rybami lub skorupiakami, a stanowią element obcy w krajowej faunie. Jednocześnie wskazano, że przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko stanowi chów lub hodowla obejmujące co najmniej cztery matki (za matkę uznawać należy samicę gatunku zdolną do rozrodu) lub 20 przedstawicieli gatunku, bez względu na ich płeć czy status rozrodczy.

Zwierzęta gospodarskie – „wyłączone” z komentowanego przepisu, a ujęte przez § 2 ust. 1 pkt 51 i § 3 ust. 1 pkt 102 i 103 – to, w myśl art. 2 pkt 1 *ustawy o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich*: koniowate (koń i osioł), bydło (bydło domowe i bawoły), jeleniowate (jeleń szlachetny, jeleń sika i daniel, utrzymywane w warunkach fermowych w celu pozyskania mięsa lub skór, jeżeli pochodzą z chowu lub hodowli zamkniętej, o których mowa w przepisach prawa łowieckiego, albo chowu lub hodowli fermowej), drób, świnie, owce, kozy, pszczoła miodna oraz zwierzęta futerkowe. Precyzując grupę zwierząt określanych mianem gospodarskich, należy przywołać znaczenia terminu –

– **drób** (art. 2 pkt 2 ww. ustawy) oznaczającego ptaki gatunków: kura (*Gallus domesticus*), kaczki

(*Anas platyrhynchos*, *Cairina moschata*), gęś (*Anser anser*), indyk (*Meleagris gallopavo*), przepiórka (*Coturnix coturnix japonica*), perlica (*Numida meleagris*), struś (*Struthio camelus*),

a także

- **zwierzęta futerkowe** (art. 2 pkt 3 ww. ustawy), do których przypisano: lisa pospolitego (*Vulpes vulpes*), lisa polarnego (*Alopex lagopus*), norkę amerykańską (*Mustela vison*), tchórza (*Mustela putorius*), jenota (*Nyctereutes procyonoides*), nutrię (*Myocastor coypus*), szynszylę (*Chinchilla lanigera*) i królika (*Oryctolagus cuniculus*), utrzymywanych w celu produkcji surowca dla przemysłu futrzarskiego, mięsnego i włókienniczego.

Gatunek obcy zdefiniowano w art. 5 pkt 1c ustawy o ochronie przyrody – jest to gatunek występujący poza swoim naturalnym zasięgiem w postaci osobników lub zdolnych do przeżycia: gamet, zarodników, nasion, jaj lub części osobników, dzięki którym mogą one rozmnażać się.

Źródła

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, ze zm.).

Ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 133, poz. 921, ze zm.).

* * *

§ 3 ust. 1 pkt 105

105) chów lub hodowla ryb w stawach typu:

- a) karpiego, jeżeli produkcja ryb będzie większa niż 4 t z 1 ha powierzchni użytkowej stawu,
- b) pstrągowego, jeżeli produkcja ryb będzie większa niż 1 t przy poborze 1 l wody na sekundę w miejscu ujęcia wody;

II.1. Rolnictwo, leśnictwo i akwakultura

[...]

f) intensywna hodowla ryb;

[...]

II.1. Agriculture, silviculture and aquaculture

[...]

f) intensive fish farming;

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Zagadnienia dotyczące chowu i hodowli ryb reguluje ustawa o rybactwie śródlądowym, w myśl której (art. 1 pkt 2):

- chowem są działania zmierzające do utrzymywania i zwiększania produkcji ryb,
- hodowlą jest chów połączony z doborem i selekcją, w celu zachowania i poprawienia wartości użytkowej ryb.

Stawy typu karpiego (przeznaczone do chowu i hodowli głównie karpia) uznawane są

za przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jeżeli planowana produkcja będzie większa niż 4 tony ryb z 1 ha powierzchni użytkowej stawów (czyli powierzchni maksymalnego zalewu stawów wodą).

Stawy typu pstrągowego (przeznaczone do chowu i hodowli ryb łososiowatych), będą wymagały uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, jeśli produkcja przekroczy 1 tonę ryb przy poborze 1 litra wody na sekundę w miejscu ujęcia wody. Celem ustalenie czy spełnione zostały kryteria, o których mowa w przepisie, należy dokonać przeliczenia – sprowadzając planowaną produkcję przy planowanym poborze wody, do wartości produkcji osiągananej przy poborze 1 litra wody na sekundę.

Planując proces inwestycyjny wskazane jest pamiętać o pozostałych przedsięwzięciach (również w stosunku do chowu lub hodowli nie osiągających wartości wskazanych w przepisie), w stosunku do których np. w związku z budową stawów rybnych lub poborem wód, wymagane będzie uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Źródła

Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (Dz. U. z 2009 r. Nr 189, poz. 1471, ze zm.).

§ 3 ust. 1 pkt 106

106) chów i hodowla ryb na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej;

II.1. Rolnictwo, leśnictwo i akwakultura
[...]

f) intensywne hodowla ryb;
[...]

II.1. Agriculture, silviculture and aquaculture
[...]

f) intensive fish farming;
[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis wskazujący przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określa grupę zwierząt oraz terytorium, na którym ich chów i hodowla będzie wymagać uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Prowadze-

nie chowu lub hodowli ryb, będące działaniem traktowanym jako rybołówstwo (art. 2 pkt 1 *ustawy o rybołówstwie*), wymaga również uzyskania zezwolenia ministra właściwego do spraw rybołówstwa (art. 29 ust. 1 wymienionej ustawy).

Ujęte w przepis obszary morskie Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w art. 2. ust. 1 *ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej*, to morskie wody wewnętrzne, morze terytorialne i wyłączna strefa ekonomiczna.

Źródła

Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1502, ze zm.).

Ustawa z dnia 19 lutego 2004 r. o rybołówstwie (Dz. U. Nr 62, poz. 574, ze zm.).

§ 3 ust. 1 pkt 107

107) przedsięwzięcia wymienione w § 2 ust. 1 realizowane wyłącznie lub głównie w celu opracowania lub wypróbowania nowych metod lub nowych produktów, które będą eksploatowane w okresie nie dłuższym niż dwa lata.

II.13. [...]

– przedsięwzięcia w załączniku I podjęte wyłącznie lub głównie z powodu opracowania lub testowania nowych metod lub produktów i nieużywane od ponad dwóch lat.

II.13. [...]

– projects in Annex I, undertaken exclusively or mainly for the development and testing of new methods or products and not used for more than two years.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy przedsięwzięć, które ujęto w jednym z punktów § 2 ust. 1 omawianego rozporządzenia (bez względu na fakt czy opisano je tam za pomocą progów czy też bez ich użycia). Kryteria determinujące tego typu działalność to:

1) dominujący cel funkcjonowania („... realizowane wyłącznie lub głównie”) –

- opracowanie nowych¹ metod,
  - opracowanie nowych¹ produktów,
  - wypróbowanie nowych¹ metod,
  - wypróbowanie nowych¹ produktów,
- 2) okres funkcjonowania – do dwóch lat (liczony od momentu oddania do użytku).

Jako przykład wskazanego w przepisie przedsięwzięcia podać można instalację do wytwarzania podstawowego produktu chemii organicznej przy zastosowaniu nowego sposobu wykorzystującego procesy chemiczne.

Do przedsięwzięć ujętych w § 3 ust. 1 pkt 107 nie można kwalifikować instalacji produkcyjnej, która niejako przy okazji będzie spełniać funkcje „badawcze”.

¹ – za nowy produkt lub nową metodę, uznać należy produkty lub metody dotąd nie stosowane/nie uzyskiwane w technologii przemysłowej.

2.2. Zmiany przedsięwzięć realizowanych lub zrealizowanych oraz realizacja kolejnych przedsięwzięć „podprogowych” § 3 ust. 2

§ 3 ust. 2 pkt 1

2. Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się również przedsięwzięcia:

- 1) polegające na rozbudowie, przebudowie lub montażu realizowanego lub zrealizowanego przedsięwzięcia wymienionego w § 2 ust. 1 i niespełniające kryteriów, o których mowa w § 2 ust. 2;

[...]

II. 13. – Wszelkie zmiany bądź rozbudowa przedsięwzięć wymienionych w załączniku I lub II, już zatwierdzonych, zrealizowanych lub będących w trakcie realizacji, które mogą znacząco niekorzystnie oddziaływać na środowisko naturalne (zmiana lub rozciągnięcie niezawarte w załączniku I);

[...]

II. 13. – Any change or extension of projects listed in Annex I or Annex II, already authorized, executed or in the process of being executed, which may have significant adverse effects on the environment (change or extension not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Przepis dotyczy planowanych przedsięwzięć polegających na ingerencji (przebudowie/rozbu-

dowie) w realizowane lub zrealizowane przedsięwzięcie ujęte w § 2 ust. 1. Jednak, aby taka ingerencja mogła zostać uznana tylko za mogącą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, nie może ona spełnić kryteriów wskazanych w § 2 ust. 2, czyli w efekcie nie może osiągać progów określonych w punktach § 2 ust. 1¹.

Komentowany punkt dotyczy²:

- zmiany (rozbudowy/przebudowy/montażu) obiektów lub procesów wymienionych w § 2 ust. 1 nie określonych za pomocą progów;
- zmian obiektów/procesów wymienionych w § 2 ust. 1 określonych za pomocą progów pod warunkiem, że zmiana ta nie osiąga progów ujętych w § 2 ust. 1 (jak wskazano to w przepisie § 2 ust. 2 pkt 1).

Za przykłady przedsięwzięć wymienionych w § 3 ust. 2 pkt 1 mogą służyć:

- rozbudowa obiektu, w którym prowadzony jest chów i hodowla zwierząt w liczbie np. 290 DJP, w wyniku której obiekt pozostanie nadal przeznaczony do chowu i hodowli zwierząt, a jego pojemność zwiększy się o mniej niż 210 DJP (osiągnie np. 380 DJP – nastąpi rozbudowa o 90 DJP, czyli poniżej wartości progu określonego w § 2 ust. 1 pkt 51);
- przebudowa elektrowni konwencjonalnej o mocy cieplnej 400 MW polegająca na wymianie jednego z zasadniczych elementów elektrowni, na element o zbliżonych parametrach;
- rozbudowa instalacji do produkcji klinkieru cementowego w piecach obrotowych o wyjściowej zdolności produkcyjnej równej 600 ton na dobę do zdolności 850 t/d.

¹ – w przepisie co prawda wskazano – „niespełniające kryteriów, o których mowa w § 2 ust. 2”, jednak w § 2 ust. 2 jedynie pkt 1 odwołuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

² – w obu przypadkach przepis nie obejmuje tych elementów obiektu, które samodzielnie nie mogłyby stanowić danego przedsięwzięcia; przykład takich elementów to „peryferyjne” części autostrad, dróg ekspresowych, kolei (w poprzednim rozporządzeniu były to tzw. przedsięwzięcia wyłączone), czy systemów do transportowania substancji (w poprzednim rozporządzeniu takich wyłączeń formalnie nie ujęto, choć ich zasadność była analogiczna do wyłączeń zastosowanych dla dróg i kolei).

§ 3 ust. 2 pkt 2

2. Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się również przedsięwzięcia:

[...]

2) polegające na rozbudowie, przebudowie lub montażu realizowanego lub zrealizowanego przedsięwzięcia wymienionego w ust. 1, z wyłączeniem przypadków, w których powstałe w wyniku rozbudowy, przebudowy lub montażu przedsięwzięcie nie osiąga progów określonych w ust. 1, o ile progi te zostały określone;

[...]

II. 13. – Wszelkie zmiany bądź rozbudowa przedsięwzięć wymienionych w załączniku I lub II, już zatwierdzonych, zrealizowanych lub będących w trakcie realizacji, które mogą znacząco niekorzystnie oddziaływać na środowisko naturalne (zmiana lub rozciągnięcie niezawarte w załączniku I);

[...]

II. 13. – Any change or extension of projects listed in Annex I or Annex II, already authorized, executed or in the process of being executed, which may have significant adverse effects on the environment (change or extension not included in Annex I);

[...]

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

Omawiany tu przepis dotyczy przedsięwzięć polegających na ingerencji w obiekty/procesy wymienione w § 3 ust. 1. Aby taka zmiana mogła zostać uznana za przedsięwzięcie mogące potencjalnie

znacząco oddziaływać na środowisko winna spełniać dwa kolejne warunki¹:

– nie może ona powodować osiągnięcia progów określonych w § 2 ust. 1 (w związku z brzmieniem § 2 ust. 2 pkt 1);

– musi osiągać progi określone w § 3 ust. 1 (przedsięwzięcia nie osiągające takich progów zostały wykluczone tym przepisem z grupy mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – „[...] z wyłączeniem przypadków, w których **powstałe w wyniku rozbudowy, przebudowy lub montażu przedsięwzięcie nie osiąga progów określonych w ust. 1 [...]**”);

Dodatkowego wyjaśnienia wymaga wprowadzone wyłączenie, które dotyczy tylko obiektów/procesów określonych za pomocą progów i obejmuje dwa rodzaje przebudów/rozbudów:

– pierwszy z nich to ingerencje „pomniejszające” – zmiana prowadzi do realizacji przedsięwzięcia nie wymienionego w rozporządzeniu (np. zmniejszenie mocy promieniowanej izotropowo instalacji radiokomunikacyjnej),

– drugi dotyczy mierzalnych zmian, w przypadku kiedy nie obejmują one całego obiektu wymienionego w § 3 ust. 1 (np. przebudowa 900 metrowego odcinka drogi powiatowej o długości 20 km – o ile przedsięwzięcie zrealizowane zostało wymienione w § 3 ust. 1, w tym przypadku w pkt 60, to w wyniku przebudowy nie powstanie przedsięwzięcie o długości większej niż 1 km, ponieważ powstały przebudowany odcinek drogi będzie miał długość 900 m²).

Przykładami przedsięwzięć wymienionych w § 3 ust. 2 pkt 2 mogą być:

– rozbudowa budowli piętrzącej o wysokości piętrzenia 4 m na budowlę o wysokości piętrzenia 4,5 m;

– przebudowa instalacji do przetwarzania celulozy na instalację do wytwarzania papieru o zdolności produkcyjnej 100 ton na dobę;

¹ – istotnym jest, że przebudowy pewnych przedsięwzięć wyłączone są przepisami § 3 ust. 1 np. pkt 60, czy 65.

² – takie rozumienie przywołanego „wyłączenia” jest uzasadnione – jeśli budowa drogi o długości 900 m nie będzie wymagała *screeningu*, tym bardziej takie badanie nie powinno być wymagane w stosunku do przebudowy drogi na odcinku o takiej samej długości jak przykładowa budowa; innym przykładem ingerencji „podprogowej” może być budowa budynku usługowego o powierzchni 0,5 ha przy zespole zabudowy usługowej (poza terenami chronionymi, bez mpzp) o powierzchni 3 ha – powstałe przedsięwzięcie będące wynikiem rozbudowy nie osiąga progów, ustanowionego dla wskazanych okoliczności na poziomie 2 ha (dzieleniu przedsięwzięć – w przypadku ewentualnej, wielokrotnej „rozbudowy podprogowej” – zapobiega § 3 ust. 2 pkt 3).

- przebudowa instalacji do produkcji włókien mineralnych;
- rozbudowa stadionu;
- przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej;
- przebudowa drogi powiatowej na długości 1,1 km (również w przypadku, kiedy przebudowa ta

- obejmie odcinki drogi nie przylegające do siebie o długości np. 900 m i 200 m; po zsumowaniu ich długości zostanie osiągnięta wartość określona w § 3 ust. 1 pkt 60);
- przebudowa ośrodka wypoczynkowego położonego w granicach obszaru chronionego, na powierzchni 0,6 ha.

* * *

§ 3 ust. 2 pkt 3

2. Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się również przedsięwzięcia:

[...]

- 3) nieosiągające progów określonych w ust. 1, jeżeli po zsumowaniu parametrów charakteryzujących przedsięwzięcie z parametrami realizowanego lub zrealizowanego przedsięwzięcia tego samego rodzaju znajdującego się na terenie jednego zakładu lub obiektu, osiągną progi określone w ust. 1.

Cechy umożliwiające kwalifikację przedsięwzięcia

W uzasadnionych przypadkach do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko należą również tzw. „przedsięwzięcia podprogowe”, czyli takie które określono w za-

łączniki II dyrektywy 85/337/EWG, ale ze względu na użyte progi i kryteria nie wymieniono ich w § 3 ust. 1 (np. parking o powierzchni 0,15 ha).

Aby przedsięwzięcie takie zostało objęte obowiązkiem uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach winno (poza faktem nieujęcia w omawianym rozporządzeniu):

- 1) mieć parametry, czyli być określane za pomocą progów (np. zdolność produkcyjna, wysokość długość);
- 2) być zaplanowane do realizacji na terenie zakładu lub obiektu, w którym istnieje już „przedsięwzięcie podprogowe” tego samego rodzaju;
- 3) osiągnąć progi określone w § 3 ust. 1, po zsumowaniu jego parametru z parametrem przedsięwzięcia już zrealizowanego (na terenie jednego zakładu lub obiektu).

Przykład takiego przedsięwzięcia podprogowego to budowa parkingu o powierzchni 0,25 ha przy zakładzie pracy (położonym poza obszarami chronionymi), na terenie którego istnieje parking o powierzchni 0,3 ha.

IV. Załącznik

Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko* a rodzaje instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości**

Rodzaje instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości	Przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko	Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko
1. W przemyśle energetycznym do spalania paliw o mocy nominalnej ponad 50 MWt.	3) elektrownie konwencjonalne, elektrociepłownie lub inne instalacje spalające paliwa w celu wytwarzania energii elektrycznej lub ciepłej, o mocy cieplnej nie mniejszej niż 300 MW rozumianej jako ilość energii wprowadzonej w paliwie do instalacji w jednostce czasu przy ich nominalnym obciążeniu;	
2. W hutnictwie i przemyśle metalurgicznym:		
1) do prażenia lub spiekania rud metali, w tym rudy siarczkowej,	10) instalacje do prażenia lub spiekania rud metali, w tym rudy siarczkowej, z wyjątkiem rud żelaza;	
2) do pierwotnego lub wtórnego wytopu surowki żelaza lub stali surowej, w tym do ciągłego odlewania stali, o zdolności produkcyjnej ponad 2,5 tony wytopu na godzinę,	9) instalacje do pierwotnego i wtórnego wytopu surowki żelaza lub stali surowej, w tym instalacje do ciągłego odlewania stali;	
3) do obróbki metali żelaznych:		
a) poprzez walcowanie na gorąco, o zdolności produkcyjnej ponad 20 ton stali surowej na godzinę,	13) instalacje do obróbki metali żelaznych: c) walcownie o zdolności produkcyjnej ponad 20 ton stali surowej na godzinę.	
b) kuźnie z młotami o energii przekraczającej 50 KJ na młot, gdzie stosowana łączna moc cieplna przekracza 20 MW,	13) instalacje do obróbki metali żelaznych: a) kuźnie z młotami o energii większej niż 50 kJ na młot, gdzie stosowana łączna moc cieplna będzie większa niż 20 MW,	
c) do nakładania powłok metalicznych z wsadem ponad 2 tony stali surowej na godzinę,	13) instalacje do obróbki metali żelaznych: d) instalacje do nakładania powłok metalicznych, z wsadem ponad 2 tony stali na godzinę;	
4) do odlewania metali żelaznych, o zdolności produkcyjnej ponad 20 ton wytopu na dobę,	13) instalacje do obróbki metali żelaznych: b) odlewnie o zdolności produkcyjnej ponad 20 ton wytopu na dobę.	

Rodzaje instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości	Przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko	Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko
5) do produkcji metali nieżelaznych z rud metali, kocz-tratów lub produktów z odzysku w wyniku procesów metalurgicznych, chemicznych lub elektrolitycznych,	11) instalacje do pierwotnej produkcji metali nieżelaznych z rud, koncentratów lub produktów z odzysku przy zastosowaniu procesów metalurgicznych, chemicznych lub elektrolitycznych;	
6) do wtórnego wytopu metali nieżelaznych lub ich stopów, w tym oczyszczania lub przetwarzania metali z odzysku, o zdolności produkcyjnej powyżej 4 ton wytopu na dobę dla ołowiu lub kadmu lub powyżej 20 ton wytopu na dobę dla pozostałych metali,	14) instalacje do wtórnego wytopu metali nieżelaznych lub ich stopów, w tym oczyszczania, odlewania lub przetwarzania metali z odzysku, o zdolności produkcyjnej powyżej 4 ton wytopu na dobę dla ołowiu lub kadmu lub powyżej 20 ton wytopu na dobę dla pozostałych metali, z wyłączeniem metali szlachetnych;	
7) do powierzchniowej obróbki metali lub tworzyw sztucznych z zastosowaniem procesów elektrolitycznych lub chemicznych, gdzie całkowita objętość wanień procesowych przekracza 30 m ³ .	15) instalacje do powierzchniowej obróbki metali lub tworzyw sztucznych z zastosowaniem procesów chemicznych lub elektrolitycznych, o całkowitej objętości wanień procesowych większej niż 30 m ³ ;	
3. W przemyśle mineralnym:		
1) do produkcji klinkieru cementowego w piecach obrotowych o zdolności produkcyjnej ponad 500 ton na dobę lub wapna w piecach o zdolności produkcyjnej ponad 50 ton na dobę,	18) instalacje do produkcji klinkieru cementowego w piecach obrotowych o zdolności produkcyjnej ponad 500 ton na dobę;	16) instalacje do produkcji klinkieru cementowego inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 18 oraz instalacje do produkcji cementu lub wapna;
2) do przetwarzania azbestu lub do wytwarzania lub przetwarzania produktów zawierających azbest,	25) wydobycie azbestu lub instalacje do wytwarzania lub przetwarzania azbestu lub produktów zawierających azbest: a) produktów azbestowo-cementowych w ilości nie mniejszej niż 200 ton gotowego produktu rocznie, b) materiałów ciernych w ilości nie mniejszej niż 50 ton gotowego produktu rocznie, c) innych produktów zawierających azbest w ilości nie mniejszej niż 200 ton rocznie;	40) instalacje do wytwarzania lub przetwarzania produktów zawierających azbest, niewymienione w § 2 ust. 1 pkt 25;

Rodzaje instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości	Przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko	Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko
3) do produkcji szkła, w tym włókna szklanego, o zdolności produkcyjnej ponad 20 ton wytopu na dobę,		27) instalacje do produkcji szkła, w tym włókna szklanego lub wyrobów ze szkła;
4) do wytopiania substancji mineralnych, w tym produkcji włókien mineralnych, o zdolności produkcyjnej ponad 20 ton wytopu na dobę,		24) instalacje do wytopiania substancji mineralnych; 25) instalacje do produkcji włókien mineralnych;
5) do produkcji wyrobów ceramicznych za pomocą wypalania, o zdolności produkcyjnej ponad 75 ton na dobę lub o pojemności pieca przekraczającej 4 m ³ i gęstości ponad 300 kg wyrobu na m ³ pieca,		26) instalacje do produkcji wyrobów ceramicznych za pomocą wypalania, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 50 ton na rok;
6) piece koksownicze.	17) koksownie;	
4. W przemyśle chemicznym:		
1) do wytwarzania, przy zastosowaniu procesów chemicznych, podstawowych produktów lub półproduktów chemii organicznej,	1) instalacje do wyrobu substancji przy zastosowaniu procesów chemicznych, służące do: a) wytwarzania podstawowych produktów lub półproduktów chemii organicznej,	
2) do wytwarzania, przy zastosowaniu procesów chemicznych, podstawowych produktów lub półproduktów chemii nieorganicznej,	1) instalacje do wyrobu substancji przy zastosowaniu procesów chemicznych, służące do: b) wytwarzania podstawowych produktów lub półproduktów chemii nieorganicznej,	
3) do wytwarzania, przy zastosowaniu procesów chemicznych, nawozów sztucznych na bazie fosforu, azotu lub potasu,	1) instalacje do wyrobu substancji przy zastosowaniu procesów chemicznych, służące do: c) wytwarzania nawozów mineralnych,	
4) do wytwarzania, przy zastosowaniu procesów chemicznych, środków ochrony roślin lub produktów biobójczych,	1) instalacje do wyrobu substancji przy zastosowaniu procesów chemicznych, służące do: d) wytwarzania środków ochrony roślin oraz produktów biobójczych,	
5) do wytwarzania, przy zastosowaniu procesów chemicznych lub biologicznych, podstawowych produktów farmaceutycznych,	2) instalacje do wytwarzania podstawowych produktów farmaceutycznych z zastosowaniem procesów chemicznych lub biologicznych;	

Rodzaje instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości	Przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko	Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko
6) do wytwarzania, przy zastosowaniu procesów chemicznych, materiałów wybuchowych,	1) instalacje do wyrobu substancji przy zastosowaniu procesów chemicznych, służące do: e) wytwarzania materiałów wybuchowych;	
7) do rafinacji ropy naftowej lub gazu,	23) rafinerie ropy naftowej, z wyjątkiem instalacji do wytwarzania wyłącznie smarów z ropy naftowej [...];	2) [...] instalacje do wytwarzania smarów z ropy naftowej;
8) do zgazowania lub upłynniania węgla lub łupka bitumicznego.	23) [...] instalacje do zgazowania, odgazowania lub upłynniania węgla lub łupku bitumicznego w ilości nie mniejszej niż 500 ton na dobę;	2) instalacje do zgazowania, odgazowania lub upłynniania węgla lub łupku bitumicznego, wymienione w § 2 ust. 1 pkt 17 i 23 [...];
5. W gospodarce odpadami:		
1) do odzysku lub unieszkodliwiania, z wyjątkiem składowania, odpadów niebezpiecznych, o zdolności przetwarzania ponad 10 ton na dobę,	41) instalacje do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych, niezależnie od przedsięwzięcia, w którym zachodzi proces, w tym składowiska odpadów niebezpiecznych lub wylewiska osadów niebezpiecznych;	
2) do termicznego przekształcania odpadów komunalnych, o zdolności przetwarzania ponad 3 tony na godzinę,	46) instalacje do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów innych niż niebezpieczne przy zastosowaniu procesów termicznych lub chemicznych, niezależnie od przedsięwzięcia, w którym zachodzi proces, w tym instalacje do krakingu odpadów, z wyłączeniem instalacji spalających odpady będące biomasą, w rozumieniu rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (Dz. U. Nr 260, poz. 2181 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 140);	
3) do unieszkodliwiania, z wyjątkiem składowania, odpadów innych niż niebezpieczne, o zdolności przetwarzania ponad 50 ton na dobę,	83) instalacje związane z odzyskiem lub unieszkodliwianiem odpadów, w tym wylewiska osadów, wymienione w § 2 ust. 1 pkt 41–47;	
4) do składowania odpadów, z wyłączeniem odpadów obojętnych, o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności ponad 25.000 ton.	47) składowiska odpadów, niewymienione w pkt 41, mogące przyjmować nie mniej niż 10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności nie mniejszej niż 25.000 ton;	

Rodzaje instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości	Przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko	Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko
6. Inne:		
1) do produkcji:		
a) masy włóknistej z drewna lub innych materiałów włóknistych,	19) instalacje do wytwarzania masy włóknistej z drewna lub innych materiałów włóknistych;	
b) papieru lub tektury, o zdolności produkcyjnej ponad 20 ton na dobę,	20) instalacje do wytwarzania papieru lub tektury, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 200 ton na dobę;	30) instalacje do wytwarzania papieru lub tektury, niewymienione w § 2 ust. 1 pkt 20;
2) do czyszczenia, odtłuszczenia lub farbowania włókien lub materiałów włókienniczych, o zdolności produkcyjnej ponad 10 ton wyrobów gotowych na dobę,		28) instalacje do czyszczenia, odtłuszczenia lub procesów wykończeniowych włókien lub materiałów włókienniczych;
3) do garbowania lub uszlachetniania skór, o zdolności produkcyjnej ponad 12 ton wyrobów gotowych na dobę,		29) instalacje do garbowania lub uszlachetniania skór;
4) do uboju zwierząt, o zdolności przetwarzania ponad 50 ton masy ubojowej na dobę,		99) instalacje do uboju zwierząt;
5) do produkcji lub przetwórstwa produktów spożywczych:		
– z surowych produktów pochodzenia zwierzęcego (oprócz mleka), o zdolności produkcyjnej ponad 75 ton wyrobów gotowych na dobę,		95) instalacje do produkcji i przetwórstwa tłuszczów roślinnych lub zwierzęcych;
– z surowych produktów roślinnych o zdolności produkcyjnej (obliczonej jako wartość średnia w stosunku do produkcji kwartalnej) ponad 300 ton wyrobów gotowych na dobę,		96) instalacje do przetwórstwa owoców, warzyw, surowych ryb lub produktów pochodzenia zwierzęcego, z wyłączeniem tłuszczów zwierzęcych, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 50 ton rocznie;
6) do produkcji mleka lub wyrobów mleczarskich, o zdolności przetwarzania (obliczonej jako wartość średnia w stosunku do produkcji rocznej) ponad 200 ton mleka na dobę,		97) instalacje do produkcji mleka lub wyrobów mleczarskich, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 50 ton rocznie;

Rodzaje instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości	Przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko	Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko
7) do unieszkodliwiania lub odzysku padłych lub ubitych zwierząt lub odpadowej tkanki zwierzęcej, o zdolności przetwarzania ponad 10 ton na dobę,	46) instalacje do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów innych niż niebezpieczne przy zastosowaniu procesów termicznych lub chemicznych, niezależnie od przedsięwzięcia, w którym zachodzi proces, w tym instalacje do krakingu odpadów, z wyłączeniem instalacji spalających odpady będące biomasą, w rozumieniu rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (Dz. U. Nr 260, poz. 2181 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 140);	83) instalacje związane z odzyskiem lub unieszkodliwianiem odpadów, w tym wylewiska osadów, niewymienione w § 2 ust. 1 pkt 41–47;
8) do chowu lub hodowli drobiu lub świń o więcej niż: a) 40.000 stanowisk dla drobiu, b) 2.000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg, c) 750 stanowisk dla macior,	53) chów lub hodowla zwierząt w liczbie nie mniejszej niż 210 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP).	102) chów lub hodowla zwierząt, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 51, w liczbie nie mniejszej niż 60 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP);
9) do powierzchniowej obróbki substancji, przedmiotów lub produktów z wykorzystaniem rozpuszczalników organicznych, o zużyciu rozpuszczalnika ponad 150 kg na godzinę lub ponad 200 ton rocznie,	16) instalacje do powierzchniowej obróbki substancji, przedmiotów lub produktów, o zużyciu rozpuszczalników organicznych ponad 150 kg na godzinę lub ponad 200 ton rocznie;	15) instalacje do powierzchniowej obróbki substancji, przedmiotów lub produktów z wykorzystaniem rozpuszczalników organicznych, niewymienione w § 2 ust. 1 pkt 16;
10) do produkcji węgla pierwiastkowego lub elektrografitu poprzez spalanie lub grafityzację.		

* – wg rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397),

** – wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).

Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko – przewodnik po rozporządzeniu Rady Ministrów

W stosunku do jakich przedsięwzięć wymagane będzie uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach? Kiedy niezbędne okaże się przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko, a w jakich przypadkach potrzeba oceny rozstrzygana będzie indywidualnie? Czy planowana modyfikacja zrealizowanego przedsięwzięcia wiąże się z koniecznością uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach?

Przed takim pytaniem stają przedsiębiorcy, urzędnicy, strony i potencjalni uczestnicy postępowań administracyjnych, czy też konsultanci inwestycyjni. A celem niniejszego opracowania jest dostarczenie zasobów informacji, które po przeanalizowaniu umożliwią podjęcie poprawnej decyzji w zakresie tzw. „kwalifikacji przedsięwzięć”. Kwalifikacji, która sprowadza się do ustalenia, czy zamierzenie budowlane lub inną ingerencję w środowisko ujęto w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, czyli czy przedsięwzięcie to należy do grupy mogących znacząco oddziaływać na środowisko? A jeśli tak – to czy jest to przedsięwzięcie mogące zawsze, czy też mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Właściwe rozstrzygnięcie powyższych zagadnień stanowi pierwszy krok do osiągnięcia odpowiedniej jakości ochrony środowiska w trakcie realizacji przedsięwzięć, a równoległe do powodzenia procesu inwestycyjnego. Podręcznik ma służyć obu sprawom.

GENERALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA
Departament Ocen Oddziaływania na Środowisko
ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa
tel. +48 (22) 579 21 05, faks +48 (22) 579 21 26 www.gdos.gov.pl (menu 005)